

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

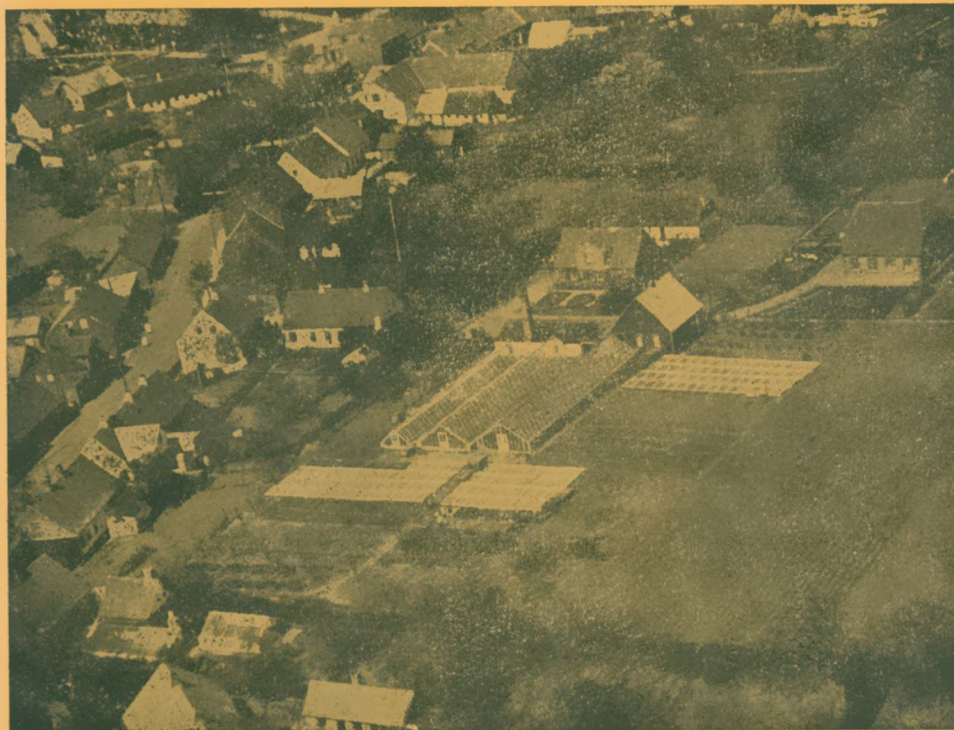
Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nogle Optegnelser om

GYLLING SOGN

og dets Beboere gennem
Tiderne

*Fremmede Egne er gode at gæste,
Hjemstavn er dog og bliver den bedste.*

Samlet af forhenværende Sogneraadsformand Jens Andersen, Gylling.
Udgivet i Maj 1942.

Nogle Optegnelser om
Gylling Sogn og dets Beboere
gennem Tiderne.

*Dagene rinder, Tiderne svinder,
Slægter kommer, og Slægter gaar.
Værn og fred om de gamle Minder,
sank dem og nedskriv dem Aar for Aar.*

Nogle Optegnelser

om

Gylling Sogn og dets Beboere

gennem Tiderne.

Samlet og udgivet af
fhv. Sogneraadsformand *Jens Andersen*, Gylling.
Med Støtte af Gylling Sogns Sparekasse.

Forord.

Det Kendskab, vi gennem Historien har til vort Lands Beboere, omfatter kun ganske faa Mennesker. Om Folk i Almindelighed meldes intet bestemt, udover hvad der kan ses i gamle Kirkebøger. Vi fødes, lever, virker, elsker, kæmper og dør til sidst, og efterhaanden som vore samlevende dør bort, bliver vort Levnedsløb dækket af Glemselens Slør. Kun de mere betydelige Mennesker, dem, der ved store Aands-evner og deres Udvikling, eller dem, som ved Fødslen er indgaaet til Magt, Rigdom eller ansete Stillinger, dem bliver der lagt Mærke til og gjort Optegnelse om, som senere kan belyse deres Færd. — De fleste af vore Forfædre her paa Egnen har jo henhørt til de almindelige Mennesker, hvis Levnedsløb er bleven forglemt, og det er kun de enkelte af de ældre Slægter, der har været Ejere af store Dele af denne Egns Jorder, som i det efterfølgende kan omtales efter historisk Grundlag. Iøvrigt indeholder Optegnelserne Begivenheder af nyere Dato samt mundtlige Overleveringer, som selvfølgelig ikke i enhver Henseende kan paastaas at være i fuldstændig Overensstemmelse med de virkelige Forhold. — Maatte den stigende Oplysning medføre Lyst til Optegnelse af mindeværdige Begivenheder og til Beskrivelse af almindelige Folks Liv og Færd, saa det kunde bevares for Efterslægten.

Syssel-, Lens- og Amtsinddelinger.

Den Del af Landet, vi nu om Stunder kalder Aarhus og Skanderborg Amter, var i fordums Dage indbefattet i Aabo- og Lover Sysseler, og Skellet mellem disse to Landsinddelinger havde mod Øst sit Udgangspunkt ved Norsminde Fjord.

Syslerne var igen delt i Len, nemlig:

Havreballegaard (Marselisborg), Aakjær, Stjernholm (Horsens), Skanderborg og Silkeborg Len.

Aakjær var i lang Tid Sæde for en Lensmand, og da Lensinddelingen afløstes af Amtsinddelingen, bibeholdtes Aakjær Amt, som vedblev at bestaa indtil i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede.

Lensmændene var en Slags kongelige Embedsmænd, svarende til Nutidens Amtmænd. De havde Dommermyndighed, og ved Overtagelse af Lensgodset paatog de sig visse Pligter, saaledes at de i Krigstilfælde maatte stille et nærmere betegnet Antal bevæbnede Mænd i Marken.

I fordums Dage var der her paa Egnen saavel som i det øvrige Land to Stormagter, der raadede, nemlig Adelen og Gejstligheden. — De andre Folkeklasser var helt afhængige af disse to Magter, som ejede eller besad alt Jordegods, hvoraf saa igen en Del lejedes ud til Bønderne eller bortfæstedes.

Den østlige Del af Hads Herred har efter alt at dømme en Gang været en Ø, idet Mose- og Engstrækningen fra Norsminde til Uldrup har været vandfyldt.

Det maa dog antages at ligge Tusinder Aar tilbage, da denne Ø — Hatis Ø — var helt skilt fra Jylland ved et vandfyldt Sund, men Dele af den store Dalsænkning har nok i senere Tid staaet under Vand, og her har en frodig Plantevækst dannet den nuværende Mose, og Hatis Ø har vist i ældre Tider været en enkelt Ejer undergivet, medens den senere hen i Tiden er blevet delt og udstykket i de nuværende mangfoldige Ejendomme.

Gylling Sogns Ejere

fra Adelsvældens Tid til de nyere Tider.

I fordums Dage har Gylling Sogn og Aakjær Gods gennem lange Tider tilhørt de samme Ejere. Disse har haft Bopæl forskellige Steder i Landet, dog mest paa Aakjær, og Gylling Sogn har længe været Fæstegods til Aakjær.

Blandt de første af disse Godsbesiddere, hvorom Historien melder os noget, nævnes *Jep Kalf*, som var Søn af Erland Kalf, og som besad en stor Del Gods her i Landet i Begyndelsen af det 15. Aarhundrede. Faderen, Erland Kalf, sluttede sig først til Kong Valdemar Atterdags Parti, men gik senere over til de holstenske Grever. Han maatte til sidst afstaa en Del af sine Godser — Riberhus og Aalborg Slot — til Kongen, hvorfor denne kaldte ham „en god Kalv, der kom hjem som en fed Ko“.

Jep Kalf var Marsk Stigs Svigersøn. Han grundlagde Højby og boede paa Bjørnkjær Slot, hvis Tomt endnu kan ses paa Gersdorffslund Jorder i Hjørnet af Skoven, „Vandmosen“.

Ved Jep Kalfs Død overtog hans Søn, Aksel Kalf, en Del af Jordegodset, bl. a. Palsgaard, som han siges at have opbygget 1412.

Fru *Mette Stigsdatter*, Jep Kalfs Enke, beholdt imidlertid en Del af Godset, bl. a. Gylling Sogn, som hun menes at have skænket til Maribo Kloster.

Laurits Truelsen (H. L. Møller skriver Trugotsen), Ridder i Gylling, har formodentlig ejet hele Gylling Sogn, Aakjær med tilgrænsende Jorder, Hovedstrup (det nuværende Rodstenseje) og meget andet Jordegods. Pastor Ravn Jensen har fremført Formodning om, at en Sten, som er indmuret i Vaabehuset i Gylling Kirke, er Laurits Truelsens Gravminde, og en Sten, indmuret ved den anden Side af Vaabehusdøren, har han antaget er Laurits Truelsens Datter Elenes (Helene), hvilket Navn er indhugget i Stenen; men H. L. Møller mener, at Laurits Truelsen og hans Hustru begge er begravet i Aarhus Domkirke.

Det antages, at Laurits Truelsen har haft sin Bopæl i en Borg, som skal have ligget i Gylling By paa det saakaldte „Sams“ lige sydøst for Kirken. Her er ogsaa jævnlig fundet Murrester i Jorden og store Munkesten.

I Aaret 1444 afstod Laurits Truelsen alt sit Jordegods i Hundslund Sogn samt de nu under Aakjær hørende Jorder til sin Datter, *Cecilia*

Lauritsdatter, som har skænket Klokken, som endnu hænger i Gylling Kirketaarn. Paa denne Klokke staar: „Dua Cecilia fecit me fundi“ (Fru Cecilia lod mig støbe). Hun var gift med *Markvar Rostrup* (eller Rastarff), som lod den store Gaard „Fæstet“, der laa ude i Eng- og Mosedraget nordøst for den saakaldte „røde Bro eller Svend Feldings Bro“ nedrive 1444, og i Stedet derfor lod han Aakjær opbygge paa den samme Plads, hvor den endnu ligger. H. L. Møller antager imidlertid, at det oprindelige Sted for Ejerens Bolig har været Borgpladsen tæt ved Landevejen i Kjærsgaard.

Familien Rostrup solgte Aakjær og formodentlig hele Gylling Sogn i det femtende Aarhundrede til *Bo Magnussen*, Biskop i Aarhus, og Godset tilhørte nu Bispestolen indtil Reformationens Indførelse (midt i første Halvdel af det sekstende Aarhundrede).

Blandt de Aarhus-Bisper, der vides at have været i Besiddelse af Godset, kan nævnes *Jens Iversen Lange*, hvis Vaabenmærke, „tre Roser“, endnu findes i Kalkmaleri paa Hvælvningen over Koret i Gylling Kirke. Han byggede Aarhus Domkirkes Taarn (døde 1482). Efter Reformationens Indførelse inddroges Godset under Kronen, og det blev nu af Kongen forlenet til de saakaldte Lensmænd, hvoraf den første var *Peder Ebbesen Galt*. Han var født enten paa Tyrrestrup eller paa Boller, hvilke to Herregaarde ejedes af hans Forældre. Han var en af de Herremænd, der hyppigt anvendte Træhesten og Hundehullet. Svend Tusbæk kalder ham „den onde Lensmand“ og har skrevet en hel Roman om ham og om Forholdene paa disse Tider. Bl. a. fortæller han om Galt, at han i Hidsighed dræbte sin gamle Svigerfader, „Niels Drefelt“ til Torupvolde, en hellig Juleaften, idet han under en Ordstrid slyngede ham en Ølstøb i Hovedet. Mod Egnens Bønder var han en haard Herre, og til sidst drev han det saa vidt i sin Ondskab, at han blev afsat af Kong Kristian den Fjerde. Knud Mogensen Løvenbalk (en Søn af Mogens Løvenbalk til Tjele og hans skotskfødte Hustru Genethe Graigen-gelt), som var Kongens Foged paa Loverstrup (nu Rathlousdal) skal have virket for Galts Afsættelse.

Evert Bild vides ligeledes at have været Lensmand (1550) og *Jørgen Barnekov* (maaske Bartolin) var Lensmand 1553—57. Han var gift med Anna Ravensborg. *Chr. Munk* var Lensmand 1573.

Enkedronning *Dorthea* (Kr. 3. Dronning) har ogsaa besiddet Godset og afstod det til *Birgitte Gøje*, Herluf Trolles Enke.

Den sidste Lensmand paa Aakjær var *Niels Banner*, en Sønnesøn af Lensmanden paa Kalø, Erik Eriksen Banner, der havde haft Opsyn med Fangen „Gustav Eriksen Vasa“, der senere blev Sverrigs Konge.

Niels Banner besad tillige Ringstedgaard og Skanderborg Len, og han fik Aakjær Gods 1660. Han var Slægtens sidste Skud og døde 1713, hvorpaa Kong Kristian 5. gav Aakjær Gods til Rigsdrosten *Joachim Gersdorf* i Bytte med dennes skaanske Godser, og fra den Tid har Godset været i privat Eje.

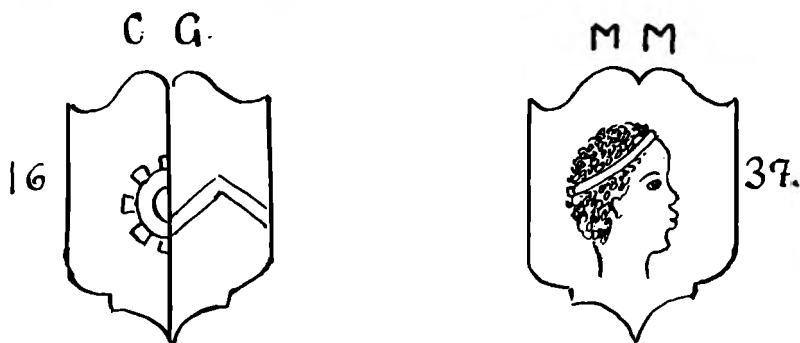
Gersdorf (f. 1611, død 1661) var dansk Rigshofmester. Optoges 1648 i Rigsraadet og udnævntes, da Corfits Ulfelt skulde paa Gesandtskabsrejsen til Nederlandene, til Statsholder i København.

Efter Ulfelts Tilbagekomst bidrog Gersdorf, der tidligere havde været dennes Ven, til hans Fald, og 1652 udnævntes Gersdorf til Røgshofmester. Den højt kultiverede, men lidet statskloge Mand, som i alt for høj Grad manglede Fasthed i Karakteren, bidrog ved sin Styrelse ikke til at styrke Danmarks Stilling. Han var som tyskfødt en ivrig Tilhænger af Habsburg og hadede Sverrig. Den taabelige Krig med dette Land var for en stor Del Gersdorfs Værk. Med Sorg maatte han som Hovedunderhandler fra dansk Side sætte sit Navn under den ydmygende Roskildefred, og han skal ved denne Lejlighed have sagt: „Gid jeg ikke kunde skrive“.

Under den følgende Krig med Karl den Tiende Gustav holdt Gersdorf sig i Baggrunden. Under Københavns Belejring var han i Staden og stod ved Kongens Side i Stormnatten 1659.

1660 søgte han at mægle mellem Kongen og Rigsraadet. Efter Omvæltningen blev han Rigsdrost og Præsident i Statskollegiet.

Han stod til det sidste i godt Forhold til Kongen, hvem han testamenterede sit fortrinlige Bibliotek. Gersdorf var stærk videnskabelig interesseret, en alsidig dannet Mand, der støttede Forskere, bl. a. Ole Borch. I Gylling Kirke findes formentlig et Minde om Joachim Gersdorf i Daabsfadet, som bærer Inskriptionen:

Det er skaanske Adelslægters Vaabenskjolde.

Det første — med det halve Møllehjul og Tværbjælken er Claus Gaggés, og det andet — med Morianhovedet — er hans Hustru, Margrethe Mohrmanns. Jeg har antaget, at Gersdorf har ved Afstaaelsen af sine skaanske Godser medtaget en Del Værdigenstande og deriblandt dette Daabsfad, som han saa har skænket til Gylling Kirke, men om denne Formodning holder Stik, skal jeg ikke paastaa.

Peter Griffenfeldt købte Godset for 32,000 Rdl. Specier i 1691, men bortbyttede det straks til *Jørgen Bjælke* (Generalløjtnant 1621—1697) mod Samsø og 23,000 Specier i Bytte.

Bjælke deltog i Krigen i Norge 1644—45 og blev 1657 Generalkrigskommissær. Han gjorde udmærket Tjeneste de følgende Aar, blev 1660 Rigsraad, 1675 Statsholder paa Sjælland og Overkommandant i København.

Bjælke var nøje forbunden med Corfits Ulfelt, senere med Griffenfeldt.

Efter denne sidstes Fald faldt ogsaa Bjælke og hans Hustru Sybille i Unaade, og de fik 1679 Befaling til at bosætte sig i Kalundborg, og Aakjær Gods overgik herefter til Geheimeraad *Otto Krabbe*. Efter ham ejedes Godset af *Bendix Lasson*, som var Etatsraad. Han tilvejebragte en Dæmning ved Kalsømade til Værn mod Havets Oversvømmelser, og ved denne Forbedring blev Bønderne i Stand til at avle 400 Læs Hø om Aaret paa den før saa ufrugtbare Engstrækning.

Lasson var gift med Hedevig Margrethe Bornemann, som er bisat i Falling Kirke, hvor hendes balsamerede Lig endnu kan ses. Hun var Datter af Sjællands Biskop, Henrik Bornemann, og fra hende stammer det Bornemann Lassonske Legat, hvoraf Gylling Kommune endnu modtager et lille aarligt Rentebeløb.

Efter sin første Mands Død ægtede Hedevig M. Bornemann *Mathias Rosenørn* (Oberst), som saaledes blev Godsets Ejer. Han har foretaget Byggearbejder ved Slottet paa Aakjær, og den Hovedbygning, der staaer den Dag i Dag, har han formentlig ladet opføre.

I „Boths Danmærk“ staaer:

„I Slutningen af det 17. Aarhundrede blev Godset solgt til Etatsraad Bendix Lasson, og efter ham ejedes det af Oberst M. Rosenørn, der opbyggede Gaarden med 3 Fløje af Muur- og Bindingsværk paa et højere Terrain, end den gamle Gaard, der for at Gravene kunde holdtes fyldte, maatte ligge nærmere ved Aaen.“

Over Hovedindgangen til Slottet er Rosenørns Vaabenskjold anbragt. M. Rosenørns' Slægt er ikke uddød, og en af hans Efterkommere, Hr. Overtoldkontrollør Rosenørn i København, har velvilligst tilsendt mig følgende Familiebeskrivelse:

„Oberst *Mathias Rosenørn*,

- (Fader: Peder Madsen Rosenørn til Tvillumgaard. Moder: Anna de Hemmer),
født 10. April 1676 paa Tvillumgaard.
1692 paa det ridderlige Akademi i København.
1697 kar: og 1698 virk: Fændrik i Prins Frederiks (fra 1699 Prins Christians 1. Reg.
1699 Sekondløjtnant.
1700 Premierløjtnant.
1700 (30. Oktober) Kaptajn i holst. Dragon Reg., med dette i Sachsen.
1701 Kapt. i Rodstens Dragon Reg. I kejserlig Sold i Italien og Ungarn.
1704 Sek. Major. Udmærkede sig i Affæren ved Torda (1706 ²¹/₅ og Luzzava).
1707 Oberstl. i Rytterreg. (Trappaid, v. Dehn, v. Devitz, i kejserlig Sold i Ungarn).
1709 hjem med Regimentet til Danmark.
1710 8. Septbr. kar: Oberst, deltog i Slaget ved Gadebusch med stor Hæder og benævntes „den tapre Oberst Mathias“.
1712 virk. Oberst og Chef for 2. fynske nationale Rytterreg.
1715 Afg.
1725 Død paa Rodstenseje 20. Aug., begr. 29. s. M. i Falling Kirke.
Gift 1. G. 25. April 1704 med Antoinette Lisbeth Friis (Vaaben: rød Egern). (Forældre: Otto Friis til Astrup og Birgitte Lykke), født 2. December 1675, død 6. April 1716 paa Damgaard, begravet i Ovtrup Kirke.
Gift 2. G. 3. August 1718 i Falling Kirke med Hedevig Margrethe Borne-

mann til Aakjær (1717-18, 1725-26, og 1732 død (Damgaard (1725-29) (Forældre: Biskop Henrik Bornemann og Johanne Würger), født 16. August 1679 i København, død 7. Februar 1749 paa Aakjær, begr. 16. Marts i Falling Kirke. (Hun var gift 1. G. med Etatsraad Bendix Lasson til Aakjær, død 1717).

I Oberst Mathias Rs. 1. Ægteskab var der 2 Sønner, hvoraf den ene døde som ganske lille.

I andet Ægteskab var der en Datter: Benedicte Antoinette, der blev gift med Etatsraad Thøger Lassen til Aakjær, Dybvad, Herningsholm og Skaaphus“.

Ved Rosenørns Død overtoges Godset af hans Stedsøn, Major *Henrik de Lasson*, som blev adlet 1731, men døde Aaret efter. Hans Enke, Dorteia Rederen, antog i Aaret 1732 den 16-aarige franskfødte Dreng, Pjerre la Cour (fra Berlin), for at han skulde undervise hendes 6-aarige Søn, Vensel Frederik de Lasson i Fransk. Denne unge Mand blev la Cour Slægtens Stamfader. Efter Major Lassons Død overtoges Godset paany af hans Moder, Fru *Hedevig Margrethe Rosenørn*, født Bornemann.

Hun døde den 7. Februar 1749 og blev bisat i Kapellet ved Falling Kirke, hvor hendes Lig endnu kan ses (som foran nævnt), og Godset blev nu overtaget af hendes Datter, Benedicte Antoinette Rosenørn, der var gift med *Thøger Lassen*, Justitsraad og Ejer af Dybvad og Herningsholm. Ved Thøger Lassens Død den 8. Juli 1772 arvede hans Datter Anna Aakjær Gods. Hun var i 1771 bleven gift med Greve *Christian Frederik Tønne v. Lüttichau* fra Tjele.

Han var en af Adelsmændenes ivrigste Modstandere mod den Forordning af 20. Juni 1788, hvorved Stavnsbaandet blev ophævet, og paa Grund af nogle af hans afgivne Skrivelser mod Regeringens Foranstaltninger, paadrog han sig en Dom, hvorved hans „skammelige og ærerørige Sigtelser“ blev erklærede for „døde og magtesløse at være“, og han maatte betale 1000 Rdl. i Bøde.

Han rejste derefter til Tyskland, og Godset solgtes 1793 til *Münster von Mejnbovel*, en tysk Rigs greve, som nu blev Ejer af Aakjær Gods, men solgte det igen 1793 til *Friderich Otto von Dernath*, Geheimeraad, Kammerherre, Greve til Hasselburg og Ovelgønne m. fl. Godser i Holsten (født 1731, død 1805). Købesummen var da 310,000 Rdl. Kurant.

Grev v. Dernaths Pengeforhold var imidlertid daarlige, saa han kom under Administration, og den 9. Oktober 1794 fik han Bemyndigelse til at bortsælge Fæstegodset. Han solgte de til Gylling By hørende Jorder i Aaret 1797 til Fæstebønderne, som herefter gik over til at blive Selvejere.

Dybvad og Lundhof solgte han 1798, og den 20. Januar 1801 solgte han Gyllingnæs Jorder til Englænderen Købmand John Schmidt, og hermed ophører Ejendomsfællesskabet imellem Aakjær og Gylling Sogn.

Prisen for Gyllingnæs Jorder var da 16,000 fuldvægtige Louisdorer.

Min Oldefader, Christian Thediche Pries, som var født i Meklenborg, tjente paa Aakjær som Gartner hos Grev v. Dernath, indtil han i Aaret 1808 købte den Gaard i Ondrup, hvor jeg er født.

Det har dog vist kun været Gaardene i Gylling og Gyllingnæs som er blevne solgte ved Grev v. Dernaths foran omtalte Handeler. Enkelte Beboelseshuse maa endnu have tilhørt Grevens Dødsbo og er overtagne af hans Arvinger eller af Kronen, hvilket bekræftes af efterfølgende Afskrift af et senere udstedt Skøde paa Matr. Nr. 107 i Gylling:

Vi Frederik den Sjette,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenburg og Oldenburg, gjøre vitterligt: at ligesom vi allernaadigst haver bifaldet, at det til Afdrag paa vor Kasses Tilgodehavende i afgangne Geheimekonferensraad Grev Magnus v. Dernaths Stervbo, ved en i dette Bo den 27. April f. A. afholdt Session, blandt Andet udlagte jordløs Hus i Gylling By og Sogn, Hads Herred, Aarhus Amt, hvilket Hus Jørgen Justsen sidst har haft i Besiddelse, maa med de Rettigheder og Forpligtelser, hvormed Vor Kasse hidtil har ejet samme, overdrages bemeldte Jørgen Justsen til Ejendom for en Købesum af 50 Rdl. Sølv, saaledes vilde Vi, da Køberen nu contant har betalt for nævnte Købesum, og da han tillige har opfyldt de øvrige Betingelser for Ejendommens Overdragelse, til ham herved i Overensstemmelse med det Ovenanførte fra Os og Vore Arvesuccessorer i Regeringen allernaadigst sælge, skiøde og aldeles afhænde til Jørgen Justsen det ommeldte jordløse Hus med Tilliggende.

Forbydende alle og Enhver herimod, efter som foreskrevet staar, at hindre eller paa nogen Maade Forfang at gjøre, under vor Hyldest og Naade.

Givet i vor Kongelige Residensstad Kiøbenhavn, d. 25. September 1839.

Under Vor Kongelige Haand og Segl

Frederik R.

A. Molkte. Chrog. Jobansen. Hansa. / Meyer.

Skiøde for Jørgen Justsen paa et Hus i Gylling By og Sogn.

Aarhus Amt.

I Anledning af nærværende Skiøde er givet til Gylling Sogns Fattigvæsen 8 Sk.

Gylling Præstegaard, den 26. November 1831. H. Budtz.

Af indbemeldte Huus resterer intet her til Amtsstuen.

Aarhus Amtsstue, den 4. December 1839 (ulæseligt Navn).

Forevist ved Aarhus Amts Branddirektorat, den 4. December 1839.

Bech.

Læst i Hads Herreds Ret, den 7. December 1839 paa fol. 160.

Lange.

(Søren Christensens Hus. Skødet findes nu i Odder Museum).

Senere Ejere af Aakjær.

Grev *Heinrich Reventlow* besad Godset til 1836. Han var født 1763 og døde 1848. Han var Generalmajor, Kammerherre og Godsejer til Wittenberg og Kaltenhof i Holsten. Han blev i 1834 udnævnt til kongevalgt Medlem af Viborg Stænderforsamling, men mødte ikke. Blandt hans Sønner var de to kendte Slesvigholstenerne Reventlov Prestz og Reventlov-Farve.

Aakjær solgtes 1836 til *Josef Gerson Cohen*, der var af jødisk Afstamning, hvorfor han i Almindelighed blev kaldt „Jøden“. Han kom hertil fra Hamborg og levede et stille og tilbager trukket Liv. Han solgte Aakjær 1857 til *Peder Neergaard*, Jægermester til Rantzausgave. Han var ikke vellidt af Omegnens Folk, og han gik i daglig Tale under Navnet „Suet Pie“. Han søgte bl. a. af al Magt at hindre Bondekonen Else fra Aalstrup Mark i at fungere i Lægekunsten som „klog Kone“, og han paaførte hende flere Bøder; men en Gang, da han havde været paa Jagt efter Krybskytter, blev han saaledes mørbanket af dem, at han mistede Helbredet for lang Tid. Ingen af de søgte Læger kunde kurere ham; men tilsidst søgte han Else, hvorefter han blev rask, og siden den Tid fik hun Lov at praktisere i Fred for ham.

Ifølge en anden Meddelelse var det Jægermesterens Hund, der blev kureret af Else, og som derved blev Aarsag til, at hun fik Lov at praktisere.

Peder Neergaard døde 1884, og nu overtoges Godset af hans Søn, Hofjægermester *Christian Neergaard*. Han var cand. jur. og var i en Aarrække Medlem af Aarhus Amtsraad. En Tid var han Næstformand i den alm. Brandforsikring.

I Aaret 1909 solgte han Rantzausgave til Udstykning, og Landsbyen „Kanna“, som i sin Tid var bleven sammenkøbt til denne Herregaard, opstod nu paany. Aakjær Ladegaard nedbrændte Paaskenat 1900, 16. April, og der indebrændte en stor Del af Besætningen, baade Heste, Køer og Svin. Jeg gik ned til Brandtomten næste Dag og saa det sørgelige Syn af de stakkels brændte Dyr, hvis Kroppe laa i lange Rækker i Baasene. De blev nedgravet i en Kule paa Marken. Jeg deltog i Brandvagten en Nat, og om Morgenen kom Hofjægermesteren og nogle af hans Piger med en stor Tøjkurv fuld af delikat Smørrebrød, som de trakterede os med.

I Aaret 1914 solgte Neergaard Dybvad til sin Forvalter, Kreutzfeldt, og i 1923 afstod han Aakjær til sin Søn, Hofjægermester, Kammerherre

Frode Neergaard, som i Forvejen var Ejer af Herregaarden Tirsbæk ved Vejle Fjord. Hans Hustru er Datter af Etatsraad, Direktør i det østasiatiske Kompagni, H. N. Andersen.

Gamle Chr. Neergaard rejste til København, hvor han afgik ved Døden 1938.

Frode Neergaard er født paa Aakjær den 8. Februar 1878, og han var i sine yngre Dage Premierløjtnant ved Husarerne; men ved Købet af Tirsbæk, hvor han tog Bopæl, forlod han Militærvæsenet og slog ind paa Landvæsenet, som han driver med god Indsigt paa begge de to store Herregaarde.

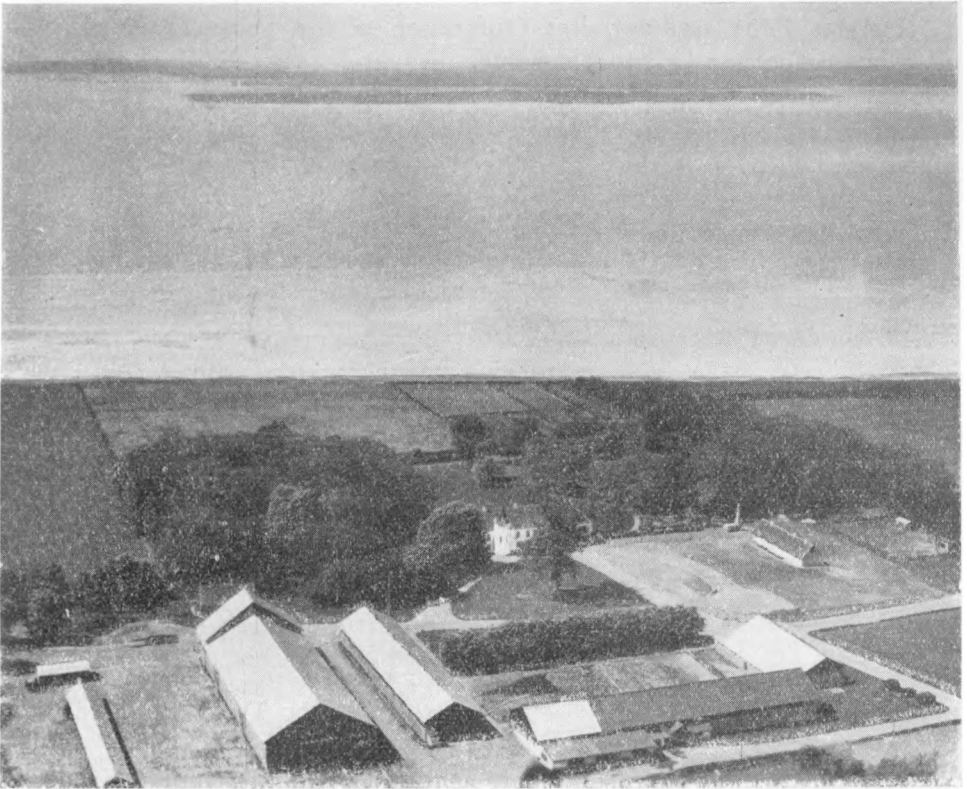
Aakjær bestyres for Tiden af Inspektør Grue.

De brændte Avlsbygninger blev erstattede med nye og moderne Huse, og i Aaret 1918 blev der opført en smuk Inspektørbolig; men den gamle, af Rosenørn opførte Hovedbygning, blev staaende ved Ildebranden, og den staaer endnu omtrent i samme Skikkelse som da den blev opført for over 200 Aar siden. I nogle Aar stod den helt tom; men nu er den beboet af Skovrider Sørensen.

Denne gamle Herreborg har altsaa efter de foranstaaende Beskrivelser huset mange forskellige Herskaber, og meget godt og ondt er her passeret. Paa Avlsgaardens vidtstrakte Jorder har Nabosoggenes Bønder udført deres Hoveriarbejde, ikke med Lyst, men nødtvungent, og Arbejdet er vel ogsaa i mange Tilfælde blevet udført derefter.

Tiderne kan ogsaa være ugunstige nu om Stunder paa mange Maader, men Hoveritidens Trællev kan vi forhaabentlig tænke tilbage paa som et dystert Minde om Forhold, der ikke mere vil vende tilbage.

Gyllingnæs.

Som tidligere nævnt bortsolgte Grev v. Dernath Gylling Sogn fra Aakjær Gods. Den sydlige Trediedel af Sognet, det saakaldte „Gyllingnæs“ solgte han den 20. Januar 1801 til *John Schmidt*, en skotskfødt Købmand i Altona, og Prisen var 16,000 fuldvægtige Louisdorer.

I Købet medfulgte den Del af Gylling Sogns Kirke- og Kongetiende, som hvilede paa Ejendommen. John Schmidt købte desuden Gylling Kirke den 10. Oktober 1810 for 28,000 Rdl. Kurant.

Schmidts Hensigt med disse Ejendoms køb var at udnytte det store Skovareal, der den Gang strakte sig over det meste af Ejendommens Jordareal, og hvis Bestand af gamle mægtige Egetræer kunde afgive en værdifuld Handelsvare til Englands Flaadebygning. Hovedmateriellet bestod jo den Gang af Egetræ, og de mægtige Jernkolosser, som nu pløjer Havets Bølger, kendtes ikke den Gang.

Schmidts Hensigt lykkedes kun alt for vel, saa Skoven blev snart grundig raseret for den mest værdifulde Træbestand. Til Gengæld afløstes Skoven af jævn og frugtbar Agerjord, som nu om Stunder udgør ca. 1100 Tdr. Land af Herregaardens samlede Areal.

I Aaret 1803 paabegyndtes Opførelsen af det saakaldte engelske — eller rettere holstenske Hus, der blev bygget i samme Stil som Husene i Holsten med Kørelø (den saakaldte Dile) midt i Huset lige op til Beboelseshuset og Stalde til begge Sider, saa Kreaturerne bekvemt kunde fodres fra Dilen. I en Fløj mod Syd — sammenbygget med førstnævnte Hus — indrettedes der en hyggelig Herskabsbolig, som senere blev benyttet til Forvalterbolig.

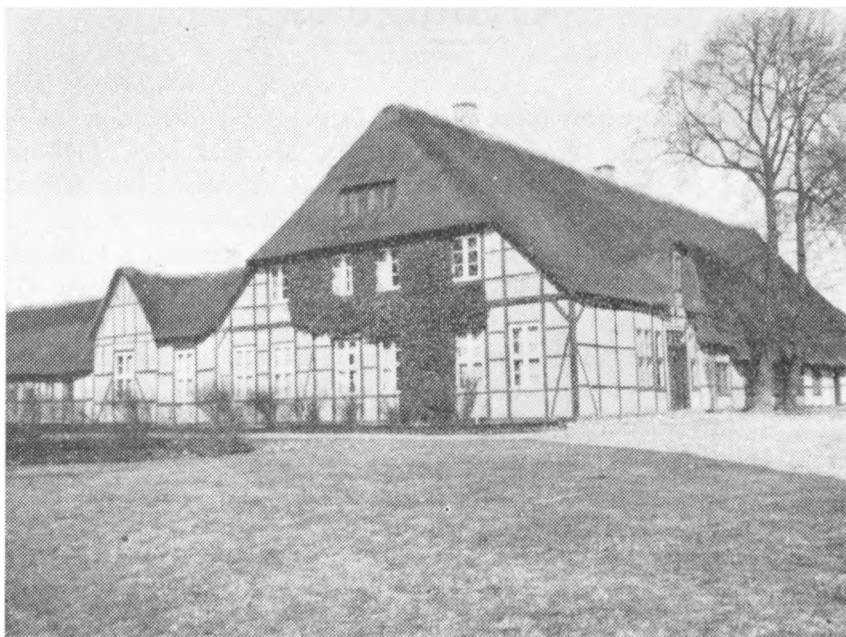
John Schmidt døde den 26. Februar 1813 i Altona (der fortælles dog tværtimod, at Laurs Rasmussen i „det røde Hus“ kørte hans Lig herfra til Hamborg, men det maa vist være en Forveksling med Broderen Georg Schmidt, som døde i Horsens paa Rejse til Gyllingnæs).

Under Skifterettens Opgørelse af Dødsboet stod Gaarden uden Ejer i 4 Aar, og den blev i dette Tidsrum bestyret af en Inspektør Urban og senere af Vogel indtil 1817, da *Georg Schmidt*, Broderen til den forrige Ejer, købte Gaarden for 44,000 Rdl. Sølv.

Ejeren forblev boende i Hamborg, men Gaarden bestyredes fra 1817—25 af Johan Heinrich Hoffmann, som var gift med Mary Tornton, en Datter af John Schmidts ældste Datter Barbara.

Der førtes et vildt Liv paa Gyllingnæs i denne Tid med Svir, Slagsmaal og Usædelighed, og den gode Sognefoged Søren Sørensen i Gylling fik noget at bestille i Anledning af Retstrætter og Tyendekonflikter paa Gaarden.

Det forlyder, at Hoffmann søgte at formene Georg Schmidt Ejendomsretten til Gyllingnæs, og først efter Haandgribeligheder med Blodsudgydelse og paafølgende Retssag maatte Hoffmann fortrække.

Det holstenske Hus paa Gyllingnæs, der nedbrændte 1933.

Georg Schmidt døde den 18. Oktober 1834 i Horsens under en Rejse hertil, og han blev begravet paa Gylling Kirkegaard mellem Stræbepillerne ved Kirkens Østgavl, hvor et Jernkors endnu bærer hans Navn, Fødsels- og Dødsdato.

Gaarden overtoges nu af hans Datter Georgianna Schmidt og hendes Mand, *Robert Stapleton*, hvis egentlige Navn var St. Aubin. Prisen var 40,000 Rdl. Georgianna havde før været gift med den portugisiske Købmand *Guilherme van Zeller*, med hvem hun havde en Søn ved Navn *Antonio van Zeller*.

Om Ægteskabet mellem Stapleton og Georgianna findes forskellige Meninger; men det har dog vistnok ikke været lykkeligt; thi ved Dekret af 5. August 1842 fra Københavns Magistrat blev Ægteparret lovformelig separerede. Stapleton rejste bort, og der vides ikke noget bestemt om hans senere Livsførelse. Dog skal Pastor Ravn Jensen fra en Videnskabsmand have modtaget den Oplysning, at Stapleton efter Skilsmissen rejste til England, hvor han igen indgik Ægteskab, men Oplysningerne herom er dunkle. Over hans

Georgianna Schmidt.

Fortid, før Ankomsten til Gyllingnæs, hviler der ligeledes et dunkelt Skær. Der er vist ingen, som med Sikkerhed kan sige, hvor han har opholdt sig, eller hvad han har taget sig for, men der gisnes en Del om, at han skal have drevet Sørøveri og ladet sin Hustrus første Mand kaste i Havet og derved erhvervet sig en meget betyngtet Samvittighed.

Forfatterne Th. A. Becher og Svend Tusbæk har hver især i romantiske Skildringer givet os Beskrivelser af denne gaadefulde Mands Livsfærd; men hvor meget der er sandt deraf, bliver vel aldrig opklaret.

Fru Georgianna og hendes Søn Antonio rejste ogsaa senere bort, og Rygtet siger, at hun indgik 3. Ægteskab med *Wilhelm Wiegrefte*, som havde været Forvalter paa Gyllingnæs.

Ved Fru Georgiannas Bortrejse solgtes Gaarden den 20. September 1832 til *V. H. Frederik Mylord*, som var gift med *Ane Marie Margrethe*, født *Brumming*.

Ifølge den ældre *Matricul* havde Gyllingnæs 18 Tdr. Hartkorn; men ved den nye *Matricul* forhøjedes Hartkornet til 36 Tdr., hvorefter en Kendelse fra Stiftamtmand *Graah* kundgjorde, at ifølge Anordningen af 13. August 1841, § 2, er Gaardens Ejer berettiget til uden Valg at indtræde i Sogneforstanderskabet, som var oprettet samme Aar. Dette skete, og Mylord ses første Gang at have underskrevet Forstanderskabets Forhandlingsprotokol den 5. Februar 1845 og sidste Gang den 22. April 1848.

Mylord døde den 23. Juni 1848 og blev begravet paa Horsens Kirkegaard. Hans Enke solgte i Aaret 1852 Ejendommen til Købmand Finelly som Lauværg for Ejeren af Kragerup, *Poul Emil Konstantin Bruun*, for 100,000 Rdl. Bruun forblev ikke længe paa Gaarden, men solgte den i 1853 for 115,000 Rdl. til *Anton Peter Vilhelm Krohn*, som var Søn af Peter Krohn (der var født 1769 og døde 1864 og blev begravet paa Gylling Kirkegaard).

Gyllingnæs for Branden.

Gaardens ny Ejer var født 1819, og han var blandt Stifterne af Hads Herreds Landboforening, som blev oprettet 1853.

Krohn var en dygtig Landmand, som med Interesse virkede for Gaardens Landbrug og gjorde det rentabelt. Han havde en stor Børneflokk, nemlig: Peter, Hanne, Marie, Theodor, Karl, Henrik, Sofus og Svend.

Peter var bosiddende paa Fyn, blev Enkemand og rejste til Afrika, hvor han deltog i Boerkrigen. Han kom hjem med nedbrudt Helbred og boede hos en Datter. Han døde af Tuberkulose i Aaret 1916.

Theodor giftede sig med en svensk Pige paa Gyllingnæs. De rejste til Amerika, hvor de forblev nogle Aar. 1896 kom de tilbage og overtog Horskærgaard, som var i deres Eje før Rejsen til Amerika, men som havde været bortforpagtet til Johannes Kjærsgaard Rasmussen fra Rørth (min forhenværende Skolekammerat). Ved Forpagtningsafstaaelsen blev der ført Proces paa Grund af manglende Udsæd af Frø paa Græsmarken, og Forpagteren maatte erlægge 2000 Kr. i Erstatning. Th. Krohn solgte Horskærgaard til Chr. Hansen fra Fyn. Han rejste derefter til Hou og senere til Randers.

Sofus Krohn havde i mange Aar en Fedevarehandel i Odder. Han afgik ved Døden den 14. Maj 1935.

Til de øvrige af Krohns Børn har jeg ikke haft noget Kendskab.

Den gamle A. P. V. Krohn afgik ved Døden i Aaret 1865, og hans Enke, Marie Augusta Pedersen, giftede sig i sit 35. Aar den 25. Januar 1867 paany med Ungkarl, Skovrider *Christian Frederik Berg*, som herpaa overtog Gaarden.

I dette Ægteskab fødtes 2 Døtre, nemlig Ingeborg, som blev gift med Sagfører Schou, Odder, og Kirstine. Bergh afgik ved Døden 1885, og hans Enke rejste til Odder efter at have solgt Gyllingnæs til Ritmester *Christian Frederik Grevenkop Castenskjold*. Købesummen var 555,000 Kr.

Castenskjold var født den 28. Januar 1840 paa Hovedgaarden „Store

Frederikslund“ ved Slagelse. Han tog Studentereksamen fra Sorø Akademi 1864 og blev Officer ved Husarerne.

Deltog i Krigen 1864. Gik i fransk Tjeneste og var Deltager i en Ekspedition i Algier.

Han havde i nogle Aar Faderens Gaard „Store Frederikslund“ i Forpagtning, og var derefter Forpagter paa Østergaard under Friisenborg, indtil han i 1885 købte Gyllingnæs, hvor han forblev til sin Død den 18. Febr. 1924.

Han foretog adskillige Forbedringer ved Gyllingnæs — lod Markerne dræne og de mange aabne Grøfter og Kanaler sløjfe.

Mine gamle Høstfolk, Jakob Markussen og Maren Villumssen, havde i deres unge Dage

tjent paa Gyllingnæs, og de fortalte, at hele Marken var saaledes afvandet ved aabne Grøfter mellem Agrene, og Høstfolkene fik saa tildelt en Ager at høste for hvert Par.

Ritmesteren udvidede Gaardens Omraade ved Køb af alle de til hans Skov grænsende Engskifter i Kalsemade. Af Gaardens Bygninger var en ny Herskabsbolig allerede opført i Krohns Tid, medens den gamle hollandske Gaard blev staaende uforandret indtil Branden den 17. April 1933, da alle de af Englænderne opførte Bygninger gik op i Luer, og Gylling Sogn blev et smukt historisk Minde fattigere. Branden blev paasat af en sølle døvstum Dreng, som om Formiddagen havde overværet en mindre Brand hos Hans Hansen i Gylling. Der paakom ham en Trang til at se mere Ild, og han begav sig til Gyllingnæs, hvor hans Bedstefader var Hjulmand, og her udførte han sit skæbnsvangre Forsæt, som fik saa sørgelige Følger.

Ritmesteren byggede en Del ny Udhuse øst for den gamle Gaard, og Arbejdernes Huse lod han næsten alle ombygge med Grundmur.

Han deltog en hel Del i det offentlige Liv. Han var høflig, nobel og vellidt af Sognets Beboere. I en Aarrække, fra 1898—1910, var han Formand for Gylling Mejeri, og han valgtes den 1. Januar 1895 til Medlem af Gylling Sogneraad. Den 1. Januar 1898 blev han Sogneraadshovedmand, hvilket Hverv han havde indtil 31. Marts 1909.

Paa Grund af sin Stilling havde Ritmesteren en ikke ringe Indflydelse, naar det gjaldt om at fremme Kommunens Interesser, og det skyldes sikkert i væsentlig Grad hans ihærdige Arbejde for Sagen, at det

Gyllingnæs efter Ombygningen.

lykkedes Sogneraadet i 1906 at gennemføre Planen om Anlæg af en Landevej mellem Ørting og Gylling.

Mod sine undergivne var han temmelig afmaalt i sin Optræden. Han talte sjælden med dem, men overlod til Forvalteren at ordne og tilse Bedriften. Mod udenforstaaende var Ritmesteren derimod flink og opmærksom, og han var i Besiddelse af en fin Dannelse og Belevenhed. Jeg har som

Ritmester Castenskjold.

Sogneraadetsmedlem flere Gange været paa Gyllingnæs, f. Eks. naar Kommunens Aarsregnskab skulde underskrives, og ved saadanne Lejligheder var han Elskværdigheden selv mod sine Gæster. Man saa ham sjældent køre ud. Derimod cyklede han meget i Omegnen, undertiden paa Motorcykle; men mest var han hjemme paa sit kære Gyllingnæs, som han holdt af og stedse pønsede paa at bevare ubeskaaret. Han var særlig ivrig i sine Bestræbelser for at forhindre Havet i at bortskylle noget af Jorden paa hans Enemærker, og han var ikke bange for selv at bringe et Offer for denne Sag. I sit Hjem var han nøjsom og sparsommelig. Han førte Regnskab over Bedriften og var bedrovet, naar Resultatet blev ufordelagtigt.

De eneste større Udflugter han tog, var vistnok hans jævnlige Besøg hos sin Ven Grev Mogens Frijs paa Frijsenborg, og dennes Død var ham en stor Sorg. Ritmesteren levede regelmæssigt og maadeholdent, tog daglig Bad og havde et godt Helbred, dog led han i de senere Aar en Del af Leddevand.

I Vinteren 1923—24 var jeg nede hos ham i Anledning af, at han vilde skænke Kommunen en Sportsplads som et Vidnesbyrd om hans Taknemmelighed, fordi Gylling Bønder hjalp ham at luge Roer under hans Folks Strejke. Han skænkede 4000 Kr. til Indkøb af denne Sportsplads og sagde blandt andet: „Se nu at faa denne Sag i Orden saa snart som mulig; thi jeg kan sku krepere, hvad Dag det skal være, da jeg har en Hjertefejl.“ Disse Ord slog til, og den 18. Februar 1924 døde han efter et meget kort Sygeleje. — Han havde for længe siden bestilt sit Gravminde hos Billedhuggeren i Odder. Det stod i mange Aar færdig med Undtagelse af Dødsdagen. Inskriptionen er:

Fr. Grevenkop Castenskjold,

taknemlig Ejer af Gyllingnæs fra Marts 1885 til Februar 1924.

Ligeledes var det for lang Tid siden bestemt, at hans sidste Hvilested skulde være paa samme Plads, hvor Georg Schmidt var bleven begravet, mellem Stræbepillerne ved Kirkens Østgavl.

Efter Ritmesterens eget Ønske blev der ikke afholdt nogen større Begravelsesceremoni. Pastor Ravn Jensen holdt en kort Tale og bad en Bøn ved Graven, og Ritmesterens Søstersøn, Arvingen til Gyllingnæs, Kammerjunker Castenskiold-Bentzon, takkede Forsamlingen for udvist Deltagelse.

Ritmester Castenskjold var Ridder af Dannebrog og Dbm. Han var, som tidligere nævnt født paa St. Frederikslund den 28. Januar 1840 og Søn af Kammerherre, Major, kongevalgt Medlem af Rigsraadet, Jørgen Frederik Grevenkop Castenskjold og Hustru Marie Annette Lüttichou til Store og Lille Frederikslund ved Slagelse.

Træk fra Ritmester Castenskjolds Tid.

Kort før sin Død var C. en Dag veltilfreds og veltilpas, og han udtalte da, at i sin Ungdom havde han sat sig to Maal, som han gerne vilde have opfyldt, men som dog aldrig gik i Opfyldelse, og to andre Ting, som han aldrig havde tænkt sig muligt, men som dog var bleven til Virkelighed.

De to Ting, han ønskede at opnaa, var at blive gift og at faa sine Marker fri for Ukrudt; men ingen af Delene var lykkedes for ham. De andre Ting, som han havde tænkt sig umuligt, var at komme op at flyve og at faa Penge i Banken; men begge Dele var blevne til Virkelighed for ham.

Ritmesteren talte en Gang med Lærer Hansen om, at han stod i Taknemlighedsgæld til Beboerne i Gylling:

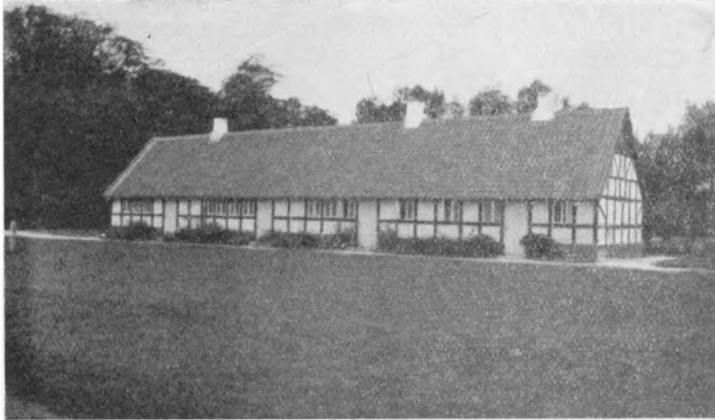
1. Fordi Bønderne havde deltaget i Roelugningen paa Gyllingnæs, da Gaardens Folk strejkede.
2. Fordi Ritmesteren i de Aar, da han havde økonomiske Vanskeligheder, dog blev betroet til at være Formand i Mejeriet og til Sogneraadformand i mange Aar, og derved fik hans Tanker anden Beskæftigelse end de daglige triste økonomiske Spekulationer, og han vilde gerne udtrykke sin Taknemmelighed ved at efterlade sig et synligt Minde.

For det første bestemte han sig til at give Sognet en Idrætsplads, og for det andet vilde han gerne give et større Minde, som efter Hansens Forslag kunde blive et nyt Taarn til Gylling Kirke. Ritmesteren mente først, at det vilde blive uoverkommeligt, da det velsagtens vilde koste ca. 60,000 Kr., men da et Overslag ansatte Byggesummen til 20,000 Kr., udbrød han: „Jeg giver de 20,000 Kr. til et Taarn!“

Pastor Ravn Jensen tog, da han hørte dette, straks ned til Ritmesteren og takkede ham for Planen, og han gav Biskop Schiøler Underretning om Sagen. Biskoppen sendte R. en Taksigelse og Velsignelse for hans Godgørenhed — noget Ritmesteren slet ikke ønskede. Admiral Carstensen kom imidlertid paa Besøg til Gyllingnæs, og han hilste R. med dette Udbrud: „Naa, gamle Ven, er du gaet fra Forstanden, siden du

vil ofre saa meget paa Kirken!“ R. fik nu Betænkeligheder og erklærede, at hans Løfte var kun gældende i det Tilfælde, at det gamle Taarn var saa brøstfældigt, at det ikke kunde staa længere, og ved andre Menneskers Mellemsnak blev Sagen nu helt forplumret, saa R. erklærede til sidst, at den Sag med Kirketaarnet vilde han ikke have med at gøre.

Ritmesteren havde en særlig Forkærlighed for sin Ejendom Gylling-

Rester af de gamle Huse paa Gyllingnæs.

næs. Gaardens Areal maatte paa ingen Maade formindskes, og han var stadig ængstelig for, at Bølgeslaget langs Kysten skulde bortføre noget af Brinkerne ved Stranden ud imod Horsens Fjord. Derfor holdt han paa, at Tangen skulde

blive liggende paa Strandbredden for at dæmpe Bølgeslaget. — Om hans Uvilje mod Tanghøntningen fra hans Marks Grænser vidner følgende Træk, gengivet med hans egne Ord:

„Jeg traf forleden den store Peter (Rasmus Peter Nielsen, Gylling Skov), som læssede Tang paa sin Vogn indenfor mit Omraade, og jeg sagde til ham: „Her maa De skutte hente Tang!“ — „Nej nej,“ sagde Peter sindigt og læssede mere Tang paa. — „Ja, men saa maa De sku køre bort herfra!“ — „Ja ja,“ sagde Peter og fortsatte ufortrødent med Paalæsningen, og saaledes var hans Svar „ja ja“ og „nej nej,“ indtil han havde faaet Læsset stort nok og kørte sin Vej“.

I Sogneraadet var Ritmesteren den humane og noble Mand, som ikke ringeagtede andre Folks Meninger, men som paa den anden Side ogsaa vidste at sætte sig i Respekt overfor dem, der fremkom med ubegrundet Kritik. Da der en Gang ved et Sogneraadsmøde blev fremlagt en Skrivelse fra en ugift Barnemoder, der androg om Hjælp til sit Barns Opdragelse, blev der en Del Munterhed over Brevets troskyldige Affattelse, men herover blev Ritmesteren helt stødt og erklærede, at Pigen havde skrevet i sit Hjertes Enfoldighed, saa godt hun kunde, og det burde ingen mere sig over. Lystigheden ophørte straks.

En Gang, da der blev afholdt Møde paa Gyllingnæs i Anledning af Regnskabets Underskrivning, erklærede R., at enhver af Deltagerne skulde spise tre Kvarter Aal, og til sin Søstersøn, den senere Ejer af Gyllingnæs, som ved denne Lejlighed var tilstede i Besøg, erklærede han, at Kaffeponsene, som konsumeredes ved denne Lejlighed, „dem kalder vi Jyder „smaa sorte“.“

Ritmesteren søgte ikke at rose sine egne Fortrin; men derimod kunde han undertiden paa en pudsig Maade fortælle om sine Mangler og Fejltagelser.

En Gang sagde han om Aldersrenteloven: „Den Lov er skutte nem at blive klog paa; thi den har saa mange Rævegrave, og jeg falder min Salighed pligtskyldigst i hver af dem.“

Naar vi under Skatteligningen kom til Folkene i Lerdrup, sagde han gerne: „Saa, nu skal vi sku til at plukke de fede Gæs.“ Det var, medens de gamle Ejere havde Gaardene. Siden den Tid har Forholdene ændret sig en Del.

En Dag, da Ritmesteren cyklede paa Vejen, mødtes han med Gaardejer Jørgen Jensen, som kørte med et Læs Topbrænde. En af Grenene er vel kommet for

Kammerjunker Castenskiold.

nær til Cyklen, som væltede, og Ritmesteren fik en Finger slemt klemt, saa den blev helt sort, og Neglen gik af.

En Gang, da Ritmesteren og Jørgen senere traf sammen, hørte jeg, at Ritmesteren sagde: „Det var sku Dem, som kørte over min ene Finger!“ — „Ja,“ sagde Jørgen, „men det var ikke med Vilje.“

Bygningerne paa Gyllingnæs.

Opførelsen af den holstenske Gaard paabegyndtes 1803.

Den nuværende Herskabsbolig blev opført af Krohn.

De nyere Avlsbygninger opførtes senere.

Heraf brændte Kostalden ca. Aar 1880 (det saakaldte Øxehus). Denne Bygning blev af Tømrer H. P. Jensen forsynet med nyt Tag.

Hestestalden brændte ved Lynnedslag 4. August 1894.

To store Stakhjelme brændte ved Kortslutn. 5. Oktober 1926 (Erstatning Kr. 153,555). Den derefter opførte Staklade blæste om 2. Febr. 1934.

Den gamle holstenske Gaard brændte ned til Grunden 17. April 1933.

Ved Ritmester Castenskjolds Død den 18. Februar 1924 overtoges Gyllingnæs ifølge Testamente af hans Søstersøn, *Frederik Castenskiold-Bentzon*, Kammerjunker, R. p. p., født den 19. November 1873 i København. Gift I med Carla C. B. og gift II den 10. Juni 1925 med Gudrun, født Thorsen (f. 23. August 1898 i København).

Navneforandring ifølge Justitsministeriets Bevilling af 3. August 1925, hvorefter det fulde Navn bliver: Ludvig Helmuth Frederik Holger Castenskiold.

Student (Sorø 1895), cand. polyt. 1899. Volontør i Udenrigsministeriet, s. A. Attache ved Gesandtskabet i Paris 1900. Assistent i Udenrigsministeriet 1901, Attache ved Gesandtskabet i Berlin 1902. Legationssekretær i Christiania 1905, i Stockholm 1908. Afsked 1909. Forpagter af Løvenholm 1918—19. Ejer af Tygeslund ved Mariager. Solgte Gaarden efter Overtagelsen af Gyllingnæs.

De mange Ulykker, der skete ved Ildebrand og Stormskade og andre Uheld, bevirkede, at Castenskiold afhændede Gyllingnæs 29. April 1936 til den nuværende Ejer, *Niels Baner*, som tidligere havde ejet Rask Mølle.

Forvalter Henrik Lauritsen Sandager er født 15. Marts 1873 og tiltraadte den 28. December 1899 sin Plads paa Gyllingnæs. Gaardens Drift er under hans Ledelse bleven betydelig forbedret, og det kan ikke nægtes, at Sandager har udført sin Gerning med Dygtighed og Paapaselighed.

Han har haft en god Støtte i sin Hustru Maren, født Degn (født 8. Oktober 1883), som under det 26-aarige Ophold paa Gyllingnæs ledede Gaardens betydelige Husholdning med Dygtighed og Elskværdighed. Familien var meget afholdt og fik en stor Omgangskreds her paa Egnen.

Den 1. Maj 1925 flyttede de fra Gyllingnæs til Dagnæsgaard ved Horsens, hvilken Ejendom blev købt for deres paa Gyllingnæs erhvervede ikke ubetydelige Formue.

Lidt Romantik fra Gyllingnæs.

Skønt Gyllingnæs ikke kan henregnes til de meget gamle Herregaarde, hviler der et vist romantisk Skær, særlig over Gaardens første Ejeres Livsførelse. Flere Forfattere har skrevet interessante Skildringer om Gyllingnæs, for Eksempel Th. A. Becker »Englænderne paa Gyllingnæs«, St. St. Blicher »Den hule Eg«, Svend Tusbæk »Vildttyven«, Pastor Otto Møller »Forskellige efterladte Optegnelser om Gyllingnæs og dens Beboere« og endelig Dr. phil. H. L. Møller »Englænderne paa Gyllingnæs«.

Disse Skildringer er dog ikke i et og alt i Overensstemmelse med hinanden, og i flere af dem kan det tydeligt mærkes, at Forfatteren har taget sin Fantasi stærk i Brug for at gøre dem mere interessante. De kan derfor ikke alle være historisk korrekte, og de helt rigtige Forhold vil formodentlig aldrig blive opklarede. Den mest korrekte Beskrivelse kan sikkert findes i Pastor Møllers Optegnelser, som er samlede i H. L. Møllers »Englænderne paa Gyllingnæs«.

Da denne Bogs Læsere vel ikke alle har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med ovennævnte Forfatteres Værker, skal her anføres nogle Uddrag til nogen Oplysning om Gyllingnæs' Romantik.

„Englænderne paa Gyllingnæs“

er skrevet i Aaret 1859 af Th. A. Becker, som er født paa Tirsbæk ved Vejle Fjord. Han har selv som Gæst paa Aakjær stiftet Bekendtskab med det tredje Slægtled af Ejerne af Gyllingnæs, førend han forfattede sin Bog. I denne fortæller han først om John Schmidt, der som Dreng levede paa »Man« i det irske Hav, men som af Slavejægere blev røvet tillige med mange andre og ført til Vestindien, hvor han solgtes til en Købmand og Plantageejer i Kingston paa Jamaica.

Slavehandelen florerede jo i disse Tider, og de stakkels Mennesker blev ubarmhjertigt revne fra deres Hjem og Familie og ført til Vestindien for at bruges til Arbejde paa Sukkerplantagerne. — John Schmidt var en smuk og opvakt Dreng, og hans nye Herre lod ham derfor oplære i Skolekundskaber for at anvende ham til Hjælp ved Kontorarbejde i Handelsvirksomheden. Her skikkede han sig vel og steg stadig i sin Hærnes Gunst. I 1780 indgik de i Kompagni med hinanden, og efter den gamle Købmands Død blev han Eneindehaver af Forretningen og Plantagen.

En af Schmidts Venner, en Plantageejer ved Navn Tuffmann, havde med en meget lys Kvarteronslavinde en Datter ved Navn Alice. Under et Besøg frelste Schmidt denne unge Piges Liv ved at dræbe en Slange, som havde angrebet hende. Der opstod et Kærlighedsforhold mellem disse to, og inden kort Tid indgik de i Ægteskab med hinanden. Schmidt havde imidlertid i Hamborg oprettet en Filial af sin Handelsvirksomhed, som blev bestyret af en betroet Mand, og nu var det Skæbnens Vilje, at Ejeren af de to Handelshuse og Bestyreren byttede Opholdsted, og Schmidt tog selv Ophold i Hamborg, hvortil han rejste med sin unge Hustru.

I Hamborg traf Schmidt sammen med den tyske Greve Friderik Otto von Dernath, som paa denne Tid var Ejer af Aakjær Gods. Grøvens økonomiske Forhold var ikke gode, og han søgte derfor at faa dem forbedrede ved Bortsalg af en Del af Aakjærs Fæstegods.

Der blev da indgaaet Handel mellem dem om Halvøen Gyllingnæs, som solgtes til Schmidt for 16,000 fuldvægtige Louisedorer.

„Nu begyndte der en hidtil ukendt Virksomhed paa det før saa stille, skovbevoksede Næs. Foruden den allerede eksisterende Vej fra Lardrup til Vadegrunden ved Horsens Fjord blev der hugget en Aabning gennem den gamle Urskov fra Gylling Markskel til Halvøens sydvestlige Del, og en Vej blev anlagt. Der begyndtes paa Arbejdet baade fra Syd og fra Nord, men Ingeniørkunsten har formodentligt ikke været saa fuldkommen den Gang som nu, thi da de to Arbejdshold mødtes, fremkom der en Vinkel, som findes paa Vejen den Dag i Dag.

Der rejstes ogsaa snart et Beboelseshus, og Schmidt og hans Hustru valgte Gyllingnæs med den smukke Beliggenhed til deres Opholdsted.

Den unge Hustru Hølbred var imidlertid noget vaklende, og efter at have født et lille Pigebarn, afgik hun ved Døden af Brystsyge. Det var et haardt Slag for John Schmidt, og nu tabte han helt Lysten til at bo paa Gyllingnæs. Han rejste tilbage til Hamborg med sin lille Datter, som kaldtes Alice; men her er en af Beckers Fejltagelser. Navnet var Georgianna Schmidt, og hun var ikke John Schmidts, men hans Broder Georg Schmidts Datter.

Gyllingnæs blev bortforpagtet til en Tysker, som Becker kalder Gardmann, og Forpagtningsafgiften skulde beregnes med 3 pCt. af Købesummen. Gardmann begyndte Virksomheden paa Gaarden og lod hugge dygtig læs paa Skovene; men han blev snart vidtløftig og brugte flere Penge, end Ejendommen indbragte. Han havde en Forvalter og Svirebroder, Løjtnant Malthus, som havde staaet ved Landeværnet, og disse to opsatte i Forening en Skrivelse, hvori de forklarede Schmidt, hvor meget, der var medgaaet til Gaardens Forbedring, og i Stedet for at betale Forpagtningsafgift forlangte de Erstatning.

I god Tro eftergav Schmidt Afgiften og sendte endda 200 Rdl. til Dækning af Forbedringsudgifterne. Saaledes gik det i flere Aar, indtil 1816, da den daværende Ejer af Aakjær, Grev Reventlov, traf sammen med Schmidt i Hamborg. Greven forklarede nu det rette Forhold paa Gyllingnæs, og Schmidt besluttede at sætte en Stopper for Gardmanns Skalten og Valten med Gaarden. Han og hans Datter rejste over Lübeck til Gyllingnæs, hvortil han ankom i Juli Maaned 1818. Schmidt havde antaget en Skotte ved Navn Darling som Forvalter, og denne rejste med til Gyllingnæs, hvortil de straks bragte deres Bohave, som de lod stille op paa Dilen. Gardmann undsaa sig ved at mødes med Gaardens Ejer; men Forvalteren, Løjtnant Malthus, samt Ladefogden Dencker mødte op i Spidsen for Gaardens Besætning, ca. 50 Mand, og de spurgte, hvad de fremmede Mennesker havde at gøre paa Gaarden. Schmidt forklarede, at han var Gaardens Ejer, og han opfordrede Gardmann til at forlæse sig bort. Det kom til et regulært Slagsmaal efterfulgt af Proces, som omsider endte med et Forlig, hvorefter Gardmann rejste bort, men uden at betale nogen Erstatning.

Schmidt rejste nu tilbage til Hamborg med sin Datter Georgianna, som for sin Skønheds Skyld snart blev Midtpunktet i megen Selskabelighed, og hun fik mange Tilbedere. Blandt disse var en ung Købmand fra Portorico ved Navn van Zeller. De to Mennesker syntes godt om hinanden, og inden Jul var de Ægtefolk. Den unge Ægtemand, som var Portugisør af Fødsel, ønskede nu at rejse til Portorico med sin Hustru for at præsentere hende for hans derboende Forældre, og Afskeden mellem Fader og Datter var svær; men omsider sejlede Familien med et Barkskib op ad Elben, og i Cuxhafen forlod Schmidt dem med bedrøvet Hjerte.

Georgianna blev vel modtaget i Portorico, og i September Maaned nedkom hun med et Drengbarn, og først da dette var vel overstaaet, kunde de paa-begynde Tilbagereisen til Hamborg, hvortil de ventede at komme i Maj 1823. I Begyndelsen af Marts Maaned rejste de med det samme Barkskib, »Det gode Haab«, Kaptajn Feldtmann, som havde ført dem til Portorico. Med Vemod tog

Ægteparret Afsked med gamle og nye Venner, som ønskede dem alt godt i Fremtiden.

Mennesket spaar; men Gud raa'er!

Det unge Ægtepars Samliv blev imidlertid af kort Varighed, da van Zeller snart afgik ved Døden, og om denne tragiske Begivenhed findes to forskellige Beretninger. Ifølge den ene mistede han Livet, da hans Hest under en Ridetur styrtede med ham, og han blev bragt hjem som Lig.

Efter Th. A. Beckers Beskrivelse skete dette Dødsfald paa en mere romantisk Maade, hvilket kan belyses af efterfølgende Uddrag:

I England levede i Slutningen af det attende Aarhundrede en Mand, William Cavendish, som var Hertug af Devonshire. Han nedstammede fra de gamle Normannere, som i ældre Tider bragte Skræk og Fortvivelse over Frankrig, England, Irland og Spanien ved deres grusomme Plyndringer paa disse Kyster.

Denne Hertug havde en Søn, som Becker kalder Ricard Cavendish; men det virkelige Navn var Robert Stapleton St. Aubyn, og da han senere slet og ret blev kaldt Stapleton, bliver dette Navn fremtidig benyttet her.

I Aaret 1608 var denne Robert Stapleton en lang opløben Knægt paa 12 Aar med lyseblaa Øjne, gult Haar samt med et enfoldigt Ansigt og Udtryk af Dorskhed og Dovenskab. Han vilde ingenting lære, men hans eneste Lyst var Jagt og Fiskeri. Han havde en hel Samling af Dyr og Fugle, som han forstod at tømme, saa de adlød hans mindste Vink og Fløjten. Med Omegnens Fiskerbefolkning var han fortrolig og deltog ofte i deres Fiskerifangster. Senere kom han til Søs og blev Kadet, og efter at have modtaget Forskud paa Arv, anskaffede han sig selv et hurtigsejlende Skib, som han kaldte »Den hvide Falk«, med hvilket han sejlede omkring paa Kaperfærd.

Nu traf det sig saaledes, at Stapletons Korvet sejlede i samme Farvand som Skibet »Det gode Haab«, hvor van Zeller og Georgianna var om Bord, og straks begyndte Kaperskibet en Jagt efter det fredelige Handelsskib. Der vekslede Skud fra begge Sider, men til Slut blev »Det gode Haab« bordet af Sørøverne, som forlangte alle Kaptajnens røde Penge udleverede. Tillige forlangte de, at van Zeller med Hustru og Barn skulde overføres til Kaperskibet som Gidsler. Der var ingen anden Udvej end at efterkomme de grusomme Røvers Forlangende, og van Zeller med Familie blev bragt om Bord paa Kaperskibet. Her blev de forholdsvis godt behandlede; men da van Zeller om Natten gjorde Forsøg paa at signalisere om Hjælp til et forbi sejlonde Skib, sprang Styrmanden til og kastede ham i Havet. Den stakkels Georgianna sørgede over sin Mand's skrækkelige Død; men efter nogen Tids Forløb gik det hverken værre eller bedre, end at hun frivillig eller nødtvungen maatte gaa til Brudekamlen sammen med Sørøveren Stapleton. Denne bestemte sig nu til at ophøre med det farlige Sørøveliv, og efter et kort Ophold i England rejste han med Hustru og Stedbarn til Hamborg, hvor den gamle Schmidt modtog sin Datter med Glæde.

I nogen Tid levede de nu her; men Rygter om Stapletons Fortidsfærd begyndte at svirre i Luften, og flere Undersøgelser og Forhør fandt Sted, uden at der fremkom nogen Opklaring i Sagen; men i Aaret 1825 besluttede Familien sig til at rejse til Gyllingnæs, hvor de kunde bo i Fred og Ro i de smukke, stille og landlege Omgivelser. Her levede de saa i ca. 10 Aar uden at have ret megen Omgang med Omverdenen.

Stapleton tog sig ikke af Gaardens Landbrug, men overlod det til en Forvalters Omsorg. Jagt og Indfangning og Tæmning af mange Slags Dyr og Fugle var hans eneste Lyst og Beskæftigelse, og naar Familien en enkelt Gang kørte ud i den lukkede Karosse, havde de altid en Flok Hunde med.

Familjelivet var dog sikkert ikke lykkeligt, og efter et voldsomt Opgør forlod Stapleton Gyllingnæs for paany at stikke til Søs sammen med sine gamle Kammerater.

Efter at Skilømissbevilling var indhentet og efter at to og et halvt Aar var

gaaet, indgik Georgianna paany Ægteskab med en forhenværende Kaptajn, som Becker kalder Cotton. Gyllingnæs blev solgt, og Ægteparret samt Drengen Antonio rejste til et dejligt Herresæde i Ostangelen, hvor de levede lykkeligt, omgivet af to Dreng og tre Pigebørn.

Georgiannas Søn af første Ægteskab blev Kaptajn i den engelske Marine, og Robert Stapleton forsvandt sporløst i Oktober Maaned 1835.

Saaledes omtrent lyder Beckers Roman om Englænderne paa Gyllingnæs.

Blichers Novelle »Den hule Eg« findes jo næsten i ethvert Bibliotek og skal derfor ikke omtales her, og af Pastor Møllers Optegnelser, som findes i Aarhus Stifts Aarbog Nr. XV 1922, skal her kun medtages en Stamtavle over den engelske Familie Schmidt.

Stamtavle over Englænderne paa Gyllingnæs.

A. John Schmidt.

(1740—1813) fra 1779 Købmand i Altona, 1801—13 Ejer af Gyllingnæs, ejede desuden Lundhof i Falling Sogn og fra 1811 Agersbøll i Øster Snede Sogn. Gift med ¹⁾ Jane Elisabeth Darling, død 1780. ²⁾ Katrine Elisabeth Hossen.

Barbara Schmidt.

(1764—1793) G. 1787 med John Thornton. Købmand i Hamborg.

John Schmidt.

(1783—1819) Købm. i Hamborg. Ejer af Gyllingnæs 1813-17. - G. m. Johanne Margrethe Haycken.

Jane Schmidt.

(1786—1832) Ejerinde af Lundhof 1813-16, G. 1804 m. Ernst Busch. Købmd. i London og Hamborg.

Mary Thornton.

(1788—1867) G. m. Johanne Heinrich Hofmann (1780-1836). Med-ejer af Gyllingnæs 1817-25. Ejer af Skerrildgrd., Nebsager Sogn 1826-36. (Ægteskabet barnl.)

John Thornton.

(1791—1860) Ejer af Skerrildgaard 1825-26. Ugift.

John Schmidt,

f. 1816, nævnes sidste Gang 1838 som Apotekermedhj. i Flensborg.

Mary Busch.

(1820—1875) G. 1845 med Edvard Teidorp (1817-89). - Ejer af Ourupgaard 1840-89.

B. Georg Schmidt.

Broder til den ældste John Schmidt (ca. 1749—1835). Fra 1788 Købmand i Hamborg, 1817—25 Medejer, 1825—34 Eneejer af Gyllingnæs. G. med Sara Eglin, f. Pepys (1768—1822).

Georgianna Schmidt.

(1800—1855), 1834—42 Ejerinde af Gyllingnæs. G. ²⁾ 1826 med Robert Stapleton St. Aubyn (f. 1787), 1834-41. Med-ejer af Gyllingnæs. Ægtefællerne separerede 1842.

G. ¹⁾ med Guilherme van Zeller (1797-1826). Købmand i Lissabond.

G. ³⁾ Wilhelm Wiegrefte (1814-98). Ejer af Rehorn i Oldenburg.

Antonio van Zeller.

(1826-1905) Ca. 1851-94 Ejer af Vollershof, Ostenfeld Sogn i Slesvig. - G. 1854 m. Therese Henriette Koyen, d. 1911. (7 Børn).

Franco Augustus Wiegrefte.

(1841-?) Ejer af Rehorn.

Emily Wiegrefte.

G. m. Harald Meyer.

Wilhelm Wiegrefte,

Ejer af Rehorn.

Vildttyven.

Skildringer fra Gyllingnæs af *Svend Tusbæk*.

Jyllands Østkyst fra Halvøen Mols, som er Aarhusbugtens nordre Grænse, og lige ned til Lillebælt, er gennemskåret af en Del større og mindre Fjorde og Indskæringer fra Havet. En af de største er den omtrent 2 Mile lange Fjord, som skærer sig ind i Landet til den lille smukke Købstad Horsens. I Fjordens Munding med sine smilende skovklædte Kyster ligger de to smaa Øer Alrø og Hjarnø, hvor efter Sagnet Kong Hjarne og hans Dronning Alrune blunder i Højene, hver paa sin Ø; lidt dybere inde i Fjorden ligger den dejlige Vorsø. Fjordens nordre Kyst er meget bakket og tildels opfyldt med Skov, Levninger af de mægtige Skove, som i Oldtiden bedækkede Østkysten. Kysten danner her en Mængde smaa Vigge med mangen en fremspringende Odde, der stundom skyder langt ud i Fjorden og lig Forbjerge falde stejlt af mod Havet.

Den største af disse Odde eller Næs er den Halvø, som fra Landsbyerne Gylling og Lerdrup flyder langt ud i Havet mod Syd mellem Kattegattet og Lerdrup Vig. Denne Halvø kaldes Gyllingnæs. Den har Flådeindhold af flere Hundrede Tonder Land, er lav og flad og meget frugtbar.

I forrige Aarhundrede var hele Halvøen, lige fra Landsbyen Lerdrup og ud til Næssets yderste Pynt Karlshoved eller Kalvshoved, bedækket med en urgammel Skov. Den fremskridende Kultur i dette Aarhundrede har gjort lyst i det før saa mørke og tavse Vildnis. De tusindaarige Ege er faldne for Øksens Slag, og mangen en af dem gaar den Dag i Dag sejlklædt over de skummende Bølger til fjerne Kyster. Asken, Almøn, Hesselens og Tjørnen er falden for Ryddeøksen, og der, hvor i forrige Aarhundrede Krondyret laa roligt i det frodige Græs og tyggede Drøv, der bølger nu den bugnende Sæd for Sæns Luftninger.

Halvøens yderste Del er endnu bedækket med frodig Skov, men over Halvdelen er forvandlet til Agermark. Ved Halvøens vestlige Kyst pranger der nu en ny og stadselig Herregaard, der bærer samme Navn som Næsset. Den første Ejer af Gyllingnæs var en hamburgsk Købmand ved Navn John Smith, som købte hele Halvøen Gyllingnæs af Grev van der Nat til Aakjær, Aar 1801. Et Aar efter blev det første Hus rejst paa en aaben Plads midt i den store Skov, Lindekjærslætte-Huset kaldtes det. Dette tjente blot til Husly for en Mængde tyske Arbejdere, som John Smith sendte herved fra Hamborg for under Tyskeren Vichmanns Ledelse at rydde Skoven og derved gøre Plads for et Agerbrug*). 15 Aar senere var allerede et betydeligt Stykke Jord under Plov, og herpaa var bygget et anseligt Hus i tysk Stil. 10 Aar derefter igen blev den Gaard bygget, som nu kaldes den gamle Gaard. Skønt Gyllingnæs er det yngste Herresæde af nogen Betydning paa Østkysten, hviler der dog noget mystisk over dens tidligere Historie; thi i den første Halvdel af dette Aarhundrede jog med korte Mellemlum den ene Herre den anden ud. Naar en ny kom, hed det sig i Begyndelsen, at han kun var Bestyrer for Smith, men aldrig saasomt havde Bestyreren faaet rigtig Fodfæste, førend han optraadte som Despot og uindskrænket Magthaver paa Gaarden. Ja, en af dem

*) I „Heds Herred før og nu“ lyder Beretningen om Lindekjærslætte-Huset noget anderledes.

drev det endog saa vidt med sine Anmasselser mod Ejeren, at han lod denne, da han engang kom herved for at bese sin Ejendom, med hele sit Følge kaste paa Porten ved Hjælp af lejede Folk. Herover kom det til Proces, som varede flere Aar og omsider endte med, at Inspektøren tabte Sagen og hovedkuls maatte forlade Gaarden.

I henved 20 Aar gik det saaledes paa Gyllingnæs, saasnart en Tyran var stjålet kom en Usurpator i Stedet, indtil den endelig omtrent ved 1840 blev solgt ved offentlig Auktion.

Hornfiskejægerne.

Naar Sneen smelter og det venlige Foraar kommer med Trækfuglene, der fare hen over Danmarks Sletter for at ile til de nordlige Lande og der forkynde Sommer og Solskin, saa kommer Røjgæssene til Kysterne af Horsens Fjord og melde vidt og bredt ved deres Sang, at nu er Vinteren forbi, ja, de kommer stundom i en saadan Mængde og med en saadan Susen og Larm, at det ligner en fjernt rullende Torden, hvorigennem høres dæmpede melodiske Toner.

For den Fremmede, som paa en smuk Foraarsdag har besøgt disse Steder, er der noget ejendommeligt ved denne Larm. Disse halvt glade, halvt sørgmodige Toner bringer stundom den ubekendte Vandrer til at standse og lytte, thi Røjgæssenes forunderlige Sang synes at komme fra Havets hemmelighedsfulde Dyb.

Opmærksomt skuer man ud over det sølvblaa Hav for at opdage Aarsagen, men der er intet at se, uden en mørk Stribe langt, langt ude paa den blanke Sø.

Nu forstummer Sangen; den sorte Stribe faar Liv og opløser sig i en skyllig-nende Flok af flere Tusinde Fugle, der gaar tilvejs med en Larm, som overdøver Dønningernes Brydning mod den stenede Strand.

Naar Røjgæsen kommer, saa kommer Hornfisken, og saa bliver der Liv og Lystighed paa Grundene mellem Alrø og Gyllingnæs. Den raske Befolkning fra Lerdrup, Gylling og Amstrup samles da for i Ebbe-Tiden at fange Hornfisk i læssevis i Alrø Vase.

I Nærheden af Vasen eller Vadegrunden lige paa Havbrinken ved Vejen, som fører fra Lerdrup til Gyllingnæs, laa en smuk Formiddag 1828 en Gruppe Mænd. Imellem dem laa den store Dyng af Hornfisk, Udbyttet af en Jagt i det vaade Element. Nogle af dem var i Færd med at ombytte de vaade Klæder med tørre, thi Jagten var udført til Fods. En grøn Flaske gik flittigt fra Mand til Mand for, som det hed sig, at bringe lidt Varme i Legemet efter det kolde Bad.

Yderst i Gruppen paa en Bunke Tang sad en kraftig bygget Mand, som med en Trænaal, hvori der var et Stykke tyndt Reb, stak igennem begge Øjnene paa Hornfiskene og derved trak dem paa en Traad. Han havde lagt sin Trøje ved Siden af sig, og ovenpaa denne laa en langløbet Bøsse med Krudthorn og Hagelpung.

Manden var saa beskæftiget med sine Fisk, at han ikke lagde Mærke til de andres muntre Skæmt og Latter.

Et let Slag paa Skulderen fik ham til at se op fra Arbejdet og vende Blikket til den nærmest siddende, der paa kammeratmæssig Maade rakte ham den Grønne med de Ord: »Naa Kristian, du har saa travlt med at lave Perlekranse til din Mutter, at du ikke kan faa Tid til at faa dig en lille Hivert til at holde Sjæl og Legeme sammen med. Drik dig en god Taar, det giver Varme i Skrutton og klarer Blikket, og det kan du nok behøve, hvis du vil længere i Dag med denne der«; her gjorde den talende et Tegn efter Bøssen.

Den, der blev tiltalt, tog Flasken, drak sig en forsvarlig Slurk, og takkede, idet han rakte den tilbage og atter tog fat paa sit Arbejde.

»Hvorfor«, ytrede en høj, mager Mand, »har du Skyderen med, agter du at gaa til Gyllingnæs og skræmme Livet af den nye Herre, som kommer i Dag, eller vil du maaske give ham en Honnørsalve, naar han kommer her forbi?«

»Ingen af Delene«, svarede den adspurgte med nogen tysk Udtale, »jeg vil blot skyde Regnsøver.«

»I Dag kommer nok den nye Herre til Gaarden«, lød en pibende Stemme fra Gruppen, »det er svært, som der er bleven pudset op deromme, fejlet paa Loftet og skuret i Tørvekrogen; men det er nok ogsaa en rigtig engelsk Greve den. Jeg er svært bange for, at Kristian Dihn ikke faar saa mange Dyrekøller paa Bordet her- efter, som han har faaet hidtil, thi disse Engelskmænd er nok svært store Jagt- elskere og ikke gode at søbe Kaal med.«

»Pas du dig selv, Mosjø Dragon!« lød Kristian Dihns kraftige Røst, idet han tilkastede den talende et vredt Øjekast, »jeg og Herrerne paa Gaarden har aldrig været andet imellem, end at jeg stundom har skaffet dem en ekstra Løbetur!« dermed drog han sin Trøje paa, slængte Bøssen og Fiskene over Skulderen og lavede sig til at gaa.

»Sagde du ikke, Anders, at det var en engelsk Greve, der nu kommer her til Gaarden«, spurgte den høje, »jeg troede, det var John Smiths Datter, hende der fik Armen knækket i det store Slag paa Gyllingnæs, der skulde have Gaarden. Hun er jo gift med en spansk Købmand?«

»Har været«, svarede den adspurgte, »men Spaniolen er nok druknet, og nu er hun gift med en engelsk Greve. Smith har nu skænket dem Gaarden i evig Arv og Eje, og i Dag kommer de og tager den i Besiddelse for, efter Sigende, at bo der bestandig.

Det nye Herskab.

Medens denne Samtale fandt Sted mellem Mændene, rullede en svær Rejse- karet, trukken af et Par stærke, men sveddryppende Heste, frem paa den sandede Vej, som fører fra Lerdrup om forbi Alrø Vase efter Gyllingnæs.

Gardinerne var trukken for Vognens Vinduer. Ikke en Lyd forraadte, at der befandt sig nogen i Vognen.

Kusken, en kæmpemæssig Karl med et vældigt sort Overskæg, sad stiv og strunk paa Bukken.

Mellem Vognens Baghjul løb en stor Bulldogge, som, uden at forandre Plads, bestandig holdt Skridt med Vognen. Den tunge Vogns Hjul sank dybt i den op- kerte Vej. Hestene pustede og stønnede af Anstrengelse. Kusken sad med slap Tømme. Han syntes at betragte Omgivelserne med sløv Ligegydhed, medens han lyttede til Røjgæssenes Sang, som brusede fra Havet ind over Landet.

Da Køretøjet nærmede sig Vejen, som løber ned til Vasen, kom Hornfiske- jægerne belæssede med deres Fisk lige mod Vognen. Ved at se disse mange Men- nesker syntes Kusken at vaagne af sin Sløvhed. Med sin behandskede Haand skød han Skæget kækt ud til Siderne, samlede Tømmen til sig, smækkede med Pisken og gjorde sig Umage for at se drabelig ud. Lige som Mændene passerede Vognen, blev det ene Vindue aabnet, og en Herre stak Hovedet ud og tilraabte Kusken nogle Ord i det engelske Sprog.

Herren betragtede de forbiilende Fiskere med et spørgende Blik, men især hvilede det stikkende paa Kristian Dihn, som gik bagest i Rækken med Bøssen over Skulderen.

Uden at gengælde de høflige Hilsener smækkede Herren Vinduet i.

»Sikken en! mon det var Herren?« udbrød Anders Dragon og saa efter Vog- nen; »tror du, Kristian, at du kan faa ham til at løbe. Han saa ud til at være Mand for sin Hat, og en, der ikke lader sig kyse af en tysk Ed eller en sort Bøsserunding.«

»Det vil Tiden vise«, svarede den adspurgte og fortsatte uforstyrret sin Van- dring.

Paa Gyllingnæs herskede samme Dag lige fra den tidlige Morgen travl Virk- somhed.

Den gamle Forvalter udfoldede en rastløs Virksomhed. I alle Kroge skulde der pudses, for at der kunde se ordentlig ud, naar det nye Herskab kom.

«Dette ventedes hvert Øjeblik.

Endelig rullede den tunge Rejsekaret ind i Gaarden og holdt for Hovedindgangen til Vaaningshuset.

Den gamle Forvalter aabnede Vogndøren med blottet Hoved.

Den første, som traadte ud af Vognen, var en høj, mager Herre med et koldt og frastødende Ydre. Hans af mørke, stride Bakkensbarter omgivne Aasyn var blegt og langagtigt, Læberne fast sammenpressede og det skumle Blik foer skulende hid og did. Efter ham saa man etige ud en ung, smuk Kvinde i en elegant Rejsedragt.

Derefter styrtede en 3 a 4 smaa Køterhunde ud af Vognen og opførte en øresønderrivende Koncert, idet de hylende og gøende omkredsede Herren.

Efter at endnu en lille Dreng af et sygeligt Udseende var kommen til Sync, viste sig tilsidst en Pige saa sort som Ibenholt.

Forvalteren bød Herskabet velkommen og førte dem derpaa ind i Huset.

Rejsekuffertene blev læsede af Vognen, hvorefter Kusken rullede bort med Karet.

Det forsamlede Tyende betragtede nysgerrigt de svære, jernbeslaaede Kufferter, hvorpaa der stod at læse med kunstigt udseende Bogstaver: »R. A. Stapleton.«

Det nye Herskab paa Gyllingnæs var et underligt Ægtepar. Herren saa mørk og tavs ud, var altid indesluttet i sig selv, talte ikke Dansk og henvendte sig sjældent til nogen. Hans eneste Beskæftigelse det første halve Aar var Opdræt af Hunde. Til enhver Tid saa man ham omgivet af en Flok smaa Bjæffere. Han var en stor Jagtelsker og ikke naadig stemt mod Krybskytterne.

Sjældent saas han i Selskab med sin Kone, kun naar de en enkelt Gang kørte ud sammen, saa man hyppigt Fruen sidde ved hans Side paa Bukken. Hun var en Datter af John Smith, hed Georgianna og var i Modsætning til Manden aandrig, livlig og dertil fager og skøn.

Stapleton eller »Engländeren«, som han kaldtes, var hendes anden Ægtefælle. Hendes første Mand var druknet 2 Aar efter at de var blevet gift.

Saaledes hed det sig i den første Tid, efter at de var kommet til Gyllingnæs, men snart dukkede forunderlige Rygter op i Omegnen angaaende Ægteparret, og det blev fortalt, at de slet ikke var gift. Hvem han var, eller hvor han var fra vidste ingen, kort sagt, over det nye Herskab hvilede et uigennemtrængeligt, hemmelighedsfuldt Slør.

Kusken Klaus, som de havde ført med sig, var, saasart Talen var om hans Herskab, som en lukket Bog. Han stod i stor Gunst hos Herskabet og vidste at føre sig dette til Nytte. For det øvrige Tyende paa Gaarden var han en sand Plageaand, ja, selv Forvalteren, den gamle Wickmann, havde sin Nød med ham. Han var derfor ilde lidt af sine Medtjenere, der følte sig knyttede sammen ved den Uvilje, de nærede mod den fælles Modstander.

Nogle Maaneder efter Ankomsten til Gyllingnæs gjorde det nye Herskab, efter at Høsten var tilendebragt, Gilde for Gaardens Folk. Den gamle Forvalter var det bleven overdraget at sørge for Arrangementet, men dette var ikke efter Klaus' Hoved, og de to kom da i Trætte derover, ved hvilken Lejlighed den sidstnævnte forgreb sig paa sin Foresatte. Dette vakte en almindelig Harm, der gav sig saa utvetydig tilkende, at Urostifteren fandt det raadeligst skyndsomst at fortrække.

En huslig Scene.

Paa det yndige Sletteland, hvorfra Halvøen Gyllingnæs skyder sig ud i Havet, ligger Landsbyen Gylling. Det er en meget stor Landsby. Den er adskilt i to Dele af et temmeligt betydeligt Vandløb.

Sagnet vil vide, at den i gamle Dage har været en Handelsby under Navn af Aaby. Hele den Maade, hvorpaa Byen er anlagt, tyder paa, at Sagnet kunde være Sandhed. Et Sted kaldes Blæsborg, og ved den venstre Side af Aaen ligger et Par Gaarde, som kaldes Skrivergaardene, hvilke for flere hundrede Aar siden skulde have tilhørt en Ætling af den adelige Slægt Kalff.

I Nærheden af Skrivergaardene laa, paa den Tid vor Fortælling foregaar, et lille faldefærdigt Hus. Derinde i det fattige Hjem, i et snævert Rum, der kun sparsomt blev oplyst af en ussel Tællepraas, sad en sildig Aftenstund en Kvinde med et lille Barn paa Skødet. I et Hjørne af Stuen hvilede paa et Leje et Par Børn trygt i Søvnens Arme. Inde i Alkoven, hvis falmede Omhæng var fæstet op, laa fuldt paaklædt et Menneske og snorksov. Alt var renligt og ordentligt i den fattige Bolig. Møblerne var ikke mange. Et hvidt skuret Fyrretræs Bord henne ved Vinduet, et Par Stole og en stor Standkiste; det var det hele. I en Krog ved Sengen stod en Bøsse op til Bræddepanelet, og paa et Søm ovenover hængte Krudthorn og Hagelpung.

Kvinden havde allerede siddet længe ubevægelig og fordybet i Tanker, da Barnet paa hendes Skød begyndte at blive uroligt og strække de smaa Hænder i Vejret, idet det lod en sagte Klynken høre, som tydede paa, at det var sulten. »Ja, Gud bedre det for Kaar vi har«, sukkede Konen; »men noget maa han skaffe til Brødet«, vedblev hun og gik hen til Sengen, hvor Manden laa. Hun ruskede ham i Armen og udrød sagte: »Kristian, rejs dig, det er snart Dag og vi har intet Sul til Brødet!«

»Hvad er der løs?« spurgte han med søvndrukken, snøvlede Stemme.

»Hvad der er løs? Du skal rejse dig, Syvsover, og skaffe os noget Sul til Brødet!«

»Syvsover, — Sul til Brødet!« raabte Manden med opirret Røst, idet han foer ud af Sengen, »er det nu forbi med Sulevarerne igen. Der kan da heller ingen Ting forslaa her i Huset. I hvormeget jeg end slider og slæber bliver vi dog lige fattige. — Der er heller ingen Forslag i din Husholdning, Kone!«

»Ja, det skal altid være min Skyld!« svarede Konen med taarefyldt Blik og trykkede Barnet fast til sit Bryst.

Grædende bebrejdede hun Manden hans uretfærdige Beskyldning og foreholdt ham hans Fejl. Hun talte sig ivrig, og lod ham til sidst vide, at man sagde i Byen, at han var en Sviregast. Under denne Ordstrøm fra Konen var Mandens Harmen bleven vakt, og hans haarde Ansigtstræk havde faaet et endnu trodsigere Udseende. Han greb Bøssen og raabte vredt: »Hvad i Djævelens Skind og Ben kommer dette Folk ved, hvem har vovet at sige sligt?« Her stødte han Geværkolben saa haardt mod Gulvet, at Ruderne klirrede, og gentog med stigende Heftighed sit Spørgsmaal.

»Søren Rask har sagt det«, svarede Konen sagte.

Havde man slaaet en Spand koldt Vand over Hovedet paa ham, kunde han ikke være bleven mere slukøret, end han blev ved Lyden af dette Navn. Hans Vrede var som blæst bort med det samme, og han ytrede sagtmodig: »Har Søren Rask*) sagt det? Det forandrer Sagen, han er tilvisse en dygtig Mand.« Hans barske Aasyn antog et blidere Skær, sagte drog han Kvinden til sig, og paa Armen tog han Barnet, der med fuld Haand tog fat i Faderens stride Skæg.

Der paafulgte nu en fuldstændig Forsoning. Al Strid var glemt, og længe sad de og samtalede med hinanden.

Natten svandt. Det dæmrede i Øst, da rejste han sig, kastede Bøssen over Skulderen og lavede sig til at gaa.

»Hvor gaar du hen, Mand?« sagde Konen, idet hun lagde den lille, som var falden i Søvn, hen i Sengen.

»Jeg vil ud at skaffe os lidt til Hjælp til Føden. Du sagde jo, at vi havde

*) Paalidelige Folk vides endnu at fortælle om S. Rasmussen i Gylling, som var den eneste Mand, Tyskeren Christian Dihn havde Respekt for.

intet Tilbrødsmand; men jeg lover dig, at saa længe der er en femendret Raabuk at skyde, og en Ræv at flaa i Gyllingnæs Skov, skal hverken du eller dine komme til at græde af Sult.«

»Herregud Mand! bliv fra Herregaardens Jagt. Det gaar dig galt til sidst. I alle de Aar, Engelskmanden har været der, har han jo forfulgt dig mere ivrigt, end du forfølger et anskudt Stykke Vildt, og fanger han dig, bliver det sidste værre end det første!«

»Frygt kun ikke; en daarlig Ræv maatte det være, som ikke havde mere end een Vej til sin Hule.« Hermed tog han Afsked fra Hustruen og gik med faste Skridt ud af Døren.

Skuddet.

Hin Nat, da den i foregaaende Afsnit skildrede Scene foregik, var der allerede forløbet nogle Aar siden Stapleton kom til Gyllingnæs.

Det spændte Forhold imellem ham og »Fruen« forværredes Aar for Aar og truede med tilsidst at sprænge deres Samliv. Han led af den for Engelskmænd særegne Spleen. Hans Adfærd imod hende og imod hendes Søn var i høj Grad tyrannisk; hun fandt sig i lang Tid taalmodigt i sin Skæbne, men Antoni, der var svag af Helbred, led derunder.

Som Lægemedel mod sin Spleen brugte Stapleton den Adspredelse, hans Liebhabereri for Hunde ydede ham.

Det var ham en sand Glæde, ja, næsten en Livssag, at faa sine Hunde plejet og fodret til rette Tid. Desaaarsag var han tidlig paa Færde om Morgenens, og det slog sjældent eller aldrig fejl, at han jo tog sig en Morgentur i Selskab med sine 20 a 30 Hunde, før Sol stod op.

Saaledes finder vi ham paa en lys og skær Oktober-Morgen vandrende ned mod Havet omgivet af sine firbenede Ledsagere.

En let gennemsigtig Taage hvilede over Skov og Hav. Enkelte Vindpust fra Havet tvang det lette Taagesløv i Vejret hist og her. Den østlige Himmel rødmede bag Skovens Toppe og forkyndte, at den venlige Sol, Dagens Dronning, var i Anmarch.

Fordybet i Betragtninger, der ikke syntes at være af nogen behagelig Natur, vandrede Stapleton ved Strandbredden. Med et mørkt Aasyn skuedes han ud over Bølgerne, der langsomt rullede mod Kysten. Da traf hans Blik Hundene, og idet hans Tankegang tog en anden Retning, kaldte han fløjtende Hundene til sig, og da han rangerede dem med Hundepisken, sprang de hylende, gøende og larmende omkring ham.

Med et standsede han sin Hundedressur; thi dybt inde fra Skoven lød et langt, hult Knald, hvis Genlyd blev kastet fra Skovparti til Skovparti.

Et Øjeblik stod han stille og saa over i den Retning, hvorfra Skuddet kom. Derpaa gjorde han omkring, kaldte paa sine Hunde, og ilede med hurtige Skridt tilbage til Gaarden.

Forpustet og svedig ankom han til Smedien. Derinde lød Blæsebælgens taktfaste Klapren. Det varme Jern bøjede sig glødende og sprudende under Smedens kraftige Hammerelag.

Herremanden stak Hovedet ind ad Døren og raabte i et Sprog, der var en Blanding af Engelsk og Dansk: »Bendix, kast Tøjet ad Blokbjerg til og følg med mig. Alle Mand paa Gaarden skal ud og fange »Tirsmanden«! thi han er ude i Skoven og stjæler Bukke.«

Nu gik det i Løb fra Smedien til Gaarden, hvor han under en Syndflod af engelske og danske Eder i en Ruf purrede alt Gyllingnæs' Mandskab ud.

Et Kvarter derefter saas et underligt Optog at drage ud fra Gaarden. I Spidsen gik Smeden med en vældig Hammer. Bagefter ham saas Gaardens Karle bevæbnede med Plejle, Høtyve, Forke og Grebe. Lidt foran gik Herren og For-

valteren med Hundene som Avantgarde. Hele denne lille Armé tog Vejen efter Skoven, hvor Skuddet var falden.

»I Dag skal Vildttyven fanges, enten levende eller død«, sagde Stapleton. Vi faar nu at se, om han spaaede rigtigt.

Fare og Frelse.

Fra Gylling Sogns østre Strandbred, der hvor Gylling Aa udmunder i Havet, strækker sig tværs over Halvøen Gyllingnæs til dennes venstre Bred ved Horsens Fjord Levninger af en gammel Jordvold.

I hvilken Hensigt vore Forfædre havde ladet nævnte Jordvold opkaste er ikke godt at vide, dog har Navnet, Ulvdiget, fulgt disse i Fortiden sammenkørte, nu til Dels igen sløjfede Masser af Jord, som er opkastede uden Hensyn til Terrænforholdene, gennem Mark og Skov, Eng og Kær, bestandig i lige Retning fra Nordøst til Sydvest.

Samme Morgen som nysomtalte Hær rykkede ud fra Gyllingnæs, men omtrent ved Solens Opgang, stod Kristian Dihn i en af Vinterens stride Vandløb udfølet Grøft ved Ulvdiget inde i Gyllingnæs Skov. Med en Spade var han i Færd med at tildække Indgangene til en Rævehule, som fandtes i Diget under et stort Træs Rødder.

Han arbejdede saa Sveden randt. Trøjen havde han kastet og Skjortæærmerne havde han smøget op, hvorved hans sønefulde, muskelfaste Arme kom til Syne. Geværet og øvrige Jagtrekvisitter laa i Grøften ovenpaa en Bunke tørt Kvas. Lystigt dansede Spaden i hans kraftige Haand og Arbejdet gik flinkt fra Haanden. Da han havde faaet Hullerne tilstoppede paa et nær satte han Spaden i Jorden foran dette. Han lagde sig nu paa Knæ og halede en Tot Blaar samt Fyrtønde og Fyrstaal op af Lommen.

Tilfreds med sit Værk mumlede han fornøjet: »Se saa, Mosjø Fux, nu skal din Pels blive min, hvis du er derinde«. Imidlertid havde han faaet slaaet Ild med Fyrtøjet og stak nu Blaarene til, som han snart fik til at blusse op i lys Lue. Ved Hjælp af tørt Ved fik han snart en lystig Ild til at knitre, og det varede ikke længe, førend en kvælende Røg steg ned i Rævens Bolig, medens lette blaa Røgskyer hvirvlede op omkring Træet, hvis Stamme var gammel, trasket og hul indvendig. Et Par Alen fra Jorden var, skjult af nogle unge løvrige Skud, et Hul paa Træet, hvor udaf Røgen væltede, uden at Jægeren mærkede det. Et langt spids Hoved, med et Par livlige Øjne og nogle mørke spidse Øren, kom til Syne i Hullet. Dyret stirrede et Øjeblik paa sin Fjende, men trak sig igen sky tilbage. Den uudholdelige Røg inde i Træet blev imidlertid Dyret for stærk; thi Hovedet kom igen frem og Ræven samlede sig sammen til Spring. Man saa et mørkt Legeme beskrive en Bue over Hovedet paa den knælende Skikkelse og i Grøften bag Krybskytten dumpede Ræven ned.

Det gøs i Manden, da han hørte Ræven falde. »Donner und Blitz«, udbrød han, dik i en Fart Bøssen fat og nu hørtes to smaa Knæk. I samme Nu var Bøssen lagt til Kinden. Et drønende Skud paafulgte, Ræven udstødte et Hyl, trillede nogle Gange rundt, gav et Par Spræt med Bagbenene og var død.

»En prægtig Pels; mindst sine to Sølvdalere værd«, ytrede Kristian Dihn for sig selv, idet han tog den døde Ræv og bar den hen til Hulen.

Han slukkede nu Ilden ved at kaste nogle Spader fulde af Jord derpaa, tog derefter et Stykke Strikke op af sin Lomme og bandt Mikkels Bagben fast til Træets Grene.

Med en lille Foldekniv gav han sig til at sprætte det døde Dyr op for at drage Huden af, og i kort Tid var dette Arbejde udført, hvorefter han med et Kenderblik og et tilfreds Smil betragtede det smukke Skind. Det blev rullet omhyggeligt sammen og forvaret i en Lærredspose. Kroppen blev løst af Træet og gravet ned i Grøften. Efter saaledes at have bragt alt i Orden, samlede han sit Tøj sammen og lavede sig til at gaa. Da lød i det samme i hans umiddelbare

Nærhed Hundeglam og højrostede Menneskestemmer. Det var Herremanden, som kom med sine Folk. En let Sitren foer over Kristian Dihns Træk. Han troede sig fortabt; men bevarende sin Koldblodighed kaastede han et undersøgende Blik i den Retning, hvorfra Larmen kom. Hundeglammets lød bestandig nærmere, og Faren for at blive fanget voksede med hvert Øjeblik. Kun et Øjeblik betænkte han sig, derpaa greb han med Snarraadighed Bøssen, som han puttede ned i den hule Stamme gennem den Aabning, hvor Ræven var sprungen ud, og selv krøb han baglæns ned i Rævegraven.

I Grøften langs med Ulvdiget, hvor Kristian Dihn nylig havde staaet og trukket Bælgen af Ræven, kom Smeden gaaende lige henimod Graven, hvori han laa.

Til hver Side i Skoven var Folkene spredte i en lang Kæde. Smeden befandt sig omtrent midt i Kæden. Stapleton og Forvalteren førte hver sin Fløj. Herremanden løb med feberagtig Uro frem og tilbage og skændte over Hundene, der gøende og støjende for omkring, og han skændte paa dem af Folkene, der ikke kom hurtigt nok af Sted og paabød med bydende Stemme, at den største Agtpaaagivenhed skulde iagttages ved ethvert mistænkeligt Punkt i Skoven.

Da Smeden passerede Hullet, hvor Vildttyven laa, fik han Øje paa denne, som med næppe hørlig Hvisken udbrød: »Bendix, frels mig, om du kan«. Smeden standsede, betænkte sig i et Nu, men tog derpaa sit Parti og hviskede: »Lig bare stille.« Han bøjede nogle løvrige Grene af en Busk ned og dækkede dermed Hulene.

Medens han var saaledes beskæftiget, kom Herremanden jagende hen til Stedet: »Ser du noget til ham, Smed?« raabte denne og standsede. »Nej, Mylord, han er fløjten!« svarede Bendix, idet han trykkede Grenene fastere ind imod Aabningen og gjorde Tegn til at gaa over Diget, men som af Vanvare, gled hans Fod; han faldt baglæns ned imod Vildttyvens Skjulested, som han dækkede med sin brede Ryg.

»Av, de forbistrede fladbundede Træsko«, udbrød Smeden med en fortrædelig Mine.

»Staa bedre paa sine Ben en anden Gang, Klods!« ytrede Stapleton og jog videre.

Bendix rejste sig langsomt, og Kristian Dihn var frelst.

Gaardens Deling.

Mangen Sommer med Solskin og Fuglesang og mangen barsk Vinter med Storm, Slud og Snefog var gledet hen siden hin Dag, da Englænderen Stapleton første Gang satte sin Fod paa Gyllingnæs' Grund, men endnu var han lige saa fremmed for Omegnens Befolkning, som den Dag, han kom; thi han førte ikke Samkvem med nogen der paa Egnen. Fra sin Hustru fjernede han sig mere og mere, og det saa ud til, at Livet paa Gyllingnæs var ham en Byrde.

Hans Hustru var en Kvinde paa noget over 30 Aar, høj, velvoksen og med fyldige Former. Hendes fintformede Aasyn var ovalt og smukt. En Fylde af ravnsort Haar bølgede ned over hendes Hals og Skuldre og brusede sig om hendes høje, hvælvede Pande, og ud af de drømmende mørke Øjne glimtede en sydlandsk Ild.

Denne skønne, majestætiske Kvinde, der kun syntes skabt til at elskes, byde og befale, var nu som en fangen Fugl, hvis Vinger er stækkede, og som venter paa at faa sin Frihed for at kunne flyve ud og tumle sig, fri for Tvang og fri for Sorg, i den dejlige friske Natur.

Adspreddt og tankefuld vandrede hun som oftest omkring. Mangen Aftenstund, naar Sommersolen rødmande sank ned bag Uldrupbakkernes mørke Kam, medens Kirkeklokkelyden baaret af milde Luftninger tonede gennem Lundene, sad hun paa Havbrinken og skuede ud i Søen, lyttende til Bølgernes dæmpede Slag.

Hvad mon hun drømte om, naar hun saaledes sad? Mon det ikke var hendes Barndoms og Ungdoms lyse Billeder, der, idet de smilende for forbi hendes indre Blik, afgang det beklemt Bryst et Suk, ved Tanken om, hvor trist og glædesløs hendes Tilværelse nu var. Taarer paa hendes Kind syntes at bekræfte Rigtigheden af denne Fornodning.

Naar saa Mørket gjorde skummelt omkring hende, rejste hun sig op og vandrede langsomt hjem, hvor hun lukkede sig inde i sit Sovekammer, og overgav sig til Graaden og Sorgen.

Sin saakaldte Ægtefælle hadede hun og betragtede sit eget Barn, den lille Antoni, med en saa sløv Ligegyldighed, at hun ikke magtede at tage Barnet i Forsvar mod hendes Tyran og hendes Søns Bøddel.

Antoni, der efter sin Bedstefader, den gamle John Smith, var tilskrevet 100,000 Mark Banco, var bestandig Stapleton en Torn i Øjet. Den Maade, han behandlede Barnet paa, gav Anledning til Gætninger, som tydede paa, at man ikke tilskrev denne hans Adfærd synderlig rene Hensigter.

Endelig tog »Fruen« sig sammen. Bægeret var fuldt til Randen. Hun mandede sig op og fordrede det halve af Ejendommen for sig og sin Søn. Stapleton indgik paa hendes Forlangende, og Gaarden blev derefter delt i tvende Parter, men Englænderen gav sig mest af med Hesteopdræt og med sine Hunde, og brød sig ikke stort om Agerbruget.

Gaarden blev styret af en Forvalter, men paa Grund af den herskende Uenighed mellem Ejeren og Ejerinden maatte der tit skiftes, og det var sjældent, at en Forvalter blev der længere end et Aar.

1638 kom en ny Forvalter til Gyllingnæs. Han var oprindeligt fra Hamborg, men havde i nogen Tid været Skriver paa Aakjær. Han hed Wigreff, og var en Mand paa omtrent 30 Aar, høj, bredskuldret, sværlemmet og ret en firskaaren Skikkeles med et net og et indtagende Ydre.

Hans frejdige Blik vidnede om Hjertets Renhed og Godhed. Paa den høje Pande stod mandig Fasthed præget. Han behandlede sine undergivne med Venlighed og forstod ved Siden deraf at sætte sig i Respekt.

Kun paa et eneste Omraade havde Stapleton og Georgianna Smith vedvarende vedligeholdt Fælleskab, nemlig Jagten. Forvalteren havde med Hensyn hertil faaet de skarpeste Instruksaer baade af Herren og Fruen.

Det blev ham paalagt at have et vaagent Øje med Krybskytterne, især med Tyskeren Kristian Dihn fra Gyllingnæs, hvilken blev udpeget som en af de forvovneste og frækkeste Vildttyve, der fandtes paa Egnen.

Wigreff og Tyskeren havde flere Gange krydset hinanden paa deres Vej, men den sidstnævnte gik altid af Vejen for Forvalteren, hvor det kunde lade sig gøre, eller ogsaa slog han skulende Øjnene ned, naar han absolut skulde passere den anden forbi.

Den indespærrede.

Kort Tid efter, at Wigreff havde overtaget Gaardens Styrelse, rejste »Fruen« bort i nogle Dage, og Dagen før hun ventedes hjem, rejste Stapleton ogsaa.

Antoni havde Fruen overladt i Husholderskens Varetægt; men førend Englænderen rejste, tog han Drengen og indespærrede ham i et mørkt og fugtigt Kammer uden at give ham nogetsomhelst til Livets Ophold. Kun en simpel Straamadras og nogle Hestedækkener tjente ham til Leje om Natten. Stapleton laaede Døren, stak Nøglen til sig og rejste uden at paalægge nogen at sørge for Drengen.

Morgenen efter, altsaa netop den, da Fruen ventedes hjem, stod Husjomfruen og en Pige foran Døren til det Kammer, hvor Antoni var indespærret, og puttede grædende Mad ind gennem Nøglehullet til Fangen.

»Hvad Pokker bestiller De her, Jomfru, mader De Kyllinger gennem et Nøglehul og trækker Vand op til dem med det samme?« udbød Wigreff smilende,

idet han gik forbi. »Aa, Herregud, Hr. Forvalter, hvorledes kan De le ad dette. Nu har det stakkels Barn staaet her næsten i to Dage uden at faa vaadt eller tørt«, svarede Jomfruen og tørrede med Forklædet Graaden af sit Ansigt.

Wigreff saa med et tvivlende Blik paa Husjomfruen og spurgte: »Eksisterer der da Fængsler paa Gyllingnæs?«

»Ja, og Fangen er Antoni!«

»Antoni«, gentog Forvalteren forbavset, »skulde være spærret inde her, og det skulde være Forældrene selv, der behandlede ham saaledes?«

Jomfruen bekræftede dette og fortalte nu Wigreff, hvorledes Stapleton og Georgianna, hver Gang de tog fra Gaarden, spærrede Drengen inde og lod ham forblive der, indtil Herskabet kom hjem igen. I den Tid, de var borte, fik han aldrig andet at spise, end hvad de medlidende Piger rakte ham gennem Nøglehullet.

Wigreff betragtede i stum Forbavselse Pigerne. En dyb Harne stod at læse i hans smukke Aasyn, og han udbød med en Røst, der dirrede af indre Bevægelse: »Det er uheldigt, at en Moder saaledes lader sit eneste Barn tyranisere uden at vove at hæve sin Røst til dets Forsvar. Vel er jeg underordnet her, men lige-meget, den simple Menneskepligt byder mig at befri Drengen fra hans Arrest, og jeg vover det paa egen Risiko.« Dermed stemmede han sine stærke Skuldre mod Døren, som efter nogen Modstand sprang op, hvorved han baglæns tumlede ind i Værelset.

Morgenen derefter sad »Fruen« i sit elegante Kabinet paa Gyllingnæs. Hendes mørke Øjne lynede. Det majestætiske Aasyn skiftede vekselvis Farve, der tydeligt gav tilkende, at der foregik en voldsom Kamp i hendes Indre. Foran hende stod Wigreff i en ærbødig Stilling, men dog med en fast og rolig Holdning. Han betragtede med et frimodigt Blik den dejlige Kvinde; men hver Gang deres Øjne mødtes, slog hun sine ned.

Det var umiskendeligt, at der i dette Øjeblik var udfægtet en Kamp imellem de to, og at han var den sejrende.

Georgianna rejste sig, gik hen og lagde sin Haand paa hans Skulder og udbrød med en Stemme, der næsten kvaltes af Graad: »Døm mig ikke for haardt, Wigreff; tænk, hvad jeg har lidt i de lange, lange Aar, jeg har været lænket til dette Uhyre af en Mand, som ingensinde er gyst tilbage for de skændigste Misgerninger. Han har ved Underfundighed, Rænker og List maaget det saa, at jeg har ladet mig skræmme af hans Trusler og viljeløs har givet mig i hans Vold, og han har gjort mig til en ørkesløs Drømmer, for hvem hele Verden er blevet et Øde!« Her kvalte Graad hendes Stemme og hun vendte sig bort fra ham og lod sine Taarer have frit Løb.

»Fruen!« sagde Wigreff saa blidt, som han formaaede, »jeg fatter tilfulde det pinlige i Deres Stilling, men det forekommer mig dog, at der i Deres Bryet maatte røre sig noget, som formaaede at overvinde alle Hindringer, og hermed tænker jeg paa Kærligheden til Deres Barn.«

»Skaan mig«, sagde hun med Heftighed, idet hun gjorde en bydende Bevægelse imod Døren, »skaan mig, Wigreff, lad mig i Fred. Jeg trænger til Ro.«

Wigreff bukkede stiltiende og forlod Kabinettet.

Fra den Tid foregik der en stor Forandring med den unge Fru. Hun syntes at leve op paany. Hun nærmede sig Wigreff mere og mere og syntes i hans Nærværelse at aande friere.

Hendes Forhold til Stapleton blev derimod mere og mere spændt, og de Baand, som bandt hende til denne kolde, mørke Mand, truede med snart at bryde. Ved et Tilfælde, som kom, førend nogen anede det, brast Georgianna Smiths Lænker.

I Aarhus.

Naar man fra Syd langs med Stranden kommer ind i Aarhus og har gennemvandet den temmelig lange Gade, der bærer Navnet Spanien, og drejer om det skarpe Hjørne paa venstre Haand, er man paa Mindegade. Vandrer man videre, har man et Stykke oppe i Gaden, ligeledes paa venstre Haand, først den gamle Dragonkaserne og lige næst derved en stor, grundmuret Bygning med en høj Stentrappe op til den høje brede Butiksdør. Stedet beboes nu af Gros-serer Broge; men den Gang de Begivenheder forefaldt, som her fortælles om, boede her en Købmand Lewerckhusen. Lidt ejendommeligt var der hos ham, men et godt Snakketøj havde han, og dette skaffede ham mangan en god Kunde. De fleste Landboere, der ad Strandvejen gæstede Aarhus, skulde i Gaarde hos Lewerckhusen, det var en afgjort Sag, og der var selvfølgelig altid fuldt op af Folk, og Liv og Røre var der.

Det var en Dag i Aaret 1838. Den store rummelige Butik hos Købmand Lewerckhusen var imod Sædvane næsten helt mennesketom. Henne ved den brede solide Disk stod to Sømænd, en ældre og en yngre, og talte sammen i et fremmed, uforstaaeligt Sprog.

Deres vide Sejldugs Benklæder holdtes spændte over Hofterne af et bredt Læderbælte, hvori der stak en Kniv. De bar begge korte Sømændspjækkerter og derunder en rød ulden Skjorte.

Den ældres Ansigt var nøddebrunt og overgroet af en Skov af sorte sammenfiltrede Haar og et tilsvarende Skæg, hvilket gav Manden et røveragtigt Udseende.

Den yngre derimod var en Yngling paa noget over 20 Aar.

Sydens varme Blod og Fyrighed var kendelig i alle hans Fagter. Hvad de talte om, forstod ingen, men det lød velklingende, og de ledsagede deres Tale med Gestikulationer og livligt Minespil.

Noget derfra sad for Enden af det svære Butiksbord en bredskuldret Mand og fortærede en Bid Mad. Foran ham paa Bordet stod et tomt Glas. Det var vor gamle Bekendt Kristian Dihn fra Gylling. Da han var færdig med sin Spisning, rejste han sig og gik hen til Disken med det tomme Glas, som han afleverede med et Nik til »Krambodensvenden« og et »Tak for Skænken«.

Den fremmede Betoning i Krybskyttens Udtale syntes at vække de to Sømænds Opmærksomhed.

Den yngre vendte sig om og maalte ham med et forskende Blik fra Top og til Taa.

Medens han stod ved Disken i Samtale med »Svenden«, aabnedes Døren, og ind traadte Englænderen fra Gyllingnæs. Denne mønstrede de tilstedeværende med et ligegyldigt Blik; men da han fik Øje paa Vildttyven, syntes Selskabet pludselig at vække hans Interesse, og han traadte rask hen imod Tyskeren, udbrydende i en foragtelig Tone:

»Ej, ej, træffer man dig her, Kæltring, er du herude for at købe Bly til at stjæle mine Bukke med? Tag dig i Agt, du Tyveknægt, at jeg ikke fanger dig en Gang ude i Skoven, thi saa skal jeg piske Livet af dig med Hundepisken og lade mine Hunde æde dig bagefter.«

»En dejlig Behandling den, deres Herlighed!« svarede Kristian Dihn med et lunt Smil, »men jeg er bange for, at jeg vil blive Dem temmelig sejlglivet at piske ihjel, og med Hensyn til Hundene, da vil jeg vist blive disse en temmelig ufordøjelig Spise og kunde let komme dem paa tværs i Halsen«; dermed bukkede han dybt for Stapleton og satte sig roligt ved Bordet igen.

Denne korte Ordstrid imellem Englænderen og Tyskeren vakte de to Sømænds Opmærksomhed. Den ældste nærmeste sig Stapleton og gjorde med Haanden et Tegn, hvorover denne studsede, greb Sømænden i Armen og førte ham hen i et Hjørne af Stuen.

Medens de her førte en hviskende Samtale, greb Sømanden ind under Pjekkerten og fremdrog fra en Lomme, der syntes at være anbragt i den røde Skjorte, et Brev, som han rakte Englænderen, og som denne modtog og i Hast forvarede i sin Brystlomme.

Denne Manøvre var ikke undgaaet den anden Sømands og Krybskyttens Opmærksomhed.

Den sidstnævnte rejste sig og forlod Butikken gennem Gadedøren. Han var ikke kommen ret langt ned ad Gaden, førend han indhentedes af den unge, rødskjortede Sømand, der kom løbende efter ham og præsenterede sig selv som en Landsmand af ham.

Hermed var Bekendtskabet indledet. Sømanden bød sin Landsmand ind paa et Glas Grog, og over det dampende Punscheglas fik de Munden ret paa Gled og diskede op med Historier om de interessanteste Begivenheder i deres Liv. Stapletons Navn forekom meget ofte i denne Samtale og ikke mindst hyppigt fra den unge Sømand.

Godt truffen.

En Tid derefter træffer vi Stapleton spadserende for at fordrive sin Melankoli i Udkanten af Skoven med hele sit Regiment af Hunde. Hundene strejfede vidt ud til alle Sider. Kun en eneste lille sort Støverhund blev i Herrens Nærhed. Det var hans Yndlingshund Fix.

Inde i nogle Buske slog Hundene Alarm. Herren ilede derhen for at se, hvad der var paa Færde. Hvad han der saa, bragte ham i Harnisk, thi ganske roligt stod der Kristian Dihn omgivet af de gående Hunde.

»Overgiv dig, Hallunk, eller jeg hidser Hundene paa dig«, brølede Englænderen. Den overrumplede Krybskytte lod ikke til saasnart at ville give tabt, og skønt Hundene søgte ind paa ham, forstod han dog at holde sig dem fra Livet. Kun Fix deltog ikke direkte i Angrebet, men tog Stilling i Hælene paa sin Herre. hvorfra den rettede en vedholdende Gøen imod den angrebne, der haandterede en vældig Knippel med en Virtuositet og en Kraft, som gav sig Vidnesbyrd i de Hyl, der af og til lød, naar en af Angriberne kom indenfor dens Rækkevidde. En af de største og mest glubske af Hundene havde faaet et Forben slaaet itu og forlod Valdpladsen ynkeligt pibende og humpende af Sted paa tre Ben. en anden havde faaet Overkæben knust og væltede sig som en besat omkring i Løvet, og flere begyndte at trække sig tilbage; da raabte Vildttyven til Herremanden: »Hold Deres Hunde tilbage, nu kan det være nok med den Leg.«

I Stedet for Svar opslog Stapleton en Skoggerlatter, som bragte den andens Blod i Kog, men i Stedet for Gensvar kastede han i Hast sin Dublet til Kinden, gav Ild, og i samme Nu væltede Fix sig i sit Blod ved sin Herres Fod.

En panisk Skræk betog Hundene, da de saa Fix falde, og i vildt Flugt forlod de Valpladsen. Vildttyven opslog en skraldende Latter, og da han endnu stadig beholdt Bøssen i Stand til at give Fyr endnu en Gang, fandt Stapleton det raadeligst skyndsomst at følge Hundenes Eksempel. »En lystelig Rejse til Hækkenfeldt, Hr. Hundekaptajn«, raabte hans Modstander hoverende efter ham.

Gispende efter Luft af den hurtige Gang kom Stapleton hjem til Gyllingnæs. Han paalagde Wigreff under Straf af sin Konditions Fortabelse at holde Vildt-røveren fra Gylling borte fra Gyllingnæs' Territorium.

Fix blev derefter hentet hjem, lagt i et Jernskrin og nedgravet i Haven under en stor Eg, og paa Graven blev sat et Jernkors, som endnu fandtes der i Aaret 1842.

Den sælsomme Spillemand.

Det var en smuk Sommeraften. Dagen havde været varm. Over Kær og Enge hvilede en let Taage, der tydede paa, at den efterfølgende Dag vilde komme til at ligne den, som Solen nu tog Afsked med, idet den sænkede sig bag Skoven i det rødmende blaa.

Ud fra Gyllingnæs for en Rytter i skarp Trav og tog Vejen efter Karlshoved. Da han havde redet et Stykke langs Stranden, standsede han Hesten og lod den drage Aande. Han gjorde et rask Kast med Hovedet og lod Blikket glide over den spejlglatte Havflade, indtil det standsede ved den skovklædte Kyst.

Det var Wigreff.

Han greb ind under Frakken, tog en lille Pistol frem, som han eftersaa nøjagtigt, nikkede derpaa tilfreds og stak den igen i Lommen. Et let Slag paa Hestens Hals af hans flade Haand bragte den til at sætte sig i Bevægelse igen, og kort efter drejede Rytteren af fra Stranden og ind i Skoven til venstre.

I rask Trav red han nu paa en smal Skovvej dybt ind i den sorte Skov.

Ved et lille dampende Kær holdt han stille og syntes at lytte.

Sommernattens Skumring i Forbindelse med Taagen fra Kæret havde gjort det skummelt omkring ham. Kun en Nattergal, som slog sin Trille, og Frøerne, som kvækkede i Kæret, afbrød den i Skoven herskende Stilhed.

Wigreff lod Haanden glide over Hestens Manke og vedblev at lytte med spændt Opmærksomhed. Da lød ikke langt fra ham bløde, dæmpede Fløjtoner, som fik Nattergalen og Frøerne til at forstumme.

Ved at høre disse Toner for et Smil over Wigreffs smukke Aasyn; han slog ud med Haanden og eporede Hesten fremad.

I et Bøsseskuds Afstand fra det Sted, hvor Wigreff havde holdt stille, var der en lille Eng, smukt indhegnet af løvrige Hasselbuske. Engen selv prangede i sin allerfineste Foraarsdragt, grønt og gult. Den lille gule Kapaleja og den store Okseblomme udsendte en dejlig Vellugt.

Inde fra det tætte Buskads lød hine hemmelighedsfulde Toner, snart sørgmodige og klagende, snart stormende og vilde. Løvbuskens skjulte Spillemand vedblev at spille ufortrødent — og sælsomt lød hans Musik i den stille Aften.

Nu raslede det i Buskene, nogle mørke Skikkelser bevægede sig tværs over Engen henimod Stedet, hvorfra Musikken kom. Det var en stor Raabuk i Følge med en Hind, efterfulgt af nogle flere. Midt i Engen standsede de; kun Bukken gik dristigt længere frem, løftende kækt paa Hovedet og opmærksomt spidsende Øre.

Nu tav Musikken, men i Stedet for lød et Skud. Et Lyn for ud af Buskene, Raabukken gav et højt Spring i Vejret, udstødte et Dødeskrig og laa i samme Nu og vred sig i Krampetrækninger paa Jorden.

Ud fra sit Skjul kom Jægeren springende, tog fat i Dyrets Takker og stødte det en Kniv dybt i Nakken. Da knagede det atter, en Rytter banede sig med Magt Vej gennem Løvværket og jog i fuldt Firspring hen til Kristian Dihn, der stod tværs over Bukken.

Det var Wigreff, der med Pistolen i Haanden lod Munden af denne blinke for Øjnene af Krybskytten, til hvem han raabte med Tordenrøst: »Du er min Fange. Følger du mig ikke godvilligt, jager jeg dig et Skud Rævehagl gennem Skallen!«

»Nej, jeg gør ikke, Hr. Forvalter«, svarede Tyskeren koldblodigt og gav i det samme Wigreff et saa kraftigt Slag over Armen, at Pistolen fløj ham af Haanden. Skuddet gik af, og Hesten støjlede i det samme, men den kraftfulde smidige Wigreff greb med Lynets Fart Vildttyven i Kraven og sagde: »Det hjælper ikke, at du strider imod. Enten du nu vil eller ikke, skal du med til Gyllingnæs.« Idet han sagde dette, drejede Wigreff sin Hest. Tyskeren, der gispede efter Luft, gjorde Kraftanstrengelser for at befri sig fra Wigreffs Jernhaand, maatte følge efter.

»Herregud, giv dog lidt los; De kvæler mig«, hvædede Fangen.

»Det har du godt af, du«, svarede Wigreff og lod Hesten træde bedre til, »nu har du længe nok holdt os for Nar; vi skal nu prøve, om vi ikke kan kurere dig den Lyst.«

Kristian tav og gik, skønt modstræbende, med ved Siden af Hesten.

Wigreffs kraftige Haand holdt ham fast i Trøjekraven. Han bed Tænderne sammen i Vrede, men han fornåm, at han havde sin Overmand for sig, og derfor fandt han sig i det uundgaaelige.

»Synes De ikke, Hr. Forvalter, at det er Synd saaledes at behandle en stakels fattig Djævel som mig, der dog i Grunden ingen Ting har gjort?« udbød Vildttyven, efter at de i Stilhed havde tilbagelagt et betydeligt Stykke Vej.

»Ja, det er rigtignok uforskyldt, du behandles saaledes«, ytrede Wigreff ironisk og gav ham et Råp fremad, »du har vel glemt«, fortsatte han, »at du i alle de Aar, Stapleton har været her, har stjaalet en Mængde Vildt, og saaledes gjort voldeligt Indgreb i hans Ejendomsret. Og du har maaske ogsaa glemt, at du for kort Tid siden frækt har skudt Herrens Yndlingshund lige for Næsen af ham?«

»Det skete af en Fejltagelse«, afbrød Tyskeren ham med hæst Røst, »Skuddet var egentligt ikke tiltænkt Hunden. Havde jeg endda ramt Englænderen, saa havde Verden været befriet fra en stor Skurk, og maaske havde Vejen for Deres Lykke været banet med det samme.«

»Hvad er det for forvirret Tale, du der fører?«, henkastede Wigreff, idet han dog holdt stille og lod Fangen drage Aande.

»Puh ha! som De dog er stærk, Hr. Wigreff«, lød det fra den sveddryppende og forpustede Vildttyv, »men det var egentlig om Herren, jeg vilde tale. Stapleton, eller hvad han nu hedder, er en stor Kæltring. Han har altid været mig paa Halsen, fordi jeg skød en Buk en Gang imellem; men han er ikke alene unig, men meget mere Dem i Vejen«, sagde han med en betydningsfuld Blinken, »og hvis De vil unde mig et Øjeblikks Pusterum, saa kunde jeg maaske fortælle Dem noget, som kunde give Anledning til, at en skøn Dame, som jeg ikke vil nævne, blev befriet fra et Aag, som med Vold og Magt er lagt paa hendes Nakke, og maaske kunde jeg berede en lykkelig Fremtid for to Elskende.«

Stapleton contra Wigreff.

Vi maa nu indføre Læseren i Stapletons Arbejdsværelse paa Gyllingnæs. Vi finder ham ved Skrivebordet, dog var han ikke beskæftiget med at skrive, men sad og pillede en Hundepisk i Stykker, som han havde i Haanden, uden at agte paa, hvad han foretog sig. En Række prægtige Vaaben hængte paa Væggen lige foran ham; men heller ikke disse syntes han i Dag at have Øje for, hvorimod hans Tanker lod til at være optaget af noget, der bragte ham i den fortrædeligste Stemning. Den rynkede Pande og de fast sammenpressede Læber tydede paa en heftig Vrede. Han stampede i Gulvet, saa Møblerne dirrede. »Det er uhørt!« mumlede han, idet han greb en lille Sølvklokke, der stod paa Bordet, og ringede.

»Kald Wigreff hid«, raabte han til den indtrædende Tjener.

Faa Minutter efter aabnedes Døren, og Forvalteren traadte med utvungen Anstand ind. Stapleton gjorde et Par Skridt henimod ham og raabte i opbragt Tone: »Det er smukke Historier, man fortæller mig om Dem, Hr. Forvalter; at lade den Bandit, denne Kristian Dihn, løbe, da De dog greb ham forgangen Aften paa fersk Gerning.«

»Jeg beder Dem undskylde, Mylord, om jeg har fejlet; men at jeg lod ham løbe, havde nu sine egne Aarsager«, svarede Wigreff koldblodigt.

Wigreffs Rolighed irriterede Englænderen endnu mere og bragte ham i Raseri. Han overdængede sin Forvalter med en Strøm af Beskyldninger og Skældsord og udstødte de frygteligste Trusler imod ham. Idet han greb Klokken, sagde han: »Jeg lader Dem fængsle som Tyveknægt«. Efter at Striden paa denne Maade havde været fortsat i nogen Tid, tabte omsider Wigreff Taalmodigheden, og idet han greb om den Haand, hvori Englænderen holdt Klokken, udbød han heftigt: »Holdt, Mylord, lad mig sige et Ord først, inden De tilkalder nogen.«

»Elendige, De vover?« raabte Herren fnysende.

»Ja, jeg vover det uhørte, at Tjeneren lægger Haand paa sin Herre«, svarede Wigreff med tilkæmpet Fatning, »men jeg vover endnu mere, nemlig at sige den samme Herre min Mening om hans Færd nu og forhen.«

Stapleton stirrede paa sin Kontrapart med Øjne, som truede med at træde ud af Hovedet, medens Wigreff vedblev: »De er et lavt og nederdrægtigt Menneske og en fræk Ransmand, der har tilvendt sig anden Mands Ejendom. Det er vel overflødigt at sige Dem, hvad De selv ved, men De skal høre det alligevel.

Medens De for adskillige Aar tilbage som Fører for et Kaperskib krydsede paa Røvertogt i den sydlige Del af Atlanterhavet, kaprede De et Koffardiskib, som sejlede fra Jamaica og var bestemt til sit Hjemsted, Hamborg. Om Bord paa Skibet befandt sig et ungt Ægtepar, som De fordrede udleveret for Deres Part, hvilket De ogsaa fik. Hvad der fandtes om Bord af Værdi røvede Deres Folk, og lod derpaa det udplyndrede Mandskab sejle videre med Skibet. Ægteparret var en Købmandsfamilje fra Jamaica, Købmandens Hustru var Georgianna Smith.

Manden lod De om Natten kaste i Havet. Hans unge Hustru holdt De fangen om Bord paa Søværnskibet i flere Maaneder og tvang hende omsider til at række Dem sin Haand.«

Lammet af Skræk var Stapleton sunket ned paa en Stol. Han gjorde Forsøg paa at samle sig, men Slaget havde ramt sikkert og dybt, og der var ingen Kraft i den Haandbevægelse, hvormed han pegede mod Døren. Hans Stemme var næppe hørlig, da han sagde:

»De lyver, Wigreff, De er en fræk Løgner, som ikke kan skaffe Beviser for Deres skammelige Beskyldninger.«

»Jeg mangler ikke Beviser«, gentog Wigreff langsomt; »kan der findes bedre Bevis end Deres Hustrus Anklage?«

»Ah! Altsaa et Komplot, smedet af min elskværdige Hustru.«

»Kald det, hvad De vil, men ønsker De flere Beviser, da skal De faa dem. Et Brev af det mest kompromitterende Indhold fra en af Deres tidligere Staldbrødre er i mit Væge, og dette Brev bærer Udskrift til Dem, og blev Dem leveret i Aarhus for kort Tid siden. Fik Rettens Haandhævere Fingre i dette Papir, vilde de upaatvivlelig udbede sig Deres Nærværelse foreløbig paa ubestemt Tid, og maaske næppe med saa uindskrænket Frihed, som paa Gyllingnæs. Jeg har nu sagt Dem, hvad jeg ønsker at sige, og haaber, at De nu har faaet andet at tænke paa, end at lade mig fængsle, og jeg forlader Dem nu, idet jeg overlader Dem til Deres egne Betragtninger.«

Dermed bukkede Wigreff stolt for Stapleton, der sad som forstenet, og forlod Værelset.

Siden den Dag, det nylig beskrevne Optrin fandt Sted, foregik der en stor Forandring med Herremanden. Havde han før været ordknap, saa hørte man nu næsten aldrig et Ord af hans Mund. Han holdt sig for det meste indelukket i sit Værelse, rugende over Planer, som kun han selv kendte. Hans store Hundeflok svandt mere og mere ind, og jævnlig fandt man en af dem liggende død paa Marken eller i Skoven, i Grøfter eller paa Diger, og de bar Udseende af at være omkommen af Sult og Mangel.

I Begyndelsen af Aaret 1842 forsvandt Stapleton fra Gyllingnæs, medtagende Skøder og andre værdifulde Papirer, og vendte aldrig mere tilbage.

Slutning.

Foraaret 1842 med sin klare blaa Himmel havde drevet Vinteren med sin raa, graa og klamme Taage paa Flugt. Træernes unge Knopper begyndte saa smaat at skyde Skallen, og de smaa fine, grønne Bløde udfoldede sig for at

indaandø den rene Foraarsluft. Skovauriklen stod i Grøften og nikkede meddelsomt til den lille blaa Martsviol og Lærken slog sine Triller i højen Luft.

Paa en yndig Foraarsdag samme Aar saa man en Herre og en Dame ride ud sammen fra Gyllingnæs. Det var Herskerinden paa Gyllingnæs og Wigreff. De tog Vejen efter Lerdrup om forbi Alrø Vase.

I et langsomt Ridt nærmede de sig Byen. De synes at tøve for at indaande Blomsternes Duft. Over Georgiannas Aasyn lyste et saa livligt Skær som ingen-sinde tidligere. Stolt og fast sad hun i Sadlen, og som hun saaledes red, medens hun bar en med en hvid Fjer prydet sort Filthat, der sad kækt paa de mørke Lokker, lignede hun en af Fortidens Ridderfruer.

Den mandige Wigreff, hvis Øjne straaledede af indre Lykke, sad som fastgroet til Hesten.

Som de saaledes red, var det et prægtigt Par at skue. I Skridtgang og i dæmpet Samtale red de gennem Lerdrup forbi Halkjær ud efter Amstrup Baunhøj.

Paa Vejen, som slynger sig om Baunhøj ned efter Amstrup, gik en ensom Vandrør med en Bylt under Armen og en blankpoleret Spade paa Nakken. Det var Tyskeren Kristian Dihn fra Gylling. Han nærmede sig de ridende med raske, taktfaste Skridt, ærbødigt blottede han sit Hoved for dem, da de standsede deres Heste, medens Wigreff venligt tiltalte ham og sagde: »God Dag, Dihn, hvor har De været henne med Spaden, jeg synes ikke, det er Deres vante Vaaben, men maaske den, naar alt kommer til alt, giver et bedre Udbytte end Bøssen!«

»Somme Tider«, svarede den tiltalte alvorligt. »Jeg maa arbejde paa alle Maader; thi jeg har hjemme hele Reden fuld af smaa, og saavidt Gud vil unde mig Helsen, skal de ikke mangle Føde.«

»Se her«, udbrød Georgianna, og lod noget blankt funkke i Haanden, idet hendes venlige Blik udtrykte hendes velvillige Følelser, »her er lidt til dine smaa, Kristian.«

»Tak, naadige Frue. Vor Herre holder sin beskærmende Haand over Dem og os allesammen.« Tyskeren bukkede næsten til Jorden for Parret, der med et venligt Blik fortsatte deres Ridt.

Fra Amstrup Baunhøj er der en vid Udsigt over Dalen, som strækker sig ind i Landet, hvor Aakjær ligger smukt i den grønne Eng, omgivet af vidt-strakte Bøgeskove. Smukt er her i den lyse Foraarsaften, naar Falling Kirkeklokkes Toner forkynder Solens Nedgang.

Her paa dette Sted holdt Wigreff og Georgianna for at fryde sig ved Synet af den venlige Natur.

»Oh, hvor her er smukt«, udbrød hun og lod Blikket fare rundt i Synekredsen. Det vækker Minder om de Steder, hvor jeg tilbragte mine Ungdoms Dage.«

»Georgianna!« afbrød Wigreff hende, idet han greb hendes Haand, »glem Fortiden; fra nu af vil vi kun se fremad med et frejdigt Haab om, at de mørke Dage er svundne for aldrig mere at vende tilbage.«

»Jeg deler dit Haab«, svarede hun og lagde rødmende sin Haand i hans.

Nogle Maaneder efter hin Aften forlod Georgianna Smith og Wigreff Gyllingnæs for bestandig.

En Række af Aar er svundne siden den Tid, Stapleton boede paa Gyllingnæs, men endnu staar Mindet, som Georgianna Smith skabte sig for sin Godgørenhed, ungdomsfrisk i mangt et taknemligt Hjerte.

Nogle Træk af Gylling Kirkes Historie.

Om Tidspunktet for Gylling Kirkes Opførelse ved vi intet bestemt; men det maa antagelig kunne henføres til det 11. Aarhundrede.

Efter at Ansgar — Nordens Apostel — i Aaret 826 under Kong Harald Klaks Regering var indvandret til Danmark for at virke for Kristendommens Indførelse, begyndte Trangen til Opførelse af Kirkebygninger at opstaa hos de før hedenske Nordboere, som efterhaanden havde antaget Kristendommen, og den første og anden danske Kirke blev allerede opført i Slesvig (Hedeby) og i Ribe i Ansgars Levetid, og efterhaanden som Kristendommen vandt mere Fremgang, opførtes lignende Bygninger paa mange andre Steder her i Landet.

Disse første Kirker var alle opførte af Træ, som var det almindeligste Bygningsmateriale paa denne Tid, og deres Holdbarhed har jo ikke været særlig stor; men efterhaanden som Færdigheden i Stens Forarbejdning forbedredes, afløstes de gamle Trækirker af mere solide Bygninger opførte af Sten.

Det benyttede Materiale var forskelligt, Al, Tuf og Flint blev benyttet; men især Kampesten eller Granit blev det almindelige Materiale til Kirkebygningernes Mure, og Færdigheden i Stenenes Forarbejdning blev efterhaanden større, saa almindelige Rullesten afløstes af kløvede Kampesten og disse igen af de i vore Kirker saa almindelige anvendte Granitkvadre.

Gylling Kirke er for største Delen opført af saadanne smukt kvadrede Kampesten, og dens Opførelse maa som nævnt henføres til det 11. Aarhundrede.

Om dens Bygmester ved vi intet; men det ligger nær at antage, at Ejeren af den Borg, af hvilken Rester endnu undertiden opgraves af Jorden syd for Kirken, har været Hovedmanden for dette Værk, og at han og hans undergivne i Fællesskab har ladet Arbejdet udføre.

Underligt nok, at saa mange stolte Borge fra denne Tid forlængst er forsvundne — jævnedes med Jorden — medens Kirkerne, som samtidig opførtes af det solide Materiale, endnu staar som et synligt Minde om vore gamle Forfædres Foretagsomhed og tillige som et Bevis paa den faste Kristentro, der har bragt dem til med primitive Redskaber at udfolde den forholdsvis mægtige Virksomhed og Bekostning ved Tilvejebringelse af et saa solidt og varigt Tempel for Troens Forkyndelse.

Alle de gamle Kirkebygninger fra disse Tider er udført med stor Omhu. Pladsen er valgt paa et højtliggende Sted, og Grunden nedlagt

nøjagtig solret med Alteret mod Øst. Oprindelig har Kirken kun bestaaet af et Rum, delt som nu i Skibet og Koret, men senere er et lille Taarn og Vaabenhuset tilbygget. Soklen er muret af store tilhugne Kvadre, hvis øverste Kant, der rager udenfor Muren, er skraat tildannet.

Murene er udvendig opførte af smukt tilhugne firkantede Kampesten og indvendig af raa og kløvede Sten, og den hele ca. 2 Alen tykke Væg er muret i stampet Kalkmørtel. De oprindelige Vinduer har været meget smaa og højsiddende, og over dem har der været anbragt smukt tilhugne rundbuede Kampestensoverliggerer.

Ved en senere Restaurering er Sydmuren tildels ommuret, hvorved Kvadrenes Opstilling er bleven mindre nøjagtig end oprindelig, og større Vinduer er samtidig indsatte tildels fastmurede med brændte Mursten, som udvendig er cementpudsede og afkvadrede i Lighed med Kampestenmuren. Tre af de gamle Vinduesoverliggerer er indsatte i Vaabenhusmuren, og en fjerde findes i den vestlige Kirkegaardsmur, og den vil ved Murenes Nedbrydelse i Anledning af Kirkegaardsudvidelsen forhaabentlig blive forskaonet for Ødelæggelse. Taarnet er forholdsvis lille, muret af Mursten og aabent fortil med en stor, foroven halvrund Aabning, og i Taarnet er Klokkeren ophængt. Dets Tag er i Modsætning til almindelig Skik bygget vinkelret paa Kirkens Længderetning.

Det har vist sig, at Taarnet er opmuret i Fortsættelse af to Stræbepiller, som i Lighed med Pillerne ved Østgavlen er anbragte til Gavlens Afstivning.

Kirkens Loft hviler paa svære pommerske Fyrretræsbjælker, 14 i Tal og 8×8 Tommer i Tværmaal, og det hele har oprindelig været hvidkalket; men senere er et malet Trædække sømmet under Bjælkerne. Ved Restaureringen 1923 er dette Dække imidlertid bleven fjernet, og et nyt Bræddeloft er anbragt ovenpaa Bjælkerne. Ovenpaa er det gamle Bræddeloft fastsømmet med et 2 Tommers Melletrum, som er isoleret med Tørvestrøelse. Bjælkerne er beklædt med Brædder og Lister samt Konsoller ved Væggene, og alt Træværket er derefter bejset og lakeret og forsynet med broncerede Dekorationer.

Det nuværende Tegtag har ikke ligget helt siden Kirkens Opførelse, da man jo ikke kendte til Stenbrænding den Gang. Oprindelig har Taget formodentlig været af Straa, og senere er det sikkert afløst med Blytag, hvilket er bekræftet i 1923, da Gulvet blev opbrudt, og i Underlaget lige ind for Kvindedørens Plads fandtes flere Klumper Bly, der i smeltet Tilstand var bleven spildt og laa sammenblandet med Sand og Tørveaske.

Kirkens Indre har oprindelig været et stort Rum uden Stole eller andre Sæder. I den katolske Tid hørtes Messer og Prædiken staaende eller knælende, og det har været meget almindeligt, at de døde begravedes i selve Kirkerummet, hvorefter der over de mere betydelige og velstillede afdøde anbragtes store tilhugne Sandstens- eller gullandske Stenmonumenter — store Plader med de afdødes Navne og Levnedbeskrivelse indhugne i Stenen. Af saadanne Sten findes endnu fire, men Inskriptionen er tildels bortslidt af Færdselen paa dem.

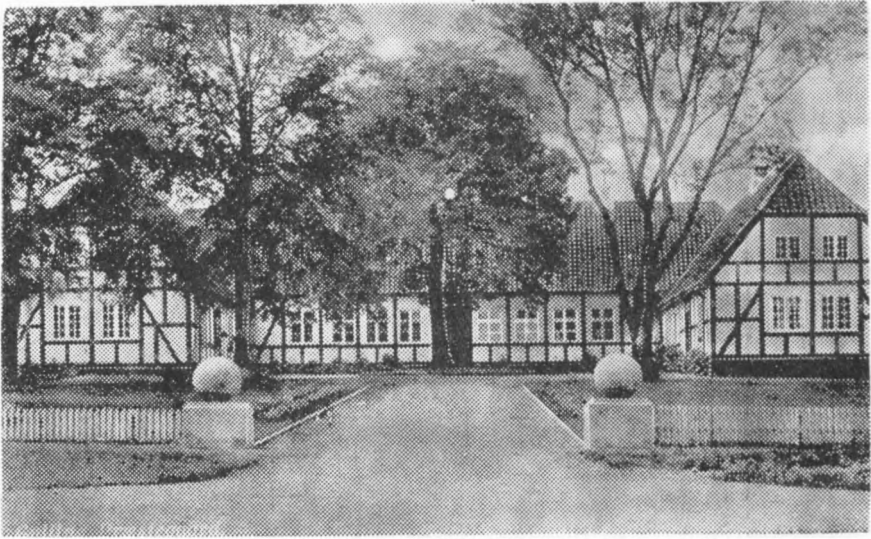

Gylling Kirke.

Af Kirkens Inventarium maa Alteret og Døbefonten antages at stamme fra Tiden for Kirkens Opførelse. Alteret er en firkantet Bygning af tilhugget Granit, og der findes sandsynligvis i dets Indre et Hulrum med Helgenreliquier.

Døbefonten er særdeles smukt tildannet af to Stykker Granit sammenføjet i Vaseform, og den er forsynet med smukke Forsiringer i oldnordisk Stil. Hver Halvdel af den øverste Sten er prydet med to Løvefigurer og forskellige Slyngninger, og mellem Halvdelene er der indhugget to paa langs løbende Baand, det ene med Kors og det andet med Cirkler. Fadet er af Messing med inddrevne Prydelser. I Midten er Marias Bebudelse fremstillet, og paa Randen ses en Række Hjortefigurer. I Ribe Domkirke findes et lignende Daabsfad. Kun Midterprydelsen er noget anderledes. Det gamle Daabsfads eneste Inskriptioner er Bogstaverne C. G. (Claus Gagge) og M. M. (Margrethe Mohrmann) samt Aarstallet 1637. Fadet er i Tidens Løb gjort bredere ved en paanittet Kant med Inskription: Kirstine Ingversen 1860 (hun har i sin Tid ejet Kirken og faaet Paalæg om at lade Fadets Kant gøre bredere). I 1923 blev Kanten imidlertid igen skilt fra Fadet og derefter anbragt paa et Træunderlag for Fadet.

Altertavlen er af Egetræ og udskaaen af Billedsnider Peder Jensen, Kolding. Paa nederste Midterfelt er malet eller udskaaet følgende Inskription: „Anno Christi 1638 lod Hans Sørensen Smed og Kirke-Werge denne Altertafvel gøre og staffere paa Kirkens Bekostning, God til Ære og Kirchen til Beprydels.“ Der gaar Sagn om, at nævnte Hans Sørensen Smed, som ejede Gaarden Matr. Nr. 26, selv maatte betale 600 Rigsdaler, som Tavlen havde kostet, fordi han havde tilladt sig at lade sit Navn anbringe paa Tavlen, og saa blev det endda paalagt ham at lade

Gylling Præstegaard.

Navnet fjerne. Dette sidste skete imidlertid ikke, og Hans Sørensen Smed kan endnu den Dag i Dag glæde sig i Himmelen over, at hans Navn ikke bliver glemt i Gylling.

Paa midterste Felt er Korsfæstelsen og paa øverste Himmelfarten afbildet. Tavlen er iøvrigt meget smukt udstyret med Evangelisternes Trofæer og mange andre smukke Prydelser, og den blev i Aaret 1911 af Maleren Rahbek smukt restaureret i den oprindelige Stil. Bag paa Altertavlen er indskaaret en Del Navnetræk og Figurer, det har formodentlig været Præster ved Kirken eller maaske Haandværksmænd, der har skaaret Navnene. Et stort Trækrusifiks har i mange Aar hængt paa Kirkeskibets Nordvæg i meget miserabel Tilstand. Det har formodentlig en Gang staaet paa Altret; thi Korsets nederste Del var savet lige over. Flere Steder bar Krusifikset ogsaa Mærker af Tidens Tand og uvarsom Behandling; men 1923 lod anonyme Givere det istandsætte af Kunstneren Poul Jensen fra Sorring (Provst Jensens Søn), og efter at det er forsynet med paalimede Træstykker, udskåret og malet, er det atter bleven en smuk Prydelse for Kirken (Blandt Giverne var vistnok de daværende Menighedsraadsmedlemmer Pastor Ravn Jensen, Anders Hansen, Johan Jensen og Niels Nielsen).

Pulpituret er opstillet i Aaret 1627 og hviler paa Egetræstolper. Paa den nederste Tværbjælke, som vender ud mod Kirkeskibet, er udskåret følgende: „Anno 1627 hafver hederlig Mand Hr. Bertel Ihansen ladet opstille dette Arbejd paa Kirchens Bekostning, Gud til Lof og Ære og Menigheden til Gavn.“

Knæfaldet bestod indtil 1923 af en svær Egeplanke, som naede over hele Koret; men ved Restaureringen viste den sig at være saa brøstfældig, at den blev borttaget og erstattet med et Knæfald af Brædder. Foran det er anbragt en Skranke eller et Tremmeværk, hvorpaa der kunde

skimtes en overmalet Inskription. Denne blev i 1923 fremkaldt og fornyet med Maling, og den lyder saaledes:

„Du gammel og ung, du svage og tung, som her dig vil sætte.

Anno H. E. S. S. — 17. K. J. D. — 35.

Jeg raader dig bed gaat for mig, som dette lod opsætte.“

Kirkebogen giver formentlig nogen Oplysning om, hvad disse Bogstaver har at betyde, idet der blandt Dødsfaldene staar: Hans Espensen, Søby, begravedes 15. Juni 1742, og hans Enke, Kirsten Jensdatter, begravedes 7. April 1757.

Prædikestolen var indtil Aaret 1911 meget tarvelig og blev under tiden for Spøg kaldt en Tønde; men ved Bidrag fra Menigheden og særlig fra Pastor Otto Møller blev en ny Prædikestol udskaaet og opsat af den i Falling fødte Billedhugger Rasmus Andersen, København. Den blev første Gang taget i Brug den 4. Februar 1911, og Pastor Møller indflettede i sin Prædiken den Dag følgende Forklaring om Prædikestolens Udstyrelse:

„For godt 1000 Aar siden kom Evangeliet her til Danmark, og da kom det ikke for at herske, men for at tjene, og Folket tog imod det, saa det kom til at hvile paa en Folkegrund.

Derfor hviler den ny Prædikestol paa et Egetræ, der den Gang var det almindeligste Træ i Danmark og har holdt sig her paa Egnen i Gyllingnæs Skove lige til vore Dage. Egetræet er et gammelt dansk Træ.

Paa Foden af Prædikestolen staar: „Taler nogen, skal han tale som Guds Ord,“ og Guds Ord er Troens, Haabets og Kærlighedens Ord, Troens Ord, som det lyder ved vor Daab, Haabets Ord er Fadervor, som det lyder i Menigheden og hjemme i vore Huse, og Kærlighedens Ord lyder til os ved Herrens Bord og foran hans Alter.

Over denne Indskrift staar de tre første store Prædikanter, der talte Guds Ord.

Peder var Troens Bekender, det var ham, der bekendte: „Du er sandelig Guds Søn,“ og hans Prædiken blev til et Sædekorn, der bragte Frugt i Menigheden. Derfor er Peders Billede omgivet af Aks.

Paulus er Haabets Prædikant, han blev forfulgt og dømt for Haabet om de Dødes Opstandelse, derfor er han omgivet af Paaskeliljer, der om Foraaret minder os om, at nu er nyt Liv ved at bryde frem.

Den tredje Prædikant er Johannes, Kærlighedens Apostel, der paa sine gamle Dage lod sig bære hen til Menighedens Forsamling for hver Gang kun at prædike de Ord: „Mine Børn, elsker hverandre.“ Han er omgivet af Roser, Kærlighedens Symbol.

Disse tre Prædikanter var, hvad de var, af Kristus, var Grene af det sande Vintræ. Derfor findes i de to Siderfelter et Vintræ, der er et Billede paa Kristus selv. Over disse Felter er der en Række flagrende Smaafugle. — Tanken med disse er hentet fra Lignelsen om Guds Rige, der blev til et stort Træ, i hvilket Himlens Fugle byggede Reder. Disse Fugle skulde være et Billede paa Menighedens Sang, der ofte har glædet og løftet Menigheden, ligesom Fuglesangen kan fryde ude i Naturen.“

Prædikestolen kostede 3700 Kr. En Indsamling indbragte 1100 Kr. og Pastor Møller gav 2600 Kr.

Paa Altret staar to svære, massive Bronceystager, hvoraf hver har et Fodstykke med tre Løvefigurer. Stagerne er meget smukke og forsynet med Indskrift: „Mæt Hans D. foræret Gylling K. disse Lysstager paa egen

Den gamle Lade til Gylling Præstegaard, der blev revet ned i 1825.

Bekostning Anno 1655“ (Giverinden er formodentlig Datter af Hans Sørensen Smed).

En syvarmet Lysestage er ligeledes opstillet paa Altret. Den blev i Aaret 1914 skænket af Ritmester Castenskjold, Gyllingnæs.

Til Kirkens Belysning ved Aftengudstjeneste og paa mørke Vinterdage er der anbragt elektriske Lamper i Koret, Prædikestolen og Pulpituret, og tillige er der i Midterskibet ophængt 3 smukke Lysekroner, hvoraf den største er en Efterligning af Lysekronerne paa Frederiksborg Slot, og den er skænket af Ritmester Castenskjold 1914. De to andre er noget mindre og bekostet ved Bidrag fra Sognets Beboere.*

De gamle Stole, som delvis fornyedes 1923, var meget simple. Sæderne var tildels uhøvlede Egetræsplanker, og den eneste Prydelse, der fandtes, var nogle udsavede Hjerter i Panelet foran øverste Stol paa Mandsiden, og her kunde skimtes det senere overmalede: „Kirkeejerens Stol“. Paa Kvindesiden var Døren til den saakaldte „Præstens Stol“ forsynet med smedede Hængsler, og paa øverste Rammeliste stod udskåret

I G I E D 3 I

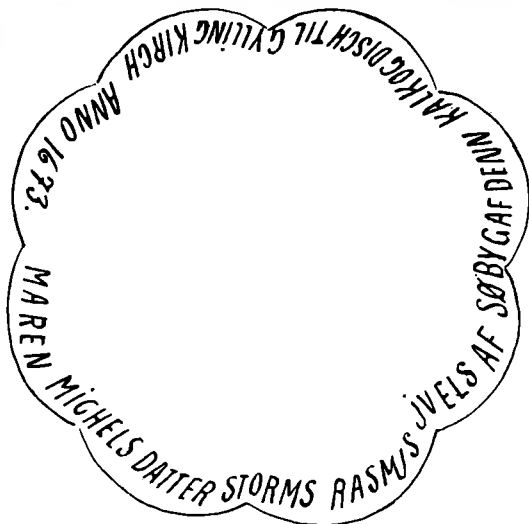
Denne Laage anbragtes 1923 i Degnestolen, hvor ligeledes det ovennævnte Panel endnu kan ses. Samtidig blev alle de andre Laager ved Indgangen til Kirkestolene fjernede.

I ældre Tider fandtes der ingen Opvarmning af Kirkerummet i den kolde Vintertid, og saavel Præsten som Menigheden maatte derfor sørge for en solid Paaklædning. I Slutningen af det nittende Aarhundrede fandtes en stor Kakkeloavn opstillet i Kirkeskibet paa den modsatte Side af Prædikestolen, og Materialet til Brændsel blev bekostet ved frivillige Bidrag

fra Menigheden. Senere blev der anskaffet et Varmeapparat, som anbragtes under Pulpituret, hvor det endnu findes.

Den gamle smukke Alterkalk blev omstøbt i Aaret 1871, medens Kammerraad Mortensen var Kirkeværge. Den vejede 26 Lod og 1 Kvint Haandvægt, og det var trist, at dette gamle smukke Minde skulde gaa tabt for Kirken. — Til Pryd for Kirken og varigt Minde har tidligere

Sognepræst i Gylling, Niels Ravn Jensen, skænket en Tavle med Navnene paa de Præster, der har været fast ansatte i Gylling Sognekald indtil Giverens Tid. Tavlen er smukt udført af Egetræ (gammelt Bygningstømmer fra Faurgaard) af Snedkermester Jacob Nielsen i Odder, og den er i Stil med de Numertavler, som i sin Tid blev lavede af samme Mester efter Arkitekt Kütmels Tegning. Forgylningen af Navnene og Inskriptionerne er udført af Malermester Frederik Poulsen, Gylling, og Metaldekorationerne er

Omrids af Foden paa den gamle Alterkalk.

udført af Broncestøber Erstad Petersen i Aarhus. Tavlen afleveredes den 30. November 1933 ved et lille Møde i Overværelse af Giveren og Menighedsraadet. Pastor Ravn Jensen har ved flere andre Lejligheder vist sin Interesse for sin gamle Sognekirke. De smukke Lampetter, der findes udenfor Kirkedøren og inde i Vaabenhuset, er Gaver fra ham.

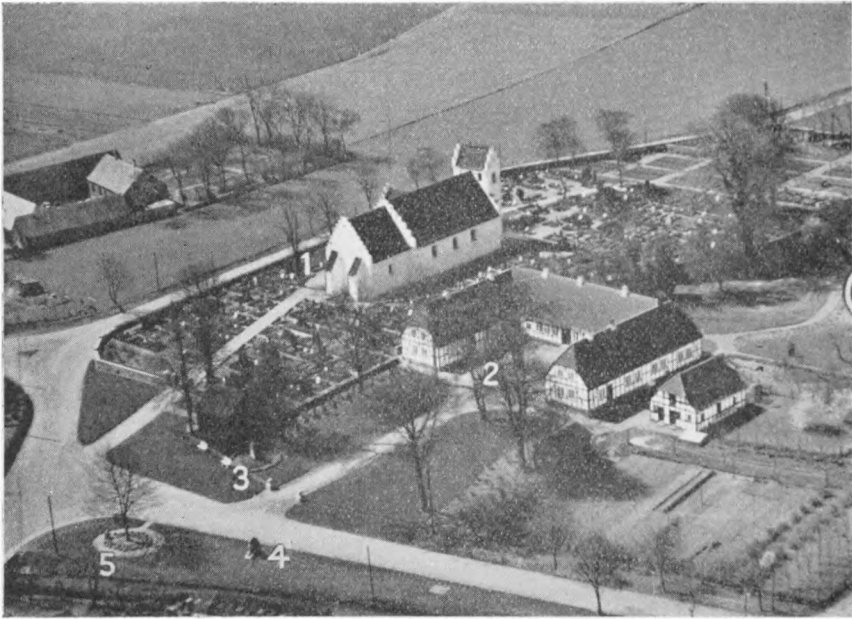
I og ved Kirken findes adskillige Minder om afdøde Sognebeboere. Det ældste staar i Vaabenhuset. Det er en Runesten — fundet i Skrivergaarden — og dens Indskrift er af Forskeren J. J. A. Worsaa tydet saaledes: „Toge Torgilsen rejste denne Sten efter sin Broder Eber (skal formentlig være Risping) den gode.“ Stenen er formentlig oprindeligt hentet fra en Gravhøj Vest for Gylling By.

I Koret er opstillet to Gravminder, hvoraf det ene bærer følgende ret tydelige Inskription:

„Under denne Sten giemmes den jordiske Del af salig Elisabeth Lassen, født i Ikast Præstegaard i Aaret 1707, forhen gift med salig Provst Vitus Bering i Rind Præstegaard, døde i Gylling By i Aaret 1786 den 29de April efter at have bragt sin Leve Alder til en høj og salig Alderdom af 79 Aar.“

Det er formodentlig Præsten Peder Laurits Vitus Berings Moders Gravminde.

Den anden store Stenplade er et Minde om Præsten Dines Guldberg. Den har ligget i Kirkegangen, og Inskriptionen er næsten bortslidt af Færdselen. I Vaabenhuset staar ligeledes opstillet to store, men meget slidte Mindestenplader, hvoraf den ene dog tydelig kan kendes at være

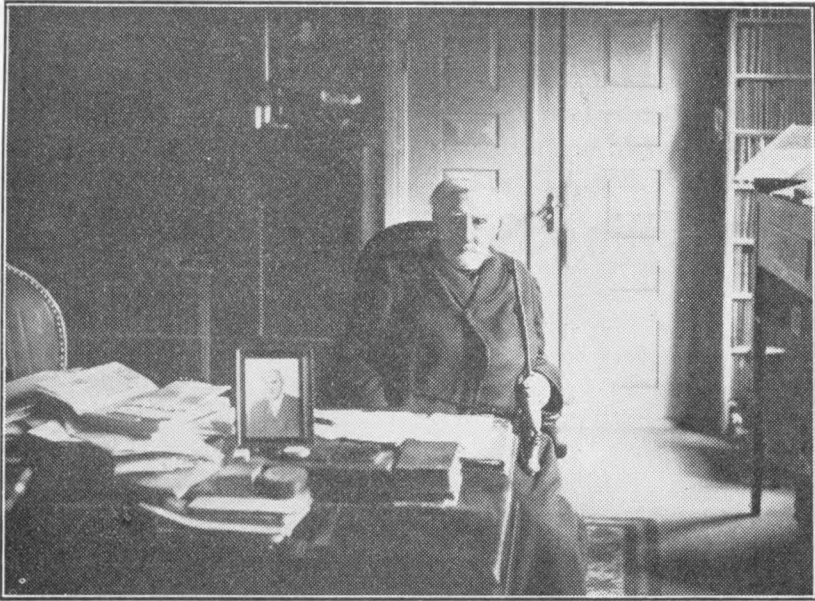
Et Luftbillede, der viser den smukke Harmoni mellem Kirke og Præstegaard. I Forgrunden ses Mindestenene for Pastor Otto Møller (3) og Karen Jeppe (4) samt Kvindeengen (5). Til venstre i Billedet Gaardejer Anton Hansens Gaard.

Hans Sørensen Smeds Gravminde. Aarstallet 1642, som ikke er bortslidt, er formodentlig hans Dødsaar.

Den anden Sten har formentlig ligget over Rasmus Juels Grav i Søby. Det var hans Hustru, Maren Michelsdatter Storm, der havde skænket den smukke gamle, men nu forsvundne Alterkalk.

Optegnelse om Præsterne i Gylling efter Reformationen.

1. Hr. Jens Nielsen, døde 1548.
2. Hr. Ole Qvist, om hvem en gammel Fortælling beretter, at han uskyldig blev anklaget, dømt og halshugget for at have dræbt sin Karl. Efter hans Død blev det opdaget, at det var hans Hustru, der havde begaaet Mordet. (Dette er dog vist en Forveksling med Præsten Søren Qvist fra Vejlbj, som er skildret i en af Blichers Noveller.)
3. Hr. Chresten Rasmussen, Provst, døde 1610.
4. Hr. Bertel Johansen, Provst, døde 1629.
5. Hr. Just Lauridsen, døde 1683.
6. Hr. Bertel Justesen, sin Faders Medhjælp og Eftermand, døde 1688.
7. Hr. Peder Spentrup, døde 1729.
8. Hr. Dines Guldberg, Farbroder til Statsminister Ove Høgh Guldberg, døde 1758.
9. Peter Laurits Bering, en Slægtning af den berømte Søfarer Vitus Jonassen Bering, efter hvem Beringstrædet har faaet sit Navn, døde 1789.
10. Christian Friderich Ingerslev, født 1764, døde 24. Januar 1841. Chr. Clemens Fogh Paludan, kaldet 1836, den 25. November, til Capl. p. p. for Gylling Menighed, saaledes at han paa eget An- og Tilsvar bestyrer Embedet i Sognepræstens Fraværelse. Han blev 1837, den 22. April, kaldet til Sognepræst

Pastor Otto Møller i sit Arbejdsværelse.

for Sahl-Gullev Menigheder i Houlberg Herred, Viborg Amt, Aarhus Stift. Jakob Mical Frederik Budtz, personel Capellan i Gylling, kaldet 8. Marts 1841 til Sognepræst for Maarslet.

11. Hans Larsen Møller, født 10. Juli 1797, døde 3. Oktober 1870.
12. Lars Otto Møller, f. 20. Februar 1831, personel Capellan i Gylling fra 10. Januar 1860, kaldet til Sognepræst 20. December 1870. — Jens Christian Victotius Terkildsen, f. 26. Februar 1876, personel Capellan i Gylling 29. September 1901. Den 26. Februar 1908 kaldet til Sognepræst i Dallerup-Laasby, senere Tranebjerg. — Jørgen Nicolaj Oxholm Bay, født 11. December 1880, personel Capellan i Gylling 20. Marts 1908, indsat 29. Marts 1908. Den 28. Juli 1911 Kaldskapellan i Følleslev og Særslev. — Carl Frederik Johannes Kaarsbo, f. 10. August 1886, indsat som personel Capellan 24. Septbr. 1911. Fra 3. Oktober 1900 til 3. April 1901 var Pastor J. V. Stenstrup her til Hjælp for Sognepræsten. Fra 7. Maj 1900 var Pastor L. P. Berkov her paa samme Maade.

NB. Pastor Møllers sidste Kapellan, Aage Steffensen, fik senere Embede i Jebjerg-Lyby i Viborg Stift, og her kom han ulykkelig af Dage den 31. Oktober 1930, idet han kørte til sin Annekskirke. Han har ikke givet Agt paa et fremkørende Tog. Dette stødte sammen med Bilen, væltede denne, og Steffensen blev dræbt med det samme.

Den 15. Januar 1915 afgik Pastor Otto Møller ved Døden.

13. Niels Ravn Jensen, kaldet 1915 og tog sin Afsked 1928, hvorefter han flyttede til sin Søster og Svoger paa Styvel Mark pr. Jelling. Han døde 7. November 1940.
14. Jens Jensen Nielsen, født i Ellerup 2. Marts 1900. Kaldet til Sognepræst i Gylling fra 14. December 1928.

Under Gylling Pastorat blev Alrø Sogn inddraget som Anneks fra 1. September 1933.

Gylling Sogns Skolevæsen.

For et Par Hundrede Aar siden var Skolevæsenet paa Landet ikke meget bevendt. Ifølge en fra denne Tid afgivet Indberetning fra Provst Stenstrup i Torrild til Stiftsbefalingsmand Baron Ejler Holck og Biskop Doktr. Johan Ochsen, fandtes dengang i Hads Herred kun 9 Skoler, nemlig i Ørting, Falling, Gylling, Gosmer, Halling, Odder, Fillerup, Randlev og Torrild, medens Provsten erklærer, at Skoler kunde ønskes oprettet i Tvenstrup, Ondrup, Svorbæk, Saxild og Nølev.

For Gylling Sogns Vedkommende giver den daværende Præst, Dines Guldberg, følgende Indberetning:

Gylling Sogn.

Allernaadigst mig uværdig betroet.

1. Bestaar af Gylling, Lerdrup og Søbye, ialt 38 Gaarde, hvoraf de 26 i Gylling, de 8 udi Lerdrup er Højædle og Velb. Fru Oberstinde Rosenørn paa Aakjær tilhørende; men de 5 Gaarde i Søbye haver Deres Excellence Hr. Christian Rathlou paa Rathlousdal tilhøre og Husbonde.
2. Haver Bønderne i Gylling, ved det naadige Herskab paa Aakjær deres Tillaelse og Assistance opbyggt 4 smaa Fag Skolehus paa Kirkens Fortoug, som aarlig af samme vedligeholdes.
3. Jus Patronatus til Gylling Kirke haver Højædle og Velbaarne Fru Oberstinde Rosenørn til Aakjær, der med saa rund en Haand for fattige Børn har forsynet sit Gods med Skoler, og følgerigt med et rent Hjerte gjerne understøtter, hvad den højtydende Øvrighed i Skolevæsenet til Ungdommens Undervisning for godt befinder.

Hvilket Gud naadelig velsigne.

Gylling Præstegaard, den 26. Martti 1735.

D. Guldberg.

I det i Pastor Guldbergs ovenstaaende Indberetning omtalte 4 Fags Hus begyndte altsaa den egentlige Undervisning for Skoleungdommen i Gylling Sogn. Tidligere skal der dog ogsaa have været afholdt Undervisning af Degnene i Gylling.

Deres særlige Hverv har ellers været at yde Præsten Bistand i Kirken samt at lede Kirkesangen, mens Børneundervisningen har været indskrænket til kun at omfatte 1 Times Læsning i Katekismus og Salmebog hver Søndag før Gudstjenesten. Denne Undervisning blev afholdt i Kirkens Vaabenhus, naar Klokkeren havde ringet 1. Gang — de saakaldte 15 Klemt til Børnelærdom.

Det kan heraf sluttes, at Skolekundskaben har ikke naaet nogen høj

Udvikling i disse Tider. I Regning, Skrivning og andre af de nu almindelige Skolefag er der ikke blevet undervist, og f. Eks. i Skrivefærdighed var der vel faa almindelige Mennesker paa Landet, der havde drevet det videre end til med Møje at kunne prænte sit Navnetræk eller Bomærke.

Skønt det 4 Fag Hus paa Kirkens Fortoug senere blev benævnt „Biskolen“ og var Bolig for en „Substitut“ eller Hjælpelærer, var det dog den første egentlige Skolebygning i Gylling, og den skal derfor omtales først her, og hertil tjener en af Lærer J. C. Jeppe omkring ved Aaret 1900 affattet Beskrivelse meget vel. Lærer Jeppe havde sin særegne Maade at

Gylling Sogns ældste Skolehus.

føre Embedsprotokollen paa, idet han indførte adskillige af Tidens Begivenheder, selv om disse egentlig ikke havde noget med Skolevæsenet at gøre. Dette gør imidlertid ikke Optegnelserne mindre interessante, og de skal derfor i det følgende anføres i ordret Gengivelse:

Gylling Hjælpekole havde Lokale i det Hus, der ligger ved Kirkegaardens østlige Ende med Gavlene i Nord og Syd. Skolestuen var i Husets nordlige Ende. Nord for Skolehuset med Gavle mod Øst og Vest laa Laden — bekendt under Navnet Tøger Berings Sovekammer — (Tøger Bering var et Subjekt, Landmaaler af Profession, kom undertiden sulten til sin Søster, der var Præstefruue i Gylling. Mad fik han, men for visse Aarsagers Skyld ikke Logis. Han benyttede derfor Degnens Lade.)

Skolelodden var en Del af den nuværende Degnelod. I Hjælpekolen undervistes Børnene i 7—12 Aars Alderen af en Skolemester eller Skoleholder, medens Degnen derefter underviste til Konfirmationsalderen. Hjælpekolen blev ophævet 1830, da Gylling Biskole oprettedes. Naar Hjælpekolen blev oprettet, vides ikke, dog mener gamle Folk, at der aldrig har været andet Skolehus end det omtalte.

Af Skoleholdere omtales i Kirkebogen:

Peder Skolemester 1783—1791. *Rasmus Nielsen* 1800—1805, gift med *Ane Mortensen*. *Hans Sørensen*, gift 1817, 37 Aar gl., med *Karen Poulsdatter*. *Mads Boyesen*, gift med *Ane Marie Sørensen*.

De tre sidstnævnte er kendte af gamle Folk, der mener, at i Aarene 1800—1829 var der ikke andre Skoleholdere end dem.

Ifølge Kirkebogen viedes den 29. Oktober 1744 Søren Skolemester til *Maren Sørensdatter*. Hvorvidt denne Søren Skolemester har været Lærer ved Gylling Hjælpekole kan næppe nu oplyses.

Mads Christensen Bojesen er født 18. Maj 1799 i Gabel-Nustrup Sogn, midt mellem Haderslev og Ribe, tog Eksamen for en Kommission i Ribe 1820 med 1. Karakter. Huslærer i Sønderjylland i $\frac{1}{2}$ Aar, Lærer ved Gylling Hjælpe-skole 1823 til December 1829 (Degnen Vester døde den 12. September 1829). Enelærer i Tvingstrup til Maj 1859, død samme Sted 28. Juni 1882.

Hans Sørensen, kaldtes almindelig Rørt Hans. Han var Farbroder til de Mænd her, der endnu bærer Navnet Rørth (Peder Jensen, Jens Jensen, Kristian Monberg Jensen). St. Stensen Blicher har skrevet en Novelle om ham; men der er næppe andet historisk deri, end at Manden var halt. Vi vil dog notere, at Blicher har besøgt ham i hans fattige Hjem deroppe ved Kirken.

Rasmus Nielsen, kaldtes Ras Fisker. Han var ikke i Slægt med dem, der nu fører dette Navn her. Han forflyttedes til Hundslund, hvor han døde. Han var bekendt som Lejlighedsdigter.

Klaus Jeronimus Brandt var Søn af Pastor Brandt, der var residerende Kapellan og derefter Sognepræst i Katstrup ved Hovedgaard 1797—1839. Han var født 1797. I Aaret 1830 blev han Lærer ved Gylling Hjælpe-skole og flyttede til Gyllingskov i Efteraaret 1830, da Biskolen var blevet bygget. 1833 blev han forflyttet til Lærerembedet i Aaes, hvor han døde ca. 66 Aar gammel. Han var gift med Kirsten Sørensdatter. Om hans erotiske Krumspring fortæller gamle Folk her endnu pikante Historier.

Rasmus Monsen var født i Mantelgaarden i Gyllingskov. Hans Broder, Kristen Monsen, var Lærer paa Skanderborgegnen. Han fik Eksamen ved Lyngby Seminarium og var Lærer her fra 1834—36. Blev forflyttet herfra til Sondrup og siden til Hundslund. I Sondrup blev han gift med den fraaadede Lærers Enke.

Søren Thomassen, født i Oldrup den 7. December 1815, læste til Skolelærereksamen hos R. Monsen her i Gyllingskov. Tog Eksamen ved Lyngby Seminarium 1836 med 3. Karakter. Lærer fra 1837—1852. Gift med Johanne Sørensdatter fra Nabostedet, hvilket Landbrug han var Ejer af, indtil han flyttede herfra til Thiset, hvor han var Lærer og Kirkesanger til 1. November 1888. I Thiset døde Johanne Sørensdatter (Thomassen gift 2. Gang). Han tog sin Afsked og tog Ophold paa Frederiksberg ved København, hvor han døde i Januar 1900. Han omtales af sine fordums Elever som en dygtig og nidkær Lærer og en agtet Borger.

Peder Nielsen, der var midlertidig Lærer her i 1852, var en Brodersøn af de to foran nævnte Søstre Kirsten og Karen Sørensdatter (Johanne?). Hans Fader hed Niels Sørensen. Han døde som Lærer og Kirkesanger i Saarup ved Varde.

Rasmus Vinther Jensen, født ca. 1827 i Sønderjylland, hvor hans Fader var Lærer. Hans Moder var noget svag (sær). Lyngby Seminarium. Lærer ved Gyllingskov Skole 1853 til Høst 1857. Gift 1854 med Helle Jensdatter af Lerdrup. Forflyttet herfra til Stjær ved Skanderborg, hvor han døde ca. 1874. Han var noget uheldig som Lærer, kunde navnlig ikke

holde Diciplin, hvorfor han maatte holde en Mand, en Væver, til at hjælpe sig. Som Soldat deltog han i Krigen 1848—50.

Rasmus Nielsen blev forflyttet herfra til Tvenstrup og derfra til Rude, hvor han tillige i mange Aar var Bogholder for Saxild Sparekasse. Yderligere Oplysninger om ham savnes.

Søren Mathiesen, født den 24. Maj 1819 i Gylling By. Søn af Husmand Mathias Rasmussen og Hustru Maren Sørensen, en Søster til foranævnte Mads Bojesens Hustru. Han var Væver og Bogbinder, indtil han blev konstitueret som Lærer i Gyllingskov fra 1858 til April 1867. Han døde i Maj Maaned 1871. Hustru: Ane Marie Jensen af Fensten. Børn: Maren, Margrethe og Martha. Han havde adskillige Bifortjenester ved at skrive Ligvers og Gravskrifter for Folk her og viden omkring. Der findes endnu ikke faa af dem omkring paa Væggene. Hans Broder, Mads Mathiassen, startede 1896 en Købmandsforretning lige overfor Skovskolen.

Henrik Kristian Gydesen, født den 15. April 1842 i Urlev. Søn af Smed Gyde Hansen og Hustru Sørine. Besøgt Lyngby Seminarium pr. Grenaa, hvorfra han dimitterede 1864. Lærer i Brørup ved Skanderborg fra Efteraaret 1864 til Foraaret 1867. Virkede ved Gyllingskov Skole som Enelærer fra 17. April 1867 til Januar 1875. Forflyttedes til Barrit-skov, hvor han pludselig afgik ved Døden den 29. August 1900.

Han viedes den 10. August 1865 i Hedensted Kirke til Karen Sofie Sørensen. Børn: Sørine Johanne Sofie, født 1867, Abelone Marie Kirstine, født 1870, Henrik Kristian, født 1872, Knud Peder, født 1874. Foruden disse 4 er 7 Børn fødte i Barrit. Mellem disse er Em. Gydesen, der er Lærer og har afgivet disse Oplysninger om sin Fader.

Jakob Christian Jeppe, født den 1. Oktober 1850 i Adserballeskov pr. Augustenborg, Als. Søn af Kromand, Ølbrygger og Kaadner (Boelsmand) Jakob Peter Jørgensen Jeppe og Hustru Anna Helene Vell (Kræmer). Undervist i Stedets Almueskole, Førstelærer J. Bonde, fra 1856—1865. Besøgt Skaarup Seminarium fra 1866—1869. Dimitteret ved almindelig Skolelærereksamen i Odense den 24. Juni 1869 med Hovedkarakter „Meget duelig“. Huslærer fra November 1866 til Januar 1870 paa Mejlgaard ved Nordborg, Als. Lærer ved Ørting og Aalstrup Mellemlklasser fra Januar 1870 til Marts 1875. Enelærer fra Januar 1870 og Førstelærer fra 1. April 1892 ved Gyllingskov Skole. Gift den 24. Juni 1875 med Maren Nielsen, Datter af Gaardejer Jens Nielsen, Aalstrup. Børn: Karen, født 1. Juni 1876, Signe, født 3. Juni 1879, Jakob, f. 18. September 1885, og Ellen, født 24. Februar 1888.

Idet Lærer Jappes Optegnelser hermed afsluttes, tilføjes nogle yderligere Beskrivelser af Lærer Jappes Liv og Levnedsløb:

Skolegerningen, som jo var Lærer Jappes egentlige Livsgerning, blev i alle Maader udført tilfredsstillende. Jeppe var en saare punktlig Mand, der nøje overholdt de fastsatte Undervisningsregler — om ikke just de i Undervisningsplanen bestemte, saa fulgte han en af ham selv tilrettelagt Plan, som ikke gav den autoriserede Undervisningsplan noget efter

med Hensyn til Opnaaelse af et for Børnenes Oplæring i Skolekunderskaber meget smukt og tilfredsstillende Resultat.

De fremragende Egenskaber gjorde vel ogsaa Lærer Jeppe noget selv-sikker, saa han ønskede at være eneraadende, og han taalte ikke, at andre blandede sig i hans Sager, og herved kom det i Aaret 1913 til et Sammenstød mellem ham og et af Skolekommissionens Medlemmer — Hansen, Horskærsgaard — hvilket bevirkede, at Lærer Jeppe bestemte sig til at søge sin Afsked i 64-Aars Alderen, skønt hans Helbred egentlig godt kunde have tilladt ham at fortsætte med sin Virksomhed endnu i mange Aar.

En anden Modgang havde Lærer Jeppe haft i Aaret 1892, da Lærer Holst afgik som Førstelærer ved Gylling Byskole. Lærer Jeppe var da blandt Ansøgerne til Embedet, og han havde allerede planlagt en Nyordning af Skoleforholdene i Gylling Byskole. Sogneraadet var imidlertid delt i to Partier, hvoraf Mindretallet (N. Nielsen, Lerdrup, og Jens Hansen, Østergaard) ønskede Jeppe indstillet som Nr. 1. Sogneraadsformanden Anders Hansen og Møller Morten Thomsen, begge af Gyllingskov, undlod at stemme, og Følgen blev, at Flertallet satte sin Vilje igennem, hvorved Resultatet blev, at Jeppe slet ikke blev optaget paa Indstillingslisten. Det var et haardt Slag for ham.

Udover Skolegerningen tog Jeppe ellers ikke meget Del i Livet og Rørelserne her i Sognet. Kun paa et Omraade spillede han en fremragende Rolle, nemlig paa Pengevæsenets. Hans overordentlige Begavelse i Regnekunsten undlod ikke at sætte sit Præg paa hans Elever, hvoraf flere endnu den Dag i Dag nyder godt af den modtagne Undervisning i dette Fag, og tillige gjorde hans Evner ham velskikket til at beskæftige sig med Pengeomsætning og Børsspekulationer, og han var derfor en selvskreven Mand blandt dem, som i Aaret 1852 satte sig det Maal at oprette en Sparekasse for Gylling Sogn, hvilken Plan blev til Virkelighed ved et stiftende Møde den 19. Marts 1882.

Det var en Virksomhed, der passede for Lærer Jeppe, og han var selvskreven som Bogholder lige fra Stiftelsen til hans Bortrejse herfra. Skønt han altsaa ikke var Medlem af Bestyrelsen, var han dog Sjælen i hele Sparekassens Forretningsgang, og alt blev som Jeppe ønskede det, idet Bestyrelsen indsaa, at Sagen var godt anbragt i hans Hænder.

Paa 25 Aars Dagen for Sparekassens Stiftelse blev et Legat paa 8000 Kr., som var fremkommet ved heldige Børsspekulationer, oprettet til Fordel for Gylling Sygehjem, hvis Stiftelse nogle Aar i Forvejen hovedsagelig skyldtes Jappes Initiativ. Ligeledes oprettedes Gylling Bank, som bestod fra 1905 til 1913 med Lærer Jeppe som Leder.

Ved et Møde i Kirken den 12. Oktober 1913 tog Lærer Jeppe Afsked med sine gamle Elever og Venner, og han tog derefter Bopæl i Kongens Lyngby, hvor han byggede et smukt Hus paa Sorgenfrigaards Jorder.

Her afgik han ved Døden den 16. August 1932. Hans Hustru var allerede afgaaet ved Døden en halv Snes Aar tidligere.

Kr. Bruun Nielsen fra Assedrup blev derefter Skolens Lærer, og han

forblev i Embedet i 5—6 Aar, hvorpaa han rejste til Grenaa, hvor han kort efter afgik ved Døden, den 31. Oktober 1921.

Kristian Holt Skovbjerg, født den 13. November 1893. Var Andenlærer i Torrild og blev kaldet til Embedet i Gyllingskov Skole 1921.

Karen Marie Elisabeth Jensen, Privatlærerinde i Gyllingskov Skole fra 1. Maj 1884 til 1. April 1892. Derefter fast Ansættelse som Lærerinde fra 1. April 1892 til November 1915, da hun tog sin Afsked paa Grund af Alderdom. Hun var født i Overgaard i Dyrngby den 7. August 1846, Datter af Gaardejer Jens Hadrup.

I sin Barndom gik hun i Rørth-Elle Skole, men fik videregaaende Undervisning i Hjemmet. Hun opholdt sig 2 Somre paa Testrup Højskole. Derefter virkede hun som Privatlærerinde: I Albæk Præstegaard i Vendsyssel i 1½ Aar, i Aarhus i fire Aar. Derefter kom hun til Gyllingskov som Privatlærerinde ved en Slags Forskole, som oprettedes af daværende Lærer J. C. Jeppe med Hjælp af skoleinteresserede Beboere. 1892 blev der oprettet et Lærerindeembede ved Skolen, og hun blev kaldet dertil, skønt hun ikke havde nogen Eksamen. Hun virkede altsaa ved Skolen i 31½ Aar.

Karoline Nielsen, Datter af Lærer Nielsen, Tranbjerg, virkede som Vikar fra 1. November 1915 til 1. Januar 1916. Hun var ikke kvalificeret til Embedet. Hun var dimitteret fra Seminariet i Aarhus med en lille Eksamen.

Emma Andersen fra Farre pr. Spørup ansattes som Lærerinde den 1. Januar 1916. Hun var født 17. Juni 1893.

Kirstine Kristensen, født 18. Marts 1892 i Salling. Kaldet til Lærerindeembedet den 1. Januar 1921.

Le Petitmaitre d'Ecole.

Lærer Jeppe har i sin Beskrivelse af Lærerrækken ved Gylling Hjælpe-skole hentydet til Blichers Novelle med ovenstaaende Navn.

Jeppe kalder Substituten eller Hjælpe læreren Hans Sørensen, hvilket sikkert er rigtigt; men baade Jeppe og Blicher tilegnede ham den Skavank, at han var halt, hvilket efter min Formening er forkert. Blichers Novelle har i det hele taget ikke meget virkelig historisk Grundlag. Den største Del deraf er skrevet efter fri Fantasi. Kun Digterpræstens Deltagelse i Jagten sammen med de to Gylling-Skolemestre er rigtig.

Mine Bedsteforældre, Jens Sørensen fra Volderupgaard og Karen Andersdatter fra Gylling Østergaard, gik begge i Skole paa den af Blicher beskrevne Tid, og ifølge de Oplysninger, der haves til Raadighed over deres Levnedsløb, hed deres Lærer Jacob Nielsen, og han var halt. Naar Børnene klagede til deres Fader over, at Degnen var for striks, fik de til Svar: „Aa, næste Gang han slaar jer, skal I blot trække ham i det korte Ben, saa de bliver lige lange!“

Er denne Forklaring rigtig, saa har det ikke været Substituten, men Degnen, der var halt.

I Blichers Novelle skildres et senere Møde, Digteren havde med Hans

Sørensen, som nu var blevet gift med den i Novellen omtalte vildfarne Susanne og avanceret fra le Petitmaitre d' Ecole til Grandmaitre d' Ecole i andet Embede.

Herover hviler ogsaa nogen Mystik; thi i Gylling Kirkebog staar anført, at Skolelærer, Ungkarl Hans Sørensen er afgaaet ved Døden — 40 Aar gammel.

Der er dog den Mulighed for, at det har været Substituten, der har været halt, at Børnene maaske i den yngre Alder har besøgt hans Skole, og først efter at de er blevet en halv Snes Aar, er de kommet i Degnen Jacob Nielsens Skole, og saa kan Børnene have forvekslet de to Skolemestres Navne.

Gylling Byskole.

Ogsaa Gylling Bys Skolevæsen berørtes af Skoleforandringen i 1830, da Biskolen paa Banken flyttedes til Gylling Skov. Den gamle Skolebygning blev solgt, og den tilhørende Skolelod, Matr. Nr. 3, blev sammenlagt med den tidligere Skolelod, Matr. Nr. 2, hvorved det samlede Areal blev $7\frac{1}{2}$ Tdr. Land med ca. 10 Skpr. Hartkorn. Den gamle Degnebolig paa Matr. Nr. 2 blev nedrevet, og der opførtes et nyt Hus med Skolestue og Lærerbolig.

Tidligere havde Skoleholderen i „Sogneskolen“, som den kaldtes i de gamle Skoleprotokoller fra den Tid, haft Børnene fra 7—12 Aar, medens Børnene over 12 Aar til Konfirmationen gik i „Degneskolen“. Det ses af den Tids Skoleprotokoller, at Konfirmationen for fleres Vedkommende kunde trække ud til 16—17 Aars Alderen, naar de ikke kunde bestaa den afsluttende Prøve. Gamle Folk i Gylling ved endnu at fortælle om den i sin Tid dygtige og velagtede Smed i Gylling, Johan Dihn, at han dumpede 3 Gange og først blev konfirmeret i 17 Aars Alderen. Han skal senere have sagt:

„A gik i Skuel i 10 Aar aa til Prejst i 3 Aar, a troved de vil ha goe mæ te Prejst, men a bløu kun te en Smej!“

Efter 1830 skulde Læreren i Byen have alle Børnene fra 7 Aar til Konfirmationen i sin Skole, der nu blev kaldt „Gylling Hovedskole“, medens Skolen i Gyllingskov fik Navnet „Gylling Biskole“, hvilke Navne de officielt beholdt til 1904, da Biskolen fik Navnet „Gyllingskov Skole“ og Hovedskolen kaldtes „Gylling Byskole“.

Betegnelsen „Degn“ var langt tidligere forsvundet, i alt Fald benævnes Søren Wester som Skolelærer og Kirkesanger i Aaret 1819; men endnu den Dag i Dag hører man ikke sjældent om Førstelæreren i Gylling Udtryk som: „Der kommer Degnen!“

Oprindelig var Degnen kun Præstens Medhjælper i Kirken og Budbærer for ham med Breve og Cirkulærer til Nabopræsterne eller andre. Senere blev det Degnene paalagt at læse med Børnene og Ungdommen i Vaabenhuset, naar Klokkerne ringede 1. Gang.

Der blev saa undervist i Katekismus paa den Maade, at Degnen

„foresagde“ et Stykke, som saa blev gentaget saa ofte, at Børnene tilsidst kunde det udenad, de kunde jo ikke læse. Senere fik Degnen Pligt til at lære Børnene at læse, skrive og regne.

Degnene var ofte Folk, der af en eller anden Grund havde maattet afbryde deres Studeringer, og som saa hos en Herremand eller Bisp søgte og fik et ringe Degnekald, hvor de enten forblev Resten af deres Liv eller fortsatte deres Studeringer. Undertiden var det ogsaa ustuderede Folk, som paa Grund af deres Uvidenhed eller uordentlige Levned blev til Spot og Spe for den Befolkning, de levede iblandt.

Den første Degn, der omtales i Kirkebøgerne, er *Peder Thomassen*, der var Degn i 1719. Hans Enke, Kristine Faber, der var født i Præstholm 1666, døde i Aaret 1743.

Fra 1719 til 1745 var *Henrik Casper Pontoppidan* Degn i Gylling. Han døde 55 Aar gammel. Derpaa blev *Mathias Johansen Lindhardt*, født 1718, Degn til 1790. Han døde 1791. Hans Søn, *Mogens Lindhardt*, født i Gylling den 25. September 1769, studerede og blev cand. theol. 1894. Han var Degn i Gylling fra 1790 til 1797 (maa altsaa have studeret de første 4 Aar). Derefter blev han Sognepræst i Østbirk-Yding og senere blev han Stiftprovst i Aarhus.

Fra 1797 til 1806 var *Andreas Kragh*, gift med Sara Møller, Degn i Gylling, og fra 1806 til 1819 *Jakob Nielsen*, som var en Jægersmand, der ofte fik Besøg af Forpagter St. St. Blicher fra Randlev Præstegaard. De gik paa Jagt sammen, og Blicher omtaler Jacob Nielsen i sin Novelle „Le Petitmaitre d' Ecole“. Jakob Nielsen døde 1819, og derefter blev *Søren Wester* Skolelærer og Kirkesanger i Gylling fra 1819 til 1829. Han var ugift og blev efter Sigende forgiven. Der fortælles, at han engang blev syg, og Skoleholderen Mads Bojesen besøgte ham. Wester havde store Smerter, og han bad da Skoleholderen give sig noget Medicin. Denne tog en Flaske, hvorpaa der stod „til Gnidning“, men han læste fejl og troede, at der stod „til Redning“. Han gav Wester en god Dosis, hvilket menes at have haft Døden til Følge.

Hans Eftermand fra 1830 blev *S. R. Wissing*, der gennemførte „den indbyrdes Undervisning i Gylling Skole“.

Fra 1867 til 1892 var Sønderjyden *Chr. Holst* Lærer og Kirkesanger i Gylling og fra 1892 til 1929 *Hans Hansen*, som var den sidste Lærer, der virkede og underviste i den gamle Skole paa Matr. Nr. 2. I Aaret 1893 blev der bygget en ny Kommuneskole paa Matr. Nr. 73 b, Købmand H. Frandsens Toft. Der købtes 4 Skpr. Land for 2000 Kr., og de forskellige Arbejder blev bortliciteret saaledes:

Murerarbejdet, Murer Jens Kristensen, Tulstrup	Kr. 3.095,00
Tømrerarbejdet, Tømrer H. P. Jensen, Gylling	- 4.234,18
Snedkerarbejdet, Rasmus Pedersen	- 1.375,00
Malararbejdet, Søren Christensen, Gylling	- 285,00
Blikkenslagerarbejdet, Jørgen Jokumsen, Lerdrup	- 330,00
Kalk. Anders Hansen, Hou, 3 ¹ / ₂ Kr. pr. Td.	
Cement. do. do. do. 6 - - -	

Til Betaling af Omkostningerne ved dette Byggeforetagende stiftedes et Laan i Forsørgelsesforeningen Bikuben paa 16,000 Kr. med Rentebetaling 4 pCt. p. a. og en Afdragstid paa 25 Aar, altsaa 320 Kr. halvaarlig.

H. Hansen blev altsaa den første Førstelærer i den ny Skole, og om hans Livsførelse og Virksomhed benyttes her en Biografi, som i sin Tid var optaget i Skoletidende:

„Hans Hansen, Førstelærer og Kirkesanger i Gylling, er født i Højen ved Vejle den 26. Juli 1859 og nedstammer fra en gammel Gaardmandsslægt i Brandrup ved Kolding. Dimitteredes 1876 fra Skaarup Seminarium, ansattes samme Aar i Raadvad ved Hørsens, forflyttedes 1884 til Breth og i 1892 til sit nuværende Embede. I 1892 ægtede han sin Hustru Rasmine, født Thomassen, af Raadvadgaard.

Med utrættelig Energi og aldrig svigtende Arbejdsevne har H. i over 30 Aar pligtro virket for sin Skole og sin Egn. Ved Siden af den egentlige Skolegerning har han stadig arbejdet for Ungdommens fortsatte Udvikling ved ihærdigt at lede den stedlige Sangforening og Foredragsforening samt ved i over en Snes Aar at have holdt Aftenskole om Vinteren for den konfirmerede Ungdom. I det offentlige Interesse har han i mange Aar virket dels som Formand for Vægeraadet og Sognets Hjælpekasse, dels som Sekretær for Sogneraadet samt som Repræsentant for Gylling Sogns Pleje- og Børnehjemsforenings Afdeling i Aarhus Amt. Adskillige Tillidshverv har han udført med stor Dygtighed og virksomt taget Del i Befolkningens Foreninger eller Foretagender med økonomiske Formaal; han har saaledes i Tidens Løb været Formand, Bestyrelsesmedlem, Regnskabsfører, Revisor o. l. for Brugsforeningen, Bryggeriet, Mejeriet, Cikoriefabriken Østjylland, Forsamlingshuset m. m., samt har siden 1904 bestyret Brevsamlingsstedet i Gylling.“

Da Gylling Kirke i 1914 fik Orgel, ophørte Hansens Bestilling som Kirkesanger, og han blev Organist.

I 1929 tog Lærer Hansen sin Afsked med Skolen og flyttede op i Malskærhus, hvor han fortsatte sin Bestilling som Bestyrer af Brevsamlingsstedet.

I Begyndelsen af Marts Maaned 1935 mistede han sin Hustru, og hans Datter Ester overtog Bestyrelsen af Brevsamlingsstedet. I 1935 fik Hansen en Hjerneblødning, som dog tildels blev overstaet, men han tog nu stadigt Ophold paa Stefanshjemmet i Aarhus, hvor han afgik ved Døden den 28. Juli 1940.

N. Peter Haahr blev Lærer Hansens Efterfølger. Han er født i Vester Nebel den 22. September 1889 og kom fra Ildved hertil. Hans Hustru Minna var fra Tunø. Haahr overtog Embedet fra 25. Oktober 1929, men blev her knap 5 Aar, idet han flyttede herfra til Gauerlund den 12. April 1934. Han var vist en meget dygtig og samvittighedsfuld Lærer, og han havde nok beholdt Embedet noget længere, hvis ikke den kedelige Sag med Lærer Knudsen og idelige Uenigheder med Lærerinden havde gjort ham ked af Embedet.

Evald Gunnar Madsen er født den 27. November 1901. Hans Hustru, *Ketty Cecilie*, er født den 25. September 1902.

Madsen kom fra Lyngby og tiltraadte Embedet her den 1. August 1934. Det unge Lærerpår har forstaaet at gøre sig afholdt baade af Børnene og deres Forældre, og de vil forhaabentlig vie deres Kræfter og Evner i mange Aar til Gylling Skolevæsens Bedste.

I Slutningen af det nittende Aarhundrede blev oprettet et Andenlærer- og et Forskolelærerindeembede ved Gylling Byskole. Af Andenlærere har følgende haft Ansættelse: Lund, Kammersgaard, Steffensen og fra 8. August 1901 *Stefen Anton Knudsen*. Han er født i Asklev i Tem Sogn den 2. Oktober 1872 og tog Skolelærereksamen fra Vordingborg Seminarium 1900. En kort Tid var han Hjælpelærer hos Lærer Pedersen, Bøgeskov Skole, og han kom derefter til Gylling. I 1902 indgik han Ægteskab med *Anna Kircheiner*, som var Lærerdatter, født den 20. Maj 1877 i Kallehave. Før Ægteskabet havde Knudsen Bopæl i den beskedne Andenlærerbolig, der var indrettet i Skolebygningen; men senere maatte han leje en større Bolig, indtil Sogneraadet i Aaret 1918 købte Huset Matr. Nr. 441 og 45 c af Murer Rasmus Johan Andersen for 5000 Kr. Her blev en passende Bolig for Lærerfamilien, som ved deres gæstfri og venlige Sindelag vandt mange Venner her i Sognet. Desværre fik de ogsaa Modstandere, og skønt der ikke mig bevidst har været Grund til alvorlig Klage over Knudsens Skolegerning, rejste der sig en Modstand imod ham, som formelig skilte Befolkningen i Skoledistriktet i to skarpt modsatte Partier. En kedelig Periode fulgte efter med Møder, Klageskrivelser og Bitterhed fra begge Sider, og efter en Sommers Kævlerier om denne Sag blev Resultatet, at Knudsen, der kun var godt 59 Aar, paa Grund af svækket Helbred opnaaede Pensionsret, og i Efteraaret 1931 forlod Familien Gylling og tog Bopæl i Aarhus.

Otto Himmelstrup, født den 28. Februar 1908, tiltraadte Andenlærerembedet 26. Marts 1930. Gift med *Anna Marie*, f. *Sørensen*, født den 8. Oktober 1912 i V. Aaby. Himmelstrup var født i Egaa, hvor hans Fader var Lærer. Hans Farbroder er den bekendte Politimand Himmelstrup ved Opdagelsespolitiet. Den 2. September 1935 tog Himmelstrup sin Afsked og rejste til Tørrsø Kommuneskole i Nordfyn.

Max Baurup Hansen er født i Horsens den 18. Februar 1911. Hans Hustru hedder *Laura Petrea*, f. *Jensen*, født 12. September 1915. Hansen tiltraadte Andenlærerembedet den 31. Oktober 1935.

Af Læreriinder ved Gylling Byskole var den første *Elisabeth Jørgensen* som blev kaldet 16. November 1892. Hun var Datter af Bogbinder *Jørgensen* i Odder, og hun giftede sig senere med sit Søskendebarn, *Jens Jensen* (Rørth), Matr. Nr. 12.

Frk. Søb blev indstillet 21. Oktober 1893, og hun afløstes af *Hansine Jensen* 5. Oktober 1895.

Maren Ravn var dernæst Forskolelærerinde i nogle Aar, og hun afløstes den 17. Januar 1908 af *Hanne Nielsen*, som er født i Røgbjerg den 22. Februar 1879.

Private Skoler i Gylling.

Adskillige Mennesker har gennem Tidernes Løb ønsket at give deres Børn Undervisning i en noget friere Form, end den kunde erholdes i Kommuneskolen. De mere velstillede kunde tillade sig at holde Huslærer, medens andre slog sig sammen og antog en Lærer efter deres Sind, eller Læreren oprettede selv en Friskole, hvortil Forældre, der ønskede det, kunde sende deres Børn.

I Gylling Sogn oprettede Lærer Frandsen en saadan Friskole i Attenhundred og halvfjerdsjerne. Frandsen var født i Hvirring den 14. December 1836, og hans Hustru, Else Marie Nielsen, var af den her paa Egnen kendte Bredkjærslægt. Det var særlig Folk, der sluttede sig til den grundtvigske Rørelse, som sendte deres Børn i Friskolen. Lærer Frandsen var en brav og dygtig Mand, og hans Skole bestod i en Aarrække; men i Halvfemserne maatte han paa Grund af tiltagende Tungørighed opgive Skolevirksomheden. Han solgte sit Hus til Brugsforeningen og byggede selv et nyt Hus paa Matr. Nr. 22 h, hvortil hørte et Par Tønder Land (Østergaards gamle Gaardsplads), og dette lille Landbrug passede han saa til sin Død 22. April 1905.

I Aaret 1897 solgte Gaardejer P. Wissing sin Gaard, Matr. Nr. 26 a, og samtidig frasolgte han en Del Byggepladser langs med Byens Hovedgade. Et Interessentskab købte en af disse Grunde og byggede herpaa en ny Friskole, og en ung Lærer, Lund, blev antaget som Skolens Lærer. Efter at han havde virket en kort Tid, blev han afløst af Svend Lundgaard, som var født paa Refsnæs den 24. Oktober 1874. Han virkede her til sin Død 8. Maj 1915. Den næste Friskolelærer var Anker Ankerstrøm, født 16. September 1890. Han købte Nabohuset til Elevbolig for en af ham oprettet Efterskole, der særlig blev besøgt af sønderjyske Elever; men denne Efterskole bestod kun i et Par Aar, og Ankerstrøm søgte andet Embede. Han afløstes af Helge Thure, født 16. November 1900 i Søndersted, Holbæk Amt. Med trofast Bistand af sin Hustru virker Lærer Thure nu i Skolen, som efter at han har erhvervet den som sin private Ejendom er bleven udvidet og omfatter baade Børneskole og Efterskole.

I en Aarrække i sidste Hålvdel af det nittende Aarhundrede holdtes Privatskole for Piger i Præstegaarden af Pastor Møllers tre Søstre, Anna, Dorthea og Nicoline Møller. Denne Skole blev særlig besøgt af Gaardmandsdøtre, som fik en meget god Undervisning af disse begavede og højt kultiverede Lærerinder. Særlig Haandgerningsundervisningen var noget ud over det almindelige, og adskillige Husmødre her paa Egnen tænker endnu med Glæde paa den gode Skoletid, de havde i den saakaldte „Frøken-skole“ i Gylling. Omkring ved Aarhundredskiftet blev denne Skole nedlagt, og de tre ugifte Søstre byggede sig paa Matr. Nr. 25 d et hyggeligt Hus til deres Alderdomsbolig.

Nogle Stednavne i Gylling Sogn.

Efter Indberetning af Sognepræst Laurits Bering i Aaret 1772 staar i Hads Herredsbog i Viborg Provinsarkiv:

Gylling Præstegaards tilliggende Jord:

Dends tilliggende Jord, som er fri for Skatter, ligger paa tuende Indelukker nær *Præstgrav*, *Sandgaard* kaldede, adspredt iblandt Bøndernes toende (tvende) Byens Marker.

1. Udi den første Mark, *Kludkærsmarken* kaldet, ligger til Præstegaarden paa den østre Deel 29 Agre. Nock 3 i et Fald, kaldet *Fuglagre*. Paa *Peerballe* 7 Agre, hvorved ligger *Præstgrav*, som er indgærdet og indeholder 13 Agre og 3 Højder (formodentlig Foragre — Høveder). Paa *gammel Lycke* 13 Agre. Fire paa *Ulvagre*. Paa *Andersce* (Andekjær?) 7 Agre. Paa *Holden Holt* 4 Agre. Paa *Nørholt* 2 Agre. Paa *Dyvaae* (Dybvad?) 8 Agre. Paa *Duelmosdeel* (Dullelose) 6 Agre. Paa *Falbeholt* 4 Agre. I *Kærstof* 2 Agre.
2. I den anden Mark, *Ulvskærsmarken* kaldet, ligger til Præstegaarden paa *Falbeholt* 13 Agre. Paa *Sandgravholt* 7 Agre. *Anderskær* — ukendt hvor; men Navnet mindes *Dyvdalsvejen* — fra *Knophuset* ned til Anders Hansens. *Falbehavvej* = *Falbeholt* Agre. Udi *Skærpholt* 3 Agre. Paa *Roen* (Ruen) 10 Agre. Paa *Mandtill* 2 Agre. Paa *Leerdrup* Mark, *Landgravholt*, og kaldet 5 Agre og *Præstof* 5 Agre.
3. Udi den tredie Mark, *Nørremark* kaldet, ligger til Præstegaarden, vestre Kirken, 3 Agre, noden for Præstegaarden 3 Agre. Paa *Leerspield* 3 Agre. Paa *Overstouhusdeel* (Stovhøj) 13 Agre. *Nederstouhusdeel* 7 Agre, *Kalvagre* 2. *Sandgaard*, som er indgærdet, hører alt sammen til Præstegaarden. Udi *Neder Sandgaard* 10 Agre i eet Fold. Udi *Ballegab* (Bølyegab) 3 Agre. Paa *Lundsdeel* 5 Agre. Neden i *Lycken* 8 Agre. Paa den østre Deel 23 Agre. Udi *Mølletof* 3 Agre.

Endnu hører til Præstegaarden nogle smaa Stykker Jorder i Skoven, der ventelig er den saakaldte *Ryddejord*. Agrene er ej engang ret proportionerede, men indrettet saaledes som de omkringstaaende Træer det vil tillade.

Disse Stykker Jorder er ialt 74 (maaske læses 24) i Tallet og findes paa tvende Steder i Skoven, *Holskærhoved* og *Bræmel* kaldet.

Denne Specification at være efter allernaadigst Befaling efter Mulighed rigtigt forfattet testerer.

Gylling Præstegaard, den 5. Oktober 1772.

Afskrift af Aakier Amts nye Matriculs Extrakt.

Afskrevet i Lighed med Originalen.

Efter Kongl. Majst. allernaadigste Resolution af 7. May 1668
er dette Ampt Matricul oprettet efter Commissariernes Forretning.

Summeret af *G. Ianz Woigt?*

Gyllinge Sogen og Bye.

	Folie i Hartkorns Extrakten	Gammel Matricul				Nye Matricul			
		Td.	Sk.	Fj.	Ab.	Td.	Sk.	Fj.	Ab.
1	Præstegaard	151				15	4	1	2
2	Jørgen Sørensen og Søren Sørensen ..		10	7		5	4		
3	Jørg. Sørensen og Rasmus Lfmand (?) ..		14	4	1	8	7	1	2
4	Sophus Nielsen og Poul Hofmand ..		11	6	1	8	0	3	
5	Bertel Hansen		4	6	2	2	3	3	2
6	Rasmus Juul og Rasmus Stephensen ..	152	7	6	1	1	4	3	3
7	Rasmus Falling		5	4	1	1	5	2	3
8	Lars Brøgger		5	1		3	5	1	
9	Jens Falling og Rasmus Jespersen ...		3	5		1	5	2	2
10	Peder Hofmand og Jens Thomassen ..		6	5	3	1	4	7	1
11	Christen Ibsen		7	4		3	4	3	2
12	Christen Brøgger og Peder Jensen ...	153	7	4	1	1			
13	Søren Pallesen		7	6	1	1	5	7	2
14	Søren Nielsen		9	2	2	2	6	7	2
15	Søren Poulsen	153	5	4	1	1	3	4	2
16	Poul Jensen		7	4			4	1	3
17	Jørgen Jensen		5	1			3	7	3
18	Christen Sørensen		5	4	1	1	3	4	3
19	Rasmus Pedersen	154	6	5	3	1	5	1	2
20	Søren Clemensen		14	6	1	1	8		1
21	Søren Hansen		7	6	1	1	4	1	2
22	Jens Tunboe og Simon Hansen		6	5	3	1	4	4	3
23	Rasmus Jakobsen og Søren Pedersen ..		6	5	3	1	5	4	1
24	Christen Meldballe	155	7	6	1	1	4	1	1
25	Rasmus Hofgaard		4	6	2	2	3		2
26	Hans Mortensen og Søren Stephensen ..		18	4	1	1	11	6	2
27	Jørgen Pedersen		5	2	1	1	3	4	2
28	Kjeld Knudsen		7				5	2	3
29	Jens Jensen			6	2	2		1	1
30	Jakob Rasmussen	157		3	3	1		1	2
31	Søren Rasmussen		1	7	1	1		1	2
32	Niels Jørgensen			7				1	2
33	Peder Joensen	157		3	3	1		1	1
	Lars Pedersen			7	2	2			
	Rasmus Olesen			7	2	2			
	Skouf til ald Byen		12				2	7	2

Leerdrup Bye. Til Aakier.

		Folie i Hartkorns Ekstrakten	Gammel Matricul				Nye Matricul			
			Td.	Sk.	Fj.	Ab.	Td.	Sk.	Fj.	Ab.
1	Niels Pedersen	157	6	5			6	5		
2	Mikkel Jensen		2	7	3	1	3	4	2	2
3	Poul Rasmussen		8	1	2	2	4	4		
4	Søren Pedersen		4	6	3	1	3	6		2
5	Jørgen Rasmussen og Christen Nielsen	158	9	2	1	1	6	2	2	1
6	Poul Jørgensen		7	4	1	1	4	4	1	2
7	Peder Mortensen		3	7			3	1		
8	Peder Clemmentsen		3	7			3	2	3	
9	Christen Sørensen	159	3	2	2	2	2	4		

Falling (Jord) Kirkejord bruges af Peder Christensen.

Søe Bye.

		Folio i Hartkorns Ekstrakten	Gammel Matricul				Nye Matricul			
			Td.	Sk.	Fj.	Ab.	Td.	Sk.	Fj.	Ab.
1	Hans Sørensen	71	8	6			7	1	2	
2	Jens Pedersen og Peder Jensen		7	2			5	1	2	2
3	Seyer Sørensen		6	6			5	7	3	
4	Hans Hansen og Jørgen Rasmussen ..		7	2			5	6	1	
5	Mette Anders Datter		8	4			6	3	3	
6	Seyer Rasmussen	72	4	4			3	4	2	
7	Hans Sørensen Storm		4	4			3	4	2	2
	Anders Pedersen			2	2	2		4	2	
	Jens Kristensen, Husmand							1	1	1
	Skouf tilhørende Byen		2	4			1	2	2	2

Skitse over Rækkefølgen af Gaardmænd i Gylling.

(de gamle Gaarde 4—41, begge incl.)

Udarbejdet 1924 af A. Eriksen, Odder.

Gaardene i Gylling, deres Navn og Matr. Nr.

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926	Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
1	Præstegaarden ..	Udst. i 13 mindre Ldb. 1921	22	Østergaard }	Jens Hansens Enke (Ane K. Rasmussen)
2	Den gl. Skole ..	Brændte 1893			
3	Gylling Biskole } til 1830 }	Urmager Joh. Peder-	23	Blæsborggaard .	Peder Nielsen
		sen - nedrevet 1934	24	Overballen	Rasmus Kuur
4	Skrivergaarden .	Laurs Rasmussen	25	Overgaard	Morten P. Rasmussen
5	Vestergaard	Jakob Hansen	26	Smedegaard	Søren P. Sørensen
6	Øvadgaard	Hans Hansen	27	Lykkegaard	Magnus Steffensen
7	Krogsgaard	Kristen P. Rasmussen	28	Lundgaard	Øvli Mikkelsen
8	Ruen	Rasm. J. Rasmussen I	29	Sandagergaard .	Mads Peter Jensen
9	Højsgaard	Hans Hermansen	30	Ulvagergaard . .	Niels Jørgen Jensen
10	Madikrog	Jens Rasmussen	31	Hesselkjær	Viggo Hansen
11	Trehøjgaard	Carl Pedersen	32	Karensminde . . .	Niels Kuur
12	Højbjerggaard . .	Rasm. J. Rasmussen II	33	Lilliensborg . . .	Christen Dahlgaard
13	Pedersminde	Jakob Jakobsen	34	Fælbeholt	Poul Sørensens Enke
14	Holtgaard	Christen Sørensen	35	Dullelose	Peder Rasmussen
15	Skovholt	Peter Larsen	36	Frederiksborg . .	Anders Hansen
16	Søndergaard	Niels Bredekjær	37	Egeskovgaard . . .	Antoni Jørgensen
17	Marensminde	Johannes Jensen	38	Jensgaard	Rasmus Jakobsen
18	Kirstinelyst	Søren P. Sørensen	39	Skovgaard	Jens Pedersen
19	Maageholm	Aksel Westergaard	40	Horskærgaard . . .	Laurs Jakobsen
20	Aagaard	Mads Peter Madsen	41	Hindballegaard . .	Severin Sørensen
21	Østergaard }	Jens Hansens Enke	42	Gyllingnæs	Castenskiold
		(Ane K. Rasmussen)	43		Peder Nielsen, Fallv.
			44	Højvang	Jens Andersen

Ejendomme paa Gylling Mark fremkomne ved Udstykning.

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926	Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
13 b	Grønvang	Niels Jensen	63	Krabnab	Rasmus Nielsen
18 f	Elkjær	Søren Sørensen	64	Bølgegab	Rasmus Rasmussen
21 e	Svendgaard	Vagn Hansen	66	Nørholt	Niels Peter Nielsen
21 f		Niels Peter Nielsen	67	Hedebo	Carl Nielsen
21 g		Antoni Jensen	68	Skovly	Simon Willumsen
21 b		Morten Rasmussen	71	Lysmarksgaard . .	Jens Pedersen, Gyll.
4b	Poulsminde	Kristian Maretty	71 b	Kalsemædegaarden	Magne Pedersen
25b			74	Humlevang	Kristian Simonsen
27 f	Skovlyst	Volmer Næsborg	75		Søren Hermansen
28 c	Sommerlyst	Johan Sørensen	76	Mantel	Frands Mikkelsen
29 c	Budtzminde	Johannes Frederiksen	111 m	Rolighed	Valdemar Simonsen

De gamle Gaarde i Søby, der hører til Gylling Sogn.

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
2	Skovgaard	Jørgen Madsen
3 a	Enemarksgaard	Christen Jensen
3 e	Havgaard	Jens Knudsen
4 a	Strandgaard	Jens Jensen
4 c		Jens Sørensen
2 f	Humlekærsgaard	Thorvald Madsen

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
5	Bækgaard	Mads Jeppe Madsen
6	Skovbo	Gerhard Laursen
8		Thomes Jørgensen
9	Virkelyst	Hans Hansen
7	Skyttegaarden . . .	Rathlousdal

Gaardene i Lerdrup.

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
1-2	Nygaard	Søren Jensen
3		Poul Rasmussen
4	Annasminde	Peder Nielsen
5		Laurs P. Laursen
6	Rødgaard	(J.Jensen)Isak Hansen
7	Volderupgaard . . .	Thomas Pedersen
8	Lindenæs	Christen Pedersen

Matr. Nr.	Gaardens Navn	Ejerne i Aaret 1926
9	Toftegaard	Peder Pedersen
10	Juulsgaard	Ingvar Sørensen
12	Strandly	Søren Kruse
13	Overbæk	Jens Frederiksen
14	Havngsgaard	Christen P. Christensen
18	Bendixminde	Hans Chr. Hansen

Som tidligere omtalt solgte Ejeren af Aakjær, Grev v. Dernath, i Aaret 1797 alt hans i Gylling Sogn beliggende Bøndergods, som herefter overgik til Selveje, og dette har sikkert haft en stor og gavnlig Betydning for Sognet og dets Beboere, idet Bevidstheden om, at Fordele ved Forbedringer af den Jord og de Gaarde, som Bønderne nu kunde kalde deres egne, kun vilde komme dem selv og deres Efterkommere tilgode, i høj Grad har skærpet deres fra Hoveritiden sløvede Virksomhedstrang, og i den derpaa følgende Tid opnaedes en Fremgang og Forbedring paa Landbrugets Omraade som aldrig før.

Af de ca. 43 Gaarde, som da laa tæt sammenbyggede i Gylling By, blev de, som ved Udstykningen havde faaet tildelt de mest afsides beliggende Marker, udflyttede, saa de kom til at ligge bekvemt for Marken, og tilbage i Byen blev kun 11 af Gaardene, Resten flyttede mod Nord til Malskær, mod Øst til Splidholm og mod Syd til Gylling Skov.

I det følgende skal gives en Oversigt over de forskellige til Gylling hørende Gaarde og en Del af de Ejere, i hvis Besiddelse Gaardene vides at have været.

Efterfølgende Fortegnelse er udarbejdet paa Grundlag af:

1. Fæsteprotokollen for Aakjær. — Alle, paa en enkelt nær, har faaet Fæstebrev 1719, da Oberst Rosenørn blev gift med Etatsraad Lassons Enke. Der har rimeligvis ingen Fæstebreve været før til Fæsterne.
2. Hoverifortegnelsen.
3. Fortegnelse over Fæstebønder ved Ejerskifte paa Aakjær.
4. Folketællingslister 1787.
5. do. 1801.
6. do. 1834.
7. do. 1845.
8. Uddrag af Skifteprotokollen.
9. Uddrag af Kirkebøger.
10. Matriculen.
11. Det gl. Matriculskort.
12. En Tiendefortegnelse 1820, m. m.

Odder i November 1924.

A. Eriksen,
Landinspektør.

Arbejdet har været overordentlig vanskeligt, dels paa Grund af Byens Størrelse med samtidige ens Navne paa Beboerne, dels ved øjensynlige Mangler ved Materialet (Skrivefejl — Aarstal), dels har Giftermaal og Ejendomsvertagelse ikke altid fulgtes ad.

Det tilvebragte Materiale kan vel ikke betegnes som værende absolut fejlfri, skønt der er anvendt Møje for at undgaa samme, hvorfor jeg ønsker, Stoffet bevares for Efterslægten.

A. Eriksen.

Matr. Nr. 1 er Præstegaarden, 2—3 er Skole, 42 er Gyllingnæs og 4—41 de gamle Gaarde.

Matr. Nr. 4. Gylling Skrivergaard.

1719. Søren Steffensen. (Ane Sørensen v. gl. R., Falling, død 1712.
(Hans 1. Hustru Ane Rasmussen, død 1699.
(Steffen Rasmussen, f. 1704)
(Margrethe — f. 1707) Morfar Søren
(Maren — f. 1709) Steffensen.
(Niels — f. 1711)
- 1727 unge Jens Ibsen. (Mogens Jensen, f. 1738.
— Margrethe Sørensen, (Margrethe Chr. ?, f. 1724 — hun synes altsaa at
død 1734. (have været gift 1723
(med Chr., men Navnet
(er ulæseligt.
(Ane Jens Chr., f. 1730
(Else - f. 1732
- 1763 Søn Jens Mogensen, f. 1770 (Karen Jensdatter, f. 1800, var i Gaarden 1801,
((Aftægt 1834). (men Faderen oplørt som Bruger.
— Birthe Jensdatter, (Plejebarn Jens Sørensen, f. 1790.
f. 1772. (

Ca. 1824 Rasmus Rasmussen Hjernø, f. 1801 i Hundslund Sogn.

— Mette Nielsen, f. 1805.

Jens Mogensen. Aftægt i 1834.

(Margrethe Rasmussen,	f. 1825	
(Niels	—	f. 1830
(Jens	—	f. 1832
(Rasmus	—	f. 1828 Gmd. i Nr. 4.
(Søren	—	f. 1837
(Ane Katrine	—	f. 10. November 1844

Ca. 1860 Søn Rasmus Rasmussen (Hjernø), f. 1838, død 5. April 1902.

— Bodil Marie Laursen, f. 27. Februar 1845, d. 16. April 1917.

Enken ejede Gaarden (Chr. Rasmussen, f.

nogle Aar.

(Laurs	—	f. 6. Juni 1880.
(Mette	—	
(Jens Peter	—	f. 1. Juni 1885.

Ca. 1912 Søn Laurs Rasmussen, f. 6. Juni 1880, død 1928.

— Elisabeth Marie Jacobsen, f. 18. Februar 1872, død 1938.

(Bodil Marie Rasmussen, f. 11. Septbr. 1913.

Ca. 1928 Carl Enevoldsen, født 7. September 1904.

— Bodil Marie Rasmussen, f. 5. September 1913.

Matr. Nr. 5. Vestergaard.

1719 Jørgen Jensen.

1726 Hans Petersen, Skovfoged (gik fra Gaarden i Armod).

1740 Søren Hansen, død 1777. (

I — Else Bertelsen,
død 1759.

(I — Hans Sørensen,	f. 1741) R. Jespersen,	
(Søren	—	f. 1763) Gylling. Farbr.?

II — Maren Sørensen,
f. 1734. Datter af R. Jes-
persen. Hendes Broder er
P. Sørensen.

(II — Jens	—	f. 1767) Farbr. Chr. og
(Søren	—	f. 1775) Niels Hansen.
(Jens Sørensen,	f. 1778		
(Ane	—	f. 1772	

1780 Jens Sørensen.

— Enke Maren Sørensen, f. 1734.

1787 Jens Jørgensen, f. 1744.

— Enke Maren Sørensen, f. 1734. I 1787 var alle 3 Stedbørn
Gaarden.

Ca. 1810 Stedsøn Søren Sørensen, f. 1776. Sognefoged.

— Maren Sørensen, f. 1787.

(Søren Sørensen,	f. 1812	
(Maren	—	f. 1814
(Jens	—	f. 1819
(Simon	—	f. 1823
(Karen	—	f. 1825
(Hans	—	f. 1829

1840 Søn Søren Sørensen, f. 1812, død 1. Maj 1877. Formentlig ogsaa Sognefoged. Hans Enke, Kirsten Sørensen, f. 1812, død 6. August 1897, solgte Gaarden til Mads Peter Hansen, som atter solgte den i 2 Dele.

Mads Nielsen.

— Mette Rasmusdatter.

Jakob Hansen.

— Ane Marie Jørgensen.

Anton Hansen.

— Marie Hansen.

Matr. Nr. 6. Øvadgaard.

1719 Jens Simonsen.

1726 Jørgen Mikkelsen, gik fra Gaarden i Armod (og den deltes i 3 Dele)?

1728 Peder Berthelsen.

1735 Niels Jensen.

1742 Juul Jensen.

1762 Laurs Christensen, f. 1735, død før 1801.

— Ane Sørensen, f. 1739. (Søren Laursen, f. 1766
I Gaarden 1807. (Peder — f. 1770
(Maren — f. 1768 Uægte Søn Laurs Peder-
sen, f. 1800.

Ca. 1821 Søn Peder Laursen, (Rasmus Pedersen, f. 1803, fik Gaarden. I 1845 var
f. 1770. (der Aftægtsfolk, Espen Poulsen, f. 1774, og Kir-
sten Rasmussen, f. 1778, muligvis skal de sættes
(ind i Ejerrækken saaledes, at E. P. er & P. Laur-
sens Enke.

Ca. 1830 Søn Rasmus Pedersen, (Peder Rasmussen, f. 1833. Gylling Skov.
f. 1803 (Rasmus — f. 1838. Gmd. Søvind.
— Ane Sørensen, (Christen — f. 1841. Maarslet.
f. 1809 (fra 15). (Søren — f. 1834. Gmd. i Matr. Nr. 7.
(Kirsten — f. 1836. — N. Andersen, Søby.
(Maren — — Jesper Jensen, Lerd.
(Ane Marie — — Rasmus Joh. Jen-
sen fik Gaarden.
(Maren — — Simon P. Jensen.

Ca. 1870 Svigersøn Rasmus Joh. Jensen (fra 24)

— Ane Marie Rasmussen (fra 6)

solgt til (G. Søn) Jens Jensen. Enken — med J. Jensen, Madikrog.

18 Mads Peter Hansen.

19 Søn Hans Peter Hansen, f. 1. Juni 1885.

— Marie Rasmussen f. 3. Juni 1889.

Matr. Nr. 7. Krogsgaard.

1719 Hans Hansen.

Peder Jørgensen, d. 1730. (Hans Jørgensen)
— Johanne Hansd. (Lavrs (Rasmus Pedersen) Morbroder: Jep,
R. Hansen, Gylling.) (Maren —) Felling.
Stedfader R. Pedersen, (Hans Rasmussen, død 1719. Enke Karen Hansd.
Felling. ((2 Heste 1 Ko.)
R. Fallings Sødskende (Barbara — N. Bager i Gylling.
Maren — S. Ibsen.

1729 Store Rasmus Pedersen.

— Ingeborg Sørensen, f. 1709 (Peder Rasmussen, f. 1735

1754 Simon Jørgensen.

— Enke Ingeborg Sørensen, f. 1709 (var Aft. 87).

1765 Stedsøn Peder Rasmussen, f. 1735.

— Margrethe Rasmussen, f. 1747.

(Simon Pedersen, f. 1768
(Ingeborg — f. 1773 I Gaaarden 1801
(Rasmus — f. 1780 — Jens Sørensen.
(Hans — f. 1882) Søren Jensen, f. 1793
) Maren — f. 1795
) Peder — f. 1797
) Jens — f. 1799

Ca. 1812 Jens Jensen (d. g.), f. 1788 i Gangsted.

— Maren Nielsen, (Ellen Katrine Jensen, f. 1815
f. 1795. (Jens — f. 1817 Fik Gaarden 1845

Ca. 1840 Søn Jens Jensen, f. 1840 (Rasmus Jensen, f. 1819

Solgt til Svoger Niels (Ingeborg — f. 1822
Pedersen. (Berthe — f. 1824
(Niels — f. 1833
(Mads — f. 1834
(Peder — f. 1836

Niels Hansen.

— forrige Enke.

Solgt til Søren Rasmussen fra Nr. 6, f. 1834, død 23. August 1882.

— Kirsten, f. Pedersdatter, f. 1836, d. 28. April 1909.

(Rasmus Rasmussen. Gmd. Østerterp.
(Chr. Peter — Fik Gaarden.
(Ane — f. 28. Juni, død 1. Aug. 1924
(Ane Marie —
(Peter —

Ca. 1890 Søn Christen Peder Rasmussen, f. 5. Oktober 1875.

— Mette Rasmussen, f. 10. November 1880.

Matr. Nr. 8. Ruen.

1719 Søren Poulsen, død 1730 — Enke Maren Jørgensen, død 1730,
var trolovet med Efterfølger Sejer Pedersen, men ikke gift.

(Broder P. Jørgensen, Gylling.

1730 Sejer Pedersen

(Margrethe Sejersdatter, f. 1735

1768 Svigersøn Rasmus Frandsen.

— Margrethe Sejersdatter, (Frands Rasmussen, f. 1770
f. 1735. (Sejer — f. 1773
(Karen — f. 1775
(Ane Marie — f. 1778

Ca. 1780 Jens Pedersen, f. 1760.

— Enke Margrethe Sejerd., f. 1735.
(Stedbørnene var i Gaarden 1801.

Ca. 1800 Rasmus Pedersen, f. 1760, d. 1814.

— Maren Jørgensen, f. 1773.
(mulig identisk med forrige (Jørgen Rasmussen, f. 1800
Enke i II Ægteskab.) (Søren — f. 1801 Fik Gaarden.

Ca. 1826 Søren Rasmussen, f. 1801.

— Mette Marie Søren- (Birthe Sørensen, f. 1828
sen, f. 1805. (Else — f. 1832
(Søren — f. 1837 Fik Gaarden.
(Else? (Hans) f. 1830 Gdr. Fallingvej.

Ca. 1860 Søn Søren Sørensen, f. 1837.

— Sidsel Jensen. (Kirsten Sørensen.

Ca. 1889 Svigersøn Jens Jensen (Teglgaard), f. i Gosmer.

Solgt til Rasmus Andersen, tidligere Teglgaard, Svorbæk.

Ole Rasmussen, tidl. Boelsm., Odder Mark.

— Mette Mortensen. (Rasmus J. Rasmussen.
(Hans —

Søn Rasmus Jacob Rasmussen.

— Enke i Nr. 12.

1927 Anders Bruun Jensen.

— Katrine Sciehue.

1931 Anders Arne Hansen.

— Mette Otilie Jakobsen.

1938 Harald Krogh.

— Rigmor Rasmussen.

Matr. Nr. 9. Højsgaard.

1719 Mikkell Rasmussen.

— Johanne Bertelsen (23), (Bertel Mikkelsen, f. 1710
død 1724 (Dtr. af Bertel (Grethe) 2 — f. 1709
Pedersen. (Ane — f. 1718

1724 Knud Knudsen (Amstrup). (I Gaarden, d. 1780. Karen Pedersen.

(Sødskende: Søren Pedersen,) Jens Sørensen.
(Niels — Gmd. Gangsted.
(Hans — her.
(Anna — — Jens Simonsen.
() Peder Jensen.
() Anna Jensen.
(Berthe — — Hmd. R. Hansen.
() Jens Rasmussen.
() Ane R. — Gmd.
(Knud Sørensen.

1736 Søren Knudsen.

— I?

— II Johanne Jespersd., f. 1706, var Aftægt 1787.

1756 Knud Sørensen, f. 1729.

— I?

(Rasmus Knudsen, f. 1766
— Ane — f. 1768
— Helle — f. 1772)
f. 1741, var Aftægt 1801. (Peder — f. 1778) I Gaarden 1801.

1776 Søn Rasmus Knudsen, f. 1766.

— Ellen Jørgensen, f. 1773.

(Maren Rasmussen, f. 1800
— Knud — f. 1806 Var i G. 1845.

Ca. 1813 Albrekt Jensen, f. 1775.

— Enke Ellen Jørgensen, f. 1773. (Rasmus Albrektsen, f. 1814.

Ca. 1837 Søn Rasmus Albrektsen, f. 1814.

— Maren Jespersen, (Albrekt Rasmussen, f. 1837

— f. 1815. (Ellen — f. 1839

Ca. 1845 Peder Sørensen (Amstrup).

— Enke Maren Jespersen, f. 1815.

Niels Jensen.

— Enke Maren Jespersen, f. 1815. (Rasmus Peter Nielsen.

Ca. 1880 Søn Rasmus Peter Nielsen.

Ca. 1900 Peder Christensen.

— Margrethe Sørensen. Datter af Fisker Joh. Sørensen og
R. P. Nielsens Plejebarn.

Ca. 1918 Hans Hermansen., f. 13. December 1889.

— Enke Margrethe Sørensen, f. 9. Juni 1882.

(Magda Johanne Hermansen, f. 14. Oktober 1920.

Matr. Nr. 10. Madekrog.

1719 Christen Nielsen, død 1729. (

— Maren Jensd. (

(Lavvæрге Chr. Brøgger). (

Niels Christensen, f. 1702 *)

(Anna -- f. 1706, d. 1781 o. B.

(Maren — f. 1712 *)

(Formynder Niels Sørensen).

*) (Chr. Nielsen, Gmd., Gylling.

(Mogens — Halkjær.

(Mette — Poul Jensen, Halkjær.

(Maren — N. Christensen, Sondrup.

*) Maren — Fogh Jensen, Aalstrup.

(Jens Fogh, Gmd., Aalstrup.

(Christen Fogh, Gmd., Aalstrup.

(Ane — Peder Rasmussen, Saxild.

1729 Jens Sørensen, Gylling, død 1740 (i Skiftet læst 46).

— Ane Christensen, død 1781 (uden Børn?). Enken frasagde sig
Fæstet p. G. af Svagelighed (mod 1 Hest, 1 Ko m. m.).

(Christen Jensen, f. 1726 (Farbr. H. Sørensen og

(Søren — f. 1733 (Søren Sørensen, Gyll.

- 1741 Christen Olesen. (Margrethe Christensen, f. 1745.
- 1769 Svigersøn Jens Christensen, død 1784.
 — Margrethe Christensen, f. 1745.
 (Christen Jensen, f. 1769.
 (Ole — f. 1783.
- 1784 Anders Sejersen, f. 1784.
 — Enke Margrethe Christensen, f. 1745. (Jens Andersen, f. 1785.
- Ca. 1809 Søn Jens Andersen, (Maren Jensdatter, f. 1810
 f. 1785. (Birthe — f. 1813
 — Bertha Jensdatter, (Anders f. 1815
 f. 1785. (Niels f. 1819
 (Jens f. 1825
- Ca. 1850 Søn Sognefoged Jens Jensen, f. 1825.
 — Maren Sørensen (fra 15).
 Solgt til Jens Jensen, Lerdrup.
 (Birthe Jensen. — Jørgen Jensen, Falling.
 (Kirsten Jensen. - Isak Hansen.
- Svigersøn Isak Hansen (fra 22).
 — Kirsten Jensen.
 Søren Peter Jensen (tidligere Alrø).
- Ca. 1820 Rasmus Frederiksen, f. 4. Maj 1892.
 — Anna Frederiksen, f. 19. Juni 1890.
 Jens Rasmussen, f. 14. Oktober 1888.
 — Margrethe Nielsen, f. 22. Februar 1897.

Matr. Nr. 11. Trehøjgaard.

- 1719 Anders Hovmand.
 — Anna R. Holm (se Sk., + A).
 Søren Hovmand.
- 1747 Søn Morten Pedersen Houmand (gik fra Gaarden i Armod og fik
 Hans Pallesens Hus i Graven. — 1717 døde Maren Sejrsdatter.
 Gmd. P. Houmand). (Niels Pedersen, Søby.
 (Søren —
 (Hans —
 (Sejr — f. 1702
 (Else. — Jakob Rasmussen, Gylling.
 (Ane.
- 1758 Peder Hansen, Ørting (fra Lerdrup 1769).
- 1767 Jens Rasmussen (Amstrup) (I Rasmus Jensen, f. 1770)
 — forriges Enke, Mette (Hans — f. 1777) Morbroder:
 Hansen, død 1787. (Jens — f. 1880) Hmd. Poul Hansen.
 (Peder —)
 II Margrethe Jørgensen, (Johanne —)
 f. 1763. (Ane. -- Ole Sørensen, Samsø.
 (Grethe Jensen.
 (Maren — f. 1782.
 (II Jørgen, f. 1785.

1789 Søren Pedersen Buch, f. 1763, død 1833.

— Enke Margrethe Jørgensen, f. 1763.

) Jens Sørensen, f. 1790

) Peder — f. 1799

Antagelig — If Maren Andersen, Enke 1833.

Ca. 1833 overdraget Svoger Mikkel Jensen, f. 1796 i Torrild, tidl. Hmd. i Gylling.

— Kirsten Pedersd., f. 1784. — I 1845 var Konens Søster, Ane Pedersen, f. 1776 i Gaarden, og Jens Sejersens, f. 1831 var Plejebarn.

Ca. 1860 Jørgen Pedersen (Lerdrup 4) faldt i Krigen 1864.

— Ellen, Plejedatter af forrige.

1865 Broder Jens Pedersen. (Kirsten Pedersen.

— Enken Ellen. (Carl — Fik Gaarden.

(Rasmus —

(Mogens —

(Otto —

(Peder —

(Nicoline —

Ca. 1890 Søn Carl Pedersen, f. 1872, død 1940.

Rasmine Rasmussen (fra 17). (Ane Margrethe Petersen, f. 22. Marts 1900

Matr. Nr. 12. Højbjerggaard.

1719 Rasmus Hansen.

1743 Overladt til Jens Søren- (Store Søren Jensen, f. 1742
sen (Gylling). (Maren — f. 1732

1774 Søn Store Søren Jensen, f. 1742.

— Karen Hansen, f. 1754 (Jens Sørensen, f. 1777
(Hans — 1779
(Rasmus — 1785

Ca. 1818. Søn Jens Sørensen, f. 1777.

— Maren Pedersen, (Hans Jensen, f. 1820
f. 1784. (Peder — f. 1829 *)
(Søren — f. 1831

*) Synes at have været en Peder Jensen efter Matr.

Ca. 1834 Jens Sørensen (Rørth), f. 1778.

— Enke (Maren Pedersen?), født 1784.

(Jens Jensen, f. 1835.

(Christen — f. 1838.

Ca. 1860 Stedsøn Peder Jensen, Rørth, f. 1829, død 1907.

— Kirstine Jørgensen, f. 1838, død 1905.

Ca. 1907 Søn Jørgen Jensen, f. 24. Maj 1872, død 1918.

— Mette Marie Jensen, f. 27. Juni 1883.

1922 Rasmus Jacob Rasmussen (fra 8), f. 20. September 1882.

Enke Mette Marie Jensen, f. 27. Juni 1883.

Matr. Nr. 13. Pedersminde.

1728 Søren Christensen.

1747 Hans Jensen, gik fra Gaarden.

1757 Niels Mikkelsen, død 1760.

— Karen Enevoldsen. (Mikkel Nielsen, f. 1758) R. Mikkelsen, Rørth.
(Anders — f. 1760) er gl. Ungkarl i G.

1760 Jep Rasmussen (Falling), f. 1730. En Søster Margrethe var — Gmd.
Jørgen Simonsen.

— Enke Karen Enevoldsen, f. 1724 (ingen Børn).

1790 Stedsøn Mikkel Nielsen, (Karen Mikkelsen, f. 1790
f. 1758. (Niels — f. 1792
— Ane Nielsd., f. 1769. (Kirsten — f. 1798
(Maren — f. 1800

Ca. 1804 Chr. Christensen Bager, f. 1771.

— Enke Ane Nielsen, f. 1769.

(Mikkel Christensen Bager, f. 1805
(Chr. — — f. 1808
(Gmd. i Gangsted.

Ca. 1826 Søn Mikkel Christensen, f. 1805.

— I Maren Sørensen, f. 1808. (I Ane Mikkelsen, f. 1831.

— II Ane Christensen (Brand- (Ane Christensen, f. i Gangsted 1840,
byge, Bager?), f. 1825. (var i 1845 Plejebarn.

Ca. 1870 Jens Peter Jacobsen (Vedslet), Sognefoged, f. 1836, død 1911.

— I Enke Ane Christensen (Bager), f. 1825, død 1888.

— II Ingeborg Jørgensen.

(II Jacob Jacobsen, f. 15. Maj 1889
(Rasmus —

Ca. 1910 Søn Jakob Jakobsen, f. 15. Maj 1889.

— Anna Rasmussen (Amstrup), f. 26. April 1896.

Ca. 1930 Sognefoged Johannes Rasmussen, f. 11. August 1890.

— Gunhild Dalsgaard, f. 6. Februar 1894.

Matr. Nr. 14. Holtgaard.

1719 Søren Knudsen.

— Ane Christensdatter,
f. 1724.

(Chr. Sørensen, f. 1701
(Birgithe —
(Dorthe —) Morbroder:
(Maren —) Søren Christensen.
(Ingeborg —

1714 Niels Bertelsen.

1735 Rasmus Hansen.

1741 Christen Sørensen.

(Jens Christensen.
(Karen? — f. 1759

1762 Søn Jens Christensen.

1763 Svoger Christen Hansen II, f. 1735.

— I Ane Grethe Christensen, død 1779.

— II Karen Christensen I, (Hans Christensen, f. 1764)
f. 1759. (Chr. — f. 1766) Farbroder:
(Jens — f. 1768) Niels Hansen.
(Ane — f. 1775)

Ca. 1800 Juul Simonsen, f. 1768, var Aftægt 1834.

— I Enke Karen (Karen Juulsdatter, f. 1800
Christensen, (Maren — f. 1819 Var i G. 1834, men
f. 1759. (1845 boede hun sammen med Moderen i et Hus.

— II Margrethe Knudsen, f. 1773 (Amstrup).

— III Ane Sørensen, f. 1788.

Ca. 1825 Svigersøn Peder Madsen, f. 1794 (i Ørting).

— I Karen Juulsd., (Grethe Pedersen, f. 1826
f. 1800, død 1829. (Kirsten — f. 1829
— II Ane Rasmussen, (Ellen Kiratine Pedersen f. 1832
f. 1804.

Ca. 1860 Svigersøn Anders Sørensen, f. 1842, død 18. Juni 1892.

— Ellen Katrine, f. 1839, død 20. April 1908. (Peder Sørensen

Ca. 1908 Søn Christen Sørensen, f. 3. Januar 1879.

Ca. 1930 Arne Vinther, f. 19. December 1908.

— Marie Vinther, f. 27. April 1911.

Matr. Nr. 15. Skovholt.

1719 Jens Rasmussen, død 1730. (Jep Jensen, fik Gaarden.

— Maren Ibsdatter. (Rasmus Jensen, f. 1705
(Søren — f. 1709
(Niels — f. 1711
(Hans — f. 1717
(Ane — Ole Rasmussen, Gylling (15).

1730 Søn Jep Jensen.

1730 Rasmus Pedersen, død 1754.

— I Margrethe Andersen. (Jens Rasmussen, f. 1731) Farbrødre:
— II Ingeborg Sørensen. (Peder — f. 1733) Mogens Petersen, Fal-
(Jens — f. 1739) ling, og Hans Peder-
(Margrethe — f. 1747) sen, Skyttehuset.
(Søren — f. 1749) Morbroder:
(Hans — f. 1753) Poul Sørensen, Fall.

1754 Simon Jørgensen.

— Ane Rasmussen, f. 1726. (Jørgen Simonsen, f. 1757

1760 Jens Justesen, f. 1724. O. B.

— Enke Ane Rasmussen, f. 1726.

1790 Stedsøn Jørgen Simonsen, f. 1757.

— Kirstine Pedersen, f. 1770. O. B.

1801 Solgt til Søren Rasmussen, f. 1749.

— Bodil Pedersen, f. 1765. (Ane Sørensen, f. 1784
(Ingeborg — f. 1785
(Maren — f. 1791
(Grethe — f. 1791
(Rasmus — f. 1797

1810 Søren Jepsen (5, Aalstrup), f. 1787.

— Maren Rasmussen, (Rasmus Sørensen, f. 1813 Fik G.
f. 1791. (Ane — f. 1808 — R. Pedersen, Skrivg.
(Jeppe — f. 1820 Gmd. i Trustrup.
(Maren — f. 1825 — Sognef. Jens Jensen.
(Karen — f. 1816 — Mogens Væver, Gyll.

Ca. 1840 Søn Rasmus Sørensen, f. 1813.

— Ane Sørensen, (Søren Rasmussen, f. 1841
f. 1816. (Maren — f. 1843
(Søren P — Arbejdsmand i Odder.

Ca. 1870 Søren Rasmussen, f. 1841.

Ca. 1898 Solgt til Niels P. Frederiksen, f. 21. Juni 1856 (tidligere Smed
i Amstrup og Bmd. Fallingvej.

— Mette Kirstine Jensen, f. 18. Februar 1859.

Peder Larsen (Sællænder), f. 2. Juni 1894.

— Johanne Dahlgaard, f. 7. April 1895.

Matr. Nr. 16. Søndergaard.

1719 Søren Rasmussen.

1744 Søren Poulsen.

1748 P. Christensen (Falling).

Ca. 1779 Hans Petersen (Gylling), f. 1751, død 1800.

— Ellen Sørensdatter, f. 1763, død 1800.

Mandens Svigermoder, Karen (Ane Hansen, f. 1787
Rasmussen, født 1734, var i (Kirsten — f. 1789
Gaarden. Antagelig Søster til (Søren — f. 1793
Morten Rasm. Brandbyge. (Maren — f. 1796
(Jens — f. 1798

Ca. 1800 Christen Christensen, f. 1768.

— Johanne Nielsen, (Niels Christensen, f. 1800
f. 1773. (Peder — f. 1702
(Ane — f. 1815

Ca. 1830 Søn Niels Christensen, f. 1800.

— Bertha Katrine An- (Christen Nielsen, f. 1830
dersen, f. 1805. (Anders — f. 1837
(Johan — f. 1839
(Peder — f. 1841
(Niels — f. 1844

Ca. 1845 Espen Rasmussen.

— Enke Bertha Katrine Andersen, f. 1805.

Solgt til Vilhelm Pedersen (Fyn).

Jens Jensen (G.)

Ca. 1880 Søren Nielsen.

1895 Mads Nielsen Bredkjær, f. 7. Maj 1846.

— Mette Rasmussen, f. 26. November 1847.

Søn Niels Madsen Bredkjær, f. 27. Juli 1886.

— Minna Laursen (Lerdrup), f. 18. Februar 1896.

(Edith Bredkjær, f. 23. September 1919.

(Elisabeth Bredkjær, f. 7. Juni 1930.

Matr. Nr. 17. Marensminde.

1700 Bertel Pedersen, død 1723. (Peder Bertelsen, Gylling.

— Ane Ibsdatter.

(Niels

(Johanne — Mikkel Rasmussen, Gylling.

(Kirsten — Anders Jørgensen, Alrø.

(Maren — Jakob Ibsen. I G.

1720 Jakob Ibsen.

— Maren Bertelsen.

1738 Rasmus Nielsen (Brøgger).

— Maren Rasmussen, f. 1711. (Niels Rasmussen, f. 1738

1762 Søn Niels Rasmussen (Brøgger), f. 1738.

— Kirsten Jensen, f. 1742. (Margrethe Nielsen, f. 1773) Kirsten Sørensen,
Havde G. som Enke 1887, (Rasmus — f. 1780) f. 1793, var Plejebarn,
men Datteren Margrethe } og et Tyende, Chr.
var g. m. Hans Christensen. } Rasmussen, f. 1743,
} var i G. 1787 (vel
} Mandens Broder).

1790 Svigersøn Hans Christensen Bager, f. 1767.

— Margrethe Nielsen, f. 1773.

Ca. 1820 Nevø Peder Poulsen, f. 1177.

— I Maren Knudsen, f. 1773.

— II Ane Margrethe Christensen, f. 1797, Falling.

Ca. 1870 Nevø Rasmus Andersen.

— Maren Justesen, (Anders Rasmussen, Gmd., Falling.

f. 3. April 1838. (Ane Katrine — Jens Hansen, Østerg.

(Rasmine — Gdr. Carl Pedersen (11).

(Maren — Gdr. Jens Pedersen, Skovgaard.

Peder Nielsen (Nr. 19), f. 9. November 1833.

— Enke Maren Justesen, f. 3. April 1838.

(Rasmus Peter Nielsen, f. 4. August 1833.

Ca. 1910 Søn Rasmus Peter Nielsen, f. 4. August 1883.

— Margrethe Jensen (Lerdrup), f. 22. April 1885.

(Gudrun Nielsen, f. 16. September 1909.

Ca. 1915 Solgt til Valdemar Jensen, Toustrup.

— Maren.

Ca. 1920 Solgt til Johannes Jensen, f. i Smederup d. 22. Februar 1890.

— Agnes Enggaard, f. 12. Marts 1891.

Matr. Nr. 18. Katrinelyst.

1719 Unge Jens Ibsen.

— Karen Christensen.

1736 Hans Poulsen.

1746 Hans Rasmussen.

1763 Niels Hansen (antagelig Svigersøn), f. 1731.

— Bertha Hansdatter, f. 1737.

1787 Peder Sørensen, f. 1753.

— Ane Nielsdatter, f. 1764. (Ane Pedersdatter, f. 1785.

1801 Søren Pedersen, f. 1758.

— Maren Knudsen, f. 1763. O. B.

Ca. 1820 Hans Christensen Bager.

Ca. 1830 Mikkell Jensen, f. 1786.

— Mariane Jensd., (Kirsten Mikkelsen, f. 1820.
f. 1777. (Bodil — f. 1822.

Ca. 1845 Christen Jensen, f. 1779.

— Kirsten Jensd., (Hans Christensen, f. 1835
f. 1814 i Halling. (Jens — f. 1842
(Rasmus —

Ca. 1850 Peder Sørensen (fra 26).

— Enke Kirsten Jensd., f. 1814.

Ca. 1890 Stedsøn Rasmus Christensen, f. 1854, død 1909.

— Severine Jensen (fra 12), f. 1857, død 1924.

Solgt til Søren Peter Sørensen (tidl. Lerdrup Skov).

— Barbara Jensen, f. 4. Januar 1869.

Matr. Nr. 19. Maageholm.

1719 Anders Pallesen (var vist døbt Pedersen).

1743 døde Chr. Pedersen (R. Pedersen Pallesen.
Pallesen. Søskende: (N. Pallesen.

(Hans
(Ane

1752 døde Peder Chr. Pallesen. (Maren.
— Johanne Sørensen. (Birgithe.

Farbroder: Mads Christensen (Karen S., f. 1749
Kjærsgaard. (Morten, f. 1752

1724 Søren Pedersen.

— Johanne R. Holm (Skifte Alt).

1735 Søren Jensen.

— I Karen Andersen, død 1738.

— II Kirsten Jespersen, (I Margrethe Sørensen, f. 1738
f. 1710. (II Karen — f. 1739

1764 Svigersøn Morten Sørensen, død 1760.

— Karen Sørensen, f. 1739. (Maren Mortensen, f. 1756) Farfader:
(Søren — f. 1757) S. Mortensen i 36.
(Morten — f. 1760)

1768 Rasmus Jensen, f. 1735.

— I?

— II Enke Karen Sørensen, f. 1739. (Mette Rasmussen, f. 1775
Kirsten — f. 1777

1799 Svigersøn Espen Poulsen, f. 1774.

— Mette Rasmussen, f. 1775. (Margrethe Espensen, f. 1800.

1834 Svigersøn Niels Pedersen, f. 1804.

— Margrethe Espensen, f. 1800. (Peder Nielsen, f. 1833. Gmd. i 17.

Derefter forenet med Nr. 18 — dette gælder kun for Byggeplads og Toften, som er forenet med Toften til Nr. 18, efter at denne Gaard er udflyttet. Paa Marken, som er beliggende i Splidholm, blev bygget en lille Gaard, som er ejet af følgende Ejere:

Kristian Bisgaard (Musiker).

Mette Marie Hansen fra (36).

Johannes Jacobsen (Ørting).

Ca. 1925 Alfred Jensen, f. 9. Marts 1898.

— Laura Jensen, f. 19. Juni 1908.

Matr. Nr. 20. Aagaard.

Fortiden ubestemt.

Ca. 1800? Rasmus Poulsen.

— Johanne Christensen, f. 1803? (Rasmus Rasmussen, f. 1831.

Ca. 1832 Hans Rasmussen, f. 1803.

— Enke Johanne Christensen, f. 1803. (Christen Hansen, f. 1832
Karen — f. 1833
Ane — f. 1835
En Dreng f. 1744

Ca. 1860 Søn Christen Hansen, f. 1832.

— Karen Marie Jensen, f. 1848, død 1915.

Jens Madsen, f. 1834, død 1895.

— Enke Karen Marie Jensen, f. 1848, død 1915.

Søn Mads Peter Madsen, f. 22. Juni 1872.

— Laura Jensen (fra 29), f. 24. Maj 1887.

Matr. Nr. 21. Østergaard.

1719 Niels Sørensen.

1736 Peder Christensen.

1759 Jørgen Simonsen.

— I Margrethe Rasmussen, død 1779. (I Rasmus Jørgensen, f. 1769)
(Jens — f. 1779) Morbroder:
— II Maren Rasmussen, død 1782. (Margrethe — f. 1763) Jep Rasmussen
(Ane — f. 1771)
— III Karen Sejersen, f. 1740. (II Jens — f. 1780) Mosters Mand
(III Sejer — f. 1784) Søren Hansen.

- 1785 Anders Pedersen, f. 1752. (Hans Andersen, Gmd. Gylling Skov.
 — I Enke Karen Sejer- (Peder — Gmd. Lerdrup 7.
 sen, f. 1740. (Johanne — f. 1808 — Jens Jensen, Gyll. 24.
 — II Mette Hansen, f. 1776. (Karen — I — Rasm. Jechsen, Filler. Gmd.
 (II — Jens Sørensen, Filler. Gmd.
 (Hendes Ungdoms Kærlighed.
 (Maren —
- Ca. 1820 Isak Andersen, f. 1790 i Fillerup. — Søstersøn af R. Isaksen,
 Fillerup. Søn af Anders Nielsen Lundgaard, Fillerup.
 — I Enke Mette Hansen, f. 1776. O. B.
 — II Mette Jensen, f. 1808, der ogsaa var Enke og havde Børn:
 (Anders Andersen, f. 1839) 7 Børn, der alle døde,
 (Jens — f. 1841) inden de blev voksne.
 (Mette — f. 1838)
 — III Mette Rasmusdatter, f. 1809, død 30. Januar 1879. Enke
 efter Morten Rasmussen, Søby. Hun havde en Datter,
 Karen Mortensen, f. 17. Marts 1845, død 15. Decbr. 1893.
- Ca. 1870 Svigersøn Jens Hansen.
 — I Karen Mortensen, f. 1845, død 1893.
 — II Ane Katrine Ras- (I Morten P. Hansen.
 mussen (Nr. 17). (Isak —
 (Antoni —
 (Mette —
 (Karen —
 (II Vagn —
- Ca. 1906 Søn Isak Hansen.
 Ca. 1912 Atter Faderen Jens Hansen.
 Senere Enke Ane Katrine Rasmussen.
 Fra 1936 Søn Regner Hansen, f. 11. Juli 1906.

Matr. Nr. 22. Østergaard.

- Ca. 1680 Jens Petersen Clementsen, død 1724.
 Karen Sørensen. (Maren Jensd. — Chr. Nielsen, Gylling.
 (Anna — — Niels Simonsen, Gylling.
 (Mette — — N. Jensen, Alrø.
 (Jens —
 (Karen — — Hans Sørensen. Fik Gaarden.
 (Johanne Clementsen — Ole Sørensen, Smederup.
 (Kirsten — — Jens Sørensen, Fensten.
 (Margrethe — f. 1697
 (Maren Jensen, f. 1700
 (Peder — f. 1702
- 1719 Hans Sørensen.
 — Karen (Jensd. Clementsen).
- 1739 Rasmus Jespersen.

1766 Antagelig Svigersøn Rasmus Jørgensen, f. 1743.

— Maren Rasmussen, (Jørgen Rasmussen, f. 1769
f. 1745. (Margrethe — f. 1771
(Rasmus — f. 1773
(Johanne — f. 1775
(Karen — f. 1779
(Hans — f. 1780
(Peder — f. 1783
(Ane — f. 1785

Ca. 1815 Peder Rasmussen Holm (en P. R., døde 1814 som Sognefoged).
Hans Enke gift 1815 med Niels Jensen.

Ca. 1830 Antagelig Svigersøn Julius Sørensen, f. 1792.
— Maren Pedersen, f. 1810.

I 1834 var der en Slægt, der (Søren Frederiksen, f. 1821
kalder deres Børn (Niels — f. 1828
(Kirsten — f. 1831
Gaarden lagt under 21, Østergaard.

Matr. Nr. 23.

1719 Poul Olsen, død 1728.

1728 Peder Rasmussen, Lerdrup.

1739 Jørgen Rasmussen. (Morten Jørgensen, f. 1739

1766 Søn Morten Jørgensen, f. 1739.

— Kirsten Rasmussen, (Johanne Mortensen, f. 1770 Var 1801 g. m. Rasmus
(Sørensen, f. 1761 og boede i Gaarden.
() Margrethe Rasmussen, f. 1793
() Kirsten — f. 1795
() Søren — f. 1797
() Morten — f. 1800
(Kirsten Mortensen, f. 1771
(Ane — f. 1776
(Jørgen — f. 1779
(Maren — f. 1783

1821 Jørgen Mortensen, f. 1779.

— Maren Jensd. Var Aftægt 1834. (Morten Jørgensen, f. 1804.

Ca. 1834 Søn Morten Jørgensen, f. 1804.

— Maren Sørensen, (Søren P. Mortensen, f. 1839
f. 1810. (Ane — f. 1841
(Maren — f. 1843

I 1845 Rasmus Jensen, f. 1816.

— Enke Maren Sørensen, f. 1804.

Solgt ca. 1866 til Niels Jørgen Mogensen, Trustrup.

— Helene Sørensen (Randlev). De bortsolgte det meste Jord
til Forening med Nr. 24. ~~—————~~ NB

Ca. 1900 Resten til Rasmus P. Nielsen.

— Flora Johanne Sørensen.

Rasmus Frederiksen, f. 4. Maj 1892.

— Anna Frederiksen, f. 19. Juli 1890.

Matr. Nr. 24. Overballen.

1719 Rasmus Kjeldsen — Broder Knud Kjeldsen.

Jens Mortensen.

(Kirsten Knudsen. -- Peder Rasmussen, død 1743.
(*) Bernt Pedersen, f. 2738.
(Karen — f. 1740.
(Dorthe — f. 1742

Farbroder: R. Kjeldsen, Gylling.

*) Bernt Pedersen, f. 1738.

— Enke Maren Hansd. (Ane Berntsen, f. 1764.

Fader Hans Pedersen.

Stedfader R. Jørgensen.

Enke Maren Hansd. (Bernt Rasm., f. 1771

— Jens Rasmussen (Rasmus — f. 1774

(Hans — f. 1777

1748 Peder Nielsen Juncker.

1757 Peder Rasmussen, f. 1718.

— Ane Hansen, f. 1731. Var Aftægt 1787.

Ca. 1770 Jørgen Jørgensen, f. 1738. (Maren Jørgensen, f. 1773

— Ane Pedersen, f. 1734. (Peder — f. 1777

Ca. 1790 Svigersøn Jørgen.

-- Maren Jørgensen, f. 1773. (Ane Jørgensen, f. 1794

(Maren — f. 1796

(Margrethe — f. 1798

I 1801 Rasmus Pedersen, f. 1760.

— Enke Maren Jørgensen, f. 1773. (Jørgen Rasmussen, f. 1800

Ca. 1827 Jens Poulsen.

— I Enke Skov Maren, Søby. (Poul Jensen, f. 1827

— II Johanne Andersen, f. 1808. Levede 1834.

Ca. 1830 Jens Jensen (fra 25), f. 1809.

— I Enke Johanne Andersen, f. 1808.

— II Pouline Andersen fra Alrø.

(Maren Jensen, f. 1834. — Gmd. Søren Jørgensen, Smederup.

(Jens — f. 1838. Død ung.

(Rasmus Johan Jensen, Gmd i Gylling (6), død i Kattrup, var

(g. med Morten Jørgensens Datter Ane (Søster til Th. Ras-

(musselsens Hustru Cecilie.

(Ane Jensen. — Arbm. S. P. Rasmussen, Odder.

(Mette Marie Jensen, f. 1843.

Ca. 1860 Niels Thomsen (Falling 5).

— Enke Pouline An- (Jens Thomsen, Boelsm. Tvingstrup m. ft. Steder.

dersen. (Katrine — — I Grd. S. Andersen, Assedrup.

(— II Emanuel Højsgaard, Assed.

Ca. 1897 Rasmus Kuur (fra 32), f. 12. Oktober 1873.

— Kirstine Pedersen (Malskær), f. 17. Marts 1877.

(Johannes Kuur (Gardist 1922), f. 11. Oktbr. 1902.

(Nanna — , f. 25. Januar 1910

Matr. Nr. 25. Gylling Overgaard.

Der har været noget særegent ved den Gaard, idet den ikke nævnes i Fortegnelsen over Gaardene 1726; maaske tidligere i anden Eje end Aakjær.

1719 Søren Ibsen, død 1745.

— Maren Rasmussen, (Barbara Sørensd., f. 1717 — Jak. Mogensen, Gyll.
(Helle — f. 1720 — Søren Pedersen. Fik
(L) N. Bager. (Gaarden.
(Johanne — f. 1723
(Anna — f. 1726
(Maren — f. 1729
(Rasmus — f. 1735

1744 Søren Poulsen.

— Helle Sørensd., f. 1720.

Antagelig Datter af forrige (Poul Sørensen, Gmd. i Gylling 1737.
(L) Jacob Mogensen. (Jep — Gmd. i Aalstrup 5.
(Niels — Hmd. i Amstrup.
(Peder — Gmd. i Falling (vist den røde G.)

1757 Søren Pedersen, død 1760 (Farbroder Anders Eskesen, Søby).

— Enke Helle Sørensd., f. 1718. O. B.

(Søren Sørensen, f. 1745. Skræder, død 1781. — Johanne Knuesd. o. B.
Stedbørn (Peder — f. 1752.
(Jeppe — f. 1755. Fader Knud Sørensen.
(Kirsten — f. 1757, død før 1781, var g. Gmd. Jens Hansen.
(død 1777.
(Maren — f. 1760, i 1781 — Søren Jørgensen, Lerdrup.

1760 Jesper Sørensen, f. 1731, død 1821 (vist fra Skriverg.).

— Enke Helle Sørensd., f. 1718. (Johanne Jespersd., f. 1765

1874 Svigersøn Jens Sørensen, Aalstrup (den unge) fra 5.

— I Johanne Jespersen, f. 1765.

— II Maren Jørgensen, f. 1770 (Lerdrup).

(I Søren Jensen, f. 1784. Boelsm. i Krabbenab.
(Jesper — f. 1788. Faldt i Krigen.
(Helle — f. 1791. — Morten Rasmussen, Aalstrup.
(II Jørgen — f. 1794. Gmd. i Falling (6).
(Johanne — f. 1797. — Jens Sørensen, Gylling (26).
(Poul — f. 1801. Fik Gaarden.
(Peder — f. 1805. Gmd. i Lerdrup (4).
(Jens — f. 1808. Gmd. i Gylling (24).
(Niels — f. 1813. Gmd. i Aalstrup (2). Lærer Jørgens Svigerf.

1824 Søn Poul Jensen, f. 1801.

— Maren Pedersen, f. 1804 i Fensten. (En Tornebusk ved Fenstenvejen minder endnu om Forlovelsen. Vejmand Jens Nielsen beskadigede sit ene Øje ved Fældingen af Busken).

(Jens Poulsen, f. 1829. Gmd. i Amstrup (5).
(Peder — f. 1831. Fik Gaarden.
(Maren — f. 1834, døde ung (brystsvag).
(Karen — f. 1839, døde som Barn.
(Johanne — f. 1845. — Gmd. R. Christensen Brandbyge.

Ca. 1872 Søn Peder Poulsen, f. 1831, tidligere i Boulstrup.

— Ane Christoffersen.

(Poul Pedersen, Gylling, f. 1861, Boelsm. i Randlev.
(Christen Pedersen, f. 1862, Tømrer.
(Maren — — Fr. Frederiksen, København.
(Jens — — Gmd. Gylling Skov.
(R. Peter —
(R. Johan —
(Peder —
(Anton —
(Cecilie —
(Ane Georgine Pedersen.

Ca. 1895 Thomas Rasmussen.

— Cecilie Mortensen.

1911 Isak Hansen.

— Kirsten Jensen.

1913 Morten P. Rasmussen, f. 8. Oktober 1882.

— Maren Kirstine Rasmussen, f. 28. Maj 1887.

(Carl Evald Rasmussen, f. 13. Juni 1914.

(Kirstine Cecilie Rasmussen, f. 14. Decbr. 1918.

Matr. Nr. 26. Smedegaard.

Gaardens Navn hidrører formentlig fra Hans Sørensen Smed, som skal have boet der 1638. Gaarden var indtil Udstykningen sammenbygget med Matr. Nr. 28 til en Tvillinggaard.

En Chr. Nielsen, død 1783.

— Enke Hansdatter, o. B. (Søkende:
(Mogens Nielsen, Halkjær.
(Mette Nielsen, — N. Christensen, Smederup.
(Mette? Nielsen, — Poul Jensen, Halkjær.

1719 Niels Christensen Bager.

1741 Søn Chr. Nielsen Bager, død 1770.

— I Ane Jakobsen, død 1761 (Fader Jakob Holm).

— II Kirsten Hansd. (v. Peder Hans Jensen).

(Niels Christensen, f. 1745.
(Jakob — f. 1747. Er gev. Soldat for
(Margrethe — f. 1755. Godsæt 1771.
(Barbra — f. 1758.
(Elle — f. 1761, død før 1771.

1780 Søn Niels Christensen Bager, død 1783 (kaldes i Fæsteprotokollen signør).

— Ane Christensen, f. 1763.

(Morten Rasmussen, f. 1783, ugift. Skrædder i
(Gylling 1845.
(Ane — f. 1788. — i Gylling.

Kirsten Hansdatter, f. 1731, var Aftægt 1787 — vel Chr. Nielsens Enke.

1787 Jens Sørensen (Lerdrup).

— I Enke Ane Christensen, f. 1763.

— II Johanne Jensen, f. 1797 (25).

- (I Rasmus Jensen, f. 1789.
- (Søren — f. 1793. Gmd. i Lerdrup (2).
- (— (24) Enke Karen Christensen,
- (49 Aar (Jesper P. Enke, Lerdrup).
- (Kirsten — f. 1797.
- (Kristen — f. 1799.
- (II Hans — f. 1819. Omkom ved Ildebrand.

Ca. 1822 Søren Pedersen (Fensten), f. 1794.

— I Enke Johanne Jensen, f. 1797.

— II Karen Jacobsen (Gylling), f. 1808.

- (I Jens Sørensen, f. 1823. Boelsm. Gylling Skov.
- (Peder — f. 1826. Gmd. (19).
- (Karen — f. 1828. — Gmd. Chr. Christensen (27)
- (Maren — f. 1830. — Gmd. Mogens Laursen (28).
- (Jørgen — f. 1834. Gmd. i Gylling Skov (Humlevang).
- (II Jacob — f. 1839.
- (Rasmus Johan Sørensen, f. 1842.

Ca. 1842 Rasmus Wissing (Søn af Lærer S. Wissing, f. 1794 og Mariane Langberg).

— Enke Karen Jacobsen, f. 1808. (Peder Wissing.

Ca. 1870 Peter Wissing.

— Rasmine Hansen.

1897 Søren Peter Sørensen, f. 1866, død 1934.

— Karen Rasmussen, Fensten, f. 1870, død 1919.

1934 Niels Andersen.

— Kirsti Nielsen.

Matr. Nr. 27. Løkkegaard.

1719 Thomas Rasmussen.

1727 Chr. Nors Laursen, død 1774 (Opholdsmand i R. Pedersens Gaard).

- (Laurs Christensen.
- (Cidsel — f. 1727. — Abraham Hansen.
- (Johanne — — Peter Sørensen.
- (Anna — — Jens Frandsen, Søby.

1751 Svigersøn Abraham Hansen, f. 1722.

— Cidsel Christensen, f. 1727 (var Aftægt 1787).

1770 solgt til Rasmus Pedersen, f. 1734.

- Kirsten Jensen, f. 1751 (Margrethe Rasmussen, f. 1773.
- (Peder — f. 1774.
- (Dorthe — f. 1777.
- (Jens — f. 1780.
- (Christen — f. 1882. Fik Gaarden.
- (Mogens — f. 1783.
- (Mathias — f. 1792.

Ca. 1813 Søn Christen Rasmussen, f. 1782.

— Ane Sørensen, f. 1784.

(Søren Christensen, f. 1814.

(Chr. — f. 1824.

Antagelig Jens Jensen

Ca. 1850 omst. Søn Chr. Christensen, f. 1824?

— Karen Sørensen, f. 1828 (26).

(Ane Christensen. — Jens Simonsen, Gmd. Gylling Skov.

(Søren — Malermester i Gylling.

(Jens — Fik Gaarden.

(Johan — Snedkermester i Gylling.

(Marie — — Skomagerm. S. Laursen, Gylling.

(Niels Ebbe Christensen, Musiker og Maler i Gylling.

Ca. 1890 Søn Jens Christensen.

— Kirsteu Pedersen (11).

(Karen Kristensen, ugift 1924.

(Anna — — Martin Møller (Ørting), Landpost.

(Kjersten — — Smed Jens, Amstrup.

(Villemoes — rejst til Amerika 1923.

1924 Magnus Steffensen.

— Metha Madsen.

Matr. Nr. 28. Lundgaard.

1719 Rasmus Olufsen.

1724 Oluf Rasmussen, død 1755.

— Ane Jensen (30) fra (15).

1755 Peder Sørensen Buch, f. 1724.

— I Ane Olesdatter, død 1782.

— II Maren Pedersen,
f. 1718.

(var Aftægt 1787.

(Søren Pedersen, f. 1762.

(Laurs — f. 1768.

(Rasmus — f. 1775.

(Margrethe — f. 1762.

(Bodil — f. 1772.

1784 Svingersøn Søren Rasmussen, f. 1749, død 31. August 1814.

— Bodil Pedersdatter, f. 1772, død 6. November 1832.

(Ane Sørensen, f. 1784.

(Ingeborg — f. 1785.

(Maren — f. 1891.

(Grethe — f. 1791.

(Rasmus — f. 1797.

Ca. 1814 Laurs Jensen (Fensten), f. 1774, død 23. November 1839.

— I Ane Marie Laursdatter (Ørting), f. 1792, død 10. November 1825.

— II Margrethe Mogensdatter (Skablund), f. 1795, død 1886.

(I Johanne Laursen, f. 1815, død som ung.

(Jens — f. 6. Juni 1818. Gmd. i Them.

(II Søren P. — f. 5. Dcbr. 1826. Død ung, ug.

(Mogens — f. 10. Septbr. 1830. Fik G.

- Ca. 1839 Hans Jensen, Lerdrup, f. 1807, død 8. Februar 1845.
 — Enke Margrethe Mogensdatter, f. 1795, død 22. December 1886 (92 Aar), o. B.
- Ca. 1850 Stedsøn Mogens Laursen, f. 10. September 1830, død 23. Oktober 1872.
 — Maren Sørensen (26), f. 31. Maj 1831, død 14. Maj 1893.
 (Laurine Margrethe Laursen, f. 21. Decbr. 1862.
 (Søren Peter — f. 23. Marts 1865.
 (Laurs Hans — f. 26. Juni 1868.
- Ca. 1874 Mads Pedersen (Ørting), død 1923.
 — Enke Maren Sørensen, f. 1831, død 1893, o. B.
- 1896 Jens Carlo Andersen (Ondrup), f. 28. Juni 1866.
 — Katrine Nielsen Lund, f. 29. August 1871, o. B.
- 1911 Rasmus Rasmussen (Amstrup).
 — Nanna Markussen (Falling).
- 1914 Øvli Peter Mikkelsen (Dyngby), f. 12. Februar 1887.
 — Andrea Øvlisen (Løjenkjær), f. 17. April 1889.

Matr. Nr. 29. Sandagergaard.

- 1719 Hans Pallesen, o. B.
 — Ane Sørensdatter, død 1724.
 Søstre (Maren Sørensen, Fensten.
 (Karen — — (Navnet ulæseligt).
- 1730 Søren Nielsen, død 1755.
 — Margrethe Jensdatter.
 (Karen Sørensen, f. 1736. Fæstemand H. P. Johansen fik G.
 (Niels — f. 1740. Værge: P. Mortensen, Gylling.
 (Søren — f. 1742. Værge: P. Sørensen.
- 1755 Hans Johnsen, død 1774.
 — Karen Sørensen, f. 1736.
 (Søren Pedersen, f. 1759 (se Skilte 76)
 (Hans — f. 1761
 (Jens — f. 1779)
 (Margrethe — f. 1757) V. N. Christensen Bager.
 (Ane — f. 1763)
 (Maren — f. 1765
 (Birthe — f. 1773
- 1756 Jens Nielsen (Brygger).
- 1774 Jakob Christensen, f. 1730.
 — Else Pedersen, f. 1833 (Peder Jakobsen, f. 1777
 (Ane — f. 1778
 (Niels — f. 1780
 (Kristen — f. 1779
 (Rasmus — f. 1783
- Ca. 1800 Søn Peder Jakobsen, f. 1777, død 1833.
 (Jakob Pedersen, f. 1810) Boede sammen i G.
 (Else — f. 1814) 1834 efter Forældrenes Død.
 (Karen — f. 1819)

Anders.

— Mette Hansen.

Ca. 1815 Rasmus Poulsen.

— Mette Hansen. Senere — Isak Andersen, Østergaard.

1878 Rasmus Jensen (Trustrup).

— Laurine Margrethe Laursen (fra 28).

1919 Søn Mads Peder Jensen.

— Kirstine Andersen.

Matr. Nr. 30. Ulvagergaard.

Fortiden ukendt.

1783 Søren Jensen, f. 1753.

— Ane Sørensen, f. 1758.

(Jens Sørensen, f. 1784
(Ane — f. 1787 (fik Gaarden).
(Margrethe — f. 1792
(Kirsten — f. 1800

Ca. 1812 Svigersøn Jens Mogensen Oldager, f. 1780.

— Ane Sørensen,
f. 1758.

(Mariane Jensen, f. 1813
(Marie — f. 1817
(Søren — f. 1820
(Maren — f. 1823
(Barbara — f. 1829
(Jens — f. 1832

Niels Eriksen.

Søn Jens Nielsen.

— Maren Hansen (36).

1884 Fattiggaard.

1906 Niels Jørgen Jensen.

Matr. Nr. 31. Hesselkær.

1719 Jens Jensen.

1726 Peder Jensen, død 1773.

— I? — II Ane Mikkelsd. (V) N. Pedersen, død 1743.

(Niels Pedersen, f. 1749

(Margrethe Pedersen. — Chr. Christensen, Assedrup (Vedsted).

1732 Simon Nielsen.

— Johanne Jørgensen (Fader Jørgen Jensen, Søby).

(Jørgen Simonsen, f. 1731

(Niels — f. 1733) Farbrødre:

(Hans — f. 1742) Søren Nielsen, Amstrup.

(Ane — f. 1736) Jens Nielsen, Gylling.

1743 Jens Sørensen, Aalstrup (den ældre).

Ca. 1773 Niels Sørensen Bonde (antagelig Svigersøn, var Aft. 1834).

— Bodil Jensen.

(Johanne Nielsen, f. 1773.
(Karen — f. 1778.
(Søren — f. 1780.
(Ane — f. 1785.

1787 Niels Christensen. Antagelig gift N. Sørensens Enke og II — Birthe Hansen.

Ca. 1820 Søren Nielsen Bonde.

Ca. 1830 Søren Jensen, f. 1807 (Indsidder 1801, men var vel Bestyrer).
— Inger Jørgensen, f. 1800. (Niels Sørensen, f. 1832.

Ca. 1845 Anders Hansen, f. 1815.

— Enke Inger Jørgensen, f. 1800.

Ca. 1870 Stedsøn Niels Sørensen Bonde, f. 1832.

Ca. 1890 Svigersøn Søren Nielsen.

Ca. 1900 Søn Søren Nielsen, ug. Søster: Ingeborg Nielsen.

Ca. 1928 Viggo Hansen.

Matr. Nr. 32. Karensminde.

Rækkefølgen i Begyndelsen ej paalidelig.

1818 Sejer Jensen.

1820 Jørgen Poulsen.

Ca. 1825 Knud Rasmussen, f. 1785.

— Ane Hansen, f. i Gosmer Sogn 1800, var der i 1845.

Ca. 1880 Kuur Rasmussen, f. 1845, død 1904.

— Maren Nielsen, død 1923.

Ca. 1900 Niels Kuur, f. 10. April 1878.

— Anna Nielsen, f. 23. Februar 1882.

Matr. Nr. 33. Liliensborg.

1719 Mogens Rasmussen.

1729 Niels Bager.

— Barbara Rasmussen. (Boelsmd. Hans Rasmussen, død 1719. — Kirsten
Sødskende: (Hansdatter.
(Rasmus R., Falling, Gmd. i Gylling.
(Maren R. — Gmd. Søren Ibsen.

1755 Søn Chr. Nielsen Bager, død 1770.

— Ane Hansen, f. 1742. Rimeligvis II Ægteskab.

(Hans Christensen, f. 1767
(Chr. — f. 1771, Gmd. i 15.

1776 Pige Karen Hansdatter.

Søskende: (Ane Hansdatter. — Chr. Nielsen.
(Birthe — — Niels Christensen paa Stedet.
(Kirsten — — S. Sørensen.
(Maren — — Jens Hansen.
(Peder H. Johansen. (Søren Pedersen, f. 1759
(Hans — f. 1761
(Jens — f. 1779
(Margrethe — f. 1757
(Ane — f. 1763
(Maren — f. 1765
(Birthe — f. 1773

1771 Søren Sørensen, f. 1745.

— Enke (Kirsten) Ane Hansd., f. 1742.

(Søren Sørensen, f. 1774
(Maren — f. 1777. Uægte Barn, Jørgen Mortensen, f. 1801
(Birthe — f. 1779
(Karen — f. 1783

1810 Svigersøn Morten Jørgensen, f. 1774.

— Karen Sørensen, f. 1783 (P. Mortensen, f. 1825

Ca. 1845 Søn Peder Mortensen, f. 1825. Kammerraad.

— Karen Sofie Augusta Jensen, f. 1826 i Barrit (i G. var Mortensen f. 1844.

Ca. 1875 Jens Hansen.

Ca. 1905 Christen Dahlgaard, f. 23. August 1873 i Rødding.

— Birgitte Jensen, f. 4. Oktober 1874 i Fensten.

Matr. Nr. 34. Falbeholdt.

Rækkefølgen i Begyndelsen upaalidelig.

1796 Simon Jakobsen, f. 1758.

— Margrethe Rasmussen, f. 1772, var Aft. 1845.

(Barbara Simonsd., f. 1797
(Johanne — f. 1800

Ca. 1816 Svigersøn Niels Jørgensen.

— Barbara Simonsd., f. 1797.

(Simon Nielsen, f. 1817.
(Else — f. 1819
(Grethe — f. 1821
(Ane — f. 1824
(Jørgen — f. 1826
(Jens — f. 1828

Ca. 1831 Jens Rasmussen, f. 1803.

— I Enke Barbara Simonsd., f. 1797.

— II Karen Jeppesen. (Niels Jensen, f. 1832

(Maren — f. 1836
(Rasmus Jensen.

(Barbara — — S. P. Sørensen.

(Ellen — — Poul Sørensen.

(Albrekt — Gmd. i Søby.

Ca. 1900 Poul Sørensen Bonde, f. 25. November 1866.

— Datter Ellen Jensen, f. 30. August 1871.

Matr. Nr. 35. Dullelose.

1719 Mogens Simonsen.

1739 Jakob Mogensen, død 1771.

— Barbara Sørensen, var) Mogens Jakobsen, f. 1741

Aft. 1787 (Svogter: Jesper) Søren — f. 1743) Farbroder:

Sørensen).) Peder — f. 1745) Jens Mogensen.

) Simon — f. 1758

) Jeppe — f. 1761

Ca. 1770 Søn Mogens Jakobsen, f. 1741.

— Maren Hansd., (Jakob Mogensen, f. 1772
f. 1745. (Hans — f. 1774 Fik G.
(Peder — f. 1777
(Jens? — f. 1780
(Barbara — f. 1784
(Jens — f. 1786
(Mette — f. 1787

Ca. 1800 Hans Mogensen, f. 1774.

Ca. 1820 Jens Hansen (Frueing), f. 1798.

— I Else Sørensen, (Hans Jensen, f. 1825.
f. 1802. (Else — f. 1827
— II Maren Jensen, (Peder — f. 1829
f. 1810. (Erik — f. 1831
(Birthe — f. 1833
(Else Kathrine Jensen, f. 1839
(Birgitte — f. 1841
(Maren — f. 1842

Ca. 1850 Jens Rasmussen, f. 1810.

— Enke Maren Jensd., f. 1810.

Jens Sørensen (Amstrup), f. 1851, død 1921.

— Jensine Jensen, f. 1845, død 1899.

(Jens Rasmus Sørensen, f. 4. Juni 1874.
(Søren Sørensen, f. 10. Marts 1778.

Jens Rasmus Sørensen.

— Maren Fiedler.

Peter Rasmussen.

— Karen Rasmussen.

Rasmus Jørgen Rasmussen.

Matr. Nr. 36. Frederiksborg.

Jens Poulsen (Karen Jensen. — Peder Mogensen.

— Maren Jensd. ((Mogens Pedersen, f. 1756
(Jens — f. 1761
(Mette — f. 1758

Jørgen Hansen.

— Maren Jensdatter.

1719 Niels Christensen Brøgger, død 1738.

— I? — II Maren Jensd. (V) Hans Sørensen.

(I Rasmus Nielsen, bor i G. (Jens Poulsen *)
(Maren — Jens Kræmmer. Maren — (Jørgen Hansen *)
(II Karen Nielsen. — Søren Mortensen. (Søren Sørensen *)
(Niels — f. 1732 — Karen (V). Morbroder: P. Jensen, Lerdr.

*) Maren Jensen, ug.

*) Karen Jensen — se P. Mogensen.

*) Peder Jørgensen, f. 1769.

(Mogens Pedersen, f. 1756 (V. Mogensen, N. Halkjær).
(Jens — f. 1761
(Mette — f. 1758

1738 Peder Mortensen (Lerdrup), død 1758.

— Maren Jensen, o. B.

Søskende: (S. Mortensen har Gaarden.
(En Søster.

(Margrethe Mortensd. — Anders Jensen, Trustrup.

(Mette — — Se Jørgen Mikkelsen, Gylling.

(Maren — — Chr. Olesen.

(Værg) N. Brygger — har en Søn, Jens Nielsen Brygger, død 1772.

1747 Broder Søren Mortensen.

— Ane Jørgensen, f. 1726.

1771 Søstersøn Frederik Jensen, f. 1749.

— Maren Sørensen, f. 1759. (Johanne Frederiksen, f. 1781

(Søren — f. 1784 — Fik G.

(Jens — f. 1787

(Peder — f. 1790

(Niels — f. 1793

(Simon — f. 1796

Ca. 1812 Søn Søren Frederiksen, f. 1784.

— Maren Rasmussen, f. 1800. (Morten Sørensen, f. 1813.

Ca. 1840 Hans Andersen (22).

— Enke Maren Rasmussen, f. 1800. (Anders Hansen.

Ca. 1875 Søn Anders Hansen, f. 3. Marts 1850, død 26. August 1929.

— Ane Rasmussen, f. 14. December 1849, død 1916.

Ca. 1929 Søn Isak Hansen, f. 12. Februar 1890.

Matr. Nr. 37. Egeskovgaard.

1719 Hans Pedersen*)

*) Se dog Hans Pedersen Skovfoged.

— Ane Rasmussen, død 1746.

(Peder Hansen, f. 1744) Morbroder: Mogens

(Rasmus — f. 1746) Rasmussen, Lerdrup.

1762 Jørgen Pedersen, død 1787.

— Maren Sørensen, f. 1730. (Broder R. Sørensen, Amstrup).

(Johanne Jørgensen, f. 1764

(Maren — f. 1770

(Peder — f. 1779 — Soldat 1801.

1781 Poul Sørensen (25), f. 1747.

— I Enke Maren Sørensen, f. 1730.

— II Maren Justesen, f. 1770 (var Aft. 1834).

(Maren Poulsen, f. 1797 — Faar Gaarden.

(Søren — f. 1799

(Johanne — f. 1804 — Var i Gaarden 1834.

(Just — f. 1810

1820 Svigersøn Niels Jensen, f. 1787 (Falling 2).

— Maren Poulsen, f. 1797 (rejste til en Datter i Fillerup og var
klog Kone med (Jens Nielsen, f. 1819. Smed i Balle.
godt Held). (Poul — f. 1820. Snedker i Lerdrup.

(Maren — f. 1823. — Hmd. Erik Mogensen, Fillerup.

(David — f. 1825.

(Helle — f. 1827. — Jakob Sørensen, vist i Balle.

(Søren — f. 1829.

(Kirsten — f. 1832. — Hmd. P. Christensen, Ulvskov-

Ca. 1840 sælger Enken til Broder Just Poulsen, f. 1810.

— Ane Sørensen, f. 1814.

(Maren Justd., f. 1838

(Søren, f. 1840

(Poul, f. 1841

(Hans Peter, f. 1843

Ca. 1850 Jens Pedersen (Matr. staar Jørgen P. — er vel en Skrivefejl).

— Enke Ane Sørensen, f. 1814.

Ca. 1880 Søn Peder Jensen.

— Sofie Pedersen (32) f. 1861 (Datter af Jørgen Pedersen).

(Marius Jensen — Alma, Plejedatter ved R. Peter Nielsen, G. Sk.

(Micael — — Vognm. S. Madsens Datter, Johanne.

Ca. 1890 Niels Jørgensen, f. 1856.

— Enke Sofie Pedersen, f. 1861.

(Petrea Jørgensen — A. P. Pedersen, Hedebo.

(Antoni —

(Dagmar —

1922 Søn Antoni Jørgensen, f. 13. April 1897.

— Maren Jørgensen, f. 27. Februar 1896.

Matr. Nr. 38. Jensgaard.

1719 Jens Sørensen

1741 Hans Pedersen.

1769 Jens Hansen, f. 1750. (Kirsten Jensen, f. 1773

— Maren Hansd., f. 1742. (Hans — f. 1775

(Peder — f. 1780

(Margrethe — f. 1783

(Birthe — f. 1785

(Ane -- f. 1786

(Søren — f. 1789

1800 Søn Hans Jensen, f. 1775.

— Maren Mortensen, f. 1779. (Morten Hansen, f. 1806

(Karen — f. 1811

(Rasmus — f. 1817

(Else — f. 1819

Bendix Sørensen, f. ved Beder 1794.

— Kirsten Sørensen, f. i Beder 1794.

(R. Bendixen, f. 1820

(Rasmine Bendixen, f. 1822

Da han optræder som Aftægtsmand 1845 i Gaarden, uden at jeg ellers ved mere om ham, antagelig gift med forriges Enke (se Børnernes Alder).

Ca. 1830 Søn Morten Hansen, f. 1806.

— I Ellen Nielsen, f. 1819.

— II Johanne fra Bjerager.

(Maren Mortensen, f. 1836

(Margrethe — f. 1838

(Ane — f. 1843

Ca. 1850 Mikkel Nielsen.

— Enke Johanne.

Peder Pedersen (Jensgaard).

Antoni Rasmussen, Amstrup, Mk.

— Ellen Eriksen (Halling).

Christen Simonsen. (Gaarden brændte).

— I — II Kirstine Sørensen (Gylling).

1923 Rasmus Jakobsen, f. 21. Februar 1878.

— Marie Karoline Jakobsen, f. 19. Januar 1879.

Matr. Nr. 39. Skovgaard.

Rækken ej paalidelig i Begyndelsen.

Ca. 1760 Niels Pedersen, f. 1724.

Gift 3 Gange. Var Aftægt 1801.

— 1755 med Ane Jensen (Peder Brandhyge Forlover).

(II Ellen Nielsen, f. 1763

(Søren — f. 1775

(III Søren — f. 1779

(Jørgen — f. 1781

1787 Svigerson Jørgen Pedersen, f. 1756.

— Ellen Nielsen, f. 1763.

(Peder Jørgensen, f. 1788

(Mette — f. 1790

(Niels — f. 1792

(Hans — f. 1794

(Ane — f. 1798

(Karen — f. 1800

1818 Svigerson Peder Jensen, f. 1792.

— Mette Jørgensen, f. 1790. Besad Gaarden 1845.

(Jens Pedersen, f. 1817. Fik Egeskovgaard.

(Jørgen — f. 1818.

(Simon — f. 1820. Fik Matr. Nr. 111.

(Grethe — f. 1822.

(Peder — f. 1824.)

(Søren — f. 1826.) Overtog Gaarden.

(Anders — f. 1828. Fik Hedebo.

(Ellen — f. 1834.

Peder Pedersen.

(Peter Pedersen. Hansted.

(Mette — — Johan Jensen.

Hans Broder Søren Pedersen.

— forriges Enke.

(Peder Pedersen.

(Jens —

Søn Jens Pedersen.

— Maren Rasmussen.

Søn Harald Skovgaard, f. 22. September 1902.

— Metha Frederiksen, f. 12. April 1919.

Matr. Nr. 40. Horskøergaard.

1719 Søren Pedersen (Rørth).

1736 Jens Nielsen.

1761 Niels Jensen, f. 1735.

— Maren Rasmussen. (Rasmus Nielsen, f. 1761.

1787 Søn Rasmus Nielsen, f. 1761.

— Karen Abrahamsen, f. 1760.

(Maren Rasmussen, f. 1787

(Johanne — f. 1789

(Ane — f. 1793

(Karen — f. 1797

(Rasmus — f. 1797

Ca. 1802 Jørgen Simonsen.

— Enke Karen Abrahamsen.

Ca. 1820 Stedsøn Rasmus Rasmussen, f. 1797.

— Ane Jørgensen, f. 1797.

(Rasmus Rasmussen, f. 1821

(Kirsten — f. 1823

Ca. 1825 Jens Markusen, f. i Fensten 1797.

— Enke Ane Jørgensen, f. 1797. O. B.

Svigersøn Jens Jensen (Greven).

— Steddatter Kirsten Rasmussen, f. 1823.

Ca. 1880 Theodor Krohn.

Ca. 1897 Chr. Hansen.

— Laura Fejlberg.

Ca. 1914 Laurs Jakobsen, f. 11. April 1880.

— I Katrine.

— II Anna Kirstine Jakobsen, f. 17. August 1873.

Matr. Nr. 41. Hindballegaard.

Rækken ej paalidelig i Begyndelsen.

1753 Jens.

Rasmus Pedersen, Falling.

— Enke Bertha Pedersen, død 1775. O. B.

1787 Stedsøn Hans Jensen, f. 1753.

— Karen Sørensen, f. 1755. (Jens Hansen, f. 1787

(Niels — f. 1792

Ca. 1820 Jørgen Jensen, f. 1793. (Cidsel Jørgensen, f. 1822

— Ane Kirstine Jør- (Jens — f. 1823

gensen, f. 1800. (Maren — f. 1825

(Jørgen — f. 1828

(Niels — f. 1830

(Peder — f. 1832

(Maren — f. 1834

(Poul — f. 1836

(Rasmus — f. 1838

(Søren Peter f. 1842

- Ca. 1860 R. Westergaard.
— Maren.
- Ca. 1906 Micael Westergaard (ug.).
Jens Westergaard.
-- Mette.
- Ca. 1920 Severin Sørensen, f. 28. Juni 1890.
— Kirstine M. Sørensen, f. 24. September 1894.

Rækkefølgen af Gaardmænd i Leerdrup.

Matr. Nr. 1 og 2. Lerdrup Nygaard.

- 1719 Niels Pedersen.
— I Bodil Olesen. II Ane Rasmussen.
- 1733 Rasmus Sørensen.
Søren Rasmussen.
— Karen Nielsen, f. 1712 (var Aftægt 1787).
- 1758 Juul Jensen, død 1761.
— Anna Sørensen (Fader S. Sørensen, Lerdrup).
(Jens Juulsen, f. 1759
(Juul — f. 1761 — Ane Jensen.
- 1761 Peder Jespersen, f. 1729, død 1795.
— Enke Anna Sørensen, f. 1736, død 1794.
(Jesper Pedersen, f. 1765. Fik Gaarden.
(Karen, f. 1768. — Smed P. Simonsen, Amstrup.
(Anna, f. 1774, døde ung.
(Kirsten, f. 1777. — Gmd. Hans Mogensen, Lerdrup.
- 1788 Søn Jesper Pedersen, f. 1765, død 1824.
— Karen Kristensen, f. 1775.
(Peder Jespersen, f. 1797, død 1821.
(Kristen — f. 1799. Kristen Jespersen Lærer i Halling.
(Rasmus — f. 1804. Gmd. i Amstrup.
(Ane — f. 1805. — Jørgen Sørensen, Ørting.
(Bodil — f. 1806. — Knud Jensen, Amstrup.
(Karen — f. 1911. — Jens Nielsen, Ørting.
(Jens — f. 1814. Gmd. i Spøttrup (P. Albrektaens G.)
(Maren — f. 1816. — I? II Niels Jensen.
- Ca. 1825 Søren Jensen, f. 1794, død 1878.
— Enke Karen Kristensen, f. 1775.
(Søn: Jens Sørensen Jensen. Fik Gaarden.
(Karen Jensen, døde ung.
(Plejebarn Rasmus Rasmussen, f. 1829.
(— Kirsten Rasmussen, Halling.

- Ca. 1878 Jens Søren Jensen, f. 8 Oktober 1859, død Marts 1939 i Ørting.
 — I Ane Hansen (fra 36). II Mette Katrine Jakobsen.
 III Marie Margrethe Pedersen.
 (I Søren Jensen, Gdr. i Falling.
 (Karen, døde ung.
 (II Ane.) Efter Salg af Gaarden flyt-
 (III Mange Børn.) tede Familien til Ørting.
- Søren Jensen (tidl. Madikrog), f. 9. Januar 1868.
 — Kirstine Andrea Kristensen, f. 6. Juni 1878, d. 13. Febr. 1926.
- 1926 Karl Jensen (Jens Jensens Søn, Randlev), f. 18. Januar 1901.
 — Karen Jensen, f. 6. Oktober 1902.

Matr. Nr. 3.

- Antagelig R. Christensen, død 1681.
 — Maren Sørensen. (Chr. Rasmussen, f. 1673
 (Elle — f. 1676
- 1716 Søn Søren Rask.
- 1736 Mogens Rasmussen.
- 1739 Rasmus Mogensen, død før 1801.
 — Ane Rasmussen. (Margrethe Rasmussen, f. 1773
 (Mogens — f. 1775
 (Rasmus — f. 1781
 (Karen — f. 1788
 (Maren — f. 1791
- Ca. 1796 Poul Nielsen, f. 1763.
 — Margrethe Rasmussen, f. 1793.
 (I Chr. Christensen.
 (Ane Poulsen — II Martin Pedersen.
 (III Peder Nielsen.
- Søren Andersen, f. 1775.
 — I Enke Margrethe Rasmussen, f. 1773.
 — II Ane Kristensen, f. 1802.
 (Poul Sørensen, f. 1813. Gmd. i Aalstrup.
 (Anders — f. 1832.
 (Kirsten — f. 1827.
- Jens Sørensen.
 — I Ane Kristensen, f. 1802.
 — II Ane Jørgensen.
- Svigersøn Poul Rasmussen, f. 11. Marts 1873.
 — Ane Sørensen.

Matr. Nr. 4. Annasminde.

- 1719 Chr. Christensen, død 1724.
 — Ane Poulsen (Broder Jens P., Gylling).
 (Ane Christensen.
 (Sidsel.
 (Maren.
- 1748 R. Rasmussen fra Falling.

1766 Mogens Jespersen (Falling), død 1779.

— Ane Jespersen fra Brandbyge, f. 1737, død 1815.

(Ane Mogensen, f. 1767. Fik G.
(Peder — f. 1771. Husmand, Ørting.
(Karen — f. 1773. — Jens Poulsen, Haldkj.
(Maren — f. 1776. — R. Espensen, Ørting.

1780 R. Jensen, død 1787.

— Enke Ane Jespersen, f. 1737, død 1815. (Jens Rasmussen, f. 1771.

Ca. 1788 Svigersøn R. Jørgensen, f. 1750.

— Ane Mogensen, f. 1767.

(Mogens Rasmussen, f. 1787.
(Ane — f. 1791. — R. Christensen, Amstrup.
(Ane Marie — f. 1793.
(Maren — f. 1795.
(Margrethe — f. 1797. (— I Væver P. Nielsen, Lerd.
(— II Mikkel Jørgensen.
(Karen — f. 1800.

Ca. 1823 Søn Mogens Rasmussen, f. 1789, død 1826.

— Kirsten Jensen (fra 26, Gylling).

(R. Mogensen, f. 1824.

1826 Peder Jensen, f. 1804 (25 Gylling).

— Enke Kirsten Jensen, f. 1803.

(Mogens Pedersen, f. 1827. Gmd. i Fensten.
(Jørgen — Gmd. i Gylling (11). Faldt i Krigen 1864.
(Jens — f. 1829. Gmd. i Gylling Skovgaard.
(Søren — f. 1832.

21. Juli 1867 Svigersøn Niels Nielsen, f. 27. Juli 1837.

— I Ane Pedersen.

— II Kirsten Kristensen, f. 27. Februar 1837.

(I Niels Nielsen.
(Karen —
(II Ane —
(Johanne — f. 30. Maj 1885.
(Margrethe Nielsen.
(Peder —
(Niels —
(Karl —
(Kirsten —

Ca. 1922 Søn Peder Nielsen, f. 13. Marts 1890.

— Johanne Rasmussen (3), f. 13. November 1898.

Matr. Nr. 5. Bassumgaard.

1719 Jens Nielsen.

— Maren Rasmussen. — Hendes Søster Karen Rasmussen, død 1771. — R. Sørensen.

1748 Juul Jørgensen.

— Anna Sørensen.

(Jørgen Juulsen, f. 1756 (Indskr. hos Jørgen
(Pedersen, Krogen).
(Simon — f. 1764
(Maren —
(Margrethe —

Steddatter Maren Juulsen — Boelsm. Chr Jespersen, Amstrup.

1768 Simon Jensen, f. 1748.

— I Enke Anna Sørensen, f. 1714.

— II Ane Simonsen. (I Juul Simonsen, f. 1769
(II Ane — f. 1776
(Karen — f. 1779
(Johanne — f. 1782 — Fik Gaarden.
(Jens — f. 1784
(Maren — f. 1787

Ca. 1800 Svigersøn Kristen Kristensen, f. 1765.

— Karen Simonsen, f. 1779.

1834 Kristen Laursen, f. 1799.

— Birthe Kirstine Nielsen, f. 1810.

Peder Rasmussen.

— Karen Nielsen (Søster til Laurs i Lunden).

Niels Laursen, f. i Lunden 3. August 1847.

— I Margrethe Christensen.

— II Bodil Marie Rasmussen, f. 24. November 1857.

Laurs Peter Laursen, f. 22. Januar 1894.

— Martha Kirstine Laursen, f. 15. Juli 1900.

Matr. Nr. 6. Rødgaard.

1719 Niels.

1737 Jørgen Hansen.

1767 Hans Jørgensen (forlod Gaarden i Armod).

1775 Søren Jørgensen, f. 1737.

— I Karen Arntsdatter, f. 1750.

— II Enke Birthe Juulsdatter, f. 1776.

1801 Rasmus Pedersen, f. 1780.

— Birthe Juulsdatter, f. 1776. (Søren Rasmussen, f. 1800.
Gaarden udflyttet.

Ca. 1805 Jens Sørensen, f. 1769.

— I Ingeborg. — II 1816 med Johanne Jensdatter.

— III 1840 Birthe Juulsdatter, f. 1776.

(I Peder Jensen, Gmd. i Smederup. — Else Mortensen.
(Hans — f. 1807. — Grethe Mogensen.
(Jens — f. 1817. — Ane Jakobsen.
(Ingeborg — f. 1819. — Gmd. R. Nielsen, Halling.
(Helle — f. 1824. — Lærer Jensen.
(Maren — f. 1830. — R. Mortensen, Falling.
(Søren — f. 1813. — Maren Hansen.
(II Niels — f. 1826.
(Jens — Gmd. i Lerdrup. — Birthe.
(Maren — — Jakob Mogensen, Spillemand.
(Simon — døde ung.

Søn Jens Jensen, f. 1817.

— Birthe Mortensdatter, f. i Ørting, kom derfra til Alrø.

Søn Jens Jensen, f. 26. Juli 1847.

— Jensine Sørensen. (Birthe Jensen. — Gmd. Jørgen Jensen, Falling.
(Kirsten — — Isak Hansen, Østergaard.

Isak Hansen. — Kirsten Jensen (bestyrede Gaarden).

Jørgen Jensen, Falling. Gaarden bestyres af Sønnen Jens Jensen,
f. 6. April 1899.

Matr. Nr. 7. Volderupgaard.

1719 Morten Pedersen.

Søn Poul Mortensen.

1735 Søren Sørensen, f. 1704.

Antagelig g. m. Ane Jensen, f. 1705.

Søren Jensen, f. 1723.

— Ane Pedersen, f. 1733. (Jens Sørensen, Gylling.
(Kirsten — f. 1764. Fik G.
(Rasmus — f. 1768.
(Margrethe Sørensen, f. 1773.

1789 Svigersøn Søren Sørensen, f. 1765, død 1828.

— I Kirsten Sørensen, f. 1764, død 1805.

— II Margrethe Sørensen, f. 1772.

(I Søren Sørensen, Gmd. i Lerdrup (8) — Ung Søren.
(Ane — — Ole Andersen, Falling.
(Maren — — Jørgen Sørensen, Gangsted.
(Jens — — Enke Karen Andersdatter, Fillerup. *)
(II Ane Grethe Sørensen. — I Jørgen Jensen.
(— II Hans Jensen Tornemann, Falling.
(Ane — — Rasmus Sørensen, Gylling Skov.
(Kirsten — — Abraham Andersen, Amstrup.
*) Mine Bedsteforældre.

1805 Fæstegaard.

1828 Peder Andersen, f. 1804.

— Enke Margrethe Sørensen, f. 1772.

1856 Rasmus Mortensen (Falling).

— I Ane Marie Abrahamsen.

— II Karen Pedersen (Gosmer), f. 25. Januar 1845.

(Vilde ikke have Mogens Sørensen fra 8).

(I Isak Rasmussen, f. 1855, død 1874.
(Morten — f. 1860, død 1874.
(Abraham — f. 1862.
(Marie Kirstine Rasmussen, f. 1867, død 1877.
(Rasmus Rasmussen, f. 1872, død 1/2 Aar gl.
(II Rasmus Peter — f. 18. Marts 1882. Ejer Sandergaard.
(Helene — f. 4. Jan. 1876. — Iver Rasm., Oldrup.
(Ane Marie — f. 4. Novbr. 1774.

- Ca. 1884 Peder Søren Pedersen (Aalstrup), f. 15. September 1857.
 — Enke Karen Pedersen, f. 25. Januar 1845.
 (Rasmus Thomas Pedersen, f. 9. Juni 1866.
- Ca. 1916 Rasmus Thomas Pedersen, f. 9. Juni 1886.
 — Ane Kirstine, f. Hansen, f. 26. Maj 1886.

Matr. Nr. 8. Lindencæsgaard.

- 1719 Poul Sørensen, død 1738.
 — Ane Olufsdatter.
- 1738 Peder Nielsen.
 — Ane Nielsen, f. 1718.
- 1774 Niels Pedersen, f. 1749.
 — Maren Sørensen, f. 1762. (Ane Nielaen, f. 1782.
 (Maren — f. 1785.
- 1789 Mogens Jensen (Falling 2), f. 1756.
 — I? II Kirsten Pedersen, f. 1778.
 (Datter af P. Jespersen, Lerdr.) (Karen Mogensen, f. 1800
 (Jens — f. 1808
 (Peder — f. 1804
- 1805 Hans Mogensen, f. 1772.
 — Enke Kirsten Pedersen, f. 1778. (Ane Hansen, f. 1806.
- Ca. 1822 Svigersøn Søren Sørensen, f. 1790.
 — Karen Mogensen.
 (Søren Sørensen, f. 1823. Søren Lerdrup, Gdr. i Snerild.
 (Kirsten — f. 1825.
 (Mogens — f. 1827. Fik Gaarden, ugift.
 (Hans — f. 1829.
 (Margrethe — f. 1831. — 1863 med Abrah. Andersen, Amst.
 (Ane — f. 1833.
 (Jens — f. 1839.
- Mogens Sørensen, f. 12. Marts 1827, død 1914, ugift.
 Kristian Simonsen.
 Rasmus Klausen (tidligere Mejerist i Gyllingnæs), f. 29. Aug. 1878.
 — I Dagmar Riis. — II Johanne Riis, f. 14. September 1887.
 Kristian Pedersen, f. 12. Marts 1868.
 — Mette Louise Pedersen, f. 25. August 1876.
- Ca. 1938 Søren Bjerg Pedersen, f. 10. December 1907. Gaarden brændte
 30. September 1940.

Matr. Nr. 9. Toffegaard.

- 1719 Jens Poulsen.
- 1737 Jørgen Jensen (Amstrup).
 — Margrethe Jensen, f. 1721. (Ane Jørgensen, f. 1751.
 Broder S. Jensen, Nr. 71. (Søskende arver.

1772 Frands Berntsen, død 1772.

- Ane Jørgensen, f. 1751. (Niels Berntsen. Hmd. i Amstrup.
(Rasmus, blev Hmd. i Lerdrup.
(Jakob, Ørndslev.
(Maren — Just Jensen, Aals.

Var kun forlovet, dog en Søn, R. Frandsen, f. 1772.

1772 Søren Rasmussen, f. 1741.

- Ane Jørgensen, f. 1851.
(Jørgen Sørensen, f. 1775.
(Ane — f. 1777.
(Rasmus — f. 1780.
(Margrethe — f. 1782.
(Maren — f. 1786.
(Jens — f. 1791.

1792 Anders Nielsen, f. 1760.

- Enke Ane Jørgensen, f. 1851.

1792 Anders Nielsen, f. 1760.

- Enke Ane Jørgensen, f. 1851.

Ca. 1824 Jens Nielsen, Snedker, f. 1788.

- I Sidsel Mogensen, f. 1800, død 1829.
— II Karen Jespersen, f. 1810 (Stedfader S. Jensen, Lerdrup).
(Kirsten Jensen, f. 1827 — i Haldrup.
(Niels — f. 1831
(Jesper — — Fik Gaarden.
(Sidsel — — Søren Sørensen, Gylling.
(Jens Jesper Jensen, Gmd. i Fensten.

Søn Jesper Jensen, f. 1833.

Svigersøn Peder Pedersen, f. 14. August 1879.

— Jensine Jensen, f. 12. Oktober 1878.

Søn Jens Pedersen, f. 22. Februar 1917.

Forsvunden Gaard i Lerdrup.

1719 Jørgen Pedersen.

- Ellen Sørensen (Fader Søren Steffensen, Ørting).

1729 Peder Jensen.

1736 Poul Jørgensen.

1748 Juul Jørgensen.

- Ane Simonsen, Amstrup.

Ingen Gaard 1787. — Mads Pedersen.

Afskrift af den ny Matrikul for Gylling Sogn

i Hads Herred, Aarhus Amt, 1847.

Den originale Afskrift opbevares i Sogneraadets Arkiv.

Gylling By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Sk.	Fdk.	Alb.
1	Præsteembedet	Sognepræst Møller	20	2	2	2 ¹ / ₂
2	Degneembedet	Degnen Søren Wissing		4	3	1 ¹ / ₂
3	Skolelærerembedet	—		4		2
4	R. Hjernøe	Ejeren	5	5	1	3 ³ / ₄
5	S. Sørensen	—	5		2	1 ¹ / ₁
6	R. Pedersen	—	5	3	1	1 ¹ / ₄
7	J. Jensen — Niels Pedersen	—	5	3	3	1
8	S. Rasmussen	—	3	3	3	1 ¹ / ₂
9	Albr. Jensen	—	4	6	1	1 ¹ / ₂
10	J. Andersen	—	4	3	3	2 ³ / ₄
11 a	M. Jensen, Torrild	—	4	3	3	2 ¹ / ₂
11 b	And. Pedersen	—			1	2 ³ / ₄
11 c	R. Nielsen — Just Jørgensen	—		3	2	2 ¹ / ₄
12 a	J. Sørensen, Rørth	—	5	1	2	1 ¹ / ₄
12 b	And. Rasmussen — Rasmus Andersen	—			2	
13	M. Christensen	—	5	1	2	2 ³ / ₄
14	P. Madsen	—	4	3	3	3 ³ / ₄
15	S. Jepsen — Rasmus Sørensen	—	5	3	2	2 ³ / ₄
16	N. Christensen — Espen Rasmussen	—	4	5		2 ³ / ₄
17	P. Poulsen — Ras. Andersen	—	5	3	3	1 ¹ / ₂
18 a	Chr. Jensen	—	5	1	3	1 ¹ / ₂
18 b	N. Pedersens Enke	—		2		2
19 a	N. Pedersens Enke	—		2		2 ³ / ₄
19 b	Chr. Jensen	—	1	7	3	
19 c	R. Espensen	—		6	3	1 ¹ / ₂
20	R. Rasmussen Hjernøe	—	2	4		1 ¹ / ₂
21	Isaak Andersen	—	6	1		1 ³ / ₄
22 a	Isaak Andersen	—	2	3	3	2 ³ / ₄
22 b	J. Sørensen — Jakob Mogensen	—		4	2	1
22 c	Isaak Andersen	—		4	1	2 ³ / ₄
22 d	S. Hansen Sjøleklad	—		3	1	
22 e	L. Jensen	—		1	3	1 ¹ / ₂
23	M. Jørgensen — Ras Jensen	—	3		3	1 ¹ / ₄
24	J. Jensen — Niels Thomsen	—	5	3	3	1 ¹ / ₂
25	Poul Jensen	—	5	3	1	1 ¹ / ₄
26	S. Pedersen — R. Johan Wissing	—	5	6	3	1 ¹ / ₄
27 a	Chr. Rasmussen — Chr. Christensen	—	5	3	3	1 ¹ / ₂
27 b	R. Christensen	—		1		2 ¹ / ₄

Gylling By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Sk.	Fdk.	Alb.
28 a	Laurs Jensen	Ejeren	4		2	2
28 b	P. Poulsen	—			1	2 ³ / ₄
28 c	J. Jensen Skov	—			2	
28 d	P. Sørensen	—			2	
29 a	S. Pedersen, Aalstrup - Fr. V. Pedersen	—	4	2	1	1 ¹ / ₂
29 b	R. Frederiksen	—		4	1	3 ³ / ₄
30	J. Mogensen, Oldager - Niels Eriksen	—	3	2	3	1 ¹ / ₂
31	S. Jensen — Anders Poulsen	—	4	5	3	1
32	K. Rasmussen	—	4	4		3 ³ / ₄
33	Morten Jørgensen — Peder Mortensen	—	5	1	1	2
34	J. Rasmussen	—	4	5	2	1 ¹ / ₄
35	J. Hansen	—	3	2	3	1 ¹ / ₂
36 a	H. Andersen	—	4	5		2 ¹ / ₂
36 b	P. Poulsen — Ras. Andersen	} Er fejlagtig opført her, men staar un- der 28 b c d			1	2 ³ / ₄
36 c	J. Jensen Skov				2	
36 d	P. Sørensen				2	
37	Just Poulsen — Jens Pedersen	Ejeren	3	3		1 ¹ / ₂
38	M. Hansen	—	5	6	2	2
39 a	P. Jensen — Peder Pedersen	—	5	3		3 ³ / ₄
39 b	H. Madsen — Smed Søren Bendixen	Ras Rasmussen			1	2 ³ / ₄
40	J. Markussen — Jens Jensen	Ejeren	5	4		
41	J. Jensen, Hindballe	—	5	5	1	
42 a	Proprietær R. St. Aubyen — Krohn	—	31	5	3	1 ¹ / ₄
42 b	—	Ejeren (Skovstyd)	3		1	2
42 c	—	Ejeren			3	2 ¹ / ₂
43	R. Sørensen Busch — Ras Rasmussen	—	1	3	3	1 ¹ / ₂
44	R. Christensen	—		2	3	
45	F. Rasmussen	—		2	3	3 ³ / ₄
46	J. Justesen — Morten Jørgensen	—	1	5	3	1
47	M. Jensen — Ras. Hansen	—	1	7	2	2 ³ / ₄
48	N. Jørgensen	—	1	6	3	1 ¹ / ₂
49	J. Frederiksen — Laurs Jeppesen	—				1 ¹ / ₄
50 a	J. Jensen Skov — Ras Poulsen	—		2	3	3 ³ / ₄
50 b	N. Sørensen — Niels Poulsen	—				1 ¹ / ₄
51 a	J. Jensen Skov	—		6	2	2 ¹ / ₄
51 b	P. Jensen Smed — Laurs Jensen	—		4	3	1 ¹ / ₄
51 c	J. Jensen Skov	—				1 ¹ / ₂
52 a	J. Jensen Skov	—	4			1 ¹ / ₄
52 b	Jørgen Rasmussen	—			1	1 ¹ / ₄
53	Just Jørgensen	—		4	3	1 ¹ / ₂
54	P. Sørensen	—		2	2	1 ¹ / ₄
55 a	S. Jensen — Niels Rasmussen	—		2	2	3 ³ / ₄
55 b	Johan Dihn	—		2	2	1 ¹ / ₄
56	J. Jensen Skov	—		3	1	2 ¹ / ₄
57	S. Frederiksen — Ras Laursen	—		2	1	2 ¹ / ₂
58	R. Hansen — Jørg. Espensen Fisker	—		2	1	2 ¹ / ₄
59	N. Sørensen	—		4	1	
60	J. Rasmussen, Jordemoderhuset	—		2	2	2 ¹ / ₄
61	P. Pedersen Væver — Ras Pedersen	—		2	2	2 ¹ / ₄

Gylling By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
62	Espen Jensen — Ras Espensen	Ejeren		6	1	1 1/2
63	R. Frederiksen	—	1		2	2 1/4
64	Mog. Pedersen	—	1	1		1 3/4
65	H. Hansen — Hans Jensen, Rørth	—		7	3	2
66	R. Jensen — Peder Nielsen	—	1	5	2	2 1/2
67	H. Jørgensen — Ras Hansen	—	1		2	1 3/4
68	B. Sørensen — Jakob Pedersen	—	2	1	3	2 1/4
69	R. Jeppesen	—		3	1	1/2
70	S. Hansen	—		4	3	2 3/4
71	Sv. Hansen Sjælegrad	—	2			1/1
72 a	Ped. Madsen	—		5	0	1 3/4
72 b	M. Jensen, Murer	—		1	3	2 1/2
73	O. Jensen	—		6		
74	Jør. Rasmussen	—	1	6		2 1/2
75	Fr. Jensen	—	1	6		2
76	N. Jensen — Jens Nielsen	—	1	1		1/2
77	Mat. Rasmussen	—		6	2	1 3/4
78	Chr. (Sørensen) Simonsen	—		1	1	
79 a	P. Sørensen	—		6	2	1 3/4
79 b	Hans Andersen m. fl.	—				3/4
80	S. Hansen — Jens Pedersen	—		1	1	3/4
81	P. Poulsen	—		1	2	1
82	P. Sørensen Svendgaard	—	1	5		2 1/2
83	N. Jørgensen	—		1		2 1/4
84	Sejer Jensen, Fensten	—			2	1/4
85 a	Chr. Rasmussen — Peder Pedersen	—				1 1/4
85 b	Peder Sørensen Svendgaard	—		2	2	2
86	N. Christens. Junker - Fr. Ditlev Jensen E.	—		2	2	2
87	N. Fr. Hasse - C. Wickmann - A. Arntsen	—		2	3	2 3/4
88	N. Poulsen	—		2	1	2 3/4
89 a	J. Jørgensen — Knud Rasmussen	—		2	1	2 3/4
89 b	Forp. Walter	—		2	1	2 3/4
90 a	Chr. Poulsen	—				1
90 b	S. Jørgensen Kusk	—		2	1	1
91	M. Justesen	—		2	3	1 1/4
91 a	Rasmus Sejersen	Laurs Jensen			1	1/2
91 b	Peder Nielsen	Ejeren		2	2	3/4
92 a	N. Hansen	—				2 1/4
92 b	J. Jensen Skov — Ras Poulsen	—		2	2	1
93	Præsteembedet	J. Svendsens Enke				1 1/2
94	H. Rasmussen - Sejer Jensen	Ejeren				1 1/2
	S. Rasmussens Enke					
95	S. Frederiksen — Ras Laursen	—				1 1/4
96	R. Kristensen	—				1
97	O. Klausens Enke	—				1
98	N. Rasmussen — Søren Nielsen	—				1/4
99	M. Andersen — M. Chr. Dihn	—				1/2
100	S. Jespersen	—				1/2
101	R. Christensen — Johan Dihn	—				1/2

Gylling By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
102	S. Thygesen — Anders Sørensen	Ejeren				1
103	P. Damberg — Jeppe Jensen	—				1 ¹ / ₂
104	M. Pedersen	—				2 ¹ / ₂
105	H. Mogensen — J. Justesen	—				1
106	S. Christensen, Jordemoderhuset	—				8/4
107	J. Justesen	—				3/4
108	Jø. Justesen	—				18/4
109	Samtlige Gaard- og Boelsmænd	Byens Smed. H. Rasmussen, P. Jensen				1 ¹ / ₄
110	—	Jh. Nielsen, Fattighuset				1/4
111	Grev Dernath og Ejerne af Nr. 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61 og 73	Ejeren	1	2	1	
111 a			Ole Jensen		1	3
111 b	J. Frederiksen, Poul Nielsen	—		2		1 ³ / ₄
111 c	Ejeren og Brugeren af Nr. 50 til 61, 85 til 89, 90 b, 91 og 92	—		7	1	1/4
112			Ejeren af Nr. 43, 46, 47, 74 og 75	2		2
113	Grev Dernath og Ejerne af Nr. 16, 21, 32, 46, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 82, 85, 86 og 92	—	1	2	2	1
114			Ejeren af Nr. 10, 19, 20, 21, 23, 33, 42 og 48	1	6	3
115	Grev Dernath og Ejeren af Nr. 50, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 87, 88, 89, 90 og 91	—		3	1	8/4
Lodsejerne, Byens Beboere: Gadepladsen med Bækken og Vanddammen samt Stræderne. Sognets Beboere: Kirkegaarden.						
Tilsammen ..			259	3	1	

Leerdrup By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
1	Falling Kirke	Kirkesanger A. Pedersen		1	1	2 ¹ / ₄
2	S. Jensen	Ejeren	5	3	2	2 ¹ / ₄
3	S. Andersen — Jens Sørensen	—	5	2		2
4	P. Jensen	—	5	2	2	2
5	Chr. Laursen	—	4	6	2	2 ¹ / ₄
6	J. Sørensen — Jens Jensen	—	5	2		2 ¹ / ₂
7	P. Andersen	—	5	3	1	2 ¹ / ₂
8	S. Sørensen Jensen, Lindegaard	—	5		1	1 ¹ / ₄
9 a	J. Nielsen, Toftgaard	—	4	7	3	18/4
9 b	J. Hansen	—		4	1	1/4
10	J. Hansen i Halkjær	—	3	2	2	2 ¹ / ₄
11	Prop. R. St. Aubye — Krohn	Under 42, Gylling	3	6	3	1
12	P. Pedersen — Peder Sørensen	Ejeren	1		1	

Leerdrup By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
13	Ja. Jørgensen	Ejeren		3	2	$\frac{3}{4}$
14	S. Sørensen Hjernøe	—	1			$\frac{3}{4}$
15	R. Simonsen	—		5	1	2
16	J. Nielsen	—		1		$\frac{3}{4}$
17	Joh. Overbæk	—		3		$1\frac{1}{2}$
18	B. Møller	—		4	1	$1\frac{1}{4}$
19	P. Nielsen	—		2	1	$\frac{1}{2}$
20	S. Jensen	—				$1\frac{1}{4}$
21	R. Pedersen med Bolig i Fattighuset ..	—				$\frac{1}{2}$
22	And. Christoffersen — Hans Christensen	—				2
23	Chr. Hansen Melte Christiansdatter ..	—				$\frac{1}{2}$
24	C. Jørgensen	—				$\frac{1}{2}$
	Byens Beboere	Gadepladsen				

Søby By.

Matr. Nr.	Ejeren	Brugeren	Hartkorn			
			Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
1	Skolelærerembedet	Skolel. J. Rasmussen			1	$2\frac{1}{4}$
2	Stamhuset Rathlousdal	J. Sørensen	8	3	2	$1\frac{1}{2}$
3	—	M. Rasmussen. Simon Sørensen. Hans Petersen	7	4	3	$1\frac{3}{4}$
4	—	K. Jensen	3	5	2	$1\frac{1}{2}$
5	—	And. Mikkelsen	3	7	3	$\frac{3}{4}$
6	—	Poul Sørensen	4		3	$2\frac{1}{4}$
7	—	N. C. Mikkelsen	5	3	3	$2\frac{1}{2}$
8	—	A. Mikkelsen		2	3	$1\frac{1}{4}$
8 a	—	Thomas Rasmussen		2	3	$\frac{1}{4}$
8 b	—	Rasmus Nielsen				1
9	—	H. Mikkelsen		3		$2\frac{3}{4}$
10	—	K. Jensen		2	2	1
11	—	Sejer Rasmussen		2	1	$\frac{3}{4}$
12	— Fredskov	Besidderen				
	— Gadepladsen	Byens Beboere				
		Tilsammen ..	34	6	1	$\frac{1}{4}$

Den øvrige Del af denne By anført under Gosmer By.

Gylling Sogns samlede Hartkorn.

		Hartkorn			
		Td.	Skp.	Fdk.	Alb.
Gylling By		259	3	1	
Leerdrup By		54		3	$1\frac{1}{2}$
Søby By		34	6	1	$\frac{1}{4}$
	Tilsammen ..	348	2	1	$1\frac{3}{4}$

Dette at være een rigtig Alskrift af den nye Matrikul for Gylling Sogn, Hads Herred, attesteres.
Matrikuls Kontoret, den 1. Oktober 1847.

Balsløw.

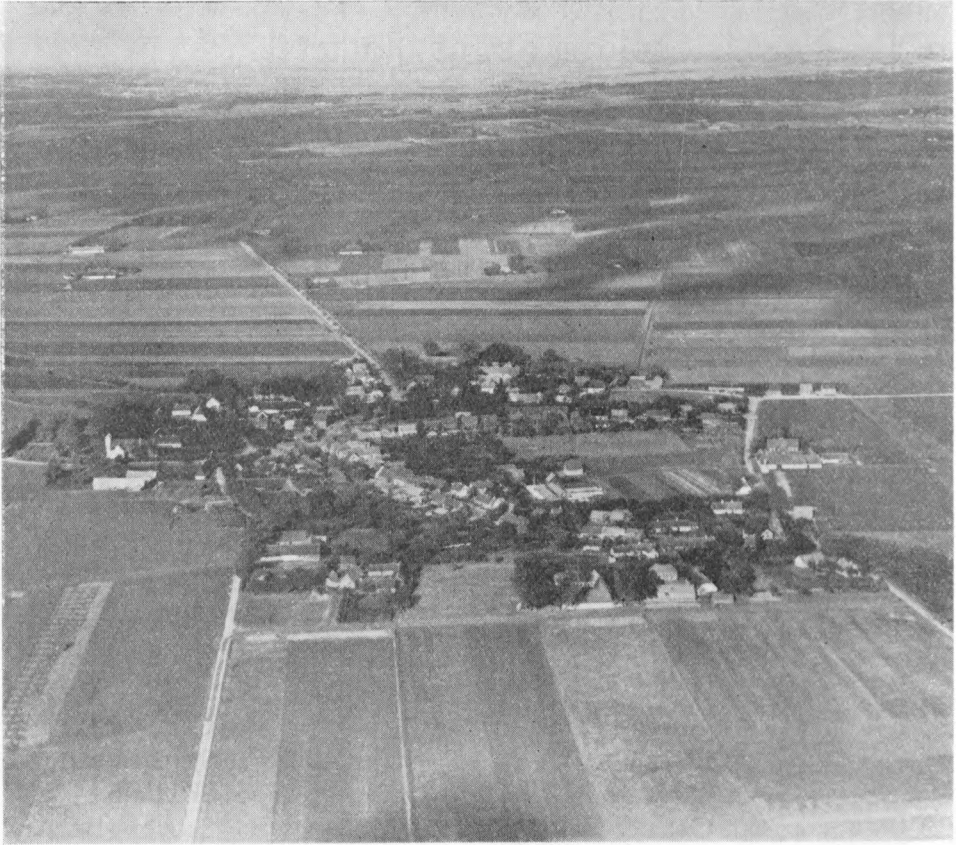
Gylling Sogns Folketal.

15. August 1769 673	1. Februar 1880 1128
1. Juli 1787 695	1. Februar 1890 1260
1. Februar 1801 699	1. Februar 1901 1293
1. Februar 1834 966	1. Februar 1906 1272
1. Februar 1840 1029	1. Februar 1911 1270
1. Februar 1845 1078	1. Februar 1916 1238
1. Februar 1850 1105	1. Februar 1921 1276
1. Februar 1855 1090	5. Novbr. 1925 1265
1. Februar 1860 1094	5. Novbr. 1930 1228
1. Februar 1870 1144	5. Novbr. 1935 1108

For Overensstemmelse med Statistisk Dep. Tællinger garanteres ikke.

Aarhus Amts Inndeling.

Herreder:	Kommuner:	Herreder:	Kommuner:
1. Hads Herred:	1. Torrild. 2. Hundslund. 3. Ørting-Falling. 4. Alrø. 5. Gylling. 6. Gosmer-Halling. 7. Randlev-Bjerager. 8. Odder. 9. Saxild-Nølev.	4. Framlev Herred:	1. Harlev-Framlev. 2. Storning-Stjær-Galten. 3. Sjelle-Skjørring. 4. Skivholme-Skovby (Borum).
2. Ning Herred:	1. Tunø. 2. Beder-Malling. 3. Astrup-Tulstrup-Hvilsted. 4. Thiset. 5. Maarslet. 6. Holme-Tranbjerg. 7. Ormslev-Kolt. 8. Viby.	5. Sabro Herred:	1. Harlev-Framlev. 2. Storning-Stjær-Galten. 3. Lyngaa. 4. Vithen-Haldum-Hadsten (Foldby).
3. Hasle Herred:	1. Aaby. 2. Vejlby. 3. Tilst-Kasted. 4. Brabrand-Aarslev. 5. Borum-Lyngby. <small>(Hasle). (Borum ligger i Framlev Herred).</small>	6. Vester Lisbjerg Herred:	1. Grundfør-Spørring. 2. Søften-Foldby. <small>(Foldby ligger i Sabro Herred).</small> 3. Trige-Ølsted. 4. Hasle-Skejby-Lisbjerg. <small>(Hasle ligger i Hasle Herred).</small> 5. Elev. 6. Elsted.

Gylling By og Omegn.

En Mærkedag.

Den 13. August 1941 er Hundreårsdagen for Udstedelsen af den af Kong Christian den Ottende underskrevne Lov om Oprettelse af Amsraad og Sogneforstanderskaber.

Ved denne Lov blev der givet ensartede Regler for Bestyrelsen af Sognekommunernes fælles Anliggender over hele Landet.

Tidligere var der vel ogsaa en Slags lokalt Selvstyre paa Landet, hvor Bymændene samledes til Bystævne eller Grandestævne, ved hvilket de under Oldermændens Ledelse søgte at gøre Ret og Skel efter de Bestemmelser, der indeholdtes i den for hver Sogn eller By særegent affattede Bylov eller Byskraa.

I Gylling By har der formodentlig ogsaa været et Grandelav og en Bylov; men denne sidstnævnte maa vist desværre for mange Aar siden være bortkommen og glemmt. I alt Fald har jeg aldrig hørt den omtale. Derimod har Søby haft en Bylov, som endnu eksisterer, og som i Afskrift lyder som følger:

Første Side af den originale Søby Bylov.

NO. 19.

Solvfilling.

1739 7 i Maj.
K. Arbog.

¶ Dend Hellig Trefoldigheds

Harom forans vi Efterskønnens
Munningen Lijnmænd, indgaaet og
Paa voris Højæden og Welbaarne
Hjertskab hants Excellence Hr.
Conferentze Raad Rathlovs gode
Lufag og fantsijesu opvættend dunn
Efterskønnens Contract og Lijlors
Dund allernagtigsten Gud til
Aren, og is Munningen Mænd til
Nyden, og det foraldes som følger.

1ste Post.

Naar Oldermænden stander paa Gadestefne, paa Meenige Mænds Vegne noget at udrædte, hvo hannem gjør ulyd, bøde 1 skiepe Byg.

2den Post.

Item Hvo som Ganger i dette Voris Grandelav og vorder Gildbroder, Hand skal sætte tre Mænd for sig Til Visse, at han vil giøre Ret, som hand vil haufue og skal give til lafvet en Half Tønde gaatøl, Og det at indgive inden halffaarsdags, eller at give Dobbelt.

3die Post.

Hvo som iche vil gange i dette voris Grandelav, da haver hannem ingen at Svar til nogen sag, og iche heller at hafve nogen lod i vorris Viide.

4de Post.

Hvo som tilfalder at være Oldermænd eller skudsmand, skal være Forpligtet til at Vare paa Byens Nytt og gafn, og skal skudsmanden Være Forpligtet til at lade skrive, Hvem som ofuertræder Viide og Vedtægter, naar som nogen Hannem det siger og foreviser, Men og ligeledes Være forpligtet til at hafve opsyn med, i alle Sager.

5de Post.

Item at Oldermænden dømmet Ret paa alle Sager, eller at Bøde den Viide, hand Dømmer Paa, om hand Dømmer Uret.

6de Post.

Hvo som iche Vil være Oldermænd eller Skudsmand, skal gifve Til lavet 1 Halv Tønde godt Øl.

7de Post.

Hvo som tøfter (tyvter) eller Bander nogen Paa Voris Grandestefne, Bøder Første gang 1 skiepe byg.

Om Græs Jefning.

8de Post.

Item skal giøres Jefning paa Fælles græs, Næste Søndag efter Sanct Voldborig dag, hvem som da iche Haver Fæmon til sit græs, maa eij tage udenbys Fæmon til Sit græs, og ey heller af Indersternis Fæmon.

9de Post.

Og skal Oldermænden op Næfne 4re Mænd hvert Aar, som skal Grandske og forfare, hvor Mange Høfveder der kand Græsfødis paa Fællesgræsset hvert Aar.

10de Post.

Af Gaard Mændenes Fæmon gifves For hvert stort Høved til Græspenge 1 Mk. Danske og af Indersternis Fæmon for hver Høved 7 Mk. 5 Faar til et Høved og 2de Kalve til et Høved, og betales for et Faar af Indersternerne 6 Sk. og hvo som Fleere Føll eller Kalve haver ind 2. Da gaar de i Jefning lige ved et Stort Høfved.

11te Post.

Hvo som fordølger noget af sit Fæmon enten lidet eller stort, Naar Græss Jefningen giøris Bøde for hvert høvid 2 lod sølv.

12te Post.

Hvo som iche haver Fæmon til Græs, da at nøyes med 1 Mk. for Høvedet.

13de Post.

Item Maa ey Være uden 10 svin til hver Gaard, hvem som haver Fleere, og hans Andre Grander ey Kand forsvare hannem dennem, Da at Være forpligtet til at skaffe Dennem af Marken.

14de Post.

Naar der ey er i Byen 10 Svin til Gaarden, Da gjøres overregning Paa dem, og Deelis lige mange til hver Gaard, og hvem som haver Fleere end Deelingen er, Da giver Hand for hver svin 3 Sk., og dend Der fattes og ey haver efter Deelingen Nøyes med 3 Sk. for et Svin, og maa der ej Være uden 12 Svin til Hver heel gaard. Hvem som haver flere, skafe dennem af Marchen. Bødes maa dertil 3.

15de Post.

Item maa Hver Mand have 4re gammel Giæs og 1 Gasse Til hver heel Gaard, og til hver halve Gaard, 2 giæs og 1 gasse. Og hvo som befindes at have flere Bøde 1 skiepe Byg. For hver gang det paa Klages, og til hver heel Huus 1 Gaas og 1 Gasse, og hvem Som befindes af Indersterne at indlæge flere paa Voris Græs Da at bøde 2 Skieper Biug.

16de Post.

Item maa hver heel hus have paa Voris Fælit 5 faar og 1 Sviin. Og til hver Halfve huus 3 faar, og hvem som haver flere, Da at skaffe dennem af Marchen, Naar der paa siges.

17de Post.

Item skal Madsdag holdes dend Næste Søndag efter at Bygen er Tilsaaet, og Næste Søndag efter Sanct Michels Dag, da at give Hin anden sag, hvo som haver Noget paa anden at Klage, hvo som Da iche Møder Bøde 1 skiep Byg.

18de Post.

Hvem som forsømmer Stefnen 2de Gange og haver ingen i steden For sig, og ey at Være i loflig Forfald, bøde 1 fieringkar Byg. Og at være forpligtet til at holde dend Vedtægt, som hans Medgrander Vedtager.

19de Post.

Hvo som iche lader sit Viede fremkomme paa Kyndelmisse Dag og ikke bevises at, Være Self i Lovlig forfald, da at Møde et bud med Viiden, Heller at gifve dobbelt, og Meeninge Mænd det at udpante, Og hvem som iche medfølger Bøde 1 skiepe Byg.

20de Post.

Hvo som iche vil hafve sine Hester paa fæleden maa Have 2 uden Jefning til Gaarden, og skal de have flere, Da at staa med Meening Mænds Samtyche, I Engstub og Korn Stub, maa de have 4re Bæster til Gaarden, Efter Meeninge Mænds Samtyche, og hvo som Sæter Fleere i tyre, Bøde 1 skiepe Byg hver gang det paa klages.

21de Post.

Item skal Fæmonet ligned i Bygmarchen, om Byg Sæden Indtil at Kornet bliver opløben Og siden at Være efter Vedtægten.

22de Post.

Item Hvilchen mands Fæmon, Som ganger løse af tyret i Vangen, bøde for hver Gang et Fieringskar Byg, og for hvert Høvid Som ganger af Fælleden og ind i Vangen, Bøde et Halv Fieringkar Byg.

23de Post.

Item hvem som haver Vædder Fæmon, og nogen Klager derpaa Og det bliver Bevisligt og iche føres Raad der Ved, for Hver gang det skeer, og Giør Skade, Bødes 1 skiep Byg.

24de Post.

Item Hvis Sviin som ganger i Vangen og giør Skade, Bøde for Hver Sviin 1 Fjk. og for hver Floch Giæs Som findes i Vangen til Skade, Bøde for hver gang 1 fjerringkar Byg, og for hvis Sviin eller Giæs, som findes i Vangen umærchet da at Bøde Dobbelt Viide, og hvem som Holder Giæs og ingen Gasse Bøde 2 Skieper Byg.

25de Post.

Item maa der ingen Have Nogen uskaaren Hæster, eller Føller imellem Voris Øg Løs i Hegnet eller paa fælleden Nogen Mand til skade, heller Derfor at Bøde til Byen 4re Skieper Byg og til Husbunden 1 Rdl.

26de Post.

Item Hvo som bruger anden Mands agger eller Eng, entten Med Læe eller Langjern, og nogen Klager derpaa, og Siun som paa tages, da at Bøde 2 Skieper Byg til Granderne, og 2 Skieper til Synsmændene, den som Skylden Hos Findes.

27de Post.

Item Hvo som over Kaster Kleppen (smal Kant mellem Agrene) Naar han pløjer og udlægger sit Jord, Bøde 2 Skieper Byg, og hvo Som Pløyer Grøften op, som er Skiel Imellem sig og sin Nabo eller Kaster Sten paa anden Mands Jord bøde for hver sted det findes 1 Skiepe Byg, og at forskaffe Eege-Pæl i dend gamle Kleppe og den at nedsætte med 4re Uvillige Danne Mænd, eller at Bøde til Husbunden en Half Rixdaler.

28de Post.

Item om Nogen Klager, og Synis Hand iche haver sit fulde maal, Da maa hand tage Syen fra Stefne. Om det da befindis da maa hand tage 4re Mænd, som skal viise hannem Ret skiel, dog staa Een hver mands Fæstebref udi sin Fulde Valeur, Nemlig, at en hver nyder, det hans Formand har nødt.

29de Post.

Item hvo som hugger udj Anden Mands Skov, enthen gierpæl eller torn, uden hans minde Bøde 4re Skieper Byg, eller hvem som hugger nogen mands skov eller giersel om Sommeren i Uløflig tid, Bøder til Byen 4re skieper Byg og til Husbunden 1 Rdl.

30te Post.

Item Hvo som befindes at Bære hiem, skov eller gierde, entten af Gaardmændene heller Indersterne Bøde 1 skiepe Byg.

31te Post.

Item hvo som Ridder eller Kiører over agger eller Eng, nogen til Skade, eller giennem Pløjer nogen Sædvanlige Veje, eller opkaster Gierder, eller nedtræder dem, Bøder 1 Skiepe Byg.

32te Post.

Item Hvo som tager nogen Mands Ploug Redskab harre eller Trommel Uden hans Minde, Bøder 1 Skiepe Byg. Og hvo som hugger nogen Mands Hafvested Piller eller andet Bøde 1 Skiepe Byg og tale Ejermændens Minde, som Skaden Fik.

33te Post.

Item hvo som borttager Nogen mands Gierde Torne Eller Stafver, Bøde 4re skieper Byg, og siden at Være Fra Vorris lav, endtil saa længe, at han indlæger siin indgang paa Nye.

34te Post.

Item hvo som iche føder Byetyren som forsvarlig Kand Være, skal Bøde 4re Skieper Byg, og skal optages 2de Mænd, Som dend skal Syne, hos en Hver, og skal en hver mand Være forpligtet til at holde Hannem 2 Nætter og Dage for Hver Koe og Qvie, som er 2 Aar.

35te Post.

Item Hvilken mand som Tilkommer en Orning skal skaffe en Dygtig orning til Sanct Hansdag, og siden føde den som forsvarligt Kand Være, eller at Bøde en Halv Rigsdaler for hver gang, som paa Klages, Og til saalænge der bliver skaffet en anden, som er Dygtig, og dette til Næst Efterkommende St. Hansdag.

36te Post.

Item hvo som forsømmer at hiore med Hyrden, naar hand Blifer tilsagt, skal Bøde 1 skiepe Byg, Saa og for hvad hier som bliver optagen.

37te Post.

Item om Nogen gilde broder For giæld sag eller dislige giver anden Sag, da skal hand udkræfve af Oldermænden 2 Mænd, som skal Give hannem Varsel og siden at Forfølge hannem til 3die stefning, Og da at give dend skyldige sag, Og skal saa Oldermænden udtage 2 Mænd, som skal sige hannem fra lavet, hvis hand iche taler Minde til 4de Stefning, og der foruden at bøde 4re Skieper Byg til Byen, og lader han sig Giøre Fra Lafvet, saa skal hand Dog betale dend skyldige, og siden at være Fra lafvet, Paa Voris Stefne, til saalænge hand ind læger Sin indgang Paa nye.

38te Post.

Hvem som Slaar hver andre blaae eller blodig, eller Rychis haar, skal bøde 4re skieper byg til Byen.

39te Post.

Item Hvo som æreskiender hin Anden, for skiælmer og tyve Og ikke lovligen Beviser, Bøde 4re skieper Byg til Byen, og er Dend anden Skyldig, da at Være Fra Voris lav og Samqvem.

40de Post.

Hvo som Bander eller løgter hver Andre i Samfund, Bøder hver Gang det findes 6 Skilling.

41. Post.

End Svær nogen Unød og utrang om Guds Død Vunder Og andre store Eeder og Bander hver Gang 1 Mk.

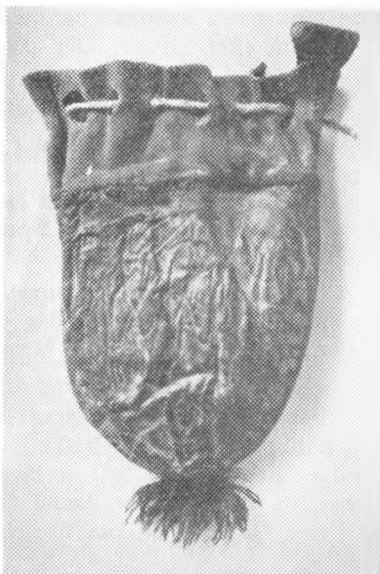
42de Post.

Item hvo som lader Nogen Hæste Skiære, da maa hand Hafve dennem paa fælles Græs, i 8te Dage, hvor hver Mand haver Part.

Om Siun.

43de Post.

Item skal optages 2de Mænd tilligemed Oldermænd og Skudsmand, som skal Syne vore Ildsteder 4re Gange om Aaret, Nemlig Nogle Dage før Juel, Nogle Dage Før Paaske og nogle Dage før Sanct hansdag og Sanct Michels Dag, og

Bypungen.

hvis ildsteder, som iche findes Forsvarligen, skal Bøde 1 Rigsdlr. til Hosbunden og der Foruden Slages neder.

44de Post.

Item om Bye mændene kommer i Tvist om nogen handel eller sag, I hvad det være Kand, da skal Oldermænden udtage 2de Mænd Som iche ere Besvogrede med dend tvistige, og hvis de tvende Mænd med Oldermænd og Skudsmand siger frem eller tilbage, Det skal stande til fulde.

45de Post.

Item hvilken Mand, som bliver optagen til nogen syn Og iche Vil Være følgagtig, Bøde 1 Skiepe Byg.

46de Post.

Item hvo som overfalder nogen Synsmand med Utilbørlig ord for deres Syn, At afhjemle Bøde 1 skiepe Byg.

47de Post.

Hvo som begierer Synsmænd ud, da skal Siuns-Mændene en hver Nyde 3 Sk. for sit Syen, og næste Søndag der Efter afhjemle sit Syen, og den som skylden hosfindes Bør og skal Svare Mændene og Viidet til Byen efter Sagens Beskaffenhed.

48de Post.

Item Naar Marchen tages i Fred, da skal der gaas Hauge syn. Første gang en skilling, og da skal hafve siuns Mændene ud Vælge dennem som haver Brøstfældige gierder eller Self at Bøde Viide, Og Naar De er advaret og iche Strax lucher, da Bøde de for Andet Siun 1 skiepe Byg, lige det Samme For hver gang, de haver Gaaet Syen, om de iche var Færdige efter Loven.

49de Post.

Item om Nogen af Gilde Brødrene om Høsten bliver Siug eller deres folch, saa at de iche Kand høste deres Korn i Rette Tid, da skal Meeninge Mand Være forpligtet til at komme hannem en Dag til hielp, heller at Bøde 1 skiepe Byg.

50de Post.

Item Naar Oldermænden lyser af Vangen noget Fæmon Og hvis siden findes Bøde herfor 1 Skiepe Byg.

51. Post.

Item Hvis Fæmon som gjør Anden Mand skade, Paa hans Korn, skal hand betale hannem Det uden hvis hand vil have hannem i Fodring, eller at Bøde 1 Rigsdaler.

52de Post.

Item hvo som Sætter i Tyre paa en anden Mands Jord uden Hans Minde Bøde 1 Skiepe Biug for Hver tyrslag.

53de Post.

Item hvo som Riider eller Kiører Nogen Vangeled i Stykker Bøde 1 Skiepe Byg, og hvo som iche lucher det Bøde Ilige maaede det samme.

54de Post.

Item skal ingen maa have nogen Huusfolch til huuse entten Gaardmænd eller Inderster, Uden det er med Hosbundens og Meeninge Granders Villie og Minde. Hvo det gjør skal give til Granderne 4 Skieper Byg, som got og forsvarligt er, og 2 Rixdlr. til Hosbunden. Icke Heller skal nogen af Granderne Maa give nogen Lov, at Indtage nogen huusfolck, uden det sker udj Meeninge Granders Forsamling og samtyche Eller Hosbunden tillader under Lige Straff.

55de Post.

Om gierder som gaar af lave, entten Marchskiel Gierder eller anden steds I Marchen, eller i Byen, Om fred haugen Imellem Gaardene, og der paa Klages Og iche føres Raad der til, Da at Bøde 1 skiepe Bygs Viide For hver Gang det Paa klages.

56de Post.

Naar nogen bliver advahret at hans Gierder er Brøstfældige Til skade, og, straks at gjøre færdig Bøde første Gang 1 Skilling, Siden hver Dag 1 Skilling. Findis de for andet Syn, da at Bøde 1 skiepe Biug.

57de Post.

Half Syns Mændene skal dennem at Vare, eller Self Bøde hvis Viiede Som falder efter laugsiunet er Giort, og at hiemle Deris syn, I Rette Tiid, eller at Bøde 1 Skiepe Biug.

58de Post.

Hvo som opkaster nogen gierde eller Anden Byes gierde, som lucher til voris March, da betale hvad skade der sker Igiennem, enten paa fæmon eller Korn, indtil saalænge Hand lucher dem forsvarligt, Om det bliver befunden, Og han Bevislig gøres, eller Bøde 2 Skieper Byg.

59de Post.

Naar Oldermænden og Skudsmanden, for Vinter tilsiger Bye mændene at opkaste og Grave, og Efter Vinther eller saa tit som Behov giøris For Vand og Vandløb, skal og Strax Være følgagtig, og hvo som iche medganger at grave og opkaste, da Bøde 2 skiepe Byg, og saa dybt som Behouf gøres at Grave.

60de Post.

Hvo som over falder Byens Tienner, Marchmanden eller Hyrden med utilbørlig ord, da at Bøde 1 skiepe Byg uden hand gjør dem uret.

61de Post.

Om nogen forholder Marchmanden eller Hyrden sin Løn, da skal Meeninge Mand medfølge dem at udpante, Bøde 1 skiepe Biug, Uden de Haver forbrøt Dennem, at dend Kand forholdes.

62de Post.

Hvo som tillucher enten Leed eller Stetter, som kand bevisis af gammel Tiid haver Værdi, Da at Bøde 1 skiepe Byg for hver gang paa Klages.

63de Post.

Hvo som Skiuler paa Gaden, da skal de Være forpligtet til igien at holde den Jefn, Saa vit Som de Skiuler med Sten og Grud, heller at Bøde 1 Skip Byg.

64de Post.

Item hvem som tager fremede Svin paa Marchen skal Bøde til Byen 1 tønne Biug, og der Foruden strax at skaffe dennrm Af Marchen igien, eller og at Bøde 1 skiepe Byg, for hver Gang di her Efter bliver Befunden.

65de Post.

Item hvo som udreter nogen deris Ærinder og Begier at tage fremmede Sviin Paa Marchen Og den det først Belover at Samtyche skal Bøde 1 Skiepe Byg.

66de Post.

Item hvo som samtycher nogen Uden Byes at hugge Skov eller Busk, skal Bøde 4 Skieper Byg. Det samme er og om Nogen af Granderne udlaaner sine Hæste og Vogne i skoven og Self og sine Folch iche er med, og Der Bliver Noget hugget skoven til skade, Skal Ilige maade Bøde 4re Skieper Biug.

67de Post.

Item ingen maa Klage for Sin Hosbunde, Førend hand Klager det ad stefne, uden 4re Skieper Biugs Viiede.

68de Post.

Item ingen maa tage tang For Andres Jord, under 1 skp. Biugs Viiede for hver Gang det Findis.

69de Post.

Item hvo som gaaer i dette Voris Grandelav og Vorder Gildbroder, hand

skal Sætte 2 Mænd for sig til Visse, At hand vil Giøre Ræt som hand vil have, og skal give lige som hans ander Formænd Har givet.

70de Post.

Item Hvo som af Granderne Eller huus mænd iche Kommer at følge Liig til Graven, enthen Mand eller Karl, eller fuldkomen Bud, da skal de Bøde i skieper Byg, Om de iche ere Syge, eller i Anden lovlig forfald.

71de Post.

Item maa ingen af granderne Samtyche nogen uden Byens at tyre Bæster, eller fæ paa Marchen under 4re skieper Bygs Viide.

72de Post.

Hvem af Granderne, som falder for med et Føløg, skal efter meninge Mands Samtyche, Nyde det i Koedriften, for en Koe, og gjøre Græs Jefning der for, og Om der er Nogen af Granderne Som haver flere end et, Da maa dennem iche tilladis Flere ind et.

73de Post.

Item de Kalve som Bliver Fød for St. Mortensdag, skal der Giøris græs Jefning for, lige som for et Andet Stort Høved.

74de Post.

Saa som et og Andet, til Guds Ære og Byens Nytte, her udi er udelugt, alt saa fandt Voris Høygunstige Naadige Herre og Husbunde for got Efterfølgende Poster her udi Endnu at lade indføre.

75de Post.

Oldermanden skal aarlig med tvende Mænd, efter see hver Mands Gaard, og hvo som Befindis iche at holde Jord og Møg Fra sin Gaarder Bøde til Byen For hver Gang det Befindis 4re Skieper Biug.

76de Post.

Dersom nogen om hellige Dage Bifindes med grov Arbejde, Det være sig med Pløying, Haren, Møgaggen, høsten eller Slæten, Skagen eller Broden Bøde 4re skieper Byg.

77de Post.

Dersom nogen befindes at Skage eller Braade om Natten eller ved Lys, Bøde hver gang Det befindes 4re Skieper Byg.

78de Post.

Ingen Bør at gaa paa gaden med nogen tændt Tobachspibe entten i Haand eller Mund, med mindre dend er forsynet Med Saadan en Hytte at dend ey Kand giøre skade, thi ellers Bøde hand første Gang 2 Mk., Anden gang 4 Mk., og 3die gang eller saa ofte det skeer.

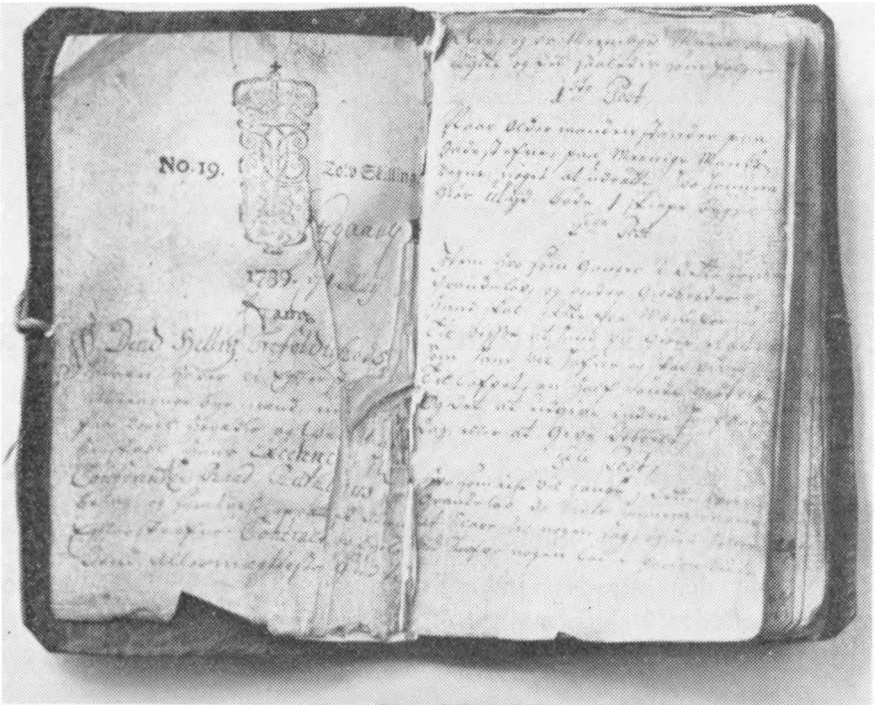
79de Post.

Alle de Bøder, som udgifves, Bør at samles udjen Cassa Og Allene anvendes udi andledning af Hans May.ts Høypriselige Lov til Byens Nytte.

Ydermere Haver vi samptlige Søbye Mænd, og Grander, Nemlig Seyer Pedersen, Rasmus Michelsen, Frands Sørensen, Niels Pedersen, Hans Hansen, Søren Pedersen, Anders Eskesen, Povel Sørensen, Tøger Jensen og Thomas Sørensen Byen til Nytte og Gavn vedtagen og befindis i denne forskrefne Byelov at være indskreven, Skal af os holdes og Efterkommis Lige saa fuldkommelig, som det Her udi findes indført, og at Denne Forskrefne Bye lov af os Samptlig underskrives. Og til dets yderligere stadfæstelse Haver vi venlig om Bedet Vores Høygunstige herre og Hosbunde Høj og velbaarne Hr. Conferendse Raad og Jæger Mester Christian Rathlou Ville behage tillige med os at Approbere og underskrive. Søbye ut Supra.

Denne Bye Lov, som paa Guds og H. K. May.st Lov er funderit approberes af

C. Rathlou.

Byloven.

Originalen til foranstaaende Bylov for Søbye er nu i Aar 201 Aar gammel. Den er skrevet særdeles smukt med gotisk Skrift paa Pergamentpapir og forsynet med et stift Læderomslag, og naar man tager dens Alder i Betragtning, maa den siges at være vel bevaret.

Tidens Tand og Datidens Ordstilling, som saa vidt mulig er efterlignet, har dog i nogen Maade vanskeliggjort Afskrivningen, og det er ikke umuligt, at enkelte Uoverensstemmelser senere vil kunne paapeges.

Til Byloven er senere gjort efterfølgende Tilføjelse, som ikke er nær saa let læselig; men som dog maa være affatter af en ikke ulærd Mand, som har forstaaet at benytte enkelte latinske Vendinger.

Gylling, den 26. Januar 1940.

Jens Carlo Andersen.

For Aaret 1794

Er Søbye Mænd samtykt og contænt¹⁾ den Idgang²⁾ det Conferere³⁾ skal Ihgive for hver Persons Idgang, være sig Mand eller Kvinder 6 Potter Brændevin, 3 Kander godt forsvarlig Øl, som tvende Mænd skal antage forud, og en god Smørbrød med Ost eller Kiød paa.

1) Formodentlig: bestemt.

2) Optagelsesafgift.

3) Medbroder, Grande.

Denne sidste Bestemmelse ligesom de fleste af de i Byloven fastsatte Bøder kunde tyde paa, at god Mad, Øl og Brændevin har været noget af det, som de gamle brave Søbye Mænd har henregnet til, hvad der hører til Byens og Samfundets Bedste.

Gylling Kommune og dens Bestyrelse.

Som tidligere antydet blev der den 13. August 1841 stadfæstet en Lov om Oprettelse af Amtsraad og Sogneforstanderskaber, og hvorledes denne Lov blev praktiseret i Gylling, vil efternævnte Udskrift af Valgprotokollen give et lille Indblik i:

Aar 1841 den 30te November blev den i Anordning af 13de August dette Aar befalede Valgforsamling for Gylling Sogn afholdt i Gylling Hovedskole, for efter Stiftamtets Skrivelse af 1. Oktober d. A. at udvælge 8te Sogneforstandere for Gylling Sogn. Ifølge bemeldte Stiftamtsskrivelse bleve vi undertegnede Gaardmænd, nemlig Isaak Andersen og Poul Jensen, Gylling, samt Jens Nielsen af Leerdrup beskikkede til at være Valgbestyrere, af hvilke den første efter de 2de sidstnævntes Valg blev udnævnt til Bestyrelsesformand.

Torsdagen den 4de November sidstleden havde Valgbestyrelsen sit første Møde, i hvilket denne i Forening med Sognefoged Søren Sørensen udfærdigede den lovbefalede — og Valgprotokollen vedlagte Valgliste. Denne blev Søndagen den 7de November offentligen bekendtgjort ved Kirkestævne af Sognefogden, hos hvem den derefter blev henlagt til offentlig Eftersyn i 14 Dage.

Den 20de i denne Maaned var Valgbestyrelsen atter forsamlede for at bestemme Valgdagen. Denne blev da efter fælles Overenskomst bestemt til den ovennævnte 30te November. Bekendtgørelsen herom blev derpaa Dagen efter, Søndag den 21de November bekendtgjort af Sognefogden ved Kirkestævne, ligesom der i Ugen foran Valgdagen blev ved et Bud givet hver enkelt Vælger Underretning derom, saa at ingen kan undskylde sig med Uvidenhed om de tagne Bestemmelser.

Valget blev derefter paa den tidligere nævnte 30te November, efter at Formanden havde betydet Vælgerne Sagens Vigtighed og tilraadet dem at vælge med fornuftigt Overlæg, af ham og Bestyrelsens øvrige Medlemmer begyndt og forfremmet, saaledes som herefter findes beskrevet:

Uddrag af den benyttede Stemmeliste.

Nr.	Bye	Vælgeren	De valgte
1	Gyllingnæs		Ejeren fraværende, og ingen mødte paa hans Vegne.
2	Gylling	Herr Pastor Møller.	1. Isaak Andersen, 2. Poul Jensen, 3. Jens Jensen den yngre, 4. Niels Christensen, 5. Knud Rasmussen, 6. Søren Sørensen af Leerdrup, 7. Jens Nielsen, 8. Knud Jensen.
3		Isaak Andersen	1. Poul Jensen, 2. Peder Jensen, Leerdrup, 3. Søren Sørensen, Leerdrup, 4. Knud Rasmussen, 5. Knud Jensen, 6. Niels Christensen, 7. Rasmus Rasmussen, 8. Jens Markussen.

Ialt 64 Vælgere.

Ifølge foranstaaende og den sluttede Sammentælling af Stemmerne blev Resultatet følgende:

1. Isaak Andersen	havde	45	Stemmer.
2. Knud Rasmussen	—	43	—
3. Poul Jensen	—	38	—
4. Niels Christensen	—	32	—
5. Jens Markussen	—	31	—
6. Knud Jensen	—	28	—
7. S. Sørensen, Leerdrup	—	25	—
8. Mikkel Christensen	—	22	—

som altsaa blev erklærede for Sogneforstandere.

De udnævnte modtog alle Valget.

Saaledes tilstilles Forhandlingen til Stiftamtets højgunstige Kjendelse og Approbation af Valgbestyrelsen for Gylling Sogn.

Datum ut supra.

Isaak Andersen,
Formand.

Poul Jensen.

Jens Nielsen,
Leerdrup.

Efter at nærværende Protokol over Valgforhandlingen til Sogneforstandere i Gylling Sogn havde været indsendt til Stiftamtets Eftersyn, modtoges den 6te Januar 1842 følgende Skrivelse fra Stiftamtet:

„At jeg ved det skedte Valg af Sogneforstandere for Gylling Sogn intet har fundet at erindre, meldes herved overensstemmende med Anordningen af 13de August 1841, § 9, og forventer jeg saasnart Valget af en Formand er skeet, at modtage Underretning derom“.

Aarhus Stiftamthus, den 31. December 1841.

Rosenkrantz,
konstitueret.

Til Valgbestyrelsen og Sogneforstanderskabet i Gylling Sogn.

1842 den 8de Januar har Gaardmand Knud Rasmussen som den Ældste af de udvalgte Sogneforstandere ifølge foranstaaende Skrivelse i Overensstemmelse med Anordningen af 13de August 1841 § 11 sammen kaldt samtlige Forstandere for at foranstalte en Formand valgt, og fandt denne Forsamling Sted i bemeldte Sogneforstander Knud Rasmussens Gaard. Tillige var Sognepræsten tilstede i dette Møde. Da Afstemningen foretoges paa en Formand i Forstanderskabet, faldt de enkelte Stemmer saaledes:

Sognepræsten stemmede paa Poul Jensen.
 Gmd. Isaak Andersen stemmede paa . . . Knud Rasmussen.
 Gmd. Niels Christensen stemmede paa Poul Jensen.
 Gmd. Poul Jensen stemmede paa Isaak Andersen.
 Gmd. Jens Markussen stemmede paa . . Knud Rasmussen.
 Gmd. Knud Jensen stemmede paa Knud Rasmussen.
 Gmd. Søren Sørensen stemmede paa . . . Poul Jensen.
 Gmd. Mikkel Christensen stemmede paa Poul Jensen.
 Gmd. Knud Rasmussen stemmede paa Poul Jensen.

Det blev altsaa Poul Jensen, der fik de fleste Stemmer, nemlig i Alt 5, og ifølge heraf erkjendes han herved i Overensstemmelse med § 11 i den nævnte Anordning for Forstanderskabets Formand.

Efter at den udvalgte Formand Poul Jensen derpaa havde indtaget Forsædet i Forsamlingen, skredes til Valg af de Mænd, af Forstanderskabet, der dels skulde overtage Skolepatronens Function, dels assistere Præsten som Fattigforstandere, eller baade Skolepatron og Præsten som Skoleforstandere.

Afstemningen til Skolepatron udfaldt saaledes:

Sognepræsten stemmede paa	Sogneforstander	Isaak Andersen
Gmd. Isaak Andersen stemmede paa	—	Knud Rasmussen
Gmd. Knud Rasmussen	—	Isaak Andersen
Gmd. Niels Christensen	—	Isaak Andersen
Gmd. Jens Markussen	—	Isaak Andersen
Gmd. Knud Jensen	—	Isaak Andersen
Gmd. Søren Sørensen	—	Isaak Andersen
Gmd. Mikkel Christensen	—	Isaak Andersen
Formand Poul Jensen	—	Isaak Andersen

Sogneforstander Isaak Andersen blev saaledes med 7 Stemmer erklæret for Skolepatron.

Ved Valget af Skoleforstandere faldt Stemmerne som følger:

Sognepræsten stemmede paa	Knud Rasmussen og Niels Christensen
Gmd. Isaak Andersen stemmede paa	Knud Rasmussen og Niels Christensen
Gmd. Niels Christensen	— - Jens Markussen og Mikkel Christensen
Gmd. Jens Markussen	— - Knud Rasmussen og Niels Christensen
Gmd. Knud Jensen	— - Niels Rasmussen og Jens Markussen
Gmd. Søren Sørensen	— - Niels Christensen og Jens Markussen
Gmd. Mikkel Christensen	— - Knud Rasmussen og Niels Christensen
Formanden Poul Jensen	— - Knud Rasmussen og Niels Christensen
Gmd. Knud Rasmussen	— - Jens Markussen og Niels Christensen

Saaledes blev Niels Christensen med 8 Stemmer og Knud Rasmussen med 5 Stemmer Skoleforstandere.

Endelig gik det ved Afstemningen til Fattigforstandere saaledes:

Sognepræsten stemmede paa	Mikkel Christensen og Søren Sørensen
Gmd. Isaaq Andersen stemmede paa	Mikkel Christensen og Søren Sørensen
Gmd. Knud Rasmussen — -	Mikkel Christensen og Søren Sørensen
Gmd. Niels Christensen — -	Mikkel Christensen og Søren Sørensen
Gmd. Jens Markussen — -	Mikkel Christensen og Søren Sørensen
Gmd. Knud Jensen — -	Mikkel Christensen og Søren Sørensen
Gmd. Søren Sørensen — -	Jens Markussen og Knud Jensen
Gmd. Mikkel Christensen — -	Jens Markussen og Søren Sørensen.
Gmd. og Fmd. Poul Jensen — -	Mikkel Christensen og Søren Sørensen

Altsaa blev Søren Sørensen med 8 Stemmer og Mikkel Christensen med 7 Stemmer valgte til Fattigforstandere.

Sluttelig bemærkes, at det inden dette første Møde af Gylling Sogns Forstandere opløstes, overdroges til den valgte Formand at gjøre Indberetning til Stiftamtet om, hvem der i Dags-Mødet var med fleste Stemmer valgt til Gylling Sogneforstanderskabs Formand, Poul Jensen.

*H. L. Møller. Isaaq Andersen. Knud Rasmussen. Niels Christensen. Søren Sørensen.
Mikkel Christensen. Knud Jensen. Jens Markussen.*

2det Valg af Sogneforstandere.

Efter at det i Gylling Sogneforstanderskabs Møde den 22de November 1844 ved Lodtrækning var tilfalden de 4 Sogneforstandere Isaaq Andersen, Poul Jensen, Søren Sørensen og Jens Markussen at udtræde af Sogneforstanderskabet, blev det i samme Møde med de fleste Stemmer overdraget Sogneforstanderne Isaaq Andersen og Poul Jensen i Forening med Formanden Knud Rasmussen at træffe de fornødne Foranstaltninger til, at der snarest mulig kunde blive gjenvalgte 4 nye Sogneforstandere i de Fratrædendes Sted.

I den Anledning blev og den befalede Valgliste den 27de November 1844 affattet af Formanden og Sogneforstander Poul Jensen i Forening med Sognepræsten, saavel som med Sognefogden Søren Sørensen og straks derpaa i Forbindelse med Bekjendtgørelse ved første Kirkestævne henlagt hos Sognefogden til Eftersyn og Efterretning for alle Vedkommende, og man havde haabet, at Valget af nye Sogneforstandere kunde være blevet foretaget i Ugen mellem 15de og 22de December, og altsaa betimelig inden Aarets Udgang.

Som Sogneforstanderskabet imidlertid var kommen til Kundskab om, at Ejeren af Gaarden Gyllingnæs ved den nye Matrikul havde faaet saa meget Hartkorn, at han rimelig vilde være berettiget til uden Valg at indtræde i Sogneforstanderskabet, og man dog ikke vidste, om hans Indtrædelse ikke mulig kunde faa til Følge, at der istedet for de 4 fratrædende Sogneforstandere kun blev at vælge 3 nye, foranlediges man herved under 3die ds. at indgaa til Stiftamtet med en Forespørgsel desangaaende, ligesom man ogsaa var af den Formening, at man ingen Berettigelse

havde til at foretage Valg af nye Sogneforstandere, saa længe man ikke havde erholdt Stiftamtets Erklæring angaaende det Omspurgte. Den attraaede Erklæring fra Stiftamtet modtoges den 10de Januar 1845 og var saaledes lydende:

„I Anledning af Sogneforstanderskabets behagelige Skrivelse af 3die f. M. „hvori forespørges a), om Proprietær Mylord til Gyllingnæs, som efter den „ældre Matricul kun havde 18 Tdr. Hartkorn, men efter den nye Matricul „har faaet 36 Tdr., ifølge Bestemmelserne i Anordning af 13. August 1841 „§ 2 er berettiget til uden Valg at indtræde i Sogneforstanderskabet, og b) „om denne Indtrædelse bør medføre Nedsættelse i Antallet af Sogneforstander- „skabets Medlemmer —, undlader jeg ikke tjenstligen at melde til behagelig „Efterretning, at Proprietær Mylord ifølge Fr. 25de Okt. 1844 § 5 har den „omspurgte Ret til at indtræde i Sogneforstanderskabet uden Valg, men at „denne Indtrædelse ikke i og for sig medfører Nødvendigheden af, at For- „standerskabets Antal af Medlemmer nedsættes, hvorimod Forstanderskabet, „saafremt saadan Nedsættelse paa Grund af siin Omstændighed attraas, herom „vil have at indgive Andragende til Amtsraadet.

„Aarhus Stiftamthus, den 7de Januar 1845.

Graab.“

Da der for Forstanderskabet selv ingen Grund var til at andrage paa Nedsættelse af dets Medlemstal, naar dette ellers ikke i den omspurgte Anledning var fornødent, afgjorde den udnævnte Valgbestyrelse Løverdagen den 11te Januar ved fælles Overenskomst, at det udsatte Valg snarest mulig blev at foretage, og berammede man da Torsdagen den 21. Januar til Valgdag, ligesom Gylling Hovedskole bestemtes at være Valglokale, hvor Valget skulde foregaa.

Den straks paafølgende Søndag den 12te Januar skedte den forekrevne Kundgjørelse desangaaende ved Kirkestævne, og forat ingen Vedkommende i Sognet skulde blive uvidende om de tagne Bestemmelser, foranstaltedes der tillige, at hver Vælger i Sognet ved et dertil udvalgt og omgaaende Bud blev underrettet om den berammede Valgdag.

Overensstemmende med den skedte Bekjendtgørelse var den udnævnte Valgbestyrelse tilstede i Gylling Hovedskole den 21de Januar 1845, og efter at Vælgerne havde samlet sig og vare blevne anmodede om at vælge efter bedste Overlæg og Skjønnende, blev Stemmesamlingen til 4 nye Sogneforstandere begyndt af Formanden og de 2de udvalgte Medhjælpere, samt fremmet og tilendebragt saaledes, som paa de følgende Blade findes beskrevet.

En Fortegnelse over Vælgerne ved dette Valg:

1 Hr. Proprietær Mylord, Gyllingnæs.	12 - Søren Pedersen, yngre, Gylling.
2 Sognepræsten Møller, Gylling.	13 - Jens Mogensen, —
3 Sognefoged Søren Sørensen, Gylling.	14 - Hans Rasmussen, —
4 Gmd. Rasm. Rasmussen Hjernø, —	15 - Peder Poulsen, —
5 - Søren Pedersen, ældre, —	16 - Niels Christensen, —
6 - Hans Jensen, —	17 - Rasmus Sørensen, —
7 - Jørgen Jensen, —	18 - Mikkel Christensen, —
8 - Poul Jensen —	19 - Jens Sørensen Rørth, —
9 - Jens Jensen, yngre, —	20 - Søren Rasmussen, —
10 - Rasmus Jensen, —	21 - Jens Jensen, ældre, —
11 - Isaak Andersen, —	22 - Rasmus Pedersen, —

23	Gmd. Christen Jensen,	Gylling.	48	Boelsmd. Jakob Petersen,	Gylling.
24	- Christen Rasmussen,	—	49	Kirkesanger og Skolel. Wissing,	—
25	- Anders Jensen,	—	50	Parcellist Rasmus Jensen,	—
26	- Knud Rasmussen,	—	51	- Rasm. Nielsen Dauberg,	—
27	- Hans Andersen,	—	52	-	—
28	- Peder Mortensen,	—	53	- Hans Jørgensen,	—
29	- Jens Rasmussen,	—	54	- Rasmus Frederiksen,	—
30	- Jens Hansen,	—	55	- Mogens Pedersen,	—
31	- Just Poulsen,	—	56	Gmd. Jens Nielsen, Leerdrup	
32	- Jens Markussen,	—	57	- Søren Sørensen,	—
33	- Peder Jensen,	—	58	- Jens Sørensen,	—
34	- Morten Hansen,	—	59	- Peder Andersen,	—
35	- Peder Madsen,	—	60	- Søren Jensen,	—
36	- Mikkel Jensen Torrild,	—	61	- Søren Andersens Enke, Leerdrup.	
37	- Rasmus Albrektsen,	—	62	- Peder Jensen.	—
38	- Jens Andersen,	—	63	- Christen Laursen,	—
39	Boelsmd. Frederik Pedersen	—	64	Husmd. Poul Pedersen,	—
40	Gmd. Niels Jørgensen Drejer,	—	65	- Søren Sørensen Hyrde,	—
41	- Jens Jensen Skov,	—	66	Gmd. Jens Hansens Enke	—
42	Boelsmd. Mikkel Jensen Randlev, Gylling.		67	- Søren Sørensen, Søbye.	
43	- Jørgen Justsen,	—	68	- Morten Rasmussen,	—
44	- Peder Sørensen,	—	69	- Knud Jensen,	—
45	- Frands Jensen,	—	70	- Markus Sørensen,	—
46	- Jørgen Rasmussen,	—	71	- Niels Mikkelsen,	—
47	- Søren Hansen Sjøleglad,	—	72	- Anders Mikkelsen,	—

Da samtlige mødte Vælgere saaledes hver især havde afgivet deres Stemmer, og man derefter skred til Stemmemnes Optælling fandtes at

Gaardmand Peder Mortensen, Gylling	havde faaet	43	Stemmer.
— Peder Jensen, Leerdrup,	— —	38	—
— Rasm. Rasmussen Hjernø, Gylling,	— —	35	—
— Rasmus Sørensen, Gylling,	— —	27	—

Alle de øvrige havde færre Stemmer. Disse 4 Mænd blev altsaa erklærede for udvalgte Sogneforstandere, ligesom de og selv vare tilstede og modtog Valget.

Med et Ord bemærkes kun endnu, at Hr. Proprietær Mylord tillige anses for at have tiltraadt Sogneforstanderskabet uden Valg, paa Grund af sin Gaards Hartkorn.

Og saaledes henstilles denne Valghandling og sammes Udfald til det høje Stiftamts gunstige Bedømmelse og Approbation.

Gylling Sogneforstanderskab, den 21de Januar 1845.

Knud Rasmussen,
Fmd.

H. L. Møller. Poul Jensen. Mikkel Christensen. Niels Christensen.
Isaak Andersen. Knud Jensen. Jens Markussen.

(Sogneforstander Søren Sørensen var ved Sygdom forhindret i selv personlig at overvære foranstaaende Valghandling, hvorfor hans Navn ej heller findes blandt Underskrifterne).

Hermed afsluttes denne lille Oversigt over, hvorledes Valglovens Bestemmelser blev overholdt i det kommunale Selvstyre for hundrede Aar siden.

Protokollen er stedse ført af daværende Sognepræst Hans Lassen Møller, hvis smukke tydelige Skrift endnu let kan læses.

Fortegnelse af samtlige Valg

af Sogneforstandere og Sogneraadsmedlemmer siden Udstedelse
af Anordningen af 13. August 1841.

Valgaar og Dato	De valgte Navne	Stilling	Bopæl	Antal St.	Afgang	Anmærkninger
30/11 1841	Isaak Andersen	Gmd.	Gylling	45	31.12.1844	
	Knud Rasmussen	—	—	43	31.12.1844	
	Poul Jensen	—	—	38	31.12.1844	
	Niels Christensen	—	—	32	31.12.1847	
	Jens Markussen	—	—	31	31.12.1844	
	Knud Jensen	—	Søbye	28	31.12.1847	
	Søren Sørensen	—	Leerdrup	25	31.12.1844	
	Mikkel Christensen	—	Gylling	22	31.12.1847	
21/1 1845	Peder Mortensen	—	—	43		Genvalgt
	Peder Jensen	—	Leerdrup	38	31.12.1850	
	Rasm. Rasmussen, Hjernø	—	Gylling	35	31.12.1850	
14/12 1847	Rasmus Sørensen	—	—	27	31.12.1850	
	Hans Jensen	—	—	38	31.12.1853	
	Rasmus Pedersen	—	—	31	31.12.1853	
	Hans Andersen	—	—	28	31.12.1853	
23/12 1850	Mads Nielsen	—	Søbye	26	31.12.1853	
	P. Mortensen	—	Gylling	33		
	Walther	Forpagter	G. Præsteg.	31	31.12.1855	
27/12 1853	R. J. Wissing	Gmd.	Gylling	16	31.12.1855	Genvalgt Genvalgt Genvalgt
	Jens Sørensen	—	Leerdrup	27	31.12.1855	
	Rasmus Andersen	—	Gylling	21		
	Wilhelm Pedersen	—	—	22		
	Hans Rasmussen	—	—	16		
22/12 1855	Søren Hansen Sjøleglad	—	—	16	31.12.1855	
	Rasm. Andersen	—	—	13	31.12.1858	
	Just Jørgensen	Skomager	—	11	31.12.1858	
	Wilhelm Pedersen	Gmd.	—	10	31.12.1858	
	Hans Rasmussen	—	—	10	31.12.1858	
20/12 højstbesk.	Krohn	Propr.	Gyllingn.	11	31.12.1861	Genvalgt Afg. v. D. 1860
	Mortensen	Sognef.	Gylling	11	31.12.1861	
	Jens Jensen (Horskær)	Gmd.	Kalsem.	11		
	Simon Sørensen	—	Søby	10		
	Anders Jensen	—	—	6	31.12.1861	
21/12 1858	Søren Sørensen	—	Gylling	26	31.12.1864	
	Rasmus Jensen	—	—	19	31.12.1864	
	Jens Jensen	—	Marekrog	17	31.12.1864	
	Jens Jensen	—	Leerdrup	15	31.12.1864	

Valgaard og Dato	De valgte Navne	Stilling	Bopæl	Antal St.	Afgang	Anmærkninger
8/12 1860	Søren Rasmussen	Gmd.	Gylling	3	31.12.1861	
8/12 1861	P. Mortensen	Sognef.	—	15		Genvalgt
	P. Sørensen	Gmd.	—	13	31.12.1867	
Højstbsk.	Rasmus Sørensen	—	—	11	31.12.1867	
	Esben Rasmussen	—	—	11	31.12.1867	
	Jens Pedersen	—	—	10	31.12.1867	
1864	Rasmus Mortensen	—	Leerdrup	14	31.12.1870	
	Niels Thomsen	—	Gylling	13	31.12.1870	
	Jeppe Jeppesen	—	Søbye	13	31.12.1870	
	Rasm. Sørensen (Vesterg.)	—	Hindballe	11	31.12.1870	
17/12 1867	Anders Sørensen	—	G. Mark	21		Paa Grund af en af Peder Jensen m. fl. indgiven Klage til Amdsraadet over, at Forpagter Møller, G. Præstegaard, ikke var optaget paa Valglisten, blev dette Valg kasseret af Amdsraadet.
	R. J. Wissing	—	—	20		
Højstbsk.	P. Mortensen	—	—	18		
	Søren Rasmussen	—	—	15		
	Mikkel Nielsen	—	—	14		
4/2 1868	Søren Rasmussen	—	Gylling	32	31.12.1873	
	Anders Sørensen	—	—	32	31.12.1873	
	Mikkel Nielsen	—	—	32	31.12.1873	
	R. J. Wissing	—	—	29	12.12.1771	Afg. ved D.
	P. Mortensen	Sognef.	—	26	27.3.1871	Udt. efter And
28/12 1870	Peder Nielsen	Sadelm.	—	93	31.12.1776	
	Peder Rasmussen	Gmd.	Leerdrup	87	21.11.1871	Udt. efter And.
	Jens Pedersen	—	—	83	31.12.1876	
	Hans Sørensen	—	Gylling	63	31.12.1876	
27/3 1871	Rasmus Andersen	—	—	13	31.12.1873	
21/11 1871	Jens Jensen	—	Marekrog	57	31.12.1876	
12/12 1871	Holst	Skolel.	Gylling	17	31.12.1873	
22/12 1873	Bergh	Propr.	Gyllingn.	23	31.12.1879	
	Morten Thomsen	Møller	Gylling	22	31.12.1879	
	Jens P. Jakobsen	Gmd.	—	20	31.12.1879	
	Peder Sørensen	—	—	18	31.12.1879	
	Jens Sørensen	—	Leerdrup	18	31.12.1879	
28/11 1876	P. Wissing	—	Gylling	49		Genvalgt
	Jens Hansen	—	—	42	31.12.1882	
	Christen Nielsen	Retsvidne	—	43	31.12.1882	
	Niels Sørensen Bonde	Husmd.	—	22	31.12.1882	
28/11 1879	Søren Nielsen	Gmd.	—	27	31.12.1885	
	Anders Hansen	—	—	26	31.12.1885	
Højstbsk.	Mads Pedersen	—	—	22	31.12.1885	
	Jesper Jensen	—	Leerdrup	22	31.12.1885	
	Niels Nielsen	—	—	18	31.12.1885	
18/11 1882	P. Wissing	—	Gylling	93	31.12.1888	
	Mads P. Hansen	—	—	70	31.12.1888	
	Frandsen	Købmand	—	60	16.12.1885	Udt. efter And.
	Søren Sørensen	Gmd.	Leerdrup	52	31.12.1888	
28/11 1885	Jens Hansen	—	G. Skov	21	31.12.1891	
	Anders Sørensen	—	Søbye	18	31.12.1891	
Højstbsk.	Niels Laursen	—	Leerdrup	17	31.12.1891	
	Niels J. Mogensen	—	Gylling	14	31.12.1891	
	Mads Nielsen	—	—	10	31.12.1891	
16/12 1885	Rasmus Jensen	—	—	23	31.12.1888	

Valgaard og Dato	De valgte Navne	Stilling	Bopæl	Antal St.	Afgang	Anmærkninger
24/11 1888	Jens Hansen, Østergd . . .	Gmd.	Gylling	66	31. 12. 1894	
	Dige	Købmand	—	65	31. 12. 1894	
	Hans Jørg. Jokumsen . . .	Murer	—	67	31. 12. 1894	
	Chr. Bisgaard	Gmd.	—	58	31. 12. 1894	
28/11 1891	Anders Hansen	—	—	22	31. 12. 1897	
	Niels Nielsen	—	Leerdrup	19	31. 12. 1897	
Højtbsk.	Rasmus Jensen	—	G. Mark	18	31. 12. 1897	
	Søren Nielsen	—	Gylling	15	18. 5. 1895	Bortr. fra Kom.
	Morten Thomsen	Møller	—	11	31. 12. 1897	
20/11 1894	Johan Jensen	Gmd.	—	93	31. 12. 1900	
	Rasmus Christensen . . .	—	—	75	31. 12. 1900	
	Niels Chr. Pedersen	Væver	Leerdrup	72	31. 12. 1900	
	Castenskjold	Ritmester	Gyllingn.	70		Genvalgt
18/5 1895	Rasm. Jørgensen (Fischer)	Karetm.	Gylling	12		Genvalgt
27/11 1897	Niels Peter Madsen	Gmd.	Søbye	26	8. 7. 1899	Afg. v. Døden
	Rasm. Jørgensen (Fischer)	Karetm.	Gylling	24	31. 12. 1903	
Højtbsk.	Mads P. Hansen	Gmd.	—	20	31. 12. 1903	
	Peder Pedersen	—	G. Skov	18	31. 12. 1903	
	Niels Laursen	—	Leerdrup	16	31. 12. 1903	
	Niels Jørg. Mogensn	—	Gylling	14	31. 12. 1903	
8/7 1899	Castenskjold	Ritmester	Gyllingn.	164		Genvalgt
	Jørgen Jokumsen	Murer	Leerdrup	108	29. 6. 1903	Bortr. fra Kom.
	H. Peter Jensen	Tømrer	Gylling	83	31. 12. 1906	
	Jens Simonsen	Gmd.	G. Skov	81	31. 12. 1906	
29/8 1903	Jakob Jensen	—	Lerdr. Sk.	30	31. 12. 1906	
18/11 1903	Jens Carlo Andersen	—	Gylling	20		Genvalgt
	Peder S. Pedersen	—	Leerdrup	19	1. 4. 1909	
Højtbsk.	Niels P. Simonsen	Bødker	G. Skov	17	1. 4. 1909	
	Mads Nielsen	Gmd.	Gylling	16	1. 4. 1909	
	Jakob Hansen	—	—	13		Genvalgt
	Castenskjold	Ritmester	Gyllingn.	156	1. 4. 1909	
7. 12 1906	Peder Jensen	Arbejds m.	Gylling	136		Genvalgt
	Carl Pedersen	Boelsmd	G. Mark	106		Genvalgt
	Th. Thomsen	Karetm.	Gylling	102		Genvalgt

Sogneraadvalg efter Loven af 20. April 1908.

Valgaard og Dato	De valgte Navne	Stilling	Bopæl	Liste	Antal St.	Afgang	Anmærkn.
9/8 1909	Jens C. Andersen	Gmd.	Gylling	A	185		Genvalgt
	Jakob Hansen	—	—		92,5	1. 4. 1913	
	Niels Hansen	Husmd.	G. Skov		61,68	1. 4. 1913	
	Søren Pedersen	Gmd.	Lerd. Sk.		46,25	1. 4. 1913	
	Chr. Hansen	—	Horskg.		37	1. 4. 1913	
	Peder Pedersen	—	Jensgaard	B	47	1. 4. 1913	
	Carl Pedersen	Boelsmd.	G. Mark	C	112	1. 4. 1913	
	Peder Jensen	Arbm.	Gylling		56	1. 4. 1913	
	Th. Thomsen	Karetm.	—		37,33	1. 4. 1913	

Valgaar og Dato	De valgte Navne	Stilling	Bopæl	Liste	Antal St.	Afgang	Anmærkn.	
7/3 1913	Jens C. Andersen	Husmd.	Gylling	A	160	1. 4. 1917	Genvalgt	
	Jørgen Madsen	Gmd.	Søby		80		Genvalgt	
	M. Jørgensen	Købmd.	Gylling		53 ¹ / ₃			
	Karl Pedersen	Gmd.	G. Skov		40			
	Niels P. Nielsen	—	—		32		Genvalgt	
	Niels Nielsen	Smedem.	Gylling	B	64		Genvalgt	
	Jens Alb. Jensen	Boelsmd.	G. Mark		32		Genvalgt	
	Jørgen P. Rasmussen	—	—	C	59		Genvalgt	
14/3 1917	Søren Jensen	—	—	D	30	1. 4. 1917		
	Jens C. Andersen	Husmd.	Gylling	A	148	Genvalgt		
	Niels P. Nielsen	Gmd.	G. Skov		74	Genvalgt		
	Carl Pedersen	—	—		49 ¹ / ₈	1. 4. 1921		
	Jørgen Madsen	—	Søby		37	1. 4. 1921		
	Jørgen P. Rasmussen	Boelsmd.	Splidholm	B	34	1. 4. 1921		
	Jens Alb. Jensen	—	—	C	104	Genvalgt		
	Andreas Pedersen	Murerm.	Gylling		52	1. 4. 1921		
8/3 1921	Niels Nielsen	Smedem.	—		34 ² / ₃	1. 4. 1921		
	Rasmus Rasmussen	Murerm.	—	D	50	1. 4. 1921		
	Jens C. Andersen	Husmd.	—	A	237	Genvalgt		
	Søren P. Sørensen	Gmd.	Splidh.		118 ¹ / ₄	Genvalgt		
	Niels P. Nielsen	—	G. Skov		79	Genvalgt		
	Hans Kr. Hansen	—	Lerdr. Sk.		59 ¹ / ₄	Genvalgt		
	M. Jørgensen	Købmd.	Gylling		47 ² / ₃	12. 5. 1923	Afg. v. Døden	
	Øvli Mikkelsen	Gmd.	Malskær		39 ¹ / ₂	Genvalgt		
12/5 1923	M. P. Rasmussen	—	Gylling	B	66	Genvalgt		
	Jens A. Jensen	Boelsmd.	G. Skov	C	99	11. 10. 1923	Afg. v. Døden	
	N. P. Haugaard	Smedem.	Gylling		49 ¹ / ₂	Genvalgt		
	Niels Kuur	Gmd.	G. Skov	A	32	31. 3. 1925	Suppleant for M. Jørgensen	
	11/10 1923	Andreas Pedersen	Murerm.	Gylling	C		Suppleant for J. A. Jensen	
		10/3 1925	Jens C. Andersen	Husmd.	A		Genvalgt	
	12/3 1929	Isak Hansen	Forpagter	Lerdrup			1. 4. 1929	
		Niels P. Nielsen	Gmd.	G. Skov			1. 4. 1929	
Hans Chr. Hansen		—	Lerdr. Sk.			Genvalgt		
Søren P. Sørensen		—	Splidholm			1. 4. 1929		
Øvli Mikkelsen		—	Malskær			1. 4. 1929		
M. P. Rasmussen		—	Gylling	B		Genvalgt		
Niels P. Haugaard		Smedem.	—	C		1. 4. 1929		
Volmer Næsborg		Gmd.	G. Skov			1. 4. 1929		
Jens C. Andersen		Husmd.	Gylling	A		Genvalgt		
Axel Sørensen		Forpagter	—			Genvalgt		
M. P. Rasmussen		Gmd.	—	C		13. 9. 1929	Folketingam.	
Hans Chr. Hansen		—	Lerdr. Sk.	A		1. 4. 1933		
13/9 1929	Magnus Hansen	Arbmd.	Gylling	B		1. 4. 1933		
	Laur Jakobsen	Gmd.	G. Skov	A		Genvalgt		
	Johannes Frederiksen	—	Splidholm			1. 4. 1933		
	Kr. Holt Skovbjerg	Lærer	G. Skov	C		Genvalgt		
	Chr. Dahlgård	Gmd.	—	A		Genvalgt		
	Severin Sørensen	—	Malskær	C		1. 4. 1933	Suppleant for M. P. R.	
	8/3 1933	Jens C. Andersen	Husmd.	Gylling	A		1. 4. 1937	
	Axel Sørensen	Forpagter	—	A		Genvalgt		
Johannes Madsen	Vognmd.	—	B		Genvalgt			

Stemmefordeling efter Loven af 29. Marts 1924.

Valjaar og Dato	De valgte Navn	Stilling	Bopæl	Liste	Antal St.	Afgang	Anmærkn.	
1937	L. Mortensen	Sadelm.	Gylling	A		1. 4. 1937	Genvalgt	
	Chr Dahlgaard	Gmd.	Gyll. Sk.	A		1. 4. 1937		
	L. Jakobsen	—	—	A		1. 4. 1937		
	K. Holt Skovbjerg	Lærer	—	C		1. 4. 1937		
	Johanne Haugaard	Hustru	Gylling	B				
	Vagn Hansen	Gmd.	Spidholm	A		1. 4. 1937		
	Johannes Madsen	Vognmd.	Gylling	A				
	Axel Sørensen	Forpagter	—	D				
	Harald Midtgaard	Gmd.	Søby	D				
	Johanne Haugaard	Hustru	Gylling	A				
	Øvli Mikkelsen	Gmd.	Malskær	D				
	Rasmine Gammelgaard	Centralb.	Gylling	D				1939 afgaaet ved Døden
	Niels Kuur	Gmd.	Gyll. Sk.	D				
	Johannes Rasmussen	—	Gylling	D				
Peder Mikkelsen	Arbejdsmd.	—	A					
1/1 1940	Hans Hermansen	Gmd.	Gyll. Sk.	D			Suppleant for R. Gammelg.	

Gylling Sogneraad 1909—1913.

Fra venstre: Husejer Peder Jensen, Gylling, Gaardejer Søren Pedersen, Leerdrupskov, Gaardejer Chr. Hansen, Horskærgaard, Gaardejer Peder Pedersen, Jensgaard, Husejer Jens C. Andersen, Gylling, Gaardejer Jakob Hansen, Gylling, Boelsmd. Carl Pedersen, Fallingvej, Karetmager Thomas Thomsen, Gylling, Husmd. Niels Hansen, Gyllingskov.

Fortegnelse over Gylling Sogneforstanderskabs og Sogneraads Formænd:

	Fra	Til	Anm.
Gmd. Poul Jensen	1/4 1842	31/12 1842	
- Knud Jensen	1/1 1843	31/12 1843	
- Knud Rasmussen	1/1 1844	31/12 1844	
- Peder Jensen	1/1 1845	31/12 1845	
- Knud Jensen	1/1 1846	31/12 1846	
- Peder Mortensen	1/1 1847	31/12 1850	
Forpagter Walther	1/1 1851	31/12 1855	
Gmd. Peder Mortensen	1/1 1856	31/12 1868	Afg. v/ Døden
- R. Joh. Wissing	1/1 1869	0/11 1871	
- Jens Jensen	20/11 1871	31/12 1873	
Proprietær Berg	1/1 1874	31/12 1879	
Gmd. P. Wissing	1/1 1880	31/12 1885	
- Jens Hansen, Liliensb.	1/1 1886	31/12 1891	
- Anders Hansen	1/1 1892	31/12 1897	
Ritmester Castenskjold ..	1/1 1898	31/3 1909	
Gmd. Jens C. Andersen	1/4 1909	31/3 1937	
- Øvli Mikkelsen	1/4 1937		

Nogle Uddrag af Gylling Sogneforstanderskabs Forhandlingsbog.

Efterfølgende Uddrag giver et lille Indblik i Datidens Anskuelse hos Kommunens ledende Mænd. Samtlige Forhandlinger er beskrevne af den daværende Sognepræst H. L. Møller med smuk og tydelig Skrift, og det kan let mærkes, at hans konservative Indstilling har haft en overvejende Indflydelse paa Resultatet af de stedfundne Forhandlinger.

Meget tyder ogsaa paa, at al Korrespondance er bleven besørget af Præsten. Ingen af de andre Sogneforstandere har vel været kvalificeret dertil.

1842.

Kort efter at Gylling Sogneforstanderskab var traadt i Virksomhed, blev dets Erklæring begæret i Anledning af 2de Anliggender, hvorfor 2de extraordinære Møder blev holdte, saaledes som følger:

1842 den 12te Januar var Forstanderskabet for Gylling Sogn forsamlet hos Gaardmand og Sogneforstander Isaak Andersen i Gylling, paa Grund af en fra Husmand Rasmus Nielsen af Gylling til Formanden indleveret Ansøgning, hvori anholdtes om Privilegium til her i Byen at etablere en Slags Købmandshandel med Bondens fornemste Fornødenheder, og som Ansøgeren ønskede meddelt anbefalet af Forstanderskabet. De Grunde, hvorpaa Andragendet stilledes, vare især disse, at Sognet ligger 6 Mile fra Aarhus og 3 fra Horsens, og da Sognets Øvrighed

findes i første Stad og samme altsaa bliver søgt mest, havde Sognebeboerne en lang Vej at transportere især grove Produkter.

Forstanderskabet fandt sig beføjet til herved at bemærke:

1. At den opgivne Afstand mellem Gylling og Aarhus synes noget højt anslaaet.
2. At, uagtet Sognets Øvrighed findes i Aarhus, kan dog denne egentlig ikke kaldes Gyllings Handelsstad, eftersom de Produkter, Landmanden har at sælge, almindelig afsættes i Horsens, der altsaa rigtigst maa kaldes Sognets Handelsstad.

Endelig fandt man ved Ansøgningen ingen Concipist angiven, hvilket man dog tror nødvendigt ved en Ansøgning som den her omtalte.

Støttende sig til disse Grunde var det forsamlede Forstanderskab paa 3 Medlemmer nær, tilbøjelig til at anbefale det Ansøgte. Supplicanten tog derfor sin Ansøgning tilbage, og Forsamlingen endtes.

Poul Jensen, Isaak Andersen. Søren Sørensen. Knud Jensen.
Formand.

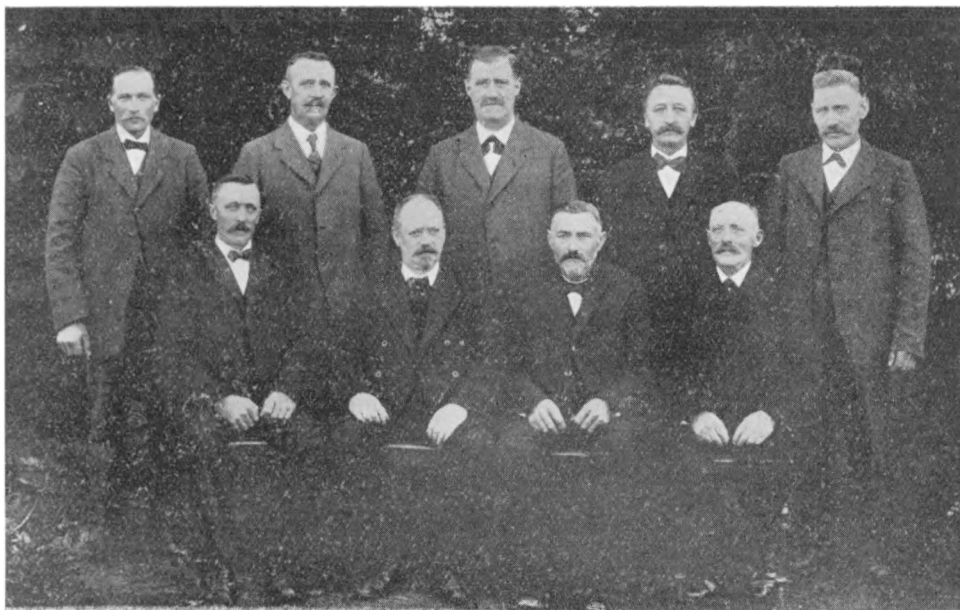
Jens Markussen. Niels Christensen. Mikkel Christensen. Knud Rasmussen.

Efter Nutidens Opfattelse har de daværende brave Sogneforstandere været noget snæversynede i deres Behandling af denne Sag, naar de ikke kunde ønske Sognet en mere lokal Handelsforbindelse end Horsens. De til Nægtelsen anførte Grunde, „forkert Angivelse af Afstanden mellem Gylling og Aarhus, samt den manglende Underskrift“, kan vist godt betragtes som tomme Udflugter, der egentlig ikke vedkommer selve Sagen.

De daværende Forhold har jo imidlertid været højst forskellige fra de nuværende. Landboernes Fornødenheder baade til Føde og Beklædning producerede og forarbejdede de selv, saa det var kun meget faa Varer, der blev indkøbt, medens Nutidens Forbrug næsten udelukkende aftages hos Købmændene.

1842 den 28. Januar var Forstanderskabet forsamlet hos Husmand Jens Hansen i Gylling i Anledning af en Ansøgning, som denne fremlagde, hvori han attraaede Bevilling til Krohold.

Af Forstanderne, hvoraf kun 5 vare tilstede, vare de 4 mod det Ansøgte, og de Grunde, hvoraf de lededes, vare følgende: En privilegeret Kro vilde formentligen virke skadeligt paa Arbejderklassen i økonomisk Henseende, og det ikke alene for Familierne selv; men Følgen turde og lettelig blive, at Fattigvæsenet i Tiden vilde blive besværet med forøget Byrde. Ogsaa maatte man befrygte, at et offentligt Værtshus vilde have skadelige Følger for Sædeligheden, og da det Hus uden Jord, som Ansøgeren (der ikke, som Ansøgningen melder, er Boelsmand) bebor og ejer, ligger lige ved Kirken, synes dette Sted heller ikke at passe til Krohold. Naar der i Ansøgningen omtales Ladepladsen og Øboernes jevnlige Besøg i Sognet, som skulde gjøre et offentligt Værtshus ønske-

Gylling Sogneraad 1913—1917.

Overste Række: Gaardejer Niels P. Nielsen, Splidholm, Gaardejer Jørgen Madsen, Soby, Husejer Jens C. Andersen, Gylling, Smedem. Niels Nielsen, Gylling, Gaardejer Carl Pedersen, Gyllingskov. — Nederste Række: Boelsmd. Jens Albert Jensen, Gyllingskov, Købmd. Magnus Jørgensen, Gylling, Boelsmd. Søren Jensen, Gyllingsk., Boelsmd. Jørgen P. Rasmussen, Splidh.

ligt for disse, maatte man herved bemærke, at Sognet kun har 1 Ladeplads, som endda kun bruges lidet eller intet, og at Færdselen fra Øerne ingenlunde er af den Betydning, at en Kro derfor skulde være fornøden. — Heller ikke paa denne Ansøgning var Concipistens Navn anført. — Efter at have udtalt disse Grunde adskiltes Forsamlingen, og Jens Hansen tog — i det mindste for det Første — sin Ansøgning tilbage.

Poul Jensen,
Formand.

Niels Christensen.

Mikkel Christensen.

Jens Markussen.

Knud Jensen.

Ogsaa denne Gang har Pastor Møllers Mening efter al Sandsynlighed haft Indflydelse paa Sagens Afgørelse.

Først ca. 60 Aar senere lod Planen om Oprettelse af en Kro eller et Hotel i Gylling sig realisere, idet Birgitte Kronholm og Anna Westergaard fik Autoriteternes Tilladelse at drive Gæstgiveri; men der gik derefter adskillige Aar, førend Viggo Kronholm fik sit Ønske om Tilladelse til Udkænkning af stærke Drikke opfyldt. Forholdene er imidlertid i denne lange Aarrække undergaaet en betydelig Forandring, og den nu-gældende Lov om stærk Beskatning paa spirituøse Drikke har bevirket, at Faren for Drikkeriets Overhaandtagen nu er langt mindre end i Aaret 1842.

J. C. A.

1842 den 24de Juni holdtes det ordinaire Møde af Gylling Sogneforstanderskab hos Forstander og Gaardmand Jens Markussen paa Gylling Mark.

Gylling Sogneraad 1917—1921.

Øverste Række: Boelsmd. Jørgen P. Rasmussen, Splidholm, Boelsmd. Jens Albert Jensen, Gyllingskov, Grd. Jørgen Madsen, Søby, Murerm. Andreas Pedersen, Gylling, Murerm. Rasmus Rasmussen, Gylling. — Nederste Række: Gdr. Niels P. Nielsen, Splidholm, Husejer Jens C. Andersen, Gylling, Smedemester Niels Nielsen, Gylling, Grd. Carl Pedersen, Gyllingskov.

Konstitueret Herredsfoged Nyholm havde efter Stiftamtets Ordre af 31de f. M. grundet paa Amtsrådets Beslutning den 30te s. M. i Skrivelse af 1ste d. M. opfordret Forstanderskabet til at afgive Erklæring over, om der ønskes nogen Forandring i den Bestemmelse, som Rentekammeret ved Resolution af 11. April 1840 har fastsat med Hensyn til de Veje, som kunne betragtes som Amtsveje.

Tillige var der oversendt en Extrakt af bemeldte Rentekammer-Skrivelse. Fremdeles var Forstanderskabet i Cirkulære Skrivelse af 10de d. M. fra Herredskontoret grundet paa Amtsrådets Beslutning af 30te f. M. underrettet om, at det i omtalte Amtsråds Møde var besluttet, at Amtmanden skulde tilkjendegive samtlige Sogneforstanderskaber, at de endnu i denne Sommer til de mindre Biveje maa benytte Amtsgrusgravene, hvorimod hvert Forstanderskab snarest muligt maatte undersøge, hvor de kunde finde Grusgrave til de mindre Veje, og ved deres Beretning herom at indsende Forslag til Amtet, saaledes at det ved næste Amtsrådsmøde kunde tages under Ventilation, hvorledes hermed skal forholdes. Tillige maatte Sogneforstanderskabene anmodes om at meddele Fortegnelse over de Veje i Sognet, der som mindre Biveje burde henlægges under dets Tilsyn, foruden de Amtsveje, hvorom forhandlede i Skrivelse af 1. Juni.

Angaaende det i Skrivelse af 1. Juni Omspurgte var det altsaa den under Nr. 7 af de benyttede Distriktsveje, som vedkom Gylling Sogn, og heraf blev af Sogneforstanderskabet i den afgivne Erklæring bemærket:

Med Vejen, som udgaar fra Gylling over Leerdrup og Sondrup til Horsens, kan ingen Forandring foretages, og ligeledes finder Forstanderskabet det passende nok, at der fra Gylling til Aarhus gaar en Vej over Søbye og Halling og fremdeles. Derimod maatte i Anledning af 10de Juni foreslaaes, at der foruden de i Rentekammer Skrivelse af 11te April 1840 omtalte Amtsveje ansættes en Amtsvej over Falling og Aakjær til Skanderborg, til hvilket Forslag man ledes af følgende Grunde:

1. En Vej fra Gylling over Falling til Skanderborg maa betragtes som en Vej af det betydeligere Slags, fordi især Skanderborg Markeder besøges betydelig af Beboerne saavel i Gylling som i Falling Sogn.
2. For Distriktslægen i Skanderborg falder Vejen gennem Gylling paa hans Rejse til Endelave, som ligger under hans Distrikt, saasom Endelave Beboerne møde ved Gyllingnæs og afhenter ham her, naar han rejser derover, og atter bringer ham tilbage.

Fremdeles maatte man stemme for, at Amtsvejen saavel fra Skanderborg som fra Aarhus ikke standsede i Gylling, men fortsættes fra Gylling til Gyllingnæs, dels paa Grund af det anførte, dels fordi Gylling og Omegns Beboere ofte maa befordre de paa Endelave udskrevne Matroser i Kongerejse fra Gyllingnæs til Aarhus, naar de ikke kan komme søværts, dels fordi det formentlig, som man af Sognefogden har erfaret, i en Rentekammer-Resolution for 3 Aar siden blev betragtet som en Amtsvej, da der ifølge bemeldte Resolution blev opført en Broe i Gylling paa Vejen fra Gyllingnæs til Gylling paa Amtsrepartitionfondets Regning. Til Anbefaling for en Amtsvej over Falling anføres desuden, at den tilige af Gylling Beboere kunde benyttes som Vej til Aarhus.

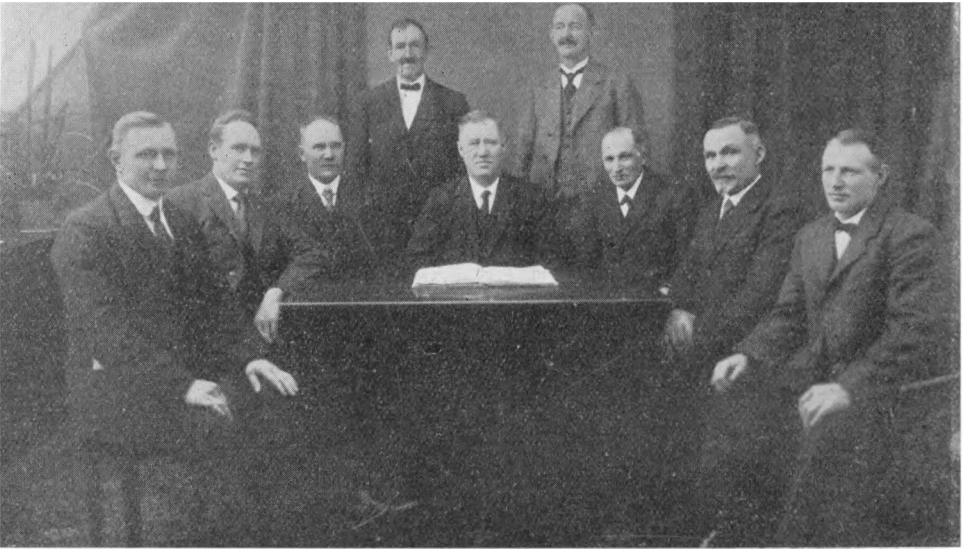
Angaaende de omspurgte Grusgrave bemærkede man, at der i Gylling Sogn hidtil forgieves har været søgt efter passende Vejgrus, hvorfor og Fylden til Veje stedse har været hentet fra Havet, og Sogneforstanderskabet maatte betvivle, om det vilde lykkes at finde, hvad der ofte forgræves har været søgt at finde paa Sognets Grund.

Poul Jensen, H. L. Møller. Mikkil Christensen. Isaak Andersen.
Formand.

Knud Jensen. Knud Rasmussen. Jens Markussen.

Søren Sørensen. Niels Christensen.

De dybsindige diplomatiske Vendinger i denne Sags Afgørelse er sikkert forfattede af Pastor Møller; men dem til Trods lykkedes det ikke denne Gang at faa en Amtslandevvej ført gennem Gylling Sogn. Der skulde gaa over 60 Aar, inden denne Plan blev til Virkelighed. For Nutidens Mennesker synes Bemærkningerne om de Endelave-Matrosers Færdsel gennem Gylling Sogn ikke at være stort bedre bevendt end de ved Mødet den 12. Januar 1842 anførte Grunde for Nødvendigheden af Oprettelse af en Slags Købmandshandel med Bøndernes fornemste Fornødenheder.

Gylling Sogneraad 1921—1925.

Fra venstre: Smedemester Niels P. Haugaard, Gylling, Gaardejer M. P. Rasmussen, Gylling, Gaardejer Hans Chr. Hansen, Lerdrupskov, Boelsmd. Volmer Næsborg, Søby, Husejer Jens C. Andersen, Gylling, Gaardejer Isak Hansen, Gylling-Lerdrup, Gaardejer Niels P. Nielsen, Splidh. Gaardejer Søren P. Sørensen, Splidholm, Gaardejer Øvli Mikkelsen, Malskær.

1842 den 8. August holdt Forstanderskabet sin Forsamling hos Forstander, Gaardmand Søren Sørensen af Leerdrup.

Under Dato 15de f. M. var der fra Stiftamtet i Aarhus gjort Forespørgsel om en benaadet Forbedrings- og Tugthus Fange, Peder Christian eller Peder Christiansen, Sondrup, erkjendes forsørgelsesberettiget i Gylling Pastorat. Herpaa gaves i dette Møde Besvarelse med udførlig Anførelse af alle de Oplysninger, det havde været Forstanderskabet muligt at erholde. Forstanderskabets Erklæring gik til Slutning ud paa, at der synes at mangle tilstrækkelige Beviser for, at Gylling Sogn maatte betragtes som paagældendes benaadetes Forsørgelsessted, og det henstilles derfor til Stiftamtet, om ikke sikrere Bevisligheder maatte være fornødne, før benaadete paalagdes Gylling Sogn fremfor hans Fødesogn, som man antog var Hundslund, til Forsørgelse.

Allerede tidligere vare Sogneforstanderne enige i, at der ikke skulde gøres yderligere for Indførelsen af 2den Grad af Gymnastikken ved Sognets Hovedskole, hvormed der var gjort Begyndelse forrige Aar; men at det skulde have sit Forblivende ved 3die eller simpleste Grad. Herom havde man underrettet Sognepræsten i Begyndelsen af Juli Maaned, og denne havde da igen under 12te Juli gjort Indmeldelse til Skoledirektionen om denne Beslutning af Sogneforstanderskabet. Fornylig var man imidlertid bleven underrettet om, at Direktionen, førend der foretoges videre, ønskede samtlige Sogneforstanderes Erklæring over dette Punkt, hvilken Erklæring da ogsaa i dette Møde blev afgivet.

Gylling Sogneraad 1925--1929.

Øverste Række: Gaardejer Øvli Mikkelsen, Malskær, Gaardejer Niels Kuur, Gyllingskov, Gaardejer Morten P. Rasmussen, Gylling, Smedemester Niels P. Haugaard, Gylling, Gaardejer Niels P. Nielsen, Splidholm, Gaardejer Søren P. Sørensen, Splidholm. — Nederste Række: Gaardejer Hans Chr. Hansen, Lerdrupskov, Husejer Jens C. Andersen, Gylling, Muremester Andreas Pedersen, Gylling.

Sogneforstanderskabet vedkjendte sig i denne Erklæring sin forrige Overbevisning og støttede sin Forhaabning om Indvilligelse af den af samme tagne Beslutning, dels paa Beboernes Uvillie og Betænkelighed mod en højere Grad af Gymnastikken, dels paa, at der i Aar maatte gjøres betydelig Ligning, forat begge Skoler kunde blive forsynede med de fornødne passende Læsebøger, hvorpaa tidligere havde været stor Mangel, og at denne Ligning maatte endnu blive mere trykkende, hvis der tillige skulde gjøres Bekostning paa Anskaffelse af de Apparater, som vilde endnu behøves, naar der skulde gjøres Anvendelse af 2den Grad af Gymnastikken. Ligesaa havde Sognepræsten allerede i sin Indmeldelse af Forstanderskabets Beslutning gjort opmærksom paa, at da, hvad der i forrige Aar var paabegyndt til Udvidelse af Gymnastik-Undervisningen, blot var foretaget af den forrige Skolekommission uden Befaling fra højere Steder, var Forstanderskabet af den Formening, at da samme, hvad Skolevæsenet angaar, nu var traadt i den forrige Skolekommissions Sted, maatte det ogsaa være berettiget til at lade den gymnastiske Undervisning gaa tilbage til sin forrige Tilstand eller den befalede 3die Grad.

Hermed opløstes denne Forsamling.

Poul Jensen, *L. Møller.* *Niels Christensen.* *Søren Sørensen.*
Formand.
Isaak Andersen. *Mikkel Christensen.* *Knud Sørensen.*
Knud Rasmussen. *Jens Markussen.*

1842 den 17de Oktober holdt Forstanderskabet sit Møde hos Sogneforstander, Gaardmand Knud Jensen af Søbye.

I Anledning af det af Forstanderskabet i Mødet den 24de Juni indgivne Forslag om en Amtsvej til Skanderborg over Aakjær Mark havde Amtsraadet under 28. August gensvaret, at det ikke kunde fremme dette Forslag, fordi Aakjærs Ejer ifølge den bestaaende Anordning ikke er pligtig at vedligeholde en slig Vej, hvorfor et nyt Andragende maatte indgives, hvis Sagen skulde komme under nærmere Overvejelse.

Fremdeles er blevet Forstanderne communiceret en Cancellie-Resolution af 1ste September, der slutter saaledes: „at Cancelliet hvad de omspurgte Steen-Kistets Opførelse paa de mindre Biveje angaar, maa bifalde Amtsraadets fremførte Anskuelser, idet man antager den omhandlede Mynlighed at være hjemlet Sogneforstanderskabet ved Anordningen af 13de August 1841, § 17, under den Forudsætning, at Politimesteren er enig med Forstanderskabet med Hensyn til de af samme føjende Foranstaltninger“. De her omtalte Anskuelser af Amtsraadet vare følgende, „at det formentlig, naar Overslaget til de fornødne Udgifter ifølge Anordningen 13. August, § 15, forfattes saaledes, at det viser, til hvilke Foranstaltninger Udgifterne er nødvendig, og ingen Klage, efter at Overslaget har været fremlagt til Eftersyn, derom har været ført, maa antages, at saadanne Foranstaltninger kunne føjes uden videre Approbation, og at Amtsraadet eller i alt Fald vedkommende Collegie-Resolution kun kan anses fornøden, naar Beboerne fremkommer med Erindringer derimod. Det formenes endvidere, at Sogneforstanderskabet maa være bemyndiget til at slutte Accord om deslige Arbejders Udførelse, naar dette maatte anses hensigtsmæssigt, og til selv at syne og bedømme det fuldførte Arbejde, alt dog under den Forudsætning, at ingen af Sogneforstanderskabet selv er Entreprenør eller har Del i Entreprisen“.

Fremdeles var fra Amtsraadet modtaget Opfordring til efter et tilsendt Schema at give Indberetning om de i Sognet sig befindende Grusgrave.

Forstanderskabet var i denne Henseende enig i, at der ikke kunde foreslaas anden Grussamling til Brug for Amtsveje end en Plet paa Gaardmand Søren Sørensens Mark af Søbye, af omtrent 1 Skp. Lands i Størrelse. Tillige skulde anføres, at der ingen Grusgrave fandtes for Distriktets Veje, men at Fyldingen til disse Veje i den senere Tid var taget fra Havet, og at dette endnu maa anses for det Retteste og Bequemeste.

Ligeledes maatte meldes, at Medlemmer af Sogneforstanderskabet havde selv gjort Undersøgelse baade paa Gylling Byes og Søby Byes Marker, men ej kunnet finde anden Grussamling, som kunde fortjene at komme i Betragtning, end det anførte paa Gaardmand Søren Sørensens Mark i Søbye. I Overensstemmelse hermed overdroges det Formanden Poul Jensen at gjøre den fornødne Indberetning til Amtsraadet.

Skolepatronen Isaak Andersen fremstillede derpaa Tilstanden af saavel den almindelige som den specielle Skolekasse, i hvis Følge en Ligning af ca. 30 Rdl. vilde behøves paa Distriktbeboerne for at rette disse Kassers Underbalance og afholde de af disse Kasser gaaende Udgifter

Gylling Sogneraad 1929—1933.

Øverste Række: Lærer Kr. Holt Skovbjerg, Gyllingskov Skole, Forpagter Axel Sørensen, Gylling Præstegaard, Gaardejer Severin Sørensen, Malskær, Boelsmd. Magnus Hansen, Fallingvej, Gaardejer Johannes Frederiksen, Splidholm, Gaardejer Laurs Jakobsen, Horskærgaard. — Nederste Række: Gaardejer Hans Chr. Hansen, Lerdrupskov, Husejer Jens C. Andersen, Gylling, Gaardejer Chr. Dahlgaard, Lillienborg.

inden Aarets Udløb. Den Del af Ligningen, som gjordes fornøden for den specielle Skolekasse, behøvedes ikke til Anskaffelse af de Læsebøger, om hvis Indkjøb der allerede toges Bestemmelse ved sidste Møde. I Anledning heraf bifaldt samtlige Forstandere, at der til denne Bestemmelse blev at foretage en Ligning af 16 Sk. pr. Td. Hartkorn over hele Districtet, og det overdroges Sognepræsten at affatte denne Ligning, saaledes at allene Hartkornet lægges til Grund for Bidragets Fordeling.

Hermed opløstes denne Forsamling af Gylling Forstanderskab.

Poul Jensen, H. L. Møller. Jens Markussen. Isaak Andersen
Formand.

Knud Rasmussen. Niels Christensen. Søren Sørensen.

Mikkel Christensen. Knud Jensen.

1842 den 12te December holdtes Sogneforstanderskabets Forsamling hos Gaardmand og Sogneforstander Niels Christensen i Gylling.

Tillige var Fuldmægtig Hr. Examinatus juris Andersen tilstede paa Stedets Politimesters Vegne.

Anledningen til Hr. Andersens Møde var, at 7 af Forstanderne havde købt et Huus i Leerdrup, i den Tanke, at Sognet trængte til et Fattighus og havde derfor Brug for samme, hvorom Forestilling siden Forstanderskabet sidst afholdte Forsamling var indgaaet til Stiftamtet.

Hr. Andersen medbragte bemeldte Forestilling, forsynet med Amtets paategnede Ordre til Stedets Herredsfoged om i denne Anledning at til-

træde Forstanderskabet og medbragte saa tillige deri omhandlede Skrivelse, hvori Leerdrup Gaardbeboere modsatte sig Kjøbet af bemeldte Huus. Til Indledning fremlagde han den ham til Mødet meddelte Fuldmagt, saalydende (bemeldte Fuldmagt overgaves til Formanden).

Samtlige Gaardbeboere af Leerdrup vare efter Indvarsling tilstede.

Samtlige ommeldte Documenter bleve oplæste. De 7 Forstandere holdt dem i Eet og Alt til deres indgivne Andragende, hvorfor de dog, efter at en Del mellem Dem og Leerdrup Byes mødte Gaardmænd var ventileret, erklærede, at de vare enige i, at Fattigvæsenet eller Sogneforstanderskabet ikke maatte indrette bemeldte Huus, som bestaar af 6 Fag, til mere end 3 Familier og ikke bygge paa Havepladsen, videre end saavidt saadant til Ildebrændselslejlighed for bemeldte 3 Familier maatte være fornødent, og ligesom de antog, at Huset efter sin Størrelse ikke bør indrettes til flere Familier, saaledes fandt de nu og, at Sognet ikke havde Trang til et større Fattighus i Forbindelse med det, de nu havde, og i alt Fald ikke i Leerdrup.

Paa berørte Vilkaar var Sogneforstander Søren Sørensen og øvrige mødte med Gaardbeboerne i Leerdrup enige i Kjøbet af bemeldte Ejendom til Sognets Fattighus. Sagen er saaledes forliget. Berørte Betingelser vil altsaa være forbindende for Communen, alt under Forudsætning, at Stiftamtet ikke har noget derimod at erindre, hvis Approbation af Præsten og samtlige Sogneforstandere samt mødte Leerdrup Gaardbeboere udbedes.

Det overdroges til Sogneforstanderskabets Formand at indgaa med foranstaaende Indstilling.

<i>Poul Jensen,</i>	<i>Andersen.</i>	<i>H. L. Møller.</i>	<i>Søren Sørensen.</i>	<i>Isaak Andersen.</i>
Formand.	<i>Jens Markussen.</i>	<i>Niels Christensen.</i>	<i>Mikkel Christensen.</i>	
	<i>Knud Jensen.</i>	<i>Knud Rasmussen.</i>		
<i>Jens Nielsen,</i>	<i>Peder Andersen.</i>	<i>Søren Jensen.</i>	<i>Søren Andersen.</i>	<i>Jens Sørensen.</i>
Leerdrup.	<i>Peder Jensen.</i>	<i>Kresten Lausen.</i>		

Efter at Sagen angaaende Planen med at faa det omtalte Huus i Leerdrup anerkjendt af Leerdrup Gaardmænd som passende til Fattighus saaledes var afgjort, gik Sogneforstanderskabet videre i sine ordinaire Forhandlinger, og androg da Sogneforstander Poul Jensen, at han med dette Aars Udløb ønskede sig befriet for de ham hidtil paalagte Forretninger som Formand, og da Poul Jensen i denne Henseende ikke var at formaa til at forandre sin Beslutning, maatte man altsaa skride til Valg af ny Formand for næste Aar, hvilket og skete, og faldt da Stemmerne saaledes:

Isaak Andersen	stemmede paa	Knud Jensen.
Niels Christensen	—	- Jens Markussen.
Poul Jensen	—	- Knud Jensen.
Mikkel Christensen	—	- Knud Rasmussen.
Knud Rasmussen	—	- Knud Jensen.
Knud Jensen	—	- Jens Markussen.
Jens Markussen	—	- Knud Jensen.
Søren Sørensen	—	- Niels Christensen.
Sognepræsten	—	- Knud Jensen.

Ifølge heraf blev altsaa Knud Jensen den, der for det følgende Aar havde at overtage Formandens Function, og han modtog tillige det paa ham faldende Valg.

Man tog dernæst i Overvejelse, hvad der blev at ligne af Korn og Penge paa Sognets Beboere til de Fattiges Forsørgelse i det forestaaende Aar, og vare alle enige i, at man gjorde bedst i at lade Ligningen af Rug og Byg blive som i Aar, og tillige ansaa man det for rettest indtil videre (nemlig saalænge der ikke er falden Resolution af det titnævnte Huus i Leerdrup maatte indkjøbes til Fattighus), at gjøre større Penge-ligning end den, der blev brugt for indeværende Aar.

Poul Jensen, H. L. Møller. Isaak Andersen. Søren Sørensen. Niels Christensen.
Formand.
Mikkel Christensen. Knud Rasmussen. Knud Jensen. Jens Markussen.

1843 den 25de August holdtes Sogneforstanderskabets Møde hos Gaardmand og Sogneforstander Mikkel Christensen, Gylling.

Fra Stiftamtet var for nylig modtaget Cancellie-Cirkulære Skrivelse af 1ste d. A., hvori Forstanderskabet anmodedes om fremdeles at yde Politiet virksom Assistance for at hæmme ulovlig Brændevinsbrænding, hvilken Cirkulære Skrivelse følgelig i dette Møde blev bragt til de tilstedeværende Forstanderes Kundskab. Ellers var siden sidste Forsamling intet forefaldet, som krævede Forstanderskabets Forhandling og Opmærksomhed, hvorfor Mødet hermed hævedes.

Knud Jensen, H. L. Møller. Isaak Andersen. Mikkel Christensen.
Formand.
Niels Christensen. Knud Rasmussen. Søren Sørensen. Jens Marcussen. Poul Jensen.

1843 den 13de Oktober holdtes Sogneforstanderskabets Møde hos Gaardmand og Sogneforstander Jens Markussen i Gylling Skov — og foretoges i samme som følger:

Først oplæstes en Skrivelse fra Herredsfogden og Told- og Camsuptioner*) — Inspektionen af 19. f. M., hvori Sogneforstanderskabet anmodes om ved hvert Quartals Udgang at gøre Indberetning, om der i Sognet bruges Brændevinsbrænding, eller vides at være hos nogen Beboer noget Slags Brændevinsbrændings-Redskab, hvilken Beretning ogsaa i Dags Mødet blev afgivet for afvigte Juli Quartal.

Dernæst fremlagdes en Skrivelse fra Herredsfogden af 30te August d. A., hvormed var oversendt 6 Exemplarer af et lille Skrift til Udde-ling og Bekendtgørelse blandt Sognebeboerne ifølge General Toldkammer og Commerce-Collegia Skrivelse af 19de s. M., hvilket Skrift handlede om ulovlig Brændevinsbrænding.

Videre havde Stiftamtet under 12. f. M. affordret Gylling Sogneforstanderskab Erklæring over en Forestilling til Amtsraadet fra Gosmer- og Halling Sogne, hvori andrages paa, at et Hus i Søbye**), som for

*) Formodentlig „Konsumtion“ = Forbrug.

**) Nu nedrevet — tilhørte sidst Simon Jørgensen.

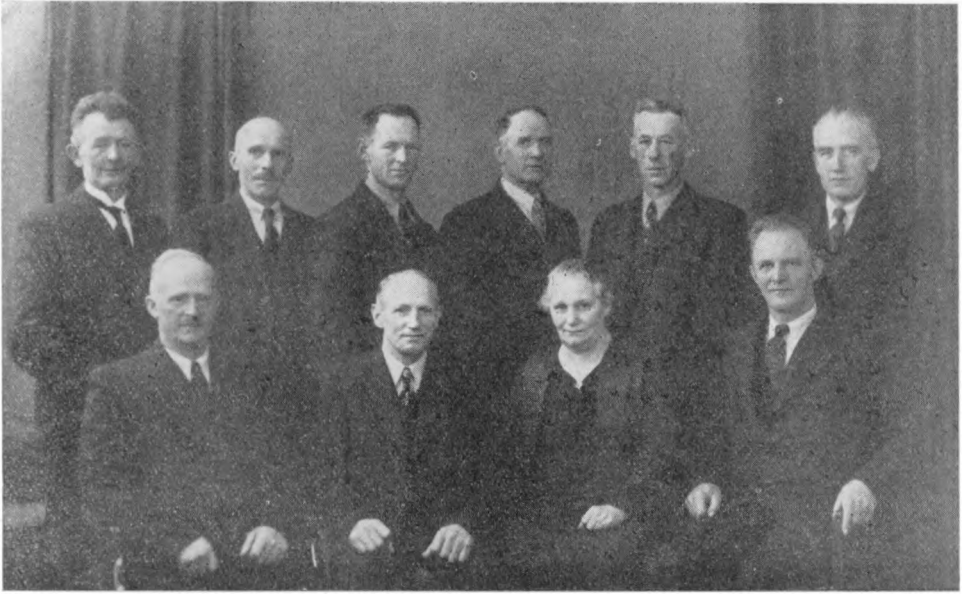

Gylling Sogneraad 1933—1937.

Øverste Række: Lærer Kr. Holt Skovbjerg, Gyllingskov Skole, Gaardejer Laurs Jakobsen, Horskærgaard, Gaardejer Vagn Hansen, Splidholm, Vognmand Johannes Madsen, Gylling, Forpagter Axel Sørensen, Gylling Præstegaard. — Nederste Række: Gaardejer Chr. Dahlgaard, Lillienborg, Husejer Jens C. Andersen, Gylling, Fru Smedem. Haugaard, Gylling, Sadelmagerm. Lars Mortensen, Gylling.

Tiden haves i Fæste af Christian Pedersen og hidtil havde staaet i Forbindelse med Gosmer og Halling Sogne, maatte tilkjendes Gylling Sogn paa Grund af, at det laa Sonden for Bækken, som løber gennem Søbye, og derfor skulde tilhøre sidste Sogn.

Efter at have gjort sig bekendt med Forholdene i alle Dele maatte dog Gylling Sogneforstanderskab formene, at der ingen Grund fandtes til Forandring i nævnte Huses Sogneforbindelse, og beraabte sig i den Erklæring, som i Dagsmødet afgaves, paa 1) at Pladsen, hvorpaa dette Huus er opført, før Udskiftningen 1802 bruges af alle Søbye-Beboerne i Fællesskab til Plante Have. 2) at der mangler Bevis for, at ommeldte Bæk gjør Skjællet mellem begge Sogne, videre end over Vejen. 3) at Huset nu i 34 Aar har staaet i fuld Sogneforbindelse med Gosmer Sogn, saa at samme Beboere ikke blot har søgt deres Altergang der, men at de bestandig med Gosmer Sogn har vedkjendt sig alle efter Sogneforbindelse jordløse Husmænd paahvilende Forpligtelser, ja den første Beboer, „Ude Hansen“, havde endog de sidste Par Aar, før han optoges i Gosmer Hospital, faaet Fattig-Understøttelse af Gosmer Sogn. Endelig gjorde man opmærksom paa, at den nuværende Beboer, Christian Pedersens Forfatning var af den Beskaffenhed, at han til sine Børns Opdragelse snart maatte behøve Fattigvæsenets Hjælp, og man vedkjendte sig derfor til Slutning den Formening, at skulde mod Forventning omtalte Huus ikke ved højere Afgørelse blive tilkjendt Gosmer Sogn, kunde som Følge af sidst Anførte vist med Billighed ingen Forandring foretages i dette

Gylling nuværende Sogneraad.

Øverste Række: Husejer Vagn Hansen, Splidholm, Gaardejer Niels Kuur, Gyllingskov, Husejer Peter Mikkelsen, Gylling, Vognmand Johs. Madsen, Gylling, Gaardejer Hans Hermansen, Gyllingskov, Forpagter Axel Sørensen (Kæmner), Gylling. — Nederste Række: Sognefoged Johannes Rasmussen, Gylling, Gaardejer Øvli Mikkelsen (Formand), Malskær, Fru Johanne Haugaard, Gylling, Gaardejer Harald Midtgaard, Søby.

Hus' Sogneforbindelse, saalænge det beboes af Christian Pedersen, men først da, naar det bliver bortfæstet paa Ny.

Skolepatronen IsaaK Andersen oplyste dernæst, at den almindelige Skolekasse ikke var istand til med sin Beholdning at afholde de medgaaende Udgifter til Skolens Vedligeholdelse og Reparation af deres Inventarium, hvorfor man i dette Møde tog den Bestemmelse, at der til denne Kasse skulde paalignes Sognets Beboere 16 Sk. pr. Td. Hartkorn og overdroges det til Sognepræsten i Overensstemmelse hermed at affatte denne Ligning.

Datum ut Supra.

*H. L. Møller. Niels Christensen. Søren Sørensen. IsaaK Andersen. Poul Jensen.
Mikkel Christensen. Knud Rasmussen. Jens Markussen.*

1844 den 18. April.

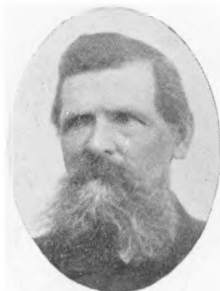
I nærværende Forsamling indfandt endnu jordløs Husmand i Gylling Jens Hansen sig med en allerunderdanigst Ansøgning om Bevilling til at etablere en Kro eller Gjæstgiversted i Gylling Bye, som han ønskede forsynet med Sogneforstanderskabets Anbefaling; men da Sogneforstanderskabet ikke saa sig i Stand til at opfylde dette hans Ønske, bestemte han sig til igjen at tage Ansøgningen tilbage.

1844 den 25de Juni holdtes Sogneforstanderskabets Samling hos Formanden, Gaardmand Knud Rasmussen af Gylling.

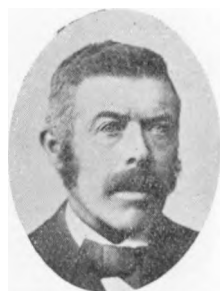
6 Sogneraadsformænd.

Peter Wissing,
1880—85.

Jens Hansen,
1885—91.

Anders Hansen,
1892—97.

Godsejer Castenskjold,
1898—1901.

Jens C. Andersen,
1909—37.

Øvli Mikkelsen,
1937.

Først forhandlede angaaende en Krøbling, Jens Andersen, som Aarhus Fattigkommission i Skrivelse af 9. April d. A. havde forment forsørgelsesberettiget i Gylling Sogn, hvilken Anmodnings Retsmæssighed Forstanderskabet i Gjensvar af 30te s. M. dog havde erklæret ikke at kunne anerkjende, med mindre han fra højere Sted blev paalagt Gylling Sogn til Forsørgelse. Herpaa havde man modtaget Skrivelse fra Stiftamtet af 4de d. M., hvori erklæredes, at Stiftamtet ikke kunde skjønne rettere, end at Gylling Sogn maa være bemeldte Jens Andersens Forsørgelsehjem, og efter at Forstanderskabet atter i Dags-Samlingen havde taget denne Sag i Overvejelse, kunde samme dog ikke overbevise sig om det billige og retsmæssige i at titnævnte Jens Andersen paalagdes Gylling Sogn til fremtidig Forsørgelse, hvorfor Resultatet af den gentagne Overvejelse blev, at andrage paa, for Stiftamtet, at Sagen maatte blive indstillet til Cancelliets Afgjørelse, og overdrog man at foranstalte det fornødne i denne Anledning til Formanden og Sognepræsten.

1844 den 4. Oktober afholdt Sogneforstanderskabet sit ordinære Møde hos Sogneforstander Gaardmand Poul Jensen i Gylling, i hvilket Møde Sognepræsten ved Upasselighed var forhindret i at deltage. Derimod vare samtlige de øvrige Sogneforstandere tilstede.

Sognefoged S. Sørensen, som var nærværende, fremlagde Qvittering for, at de 22 Rdl. 8 Sk., som Gylling Sogns Fattigvæsen havde ifølge Cancelliets Resolution at godtgjøre Aarhus Fattigvæsen for Drengen Jens Andersen, vare betalte. Fremdeles anmeldtes, at Drengen Poul Pedersen,

som har været paa Sognets Fattigforsørgelse, var med Sogneforstanderskabets Samtykke mod Løfte om en aarlig Godtgjørelse af 4 Rdl. af Fattigkassen fra 1ste Oktober d. A. udsat hos Husmand Søren Bondesen i Saaby i Yding Sogn.

— Hermed afsluttes dette lille Uddrag af Sogneforstanderskabets Forhandlingsbog, og det viser tydeligt, at de brave Sogneforstandere har gaaet grundigt til Værks under Drøftelsen af Sognets kommunale Anliggender, og tillige kan det ses, at den Gang ligesom nu om Stunder har det været Kommunalbestyrelsens Hovedopgave efter bedste Evne at vende og dreje Forhandlingerne saaledes, at Fordelene saa vidt mulig stedse kom den hjemlige Kommune tilgode, medens Byrderne fra andre Egne afværges mest mulig. Som Eksemplet med Drengen Jens Andersen viser, har det gamle Sogneforstanderskab dog ogsaa en enkelt Gang maatte bide i det sure Æble. Skulde hver enkelt Sag nu om Stunder behandles lige saa omstændeligt, vilde det ikke blive noget let Arbejde at være Sogneraadets Sekretær.

Gamle Optegnelser, hvori Gylling Sogn er nævnt:

Udskrift af Kong Frederik II Kalenderfortegnelse.

1583. Oktober.

8. Y dack begunnte ieg at lesse ij Davit salter.
12. . . . sane dack dro ieg til Torril iach (∅: paa Jagt).
11. Y dack dro ieg tyl Gullynch, sum ligger i Hatzherrit.
12. Y dack dro ieg tyl Schandelbor igen.

Hist. Tidsskrift 4 R. III. S. 552.

1587. Januar.

26. Y dack dro ieg tyl Aker (∅: Aakjær); samme dach ka [m] mynt Soffy och hyet (∅: hid).
30. Y dach dro iey tyl Gullyuch och myn Soffye tyl Scandelbor.

Februar.

1. Y dack dro ieg tyl Aker ijjen.
2. Y dack dro ieg tyl Schandelbor, der var mynt Soffye och alle mynne burn och saa.

(ibdem S. 569).

H. H. Blache omtaler i „Erindringer fra Aarhus Cathedralskole“, hvad afdøde Pastor Ingerslev i Gylling har fortalt ham om Mag. H. E. Grossmann, der i Slutningen af 18. Aarh. var Cantor ved Skolen (tidl. Hører og siden Conrektor sammesteds indtil 1789, derefter Alterdegn i henved 20 Aar, hele Tiden blind), bl. a.: Til Ingerslev, der nok var Grossmanns specielle Yndling, sagde han engang uden for Skolen i Fortrolighed: „Med din Græsk og Latin er jeg velfornøjet; men du maa minsæl lære din Suhms Danmarkshistorie!“ „Ja, Hr. Conrektor; men den er saa skrækkelig kedsommelig.“ „Ja, deri har du Ret min Søn, det er en forbandet kedsommelig Bog; men jeg kan ikke hjælpe dig, du maa minsæl lære den.“ „Men maa jeg ikke piese*) lidt?“ — „Pies du, min søde Ven, men tag dig iagt, at jeg ikke mærker det.“

*) Af piech — Excerptbog.

Hist. Tidsskrift. 4 R. 3 S. 68.

Alle de fattige Mænd i Lerdrup bleve ganske forjagede baade fra Husene og af Byen, først af Svenskerne og siden af Polakkerne. De var blevet ganske forarmede, deres unge Sæd blev de jaget fra om Høsten, saa Svin, Fæmon ødte det Korn, som Krigsfolket ikke ødte (Thyge J. Søgaard i Tilstandene i Jylland under og efter Krigen 1657—59).

Hist. Tidsskrift. 8 Række, Bind III. S. 137.

Fra Gylling er der i Aaret 1658 kørt til Frederiksodde med Levnedsmidler: „Korn og andet, som de svenske begærede.“ Svenskernes sidste Besøg i Aakjær Len varede fra 15. August til 9. September, og den Dag, de rejste, medtog de 10 Stude fra Aakjær Marker.

(ibidum S. 137).

Kalk og Disk er bortrøvet (fra Gylling Kirke) af Polakkerne.

(ibidum S. 138).

Polakkerne fulgte i Svenskernes Spor, og mange Steder var det saa, at hvad de sidste levnede i Aaret 1658, det blev ødelagt af de førstnævnte i 1659. Men større Udaad og Misgerninger, end Polakkerne øvede i Gylling, kendes ikke i Jyllands Historie fra denne Krig. Samtlige Gylling Bymænd vidner den 16. Januar 1660 om Sagen:

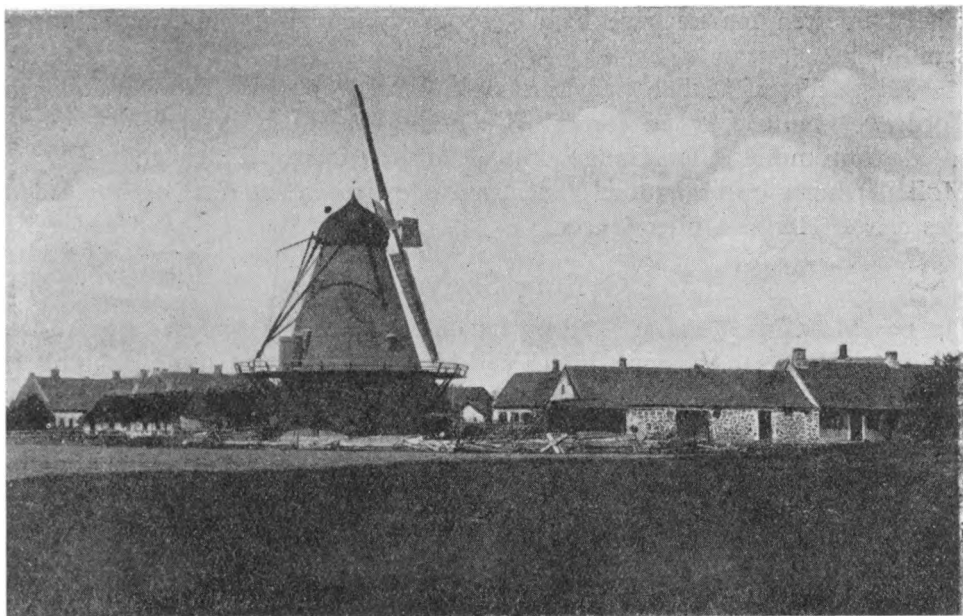
„Der var saa stor og uformodet Plyndring og Røveri i hele Gylling Sogn af Polakkerne fra den 5. Juli til den 14. do. nu sidst forleden Sommer, saa at Folkene ganske fra Huse og Gaarde var forjagne, og en Part skudt og stenet til Døde, en Part hugget og lemlæstet, og samme Polakker borttog Hest, Øg og Fæmon, og Gaardene ganske udplyndret. Kornet paa Marken nedtrampet og stor Skade paa de omliggende Byers Fæmon og Korn“.

(ibidum S. 138).

Disse Uddrag af Historisk Tidsskrift er optegnede af Valgmenighedspræst Jakob Lykke, Odder.

Møllerne i Gylling.

En ældgammel Industri har i vore Dage været i stærk Tilbagegang, nemlig Mølleriet. Tidligere var Møllejerne i Reglen estimerede og velhavende Folk, og de smukke gamle Vand- og Vindmøller bidrog i høj Grad til at forhøje Landskabets Skønhed; men den over hele Landet almindelige Opførelse af fælles Elektricitetsværker har givet Landbruget Adgang til Benyttelse af Elektriciteten som Drivkraft for smaa Kværne, og Formalingen af Foderkorn, som tidligere udelukkende blev besørget i Møllerne, kan nu bekvemt ske i mangfoldige af Landets Gaarde, og kun Behandlingen af Kornet til Menneskeføde er forbeholdt de faa større Møller, som endnu findes tilbage, medens Antallet af de smukke gamle Møller, som tonede op i Landskabet, er stærkt formindsket. Det flade Landskab i Gylling Sogn giver ikke Vandløbet „Malskær Bæk“ saa meget

Ældre Billede af Gylling Mølle med Skolen i Baggrunden.

Fald, at det kan benyttes som Drivkraft for en Vandmølle, og Sognet har derfor været henvist til at nøjes med Vinden som Kraftkilde.

Vi har ialt haft tre Vindmøller, nemlig:

Gylling Mølle,

som ligger i Byens østlige Del, hvor Skolegade og Østergade mødes. Den ejedes først i Firserne af Rasmus Christensen, som var gift med Kirstine Jørgensen fra Fensten. De havde købt Møllen efter Rasmus Poulsen. Rasmus Christensen havde Lyst til Hestehandel og skiftede tit Heste. I Aaret 1907 var Møllen noget brøstfældig, og en Morgen, da Rasmus Christensen var staaet op, saa han til sin Forskrækkelse, at Møllen var sunket sammen helt til Grunden. Jeg havde ved denne Lejlighed nogle Tønder Korn til Formaling i Møllen. De blev knuste, saa jeg fik kun en Sækfuld tilbage. Rasmus Christensen sad smaat i det og kunde ikke selv magte at udrede Omkostningerne ved Møllens Genopførelse. Der blev i denne Anledning iværksat en Indsamling blandt Sognets Beboere, hvilket indbragte saa meget, at Møllen kunde opføres af Grundmur. Murerne Jens og Rasmus Johan Andersen samt deres Fætter, Rasmus Rasmussen, udførte Murerarbejdet.

En munter Historie fra den Tid skal lige opfriskes: Blandt Indsamlerne var daværende Gaardmand Niels Mogensen, som bl. a. ogsaa henvendte sig til Sognepræsten Otto Møller med Anmodning om et Bidrag. Møller var til at begynde med ikke rigtig stemt for denne Sag, og han sagde bl. a.: „Tror De Folk vilde samle Penge sammen til at bygge mine Huse op, hvis jeg lod dem forfalde?“ „Ja, de ved a it Hr. Pastor,“ sagde den slagfærdige Niels Mogensen, „men saligt er det at give hellere end at

tage!“ Præsten maatte give ham Ret og gav nu villig sin Skærv til Indsamlingen.

Næste Ejer af Møllen hed Rau, og i Aaret 1930 blev Møllen under et Tordenvejr ramt af Lynet, som slog den ene Vinge ned og et Hul i Muren til Maskinrummet. Flere Gange skiftede Møllen Ejere, da den gode Tid for Mølleriet hørte op. Johannes Pedersen ejede den et Par Aar, og for Tiden ejes den af Herluf Møller Jensen.

Gylling Skovmølle

laa paa Matr. Nr. 72 a og 32 d og havde et Landbrugsareal paa godt 10^{1/2} Td. Land. Det var en smuk lille Ejendom med temmelig gode Bygninger, og den ejedes i mange Aar af Morten Thomsen. Ved hans Død købtes Møllen af Carl Jensen og senere af tidligere Vognmand Søren Madsen. I Aaret 1918 købte Ejeren af Matr. Nr. 14 (Holtgaard), Christen Sørensen, Ejendommen. Han nedrev baade Møllen og de øvrige Bygninger og inddrog Landbrugsarealet under sin egen Gaard.

Gylling Nymølle

— eller Fensten Mølle — har en særegen Historie, idet den har staaet paa to Steder. I min Ungdomstid — vel i 1800 og Halvfjerdsene — byggede Gaardejer Niels Kristian Ravn en Mølle paa sin Mark i Snerild. Det var en Stubmølle uden Svikstilling. Møllen laa lidt ovenfor Snerild ved Ballevejen, og da jeg i Aaret 1883—84 var paa Ask Højskole, faldt min Vej om ved Møllen, hver Gang jeg gik frem eller tilbage til mit Hjem. Nogle Aar efter blev den købt af Jens Nielsen og flyttet til hans Hus Nr. 46 c d, som ligger ved Fenstenvejen lige ved Sogneskillet.

Det fortælles, at da Møllen blev flyttet, blev Hatten læsset paa en Vogn uden at skilles, og den blev kørt om ad Falling og gennem Gylling; men da den kom til Broen over Malskær Bæk, kørte de fast, da der var for lidt Plads mellem Gelænderne til det brede Læs.

Flere Ejere havde Møllen efter Jens Nielsen, baade Thomas Thomsen (En Søn af Morten Th., Skovmøllen), Peder Pedersen og Falk.

Under sidstnævnte brændte Møllen i Februar 1918. Sogneraadet lignede just Skat denne Dag, og Smed With kom og meddelte, at Møllen brændte. Vi stormede ud i Hotellets Have for at se det Syn, men det varede ca. 1/2 Time, førend Røg og Ild kunde ses. Under Branden kunde Persen ikke virke, og da det blæste godt, gik de brændende Vinger rundt i stærkere og stærkere Fart, indtil det hele styrtede sammen.

En varm Aksel fik Skyld for Branden, over hvilken der hviler nogen Mystik, som vel aldrig bliver opklaret.

Sange, sunget ved Gylling Forsamlingshus' Indvielse den 25. September 1905.

Gylling er en liden Flække
knap paa Kortet mærket af,
og dens Navn kan ikke vække
Storstadsminder frem af Grav;
thi beskeden var dens Færd,
dog har :: jeg min Gylling ::: kær.

Thi her stod min Barndoms Vugge
i en favr og frodig Egn.
Fjordens Vover sagte klukke,
Uldrup er mod „Vesten“ Hegn,
gennem „Byen“ Malskær Aa
lister :: sig saa let paa ::: Taa.

Solen dukker op af Voven
kysser Markens Blomst og Græs,
vækker Liv i Lerdrup, Skoven,
Søby, Splidholm, Gyllingnæs.
I en dejlig Haves Skød
„Byen“ ::: ler i Solens ::: Glød.

Hvid og skinnende i Solen
nu Forsamlingshuset staar;
„hvidt og pletfrit“ er Parolen,
var det gennem kom'nde Aar!
„Midt i Solens fulde Skær!“
saadan :: Salen er os ::: kær.

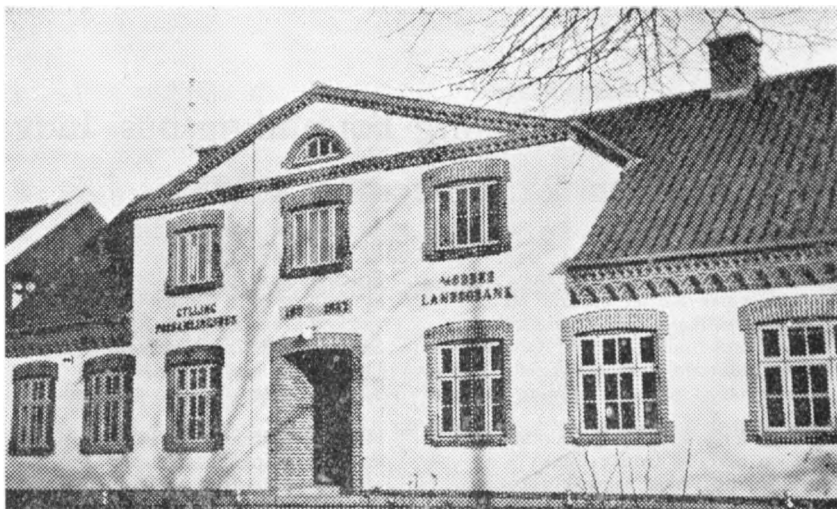
Lyst og varmt her Ord skal lyde,
som bli'r Spore til vor Færd;
munter Idræt Kraft skal gyde
i vor raske Ungdoms Hær,
og til Tonens varme Klang
skal sig ::: løfte lys vor ::: Sang.

n—e—n.

*Sven Aage Rasmussen,
Læge i Gylling.*

Gylling gaar fremad,
det maa man nok sige,
Byen flourer, og Jorden er bra'.
Landevej har vi
og Bane tillige —
kun Skade den ligger
en halv Mil herfra.
Se nu en Gang her
paa Købmagergade,
hvad der i Sommerens Løb
her er bygt:
Sal og Theater med broget Facade,
se der kan vi mødes og tale saa trygt.
Her skal „Kassen“ staa,
her skal „Raadet“ bo,
her skal vækkes Sans,
her maa holdes Dans,
og hvert Øjeblik
øves Gymnastik,
tilsammen saa bli'r her
en artig Trafik.
Men saa lad os her, enhver især.
nu takke Bygherrerne her;
før vi gaar herfra,
bør de alle ha'
et kraftigt og velment Hurra!

Chr. Biigaard.

Gylling Forsamlingshus.

Den aandelige Vækkelse, som fortrinsvis skyldes Grundtvigs Virksomhed i Tale og Skrift, medførte i Midten af det nittende Aarhundrede en Trang til Anskaffelse af Forsamlingshuse, hvor baade timelige og aandelige Værdier kunde fremføres i Tale og Sang for den almene Befolkning.

I Gylling Sogn plejer der jo ikke at være ret langt fra en Plans Fremkomst til dens Virkeliggørelse, og i 1860 blev det første Forsamlingshus bygget paa Matr. Nr. 27 af Gaardejer Christen Christensen. Det var en 4 Fags Tilbygning til den østlige Ende af hans Stuehus og noget videre end dette. Det var især den unge Pastor Otto Møllers Vækkelsesmøder, som gjorde denne Forsamlingsal berømt, og mange baade fra Gylling og udensogns Tilhængere af de Grundtvigske Tanker strømmede hertil og fyldte Salen ved de maanedlige Møder.

Da Otto Møller blev ældre, hørte de maanedlige Møder op, og da jeg i 1896 tog Bopæl i Malskær; blev Salen kun benyttet ved Sønnen Jens Christensens private Sammenkomster, og den blev nedrevet ca. 1898.

Det andet Forsamlingshus, som var sammenbygget med Lærer Frandsens Friskole i Matr. Nr. 18d.o.q. i Gylling By, blev væsentlig opført af Jens Hansen, Østergaard, som interesserede sig stærkt for denne Sags Gennemførelse. Foruden Forsamlingsalen var der ogsaa to mindre Lokaler, som bl. a. blev benyttet af Gylling Sogneraad og Gylling Sparekasse, og jeg har deltaget i adskillige Møder i disse Lokaler.

I Tidens Løb fandtes dette Forsamlingshus ikke tidssvarende, og det nedlagdes i Aaret 1905, og den 25. September s. A. indviedes det ny Forsamlingshus, som tilligemed Hotellet blev bygget paa Matr. Nr. 46a, hvor daværende Gaardejer Jens Frandsens Gaard (nu Højvang) hidtil havde ligget.

I Aaret 1937 fandtes ogsaa dette tredie Forsamlingshus for lille, og der blev foretaget en Ombygning efter Tegning og Beskrivelse af Arkitekt Nielsen i Odder.

Herved blev opnaaet en betydelig Udvidelse af Pladsforholdene, og Forsamlingshuset maa nu betragtes som særdeles vel indrettet og tidsvarende for mange Aar. Indvielsesfesten holdtes den 17. November 1937, og Bekostningen ved Ombygningen androg ca. 20,000 Kr. I Sommeren 1941 har Forsamlingshuset erhvervet de to gamle Huse, Matr. Nr. 94 abc, kaldet Præstehuset, for en Pris af ialt 1800 Kr.

De bliver nu nedrevet for at skaffe Plads til Biler eller andre Køretøjers Parkering (Efteraaret 1941).

For et Par Aar siden blev det tredie Stykke af Præstehuset, Nr. 94 a, som tilhørte Jørgen Jensens Enke, købt for 2000 Kr. og derefter straks nedrevet.

Forsamlingshusets Bestyrelse solgte de to gamle Huse i Foraaret 1941 ved en Auktion, der indbragte godt 400 Kr. Jens Møller Hansen og Rasmus Frederiksen var Købere, og de solgte igen de gamle Materialer til andre Lysthavende.

Oprindelsen til Blichers Novelle om „Messing-Jens“.

Blandt de gamle Beboere af Gylling Sogn er der to Mænd, som har fortjent at mindes, nemlig Gaardejerne Søren Jensen og Søren Sørensen, begge fra Leerdrup. — I deres Ungdomstid aftjente de deres Værnepligt ved de Horsens Kyradserer, og da der efter Nederlaget ved Waterloo og Napoleons Fald fra forskellige Lande i Aaret 1815 blev afsendt Tropheefdelinger til Frankrig for at bidrage til at holde den revolutionære Nation i Aave, blev de to Ungersvende fra Leerdrup udpegede til at deltage i denne Tropheekspedition. Blandt deres Kammerater var en ung Soldat, Anders Rasmussen, fra Byen Torp i Underup Sogn, og disse tre Kammerater sluttede Venskab med hinanden. Nu vilde Skæbnen imidlertid at Anders Rasmussen kom i Kvarter hos en fransk Guldsmed, i hvis Datter, Gabrielle Coderon Philippe de Bercon, den jyske Soldat forelskede sig, og hun i ham, og det gik hverken værre eller bedre end at hun drog med ham, da Tropperne forlod Frankrig. De giftede sig og bosatte sig i Torp. Sten Stensen Blicher kom, medens han var Forpagter i Randlev Præstegaard, ofte til Gylling, og her kan det tænkes, at han har truffen sammen med den snaksomme Søren Sørensen (Ung Søren), som har fortalt om sine Oplevelser og derved maaske givet Blicher et Emne til Historien om Messingjens i Novellen E Bindstouw.

Ung Søren's Gravminde findes endnu. Det er en Sandsten med indsat Marmerplade, hvorpaa staar:

Minde over

Gaardmand *Søren Sørensen*,

født i Leerdrup 1790, død sammesteds 1858.

Kjære Mage ingensinde glemmes Du af Dine her,
I vore Hjerter staar Dit Minde, til vi samles, hvor Du er.

Offentlige Mindesmærker i Gylling Sogn.

Grundloven af 5. Juni 1915 giver i § 29 danske Mænd og Kvinder, der er fyldt 25 Aar, Valgret til Folketinget m. m. Tidligere var det kun Mændene, der havde Valgret og Valgbarhed, og Begejstringen over Kvindernes Ligestilling med Mændene i denne Henseende blev kendetegnet ved Anbringelse af en Mængde Mindestene og Plantning af mange Egetræer (Kvindeege) Landet over.

Kvindeegen.

Kvindeforeningen i Gylling stod ikke tilbage i denne Henseende, og der blev i det nordvestlige Hjørne, der hvor Lerdrupvejen og Malskær Bæk krydses, opsat en Natursten med følgende Inskription:

5. Juni 1915.

Stolteste Minde
for Mand og Kvinde.

Der afholdtes en Festlighed, hvor Kvindeforeningens daværende Formand, Klaus Pedersens Hustru, Fensten, efter en lille Tale foretog Afsløringen (Stenens temmelig kritiserede Inskription var ligeledes forfattet af hende). Samtidig plantedes et af Ritmester Castenskjold skænket Egetræ af Mariane Rasmussen, Splidholm, og Birgitte Kronholm (Stifteren af Gylling Hotel), og da det var sket, sagde Mariane bl. a: „Ja, no æ Træet saa plantet, saa æret, om de vel grou!“

Bagefter var der en Festlighed, hvor Pastor Ravn Jensen m. fl. holdt Tale. Mindestenen blev bekostet af Kvindeforeningen.

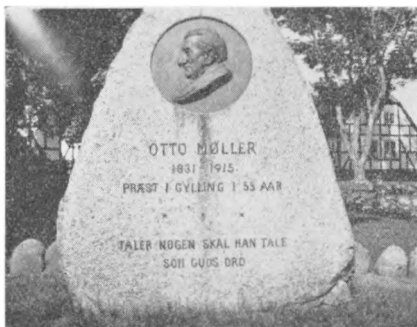
Pastor Otto Møllers Mindesmærke.

I Pastor Møllers sidste Levetid udtalte han Ønsket om, at hans Begravelse maatte foregaa i Stilhed, og ligeledes ønskede han — i Overensstemmelse med Familiens gamle Traditioner — at der ikke skulde opstilles noget Monument ved hans Grav.

Disse Ønsker maatte altsaa respekteres; men nogle Aar efter hans Død, som fandt Sted den 13. Januar 1915, begyndte der at opdukke

Planer om en Omgaaelse af hans Ønsker saaledes, at et Mindesmærke for den afholdte og berømte Præst blev rejst udenfor Kirkegaarden, og disse Planer blev til Virkelighed i Aaret 1925. Til Bekostningernes Bestridelse blev der foretaget en Indsamling ved Menighedsraadets Foranstaltning, og mange Bidrag — mindre og større — indkom baade fra Sognets Befolkning og fra Møllers Venner Landet rundt. Der indkom ialt 1460 Kr., hvilket Beløb omtrent medgik til Udgifternes Dækning.

Mindesmærkets Granitsten blev skænket og fragtet til Pladsen af Godsejer, Kammerjunker Castenskiold, Gyllingnæs. Den laa i Gyllingnæs Skov nær ved Stranden, formodentlig paa samme Plads, hvor den var blevet anbragt af Istidens Bræer. Den Side, som nu er Bagsiden, laa nedad paa bar Lerundergrund, og op mod Stenens Sider var der i de mange Aarhundreder dannet et alentykt Muldrag.

Det var oprindeligt Meningen at benytte Stenen uden nogen videre Tilhugning; men det viste sig, at der var flere Revner og Beskadigelser, som skulde fjernes, og Billedhugger R. Andersen bestemte derfor, at Forsiden skulde planhugges.

Ved dette Arbejde, som tog mange Dage for de to Stenhuggere, Brødrene Nielsen fra Horsens, blev der fjernet et Lag, som paa sine Steder var indtil af $\frac{1}{2}$ Alens Tykkelse.

Som Model for Broncerelieffen anvendtes en Gibsmedaillon, som Billedhugger R. Andersen havde modelleret, medens Pastor Møller levede. Den havde i mange Aar hængt paa Væggen i Præstens Studereværelse og blev godhedsfuldt skænket af Pastor Ravn Jensen, hvorved sparede 400 Kr.

Afløsingen fandt Sted den 27. Oktober 1925. Pastor Ravn Jensen talte paa Pladsen ved Mindesmærket, og i den smukt pyntede Kirke talte Biskopperne Rud, Odense, og Schiøler, Aarhus, samt Pastor emer. Engberg, tidligere Hundslund. Sange var forfattet af Højskoleforstander Rasm. Nielsen, Særlev. Skønt det regnede næsten hele Tiden, var der samlet saa mange Deltagere, som kunde rummes i Kirken.

Efter Højtideligheden var der fælles Kaffebord i Præsteboligen for Talerne og flere andre indbudne — deriblandt Menighedsraadets Medlemmer med Ægtefæller.

Ritmester Castenskjolds Mindesmærke.

Stenen blev af Godsejer Castenskiold skænket og transporteret paa Pladsen fra Gyllingnæs Skov. Billedhugger Holm, Odder, anbragte Inscriptionsen for 156 Kr., og Mekaniker Holm, Gylling, rejste Stenen og fastgjorde den paa Fundamentet for 34 Kr. 38 Øre. Afløsingen af Mindesmærket foregik den 19. Maj 1927 og til Beskrivelse af denne Festlighed benytttes efterstaaende Referat fra Aarhus Amtstidende:

„En Mindesten.

Gylling har en for en Landsby usædvanlig stor og velindrettet Sportsplads, hvor de unge har deres Samlingssted til al Slags Friluftsidræt, og som derfor er af stor Værdi for Byen.

Pladsen, som har kostet 4000 Kr., er skænket Gylling Kommune af afd. Ritmester Castenskjold, Gyllingnæs. Som ventet blev der rejst Forslag om Rejsning af en Mindesten, som i Torsdags blev afsløret ved en lille Højtidelighed. Sogneraadsformand J. C. Andersen bød velkommen og talte i smukke Ord om Ritmester Castenskjolds Betydning for Byen, hvorefter han lod Dækket falde for Stenen, idet han udtalte Ønsket om, at denne maatte vidne for kommende Slægter om den gode Mand, for hvem den var rejst.

Ritmester Castenskjolds Mindesten.

Lærer Hansen, Gylling, talte om Ritmester Castenskjold som Adelsmand, Menneske og Borger, idet han fremhævede hans fine, ædle og retskafne Karakter og hans Dygtighed i hans egen store Bedrift. Tillige nævnede han Ritmesterens Arbejde som Formand for Andelsmejeriet og Sogneraadet. Gylling havde meget at takke Ritmesteren for. Æret være hans Minde.

Godsejer Castenskiold, Gyllingnæs, udtalte, at næsten alle Castenskjolderne var Jordbesiddere, og rundt om paa deres Gaarde fandt man Mindestene for Slægten, et Vidnesbyrd om deres Evne til at blive samhörige med Befolkningen, som de levede iblandt. Dette maa ogsaa have været Tilfældet her. Han takkede paa egne og Slægtens Vegne for den smukke Mindesten, der var rejst for hans Morbroder“.

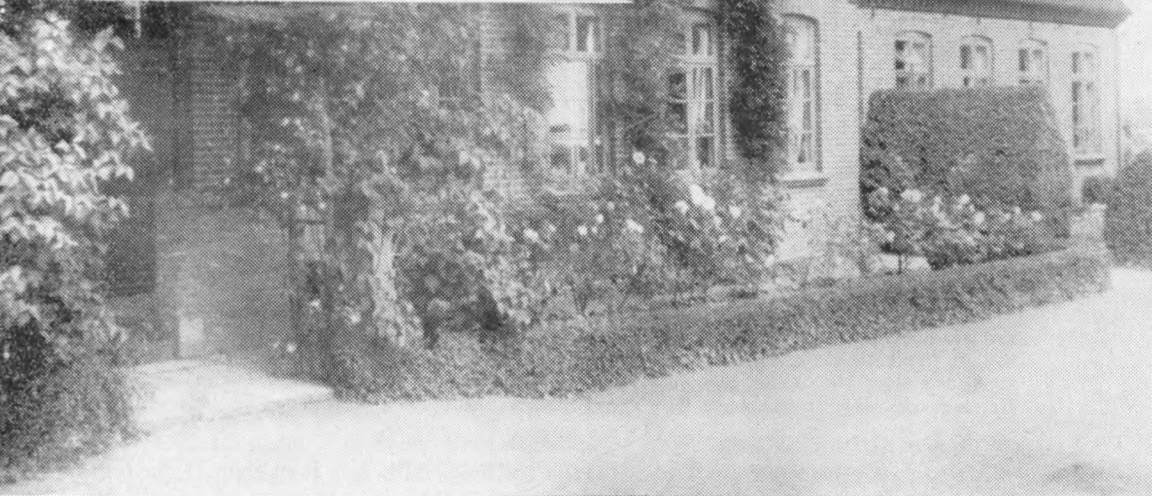
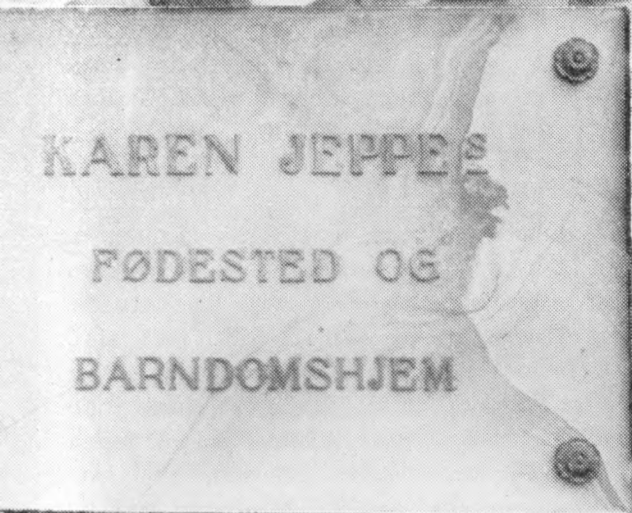
Baade før og efter Talerne blev der sunget, og efter Afsløringen samledes Godsejer Castenskiold med Frue og Fætter fra Borreby samt Haandværkerforeningens Bestyrelse og Sogneraadets Medlemmer i Forsamlingshusets Lokale, ialt 18 Deltagere, hvor der var dækket Borde med 2 Kransekager og 4 Flasker Vin, som blev nydt med Afbrydelse af smaa Taler af Castenskiold, Lærer Hansen, M. P. Rasmussen og mig. Forsamlingen skiltes Kl. ca. 5.

Karen Jeppe.

Den 1. Juli 1876 fødtes Karen Jeppe i Gyllingskov Skole. Hendes Forældre var Lærer J. C. Jeppe, som var født paa Als, og hans Hustru Maren Nielsen, født i Aalstrup.

Som lille Pige viste hun sig snart at være i Besiddelse af ualmindelige Aandsevner, og efter Konfirmationen tog hun Studentereksamen og Filosofikum, begge med Udmærkelse.

I nogle Aar underviste hun ved Professor Frederiksens Gymnasium i Ordrup; men under Overværelse af en Forelæsning af Aage Mejer Benediksen om Forholdene i Armenien blev hun saaledes grebet ved Tankerne om dette nødstedte Folk, at hun besluttede at vie sin Arbejdskraft og sine

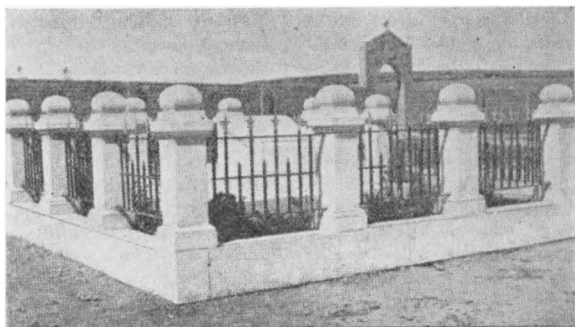

Evner til deres Hjælp og Gavn, og 1903 den 23. September rejste hun til Ourfa⁷ i det sydlige Armenien for at deltage i „Deutche Orient Mission“.

Her levede hun i en Aarrække, og hendes Arbejde satte hurtigt kendelige Spor. Hun oprettede et Børnehjem, hvor mange nødstedte og for-

sømte armenske Børn fik en god og kærlig Pleje og en kristelig Undervisning, og efterhaanden som Børnene voksede til og drog bort fra Hjemmet, kunde de fremdeles søge tilbage til Karen Jeppe for at modtage gode Raad og anden Hjælp.

Ved Verdenskrigens Udbrud 1914 begyndte Muhameddanernes Massakrer paa de kristne Armenier; men ved Karen Jeppe Klogskab og

Karen Jeppe's Grav.

uforfærdede Optræden reddedes mange, særlig Kvinder og Børn fra Tyrkernes Grusomheder. Flere Gange var Karen Jeppe hjemme i Fædrelandet og holdt da gerne Foredrag om de armenske Rædsler; men stadig søgte hun tilbage til det valgte Virkefelt for at ofre sin store Arbejdskraft til det undertrykte Folks Vel. Hendes

Virksomhed vakte stor Opmærksomhed i mange europæiske Lande, og hun fik Sæde i Folkenes Forbund, hvorved hun erhvervede en velkommen økonomisk Støtte til Arbejdets Fortsættelse. Det store og nervepirrende Arbejde tog imidlertid paa Kræfterne, og den 7. Juli 1935 afgik hun ved Døden i Aleppo, hvor hendes jordiske Rester hviler.

Paa 60 Aars Dagen for hendes Fødsel, den 1. Juli 1936 blev foran afbildede Mindesten afsløret ved en Højtidelighed, hvor Karen Jeppe's mangeaarige Medhjælper Frk. Jenny Jensen, Pastor Nielsen, Fru Ester Malling Pedersen og adskillige andre udtalte smukke Mindeord om vor berømte Bysbarn, „Pigen fra Danmark“.

Biografteatret.

I Aaret 1926 opførte Urmager J. P. Sørensen en større Bygning, som han agtede at anvende til Biografteater. Allerede længe før den Tid havde han opnaaet Bevilling til at afholde Forestilling i Gylling Forsamlingshus; men det var jo en væsentlig Forbedring, da han kunde begynde at afholde Filmsfremvisningerne i hans eget dertil indrettet Biografteater.

I Tidens Løb er der sket adskillige Forbedringer, f. Eks. ved Isolering af Lokalets Vægge, ved Anskaffelse af Apparater til Talefilm m. m.

En temmelig alvorlig Begivenhed indtraf i Aaret 1939, da den brændbare Filmsstrimmel blev antændt ved et Uheld, og paa et Øjeblik var Operatørrummet indhyllet i Røg og Flamme. Det lykkedes dog at begrænse Ilden, saa Skaden paa selve Bygningen ikke blev særlig stor.

Gylling Bryggeri.

I ældre Tider havde hver Gaard sit Bryggers, og Øl syntes at være en uundværlig Livsfornødenhed; men i vore Dage er Hjemmebrygningen næsten helt ophørt, og skal der nydes Øl, hentes det enten fra Ølbryggeriet eller hos Købmændene. I sidste Del af forrige Aarhundrede byggede daværende Gaardejer P. Wissing et Bryggeri ved Aaen i Gylling.

En Tid var det et Aktieselskab med Brygger Søren Hansen som Bestyrer. Den nuværende Ejer er H. Lindby, som har udvidet Bedriften med Fremstilling af Æblemost og Frugtarmelade som Formaal.

Broerne i Gylling By.

Broen over Malskær Bæk i den sydlige Del af Gylling By er bygget 1839 paa Amtsrepartitionsfondens Bekostning (Oplyses ifølge Protokollen over Sogneforstanderskabets Møde den 24. Juni 1842). Før den Tid skete Færdslen over Aaen ved direkte Kørsel i nedgravede Vadesteder, og for Fodgængeres Vedkommende har Færdselen formodentlig sket paa en Række store Sten. I Aaret 1866 maa der sandsynligvis være sket en Ombygning af Broen, og paa Smedejernslænderet, som endnu staar, er Aarstallet 1866 anbragt.

Da Broens Træværk, Egebjælker dækkede med Egeplanker og et Sliddæk af Fyrretræsbrædder, var bleven noget medtagen af Tidens Tand, blev det afstivet med en underlagt Bjælke i Vinteren 1926—27, og i Sommeren 1927 blev der bygget et nyt Brodæk af Jernbeton, og samtidig blev Broens Landpiller forlængede, saa Kørebanen udvidedes til 5 Meter. Arbejdet var bortliciteret til S. Dahlgaard, Ørting, for 900 Kr. Under Ombygningen var der anbragt en interimistisk Overkørsel af de gamle Broplanker.

Den nordlige Bro i Gylling By er bygget før denne Tid, men dog efter Aaret 1800 (se Pastor Otto Møllers Optegnelser om Gylling Side 199, Østjysk Hjemstavn.)

I Aaret 1930 modtog Sogneraadet en Skrivelse fra Vejinspektoratet med Hensigt om at ombygge Broen over Malskær Bæk ved Splidholmsvejen, og skønt den offentlige Vej egentlig den Gang ophørte ved Broen, vedtog Sogneraadet dog at lade den ombygge af Beton, hvilket udførtes efter Vejinspektoratets Tegning af Søren Dahlgaard for 1450 Kr.

Den nordlige Bro blev ombygget i Sommeren 1935 af Søren Dahlgaard. Den blev støbt af Beton med Jernindlægning og kostede 1950 Kr.

Lægerne i Gylling.

Den første praktiserende Læge, der bosatte sig i Gylling, var Johannes Kønigsfelt (født 23. December 1853).

Han havde været Skibslæge og tog Bopæl her i Aaret 1886. Han levede i adskillige Aar som Ungkarl og giftede sig i Aaret 1900 med en Møllebyggerdatter fra Hadrup ved Navn Marie. Han var et ejendommeligt Menneske, mørkhaaret og krøllet med sort Fuldskæg mindede han om Jøderacen. Stemmen var pibende. Som Læge var han maaske ikke fuldkommen, og der gaar muntre Fortællinger om hans Medfølelse f. Eks. ved Tandudtrækninger (der ogsaa var til Lidelse for ham). Han var en meget flink Mand og moderat med Betalingen. Kunde Fattigfolk ikke betale, kunde de ogsaa blive fri. Mange Familier engagerede ham som Huslæge for et lille aarligt Vederlag (20 Kr.). Efter Giftermaalet blev hans særegne Egenskaber mere og mere iøjnefaldende og de udartede til sidst til Sindssyge, og der gaar adskillige Fortællinger om hans underlige Optræden i denne Tid, særlig ved hans selskabelige Sammenkomster. Han kom omsider paa Sindssygehospitalet i Aarhus, hvor han døde den 21. Januar 1903.

Under Kønigsfelts Sygdom vikarierede Læge Erik Lund fra Grumstrup, og under hans Ophold her blev han forlovet med Købmand Sundahls Datter Anna. Han blev senere Læge paa Fur, i Sønderho paa Fanø, ved Vester Vedsted Sindssygehospital og i Middelfart.

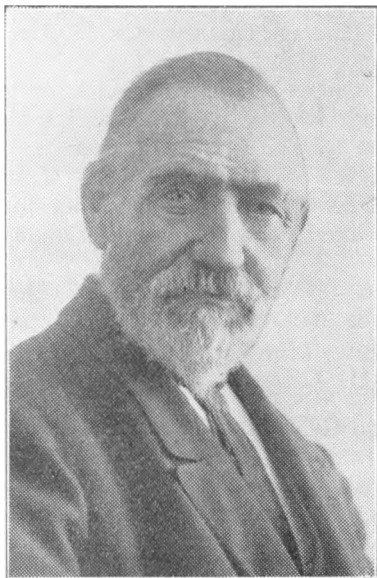
Den næste Læge var Sven Aage Rasmussen, som senere blev Godslæge paa Tranekjær (Langeland), og efter ham kom Kirketerp i Aaret 1909. Han rejste til Grenaa og afstøstes 1914 af J. Didriksen, som er født i Magleby paa Møen den 12. Marts 1885. Udrunden af en Gaardmandsslægt har han let ved at indordne sig under de landlegne Forhold, og han og hans Hustru Ida Elvira Nielsen, som er født i København 11. April 1888, har forstaaet at gøre sig agtet og afholdt blandt Befolkningen her. Foruden sin Praksis, som han omfatter med stor Omhu og Dygtighed, dyrker han mange andre Interesser, bl. a. paa Natur- og Oltids-

forskningens Omraade. Han er et skattet Medlem af Bestyrelsen for Odder Museum, og Undersøgelsen af Borgtomten ved Bjørnkær og adskillige andre gamle Bopladser har han ledet med stor Sagskundskab.

Niels Liins Havn og Badebroen.

Blandt Gylling Sogns gamle, solide og veltjente Arbejdsmænd fortjener Stenhugger Niels Jensen Liin en særlig Omtale. Han er født i Mollerup den 12. Marts 1860, og hans Hustru Maren er født i Sorring den 12. Oktober 1863.

I sine yngre Aar deltog Niels Liin i sin Hjemegns specielle Husflidshaandværk, „Pottemageriet“; men efter Flytningen til Gylling blev Stenslaaningen hans Hovedbeskæftigelse. — For et halvt Aarhundrede siden var Strandkanten langs Gylling Sogns Østkyst tæt bestrøet med store Granitsten, der særlig om Vinteren, naar Vandet var islagt, tog sig ud som sorte Gespenser, der ragede op over den lavvandede Kystflade. Her fandt Niels Liin et Virkefelt, der passede for ham. Han byggede et lille Hus lige ved Stranden. Byggegrunden var ikke stor; men der var Udvidelsesmuligheder mod Øst. Med utrættelig Flid gravede han en lang Kanal ud i Havet, saaledes at det blev ham muligt at stage sin Pram ind i den lille Havn tæt ved Huset, og herfra blev Baadens tunge Last af Kampesten bakset op paa Landjorden for senere at blive leverede til Bygningssten eller Vejmateriale. En Del af det opgravede Jord og Sand blev liggende som Dæmninger paa begge Kanalens Sider, og en Del fyldtes ud i Strandkanten øst for Huset, saa der blev mere Haveplads.

Niels Jensen Liin.

Nu er Niels Liin en gammel Mand; men Arbejdskraften og Arbejdslysten er ikke kuet. Endnu kan man i Sommertiden ofte se den stoute Mand cyklende til og fra sit Arbejde; men at de gamle Kystvagter, Kampestenene langs Kysten Øst for Gylling Sogn, er forsvundne, er Niels Liins Værk, og tillige kan nævnes til Ros for Niels Liin, at han har deltaget i Arbejdet ved Genopførelsen af Kristiansborg Slot, som brændte 1884, idet han har tildannet 10 Stkr. af de kvadrede Kampesten, som findes i Slottets Facade. Ritmester Castenskjold skænkede Stenene og Gylling Kommune betalte Arbejdsløn og Fragtomkostninger.

Med sin forholdsvis lange Kyststrækning har Gylling Sogn dog ingen særlig god Badestrand. Det rene hvide Sand, som bedækker Strandkanten fra Norsminde Fjord over Saxild, Dyngby og Hou Strand, afløses længere syd paa af leret Dynd, der ikke er behagelig for badende Folk. Desuden er der næsten altid Lavvande, saa der ofte skal vades ca. $\frac{1}{4}$ km ud for at faa tilstrækkeligt Vand til at boltre sig i. I Sommeren 1941 har Gylling Haandværkerforening og Gylling Ungdom derfor i Fællesskab bygget en Badebro fra Niels Liins Dæmning og langt ud i Havet, og ved Broens Ende er der opført et Badehus. Sognets unge Karle med Tømremester Carl Aagaard som Leder, har gratis udført det meste af Arbejdet, og til Hjælp til Dækning af Udgiften til Anskaffelse af Materiale, ca. 1300 Kr., er der ydet Bidrag fra Sogneraadet og Sparekassen i Gylling.

Gylling Andelsmejeri.

Andelsbevægelsen.

Det gamle Ordsprog, „Enighed gør stærk“, har vistnok gjort sig gældende, saa længe der har været Mennesker her paa Jorden. Man har stedse kunnet se sin Fordel ved at „løfte i Flok“ eller ved at handle i Fællesskab. Der er dannet Sammenslutninger, hvis Deltagere hver især faar Andel i det opnaaede Udbytte — eller maa bidrage til Dækning af mulig indtrufne Tab, og saadanne Sammenslutninger har været anvendt paa mangfoldige Maader baade i Krig og Fred; men først i Midten af forrige Aarhundrede opstod den nu saa velkendte Andelsbevægelse, som væsentlig tager Sigte paa at fremme Landbrugets Rentabilitet ved en hensigtsmæssig og ensartet Behandling af Landbrugets Produkter, og Landbrugerne — baade store og smaa — har i stedse stigende Grad forstaaet at tage disse Sammenslutninger i Brug i de fælles Interessers Tjeneste. Der er dannet en Mængde Andelsforetagender, saasom Mejerier, Slagterier, Sukker-Saftstationer, Cikorietørrier, Forsikringer, Kvægavlsforeninger, Forbrugsforeninger og mange andre, og alle har de til Hensigt at forbedre Deltagernes økonomiske Kaar.

I det følgende skal kun omtales:

Andelsmejerierne.

I vore Forældres, Bedsteforældres og endnu ældre Tider blev Landbruget ført paa en fra de nuværende Forhold vidt forskellig Maade. Det blev hovedsagenligt drevet efter Selvforsyningsens Princip. Enhver Familie maatte efter bedste Evne søge at frembringe deres vigtigste Livsforødneder af deres egen Bedrift og det baade til Føde og Beklædning. De faa Penge, som nødvendigvis skulde bruges, blev gennem Tiderne tilvejebragt paa forskellig Maade, f. Eks. ved Studeopdræt og Fedning, ved Faare- og Svineavl, ved Salg af Korn, Rapsfrø, Hør og adskillige andre Frembringelser. Først i en nyere Tid gik Mejeridrift med Smør- og Osteproduktion over til at blive et af Landets vigtigste Erhverv. Vore gamle Forfædre fremstillede vel Smør; men i Reglen ikke meget udover det, der brugtes til eget Behov. Koholdet var ikke stort, men der sørgedes i Reglen for at have én Ko, som kælvde i Efteraarstiden, og denne Ko's Mælk benyttedes saa i Vinterhusholdningen. De øvrige Køer, hvis Vinterfoder væsentlig bestod af Hø og Halm, skulde saa helst kæleve i Foraarsstiden, for at den for Mælkeydelsen nødvendige Forøgelse af nærende Foder kunde gives i Form af Sommergræsning.

Paa Herregaardene begyndte Mejeridriften at gaa fremad ved Indretning af Vand- og Ismejerier, og Bønderne fulgte saa smaat med; men det producerede Smør var af en uensartet Beskaffenhed, og det blev paa sine Steder daarligt behandlet, saa det egnede sig ikke saa godt til Eksport til udenlandske Forbrugere.

Dog fandtes allerede omkring Midten af forrige Aarhundrede enkelte driftige Eksportører, f. Eks. Otto Mønsted, Aarhus, og C. F. Hansen, Horsens, som sammenkøbte Bøndergaardenes Smørproduktion og ved passende Sammenblanding og god Behandling fremskaffede en til Eksport velegnet Vare. Ved udsendte Smaaskrifter søgte de at give Producenterne en praktisk Vejledning i Mælkens og Smørrets hensigtsmæssige Behandling.

Det gik imidlertid mere og mere op for Folk, at den bedste og mest ensartede Produktion vilde kunne opnaas, naar Mælken fra mange Ejendomme blev behandlet paa et Sted, hvor der fandtes tidssvarende Maskineri, og hvor Behandlingen af Mejeriets forskellige Produkter kunde blive udført af faguddannede Folk, og Troen paa Fordelen ved Oprettelse af store Mejerier blev stedse mere grundfæstet, indtil den i Attenhundrede og Firserne blev til Virkelighed.

Det første Andelsmejeri i Danmark oprettedes 1882, og Udviklingen tog nu saa stærk Fart, at der i Løbes af en Snes Aar blev bygget Mejerier i næsten ethvert af Landets Sogne.

Gylling Mejeris Oprettelse.

Gylling Sogns Beboere har altid forstaaet at følge med Tiden, hvilket ogsaa gav sig til Kende snart efter Andelsbevægelsens Fremkomst. Til at begynde med var det dog ikke noget Andelsmejeri, men derimod et Fællesmejeri, der oprettedes. Gaardejer Jens Hansen, Gylling Østergaard, havde tidlig indset, at her var en Sag, som kunde blive af stor Betydning for Landbruget, og med Liv og Lyst lod han sine Tanker og Planer blive til Virkelighed, idet han i Begyndelsen af Attenhundrede og Firserne for egen Regning byggede en Mejeribygning paa sin Mark umiddelbart ved Gylling-Søby Vejen. Han anskaffede Maskiner og nødvendigt Tilbehør og fæstede en Mejeribestyrelse, hvorefter han paabegyndte Behandlingen af sin egen store Gaards Mælkeproduktion samtidig med, at han købte Mælk fra adskillige af Sognets Gaarde, hvis Ejere med Tillid sluttede sig til Foretagendet.

Saaledes gik det i nogle Aar, indtil han i 1887 solgte Mejeriet, som overgik til Andelsmejeri med Overdragelse den 14. Juni 1888, og Andelsvirksomheden paabegyndtes næste Dag, altsaa den 15. Juni 1888.

Ifølge en den 29. Februar 1888 oprettet Købekontrakt samt Skøde tinglæst den 16. September 1889 er det til Mejeriet hørende Jordareal paa 3 Skæpper Land skyldsats for Hartkorn 1 Fdk. 2³/₄ Alb., Gammelskat 45 Øre under Matr. Nr. 21c. Jordens Værdi blev beregnet til 600 Kr., Bygningernes 8400 Kr. og Mejeriinventaret 10,000 Kr., og den samlede akkorderede Købesum blev altsaa 19,000 Kr. En Restbeholdning af Kul overtoges for 24 Kr. og af Olie for 50 Kr.

En stor Del af Sognets Beboere indgik straks i det nystiftede Andels-selskab „Gylling Andelsmejeri“; men der var dog adskillige forsigtige, som holdt sig afventende tilbage for at se, om det nu virkelig kunde føre til noget godt og fordelagtigt Resultat. I Aarenes Løb blev det imidler-tid en almindelig Overbevisning, at Ideen var rigtig, og efterhaanden ind-meldte alle Sognets Landbrugere sig som Interessenter i Mejeriet. Den sidste var, saa vidt vides, Gaardejer Hans Sørensen, Gylling Skov, som ind-meldtes den 5.-12. 1895, og i vore Dage vil der næppe være nogen af Andelsmejeriets 176 Interessenter, der kunde tænke sig Muligheden af Mælkens Behandling paa Produktionsstedet.

Der var fastsat et Bidrag for ny Indmeldelse — i Reglen 10 Kr. for hver af Besætningens Malkekøer eller 25 Kr. for hver Td. Hartkorn.

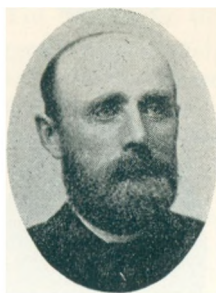
Mejeriets Bestyrelse.

Kort efter Handelens Afslutning blev der affattet Love for Mejeriet, og Interessenterne valgte den første Bestyrelse, som bestod af følgende Mænd:

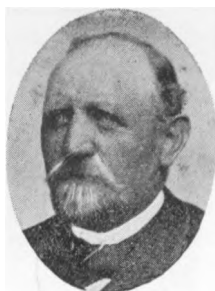
Gaardejer *Jens Hansen*, Østergaard.
 Gaardejer *Kuur Rasmussen*, Gylling Skov.
 Forpagter *N. P. Leth*, Gylling Præstegaard.
 Gaardejer *Niels Nielsen*, Leerdrup.
 Møller *Morten Thomsen*, Gylling Skov.
 Gaardejer *Anders Hansen*, Gylling Skov.
 Gaardejer *Simon P. Jensen*, Fensten.

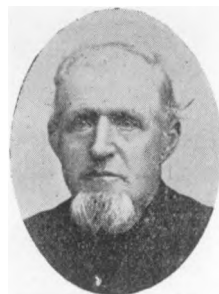
Jens Hansen.

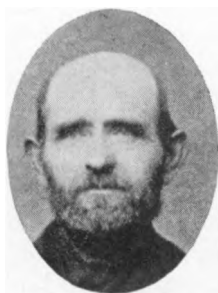
Kuur Rasmussen.

N. P. Leth.

Niels Nielsen.

Morten Thomsen.

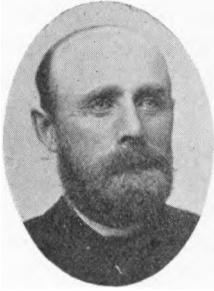
Anders Hansen.

Simon P. Jensen.

Formænd.

Det vil føre alt for vidt at optage Navnene paa alle de af Interesenterne, som i de svundne 50 Aar har været Medlemmer af Mejeribestyrelsen. Derfor skal her kun nævnes dem, som i dette Tidsrum har været Formænd, samt Tiden for deres Valg.

Kuur Rasmussen.
1887.

N. P. Leth,
1890.

Jens Hansen, Liliensb.,
1891.

Ritmester Castenskjold,
1893.

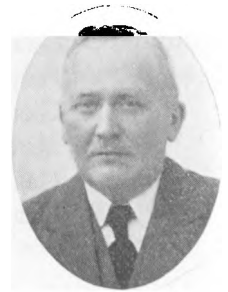
Jens Jensen, Malskjær,
1906.

Anders Hansen,
1907.

R. Andersen, Søby,
1918.

Kr. Dahlgaard,
1929.

Niels Kuur,
1935.

P. Nielsen, Lerdrup,
1937.

Harald Midtgaard, Søby,
1938.

Niels Nielsen, Fensten,
1939.

Mejeribestyrerne.

1. Den i Jens Hansens Mejeri ansatte Mejeribestyrer, *Peder Pedersen*, er født paa Sjælland den 5. Februar 1858. Han blev den 28. November 1887 fæstet til fortsat Tjeneste i Andelsmejeriet. Lønnen var ansat til 2200 Kr. samt $\frac{1}{5}$ af Smørprisen over Topnoteringen, og han var forpligtiget til at holde det fornødne Mandskab, deriblandt en sagkyndig Mand, der eventuelt kunde overtage Mejeriets Ledelse, samt en maskinkyndig Mand til Fyrbøder og Maskinpasser. Desuden maatte Mejeri-

bestyreren selv vedligeholde Belysning, Børster, Skrubber, Osteklude, Gradestokke m. v. P. Pedersen fratraadte imidlertid Bestillingen efter en kortere Tids Forløb, da han overtog Gaarden Matr. Nr. 67a i Gylling Skov. Han lever endnu og er blandt dem, som ved allerbedst Besked om Mejeriets Historie, da han har fulgt Begivenhedernes Gang fra første Begyndelse til Dato. Han afløstes 1.-5. 1889 af

Peder Pedersen.

2. *Niels Christensen*, som kom fra Saxild Mejeri. — Det var først bestemt at tilbyde Henrik Schacht fra Oudrupgaard Pladsen, men under Forhandlingerne om Lønforholdene kunde der ikke opnaas Enighed, og Schacht bestemte sig til at træde tilbage som Ansøger. — N. Christensen blev saa fæstet ved et Møde den 24.-11. 1888 og Lønnen blev 2000 Kr. samt $\frac{1}{10}$ af Prisen over Topnoteringen

Niels Christensen.

og 3 pCt. af Nettooverskudet. Han indgik iøvrigt paa samme Forpligtelser som P. Pedersen. Den 6.-12. 1889 blev der tilstaaet ham en Lønforhøjelse paa 200 Kr.

Christensens Helbred var imidlertid ikke godt, og det gik stadig tilbage, indtil han afgik ved Døden den 19. Januar 1894. Enken fortsatte Driften af Mejeriet i nogen Tid, idet hun antog en sagkyndig Mand som Leder. Pladsen blev imidlertid opslaaet ledig, og ved Generalforsamlingen den 28.-2. antoges

3. *Henrik Schacht* fra Oudrupgaard (med 62 Stemmer) som Mejeribestyrer. Lønnen fastsattes den 24. Juli 1894 til 4200 Kr. og med Bibeholdelse af de sædvanlige Forpligtelser til Smaaredskabernes Vedligeholdelse. Ifølge en ny den 6. Juni 1895 indgaaet Kontrakt blev Lønnen ændret til 2400 Kr. samt 1 pCt. af Smørsalget ÷ 10 pCt. af Kulforbruget, Reparationer og Nyanskaffelser. I September 1895 deltog Schacht i et Kursus for Mejerister, og Mejeriets Ledelse blev i denne Tid overdraget til Mejerist Espen Boel.

I Aaret 1906 byggede Rathlousdal, Rodstenseje og flere andre store Gaarde imidlertid paa Nørregade i Odder det saakaldte „Herregaardsmejeri Rathlousdal“, og her blev Schacht antaget som Mejeribestyrer, medens Pladsen i Gylling Mejeri paany blev opslaaet ledig. — Den 1. November 1906 blev

Henrik Schacht.

4. *Rasmus Clausen* fæstet som Bestyrer paa Gylling Mejeri med Løn 2000 Kr. + 1 pCt. af Smørpenge ÷ 10 pCt af Kulforbrug, Reparationer og Nyanskaffelser. Clausen, som er født den 29. August 1878, viste sig at være en alsidig Mand, som med stor Dygtighed forestod sin Virksomhed som Mejeribestyrer og Regnskabsfører. Han havde Interesse for Sport og Politik, og han var en grundig Iagttaget af Tidens Rørelser.

Henimod Slutningen af Verdenskrigen, i den Tid, som med Rette blev kaldt Gullaschtiden, kom Clausen imidlertid paa den Tanke, at Landbruget var at foretrække for Stillingen som Driftsbestyrer. Han frasagde sig derfor sin Plads og købte Gaarden „Lindenæs“, Matr. Nr. 8a i Leerdrup Skov. — Ved Generalforsamlingen den 25. Februar 1918 valgtes derpaa

Rasmus Clausen.

5. *Thomas Christian Thomsen* med 61 Stemmer til Mejeribestyrer. Thomsen var født i Skjød den 23. April 1874, og han kom fra Hørning hertil. Mejeriet og dets Virksomhed havde Thomsens fulde Interesse, og han var paa Færde ved Arbejdet baade tidlig og silde. Derimod blandede han sig ikke saa meget i de

Thomas Kr. Thomsen.

offentlige Anliggender. Efter ca. 15 Aars trofast Virksomhed begyndte hans Helbred imidlertid at svigte. Han maatte tage Ophold paa Hospitalet; men uden at det bragte nogen Bedring for ham, og den 13. Juni 1935 afgik han ved Døden. Mejerikredsen satte et smukt Minde ved hans Grav paa Gylling Kirkegaard.

Under Thomsens Sygdom blev hans Bestyrelsering varetaget af

Hans Peter Dalby.

6. *Hans Peter Vagner Dalby*, som er født i Raarup den 30. Juni 1906, og han

kom fra Vesterbro Mejeri i Aarhus hertil. — Ved Generalforsamlingen den 17.-7. 1935 blev Dalby antaget som Mejeribestyrer fra 1. Oktober 1935.

Bygninger og Inventar.

Den af Jens Hansen opførte Mejeribygning viste sig selvfølgelig at være for lille til den øgede Produktion, og der skete allerede i 1889 en Udvidelse, ved hvilken Murerarbejdet blev udført af Murer Jens Simonsen for 505 Kr. og Tømrerarbejdet af Tømrer H. Peter Jensen for 471 Kr. Ogsaa af Mejeriets Maskiner skete der samtidig en delvis Fornyelse. Det Redskab, der har været af allerstørste Værdi for en lønnet Mejeridrift, er ubetinget Centrifugen, hvis første Fremkomst skyldes en dansk Opfindelse. Ved sindrige Forandringer er dens Arbejdsevne i Tidernes Løb blevet forhøjet mange Gange. Jens Hansens Centrifuger var fra Maglekildefabriken i Roskilde, og de blev ombyttet med to store Burmeister & Wain Centrifuger, som senere er ombyttede med mere moderne Maskiner. Ligeledes anskaffedes en ny Kærne og et Kontrolapparat.

I 1916 fandtes Mejeriet at være i saa daarlig Tilstand, at en delvis Ombygning blev nødvendig, og samtidig købtes en ny Dampmaskine for 7500 Kr. Der holdtes Rejsegilde i November 1920.

Ved Generalforsamlingen den 10.-9. 1929 blev det vedtaget at foretage en større Udvidelse, saaledes at der byggedes et helt nyt Hus til Bestyrerbolig, og den gamle Bolig toges i Brug til Mejerilokalets Udvidelse. Murer A. Petersen paatog sig Omforandringen ved Mejeriet for 4345 Kr.

Det gamle Mejeri.

Det nuværende Mejeri.

Til den ny Bestyrerbolig havde Arkitekt Lind, Skive, udført Tegninger og Beskrivelser, og til Arbejdets Udførelse antoges følgende Tilbud:

Murerarbejdet: Murer Andreas Petersen, Gylling,	for Kr. 8862,00
Tømrer- og Snedkerarb.: Tømrer Kr. Nielsen, —	- - 5965,00
Malerarb.: Malerm. Th. Kruise, Odder,	- - 567,00
Blikkenslagerarb.: Blikkensl. H. Jensen, Gylling,	- - 260,00
Lysinst.: Elektriker R. Brandbyge, Ørting,	- - 502,70
Centralv. og Sanitetsanlæg: A. F. Olsen, Aarhus,	- - 1150,00

Ialt Kr. 17306,70

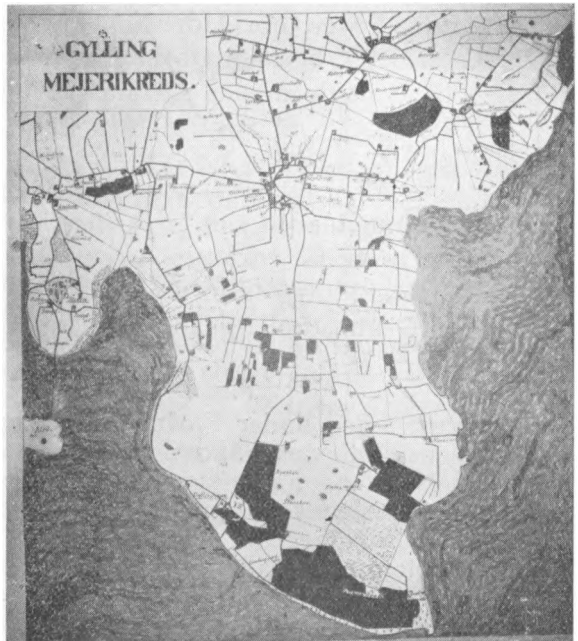
Efter Mejerilokalernes Udvidelse anskaffedes i 1930 en ny stor kombineret Kærne- og Æltemaskine for 10,900 Kr., for den gamle Kærne fradrogtes 2500 Kr. — Rest 8400 Kr. Denne Kærne kan rumme 6000 l og behandle 1020 kg Smør.

Samtidig anskaffedes til Syrningsanlægget forskellige Maskiner til ialt 6600 Kr.

Den 15. Decbr. 1932 vedtoges at anskaffe et Langtids-pasteuriseringsapparat til Behandling af Flaskemælk. Prisen var 1300 Kr., og fra den Tid begyndte Forhandlingen af Mælk paa Flasker.

Den 18. Januar 1937 vedtoges at lade foretage en Ombygning i Ostelagerets Køleanlæg. Et Tilbud fra A. F. Olsen, Aarhus, for en Pris af 800 Kr., blev vedtaget.

Den 7. Maj samme Aar antoges et Tilbud paa delvis Ombygning af Skorstenen for 65 Kr. pr. Alen.

Gylling Fattiggaard.

I Midten af det nittende Aarhundrede rejste der sig en almindelig Bevægelse rundt om i Landets Kommuner for Oprettelse af Fattiggaarde. Hensigten var at gøre et Forsøg paa at formindske Fattigvæsenets Udgifter ved Udnyttelse af Fattiglemmernes Arbejdsevne i et almindeligt Landbrug, som tildels kunde forsyne Beboerne med selvavlede Naturalier.

Tillige har Sogneraadene vel ogsaa haft den Anskuelse, at adskillige af de arbejdsdygtige Mennesker, som overgik til Forsørgelse af Fattigvæsenet, havde bedre af at deltage i almindeligt Landbrugsarbejde end at overlades til Lediggang.

Det blev en hel Modesag at oprette saadanne „Forsørgelsesanstalter“ rundt om i Kommunerne. Her paa Egnen kom der Fattiggaarde i Odder, Ørting, Dyngby og Gylling.

Sagen fik imidlertid et andet Udfald, end det daværende Sogneraad havde tænkt sig, hvilket vil kunne ses af efterfølgende Uddrag af Gylling Sogneraads Forhandlingsprotokol; thi Gylling Fattiggaard blev kun dreven som saadan i 14 Aar i Tiden fra 1881 til 1895.

Grunden hertil maa vel nærmest søges i den humane sociale Forsørgelseslovgivning, som fandt Sted i Slutningen af forrige Aarhundrede, og da særlig Loven om Alderdomsunderstøttelse og Aldersrente samt Hjælpekasseloven, ligesom Oprettelse af Sygekasser og Børneforsorg har bidraget til at holde mange Mennesker udenfor Fattigvæsenet.

Ved Udstedelse af Reglementer og Forplejningsbestemmelser samt ved stadigt Tilsyn havde Sogneraadet Omsorg for, at de paa Fattiggaarden optagne Mennesker fik en god Behandling; men paa et saadant Sted samles Individuer af vidt forskellige Karakterer, og Brydninger kunde derfor ikke undgaas.

Om Gylling Fattiggaards Oprettelse og Nedlæggelse kan efternævnte Uddrag af Gylling Sogneraads Forhandlingsbog give de fornødne Oplysninger:

Mødet den 10. Juni 1880:

Dernæst toges under Forhandling Sagen angaaende Omordning af Kommunens Fattigvæsen. Sogneraadet vedtog eenstemmigt at gjøre Skridt til Oprettelse af en Fattiggaard og navnlig at fremme Sagen saa hurtig som muligt, saaledes at man til Foraaret 1881 kunde være færdig til at paabegynde Bygningen af Anstalten.

Det bestemtes at lade indrykke et Avertissement i Odder Avis, hvori de Beboere i Gylling Kommune, der ønsker at afhænde deres Ejendomme til saadant Brug, anmodes om til herværende Sogneraad at

indgive skriftlige Tilbud med Prisoppgivelse og øvrige Betingelser Sagen vedrørende inden 8. Juli d. A. Ligeledes bestemmes at indrykke Avertissement i Aarhus Stiftstidende angaaende Tilbud af Laan i nævnte Øjemed.

Summen anslaaes foreløbig til 50,000 Kr., der helst ønskes som almindeligt Amortiserings-Kapital. Tilbud hertil indgives inden 1ste April. Til at forfatte et Udkast og en Beregning over Anstaltens Oprettelse udmeldtes et Udvalg bestaaende af Gaardejerne P. Wissing, Jens Hansen og Anders Hansen.

Mødet 10. Juli 1880:

Oplæstes 3 forskellige Tilbud om Gaardsalg til Fattiggaard. Det bestemtes at afholde et ekstra Møde den 17. d. M. for at tage endelig Bestemmelse om, hvilken Gaard man vil foretrække. Til at undersøge Gaardenes Tilstand og hele Forhold nedsattes et Udvalg bestaaende af 4 Medlemmer. Valgte bleve: Niels Sørensen, Jesper Jensen, Niels Nielsen og Chr. Nielsen. En af det dertil udmeldte Udvalg forfattet Tegning var Sogneraadet enig om at erklære for hensigtsmæssig. Det af samme Udvalg gjorte Overslag gennemgikkes, og kom man derefter til det Resultat, at Opførelsen af Anstalten vil koste ca. 6570 Kr.

Sogneraadet var enig om at bekjendtgøre det til den 17. d. M. bestemte Møde ved Kirkestævne og i samme at opfordre de Beboere, der maatte ønske at udtale sig i denne Sag, om samme Dag at give Møde. Mødet bestemtes til Kl. 3 Eftm. Samme Dag Kl. 1 bestemtes det at udele Fattigkorn.

Mødet den 17. Juli 1880:

Afsluttedes en foreløbig Handel med Gaardejer Jens Nielsen, hvis Gaard Sogneraadet efter nogen Forhandling var enig om at foretrække til Fattiggaard. I den Anledning udfærdigedes en Slutseddel, som underskrevs af Sogneraadet og Jens Nielsen. Prisen enedes man om til 900 Kr. pr. Td. Land geom. Maal med Fradrag af 3 Tdr. Land, som beregnes til 200 Kr. pr. Td.

Mødet den 7. August 1880:

Sogneraadet var enig om at indgive Begæring til Amdsraadet om Approbation af et Kommunelaan paa 35,000 Kr. til Indkøb af Gaardejer Jens Nielsens Ejendom og til Oprettelse af en Fattiganstalt paa samme i Løbet af næste Uge, for saa vidt de fornødne Oplysninger kan faaes inden den Tid.

Vedtoges det enstemmigt at indgive Begæring til Amtet om Approbation paa Regulativ for Fattiganstalten samt Instrux for Bestyreren og Fattiglemmerne og et Spisereglement for disse. Da man havde trykte Exemplarer af disse fra Anstalten i Beder-Malling Kommune, som man maatte anse for hensigtsmæssige, var man enige om at benytte disse.

Mødet den 6. September 1880:

Skrivelse fra Stiftamtet, hvori meddeltes Tilladelse til at indkøbe Gaarden Matr. Nr. 30a i Gylling samt hertil at optage et Kommunelaan paa 35,000 Kr.

Udmeldtes et Udvalg bestaaende af P. Wissing, Jens Hansen og Chr. Nielsen til at faa oprettet en Købekontrakt med Gaardejer Jens Nielsen.

Mødet den 9. September 1880:

Oplæstes en Genpart af den Kjøbekontrakt, der er oprettet med Gaardejer Jens Nielsen angaaende hans Gaards Salg til Fattiggaard.

Mødet den 2. November 1880:

Bestemtes det at indrykke i Odder Avis Bekendtgørelse om, at der til den paagældende Fattiggaard søges en Bestyrer. Ansøgninger herom maa indeholde Oplysninger om Familieforhold, Alder, samt Attest for Dygtighed og god Opførsel. Det bemærkes, at den af Sogneraadet vedtagne Instruks for Bestyreren henligger til Eftersyn i Sogneraadets Lokale hos Købmand Dige.

Bestemtes det at indsende et Avertissement til Odder Avis om til herværende Sogneraad at indgive skriftligt Tilbud om Murerarbejdet og Tømrerarbejdet ved den paatænkte Fattiganstalt i Gylling Kommune inden den 24. d. M. Tegning, Overslag og Konditioner henligger til Eftersyn i Sogneraadets Lokale fra den 7. ds.

Bestemtes det at indrykke et Avertissement om Levering af Materiale til Anstalten, forsaavidt angaar Leveringen af Kampesten, Mursten, Tømmer, Brædder og Lægter, Tagsten og Kalk.

Mødet den 26. November 1880:

Gjennemgikkes de indkomne Andragender til Bestyrerpladsen paa Forplejningsanstalten, og var Sogneraadet enigt om at foretrække blandt Ansøgerne som Nr. 1 Søren Pedersen, Ørting, som Nr. 2 Rasmus Sejer- sen, Ørting, og som Nr. 3 Poul Jensen, Lerdrup. Da Sogneraadet meget vanskeligt kunde blive enige om, hvem der endelig maatte foretrakkes, enedes man om at lade Pengelønnen være den afgørende, og bestemtes det at udmelde to Mænd af Sogneraadet til at forhandle med Ansøgerne. Valgte blev Chr. Nielsen, Søren Nielsen og Anders Hansen.

Gjennemgikkes de forskellige Tilbud paa Mursten. Til at gjøre Indkjøb heraf udmeldtes Jens Hansen, Jesper Jensen og Niels Nielsen, Leerdrup.

Oplæstes de indkomne Tilbud paa Tømrerarbejdet, og tilsloges det Tømrer Hans Peter Jensen af Gylling for 325 Kr. Paa Murerarbejdet var kun indkommen et Tilbud paa 900 Kr. Sogneraadet bestemte nærmere at forhandle med Vedkommende, og hvis Overenskomst ikke kunde opnaaes, da at holde mundtlig Licitation.

Skønt Snedkerarbejdet ikke var udbudt, var der dog indkommen ikke faa Tilbud, af hvilke Sogneraadet maatte anse et Tilbud fra Mads Steffensen i Odder og Snedker P. Rasmussen som det heldigste, og bestemtes det at træffe Aftale med dem herom. Bestillingen andrager blot Vinduer og Døre.

Mødet den 4. December 1880:

Bestemtes det efter de indkomne Tilbud at købe Tømmer, Tagsten, Kalk og Cement ved Hou Pakhus, hvorimod Brædder og Lægter købes ved Amstrup Pakhus.

Blev Pladsen som Bestyrer eller Økonom ved Forsørgelsesanstalten overdraget Søren Pedersen af Ørting mod en Pengeløn af 200 Kr. aarlig.

Til at varetage og overveje forskellige Ting ved Bygningen af Anstalten, Brøndens Gravning, Pladsens Ordning o. s. v. udvalgtes et Udvalg bestaaende af 3 Medlemmer. Dette Udvalg bemyndiges til at afslutte de nødvendige Akkorder og i det hele taget at varetage, hvad der foreløbig kan anses fornødent. Valgte blev Gaardejer Jens Hansen, P. Wissing og Niels Sørensen Bonde.

Mødet den 3. Februar 1881:

Oplæstes en Skrivelse fra Fuldmægtig Hansen angaaende forskellige Tilbud om Laan til Fattiganstalten. Sogneraadet var enige om at foretrække et Laanetilbud fra Sparekassen i Kjøbenhavn og overdrager det til Fuldmægtig Hansen at ordne samme samt indgive Ansøgning til Amtet om Approbation inden den 9. d. M.

Mødet den 26. Februar 1881:

Udmeldtes Niels Nielsen, Anders Hansen og Wissing til at indkjøbe 2 Heste, 3 Køer og 2 Kvier. Til at indkjøbe Faar og udvendig Inventarium udmeldtes Jesper Jensen, Mads Pedersen og Søren Nielsen, og til Indkjøb af Køkken, Bryggers og Mejeriinventarium Jens Hansen, Chr. Nielsen og Niels Sørensen Bonde.

Mødet den 12. Marts 1881:

Foranlediget ved, at der fra Fuldmægtig Hansen var tilsendt en Obligation til Underskrift paa Kommunelaan til Fattiganstalten. Obligationen underskrevs og bliver herefter at tinglæse.

Mødet den 21. Maj 1881:

Udmeldtes Jens Hansen, Chr. Nielsen og Niels Laursen til i den forestaaende Termin at give Møde i Odder ved Ordningen af Gaardhandelen med Jens Nielsen. Til at afhente Pengene i Horsens udmeldtes Anders Hansen og P. Wissing.

Mødet den 12. Juli 1881:

Oplæstes 2 Tilbud paa Malerarbejde ved Forplejningsanstalten. Man enedes om som det billigste at modtage Maler Niensens Tilbud. Arbejdet maa være udført inden den 14. September.

Oplæstes ligeledes 2 Tilbud paa Blikkenslagerarbejdet, og enedes man her om at antage Blikkenslager Sivertsens Tilbud. Dette Arbejde maa være fuldført inden 14. September d. A.

Den 6. August 1881

afholdt Sogneraadet et ekstraordinært Møde paa Gylling Fattiggaard for at tage Anstalten i Øjesyn. Man var enig om at antage saavel Murerarbejdet som Tømrer- og Snedkerarbejdet, dog at det paalægges Mureren at efterpudse, hvor Pudsningen har taget Skade, samt at Kalkningen foretages snarest mulig.

Der blev truffen foreløbig Aftale med Snedkeren om at lave en Del Kjøkken- og Spisekammerindretninger samt et Spisebord med Bænke samt at aflukke et Rum til Closet. 100 Kr. bliver at forbeholde af Murerens Løn, indtil Taget er understrøget. Byggeudvalget bemyndigedes til at træffe endelig Akkord med Snedkeren om ovennævnte to Ting. Man bestemte at lade lægge Gulv i Kælderen af Cement. Til næste Møde bliver der at afholde Licitation over 3 Fv. Pikkesten at levere til Anstalten og ligeledes med Brolægningsarbejdet.

Mødet den 6. September 1881:

Afholdtes Licitation over Leveringen af $2\frac{1}{2}$ Fv. Sten til Forplejningsanstalten. Stenene maa være leverede inden 20. September (Halvdelen) og 1. Oktober (Resten). De maa ikke være større end 12" og ikke mindre end 3". Blandt dem, der skulde slaaes, maatte ingen Jernsten findes. De skulde leveres paa Pladsen og opstilles i Fv. paa Stedet af Leverand-

dørene. De opraabes med $\frac{1}{2}$ Favn ad Gangen. Da der ikke var mødt mere end 2 Lihavere til Leveringen, og disse forlangte 40 Kr. pr. Favn, blev Licitationen hævet.

Afholdtes Licitation over Brolægningsarbejdet af et Fortoug ved Fattiganstalten. Arbejdet tilsloges Insidder Niels Jensen for 36 Kr.

Bestemtes det at afholde Licitation over Mur- og Tømmerarbejdet ved Ombygningen af det gamle Stuehus ved Fattiganstalten Løverdagen den 17. September, Eftm. Kl. 3. Samme bekjendtgøres ved Kirkestævne Søndagen den 11. ds. Til at gjøre Indkjøb af Egetømmer og øvrigt Træ til Bygningen udmeldtes Søren Nielsen, Anders Hansen og Chr. Nielsen.

Møde den 17. September 1881:

Mødet var nærmest foranstaltet for at afholde Licitation over Mur- og Tømmerarbejdet ved Ombygningen af det gamle Stuehus ved Fattigaarden. Tømmerarbejdet tilsloges Tømmer Jens Christiansen for 210 Kr., og Murerarbejdet tilsloges Murer Niels Pedersen for 100 Kr. Murerarbejdet skal være færdigt inden Udgangen af November Maaned og omfatte alt Murerarbejdet ved Bygningen, Soklen iberegnet.

Mødet den 5. Oktober 1881:

Fuldmægtig Hansen var efter forud sket Bekjendtgørelse mødt for at bortauktionere Kommunens Fattighuse. Konditionerne oplæstes, hvorefter man skred til Auktion, hvorefter Leerdrup Fattighus tilsloges Hjulmand Rasmus Jørgensen og Murer Hans Jørgen Jokumsen for 610 Kr., saaledes at Huset benyttes til Beboelse. Til Nedbrydning blev der af Jørgen Jokumsen budt 400 Kr.

Det store Fattighus tilsloges til fri Afbenyttelse Niels Færgemann for 850 Kr. Til Nedbrydning var af samme budt 500 Kr. Det lille Fattighus kjøbtes til Nedbrydning af Post Søren Pedersen for 45 Kr., og Pladsen købtes af samme for 105 Kr. Sogneraadet forbeholder sig selv Grundstenene. Derefter tog Sogneraadet Bestemmelse om at lade Fattiglemmerne flytte ud paa Anstalten Løverdagen den 8. December om Formiddagen, hvor Fattigudvalget vil være tilstede.

Sogneraadet mødtes paa Fattigaarden Kl. 2 Eftermiddag.

Løverdagen den 8. Oktober 1881

afholdtes extraordinært Møde i Anledning af Fattiglemmernes Anbringelse paa Forplejningsanstalten.

Efter at Pastor Møller havde holdt en lille Tale i Dagens Anledning, og en Psalme var afsungen, skred man til nærmere at instruere saavel Lemmerne som Bestyreren, idet samtlige Reglementer, der var aftrykte, af Formanden blev oplæste for Lemmerne, ligesom enkelte andre Bestemmelser udenfor Reglementet blev gjort Lemmerne bekjendte.

Oplæstes en Skrivelse fra Stiftamtet, hvorefter Approbation meddeltes paa samtlige Regulativer til Forplejningsanstalten.

Overdroges til Chr. Nielsen, Niels Sørensen og Jens Hansen snarest at sørge for nogle Lamper til Belysning.

Bestemtes at sælge Kvien for 90 Kr.

19. November 1881:

Et Andragende fra Fattiglemmerne om at maatte gaa i Seng Kl. 8 i Stedet for Kl. 9 kunde Sogneraadet ikke indlade sig paa.

Vedtoges det at overdrage til Bestyreren at anskaffe 2 nye Testamenter til Fattigaarden samt desuden at søge Aftale med Bibliotekerne om at faa Bøger til Læsning.

Mødet den 9. November 1895:

Ligeledes vedtoges det at indgive Andragende til Amtet om at faa Lov til at bortforpagte Fattiggaarden til 1. April n. A. og ligeledes at forespørge hos Ørting-Falling Sogneraad om for Fremtiden at faa Lov til at anbringe vore Fattiglemmer paa deres Fattiggaard for den normale Pris.

Mødet den 21. December 1895:

Skrivelse fra Ørting Sogneraad om, at de er villig til at modtage de mulige Fattiglemmer, som man i Tiden vil faa, for den af Amtsraadet fastsatte Pris og Refusion af Lægehjælp, Medicin og Begravelsesomkostninger.

Man vedtog at indgaa til Amtsraadet om Tilladelse til at bortforpagte Fattiggaarden.

Mødet den 13. Marts 1896:

Fremlagdes forskellige Skrivelser fra Amtsraadet, deriblandt, at Amtsraadet ikke fandt noget at erindre mod Fattiggaardens Bortforpagtning; men Betingelserne fremlægges til Amtsraadets Approbation.

Efter Forslag fra Fattigudvalget vedtog man at bortforpagte Fattiggaarden til Ungkarl Niels Andersen, Boulstrup, for en aarlig Afgift af 690 Kr. Det overlodes Formanden og Rasmus Jensen at faa en Contract oprettet.

Mødet den 8. December 1905:

Ligesaa fremlagdes Udskrift af Mødet den 16. August 1905, hvorefter Amtsraadet approberer Salget af Fattiggaarden.

Efterskrift.

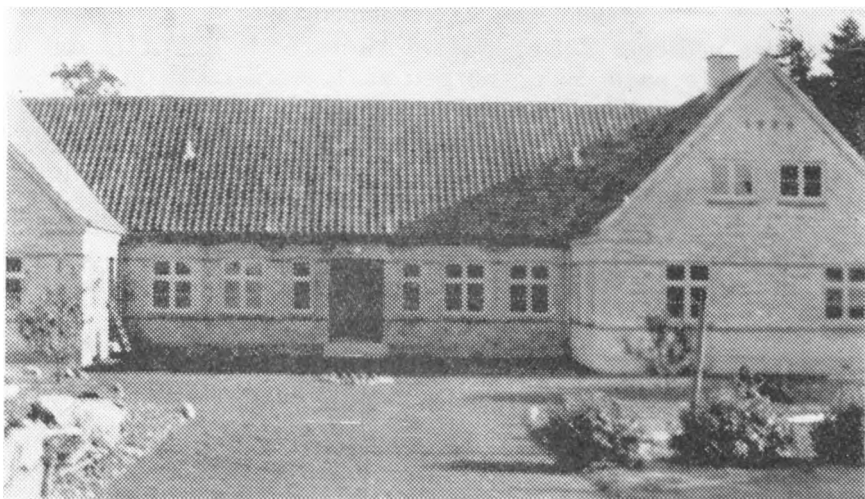
Jeg var just indtraadt som Medlem af Sogneraadet den 1. Januar 1904 og deltog som Fattigudvalgsmedlem i Afslutningen af Handelen om Fattiggaarden.

Den blev solgt til Niels Jørgen Jensen for 22,000 Kr.

Stor Betydning havde Valget af Fattiggaardsbestyrer, hvoraf den første var Søren Pedersen (senere i Leerdrup Skov), Rasmus Sejersen var den anden og Peter Jørgensen den tredie og sidste.

Sogneraadets Møder blev den Gang sædvanligvis afholdte paa Fattiggaarden i et dertil indrettet Lokale, og de sluttede i Reglen med Spisning, hvorved Andesteg og anden Gildemad blev serveret. Dette skal ogsaa have givet Anledning til Misfornøjelse blandt Fattiglemmerne, som med Fortrydelse talte om, at de skulde pille Benene og spise Levninger efter Sogneraadets Maaltider.

Den berømte og berygtede Jens Garder skal især have været en ivrig Opponent mod Sogneraadets Bespisning.

Gylling Sygehjem.

Til Beskrivelse af Gylling Sygehjem benytttes et Par Afskrifter af Avisartikler i Odder Dagblad.

6. August 1940:

I Begyndelsen af dette Aarhundrede rejste der sig en Stemning for Oprettelse af en Stiftelse i Gylling, hvor syge og svagelige Mennesker fra Sognet kunde optages og nyde god Pleje og Lægehjælp, og ved en Overenskomst i Januar 1903 mellem Pastor Otto Møller, Lærer J. C. Jeppe, Gyllingskov, og Gylling Sparekasses Bestyrelse, blev det bestemt at bygge et Hus til dette Formaal i Gylling By.

I Løbet af 1903—04 blev Bygningen opført og monteret for en samlet Udgift af 7786 Kr., der tilvejebragtes paa følgende Maade: Pastor Møller og Lærer Jeppe skænkede hver 2000 Kr., Sparekassen gav 2317 Kr., og en Indsamling bragte 1375 Kr. Det viste sig imidlertid snart, at Hjemmet, der foruden Økonomaen havde Plads til 10 Mennesker, af Mangel paa Tilgang ikke kunde virke som Sygehus efter den oprindelige Bestemmelse, hvorfor det efterhaanden gik over til at blive et Hjem for ældre Mennesker, der ikke selv havde Bopæl eller Husholdning, og saaledes har Hjemmet virket i 36 Aar.

Det bestemtes at kalde Stiftelsen „Gylling Sygehjem“, og Pastor Møller, Lærer Jeppe og Sparekassens daværende Formand, Gdr. Anders Hansen, Gyllingskov, blev Hjemmets første Bestyrelse. Der oprettedes en Vedtægt, som bl. a. har den ejendommelige Bestemmelse, at den lader Bestyrelsen supplere sig selv ved indtræffende Afgang. Den første Bestyrelse afløstes 1913 af Fru Inger Pedersen, Gaardejer Jakob Hansen og Sogneraadformand Jens C. Andersen. 1916 afløstes Fru Pedersen af Sparekassens Formand, Gaardejer Carl Pedersen, Gyllingskov.

Ved Amsraadmødet den 19. Februar 1936 stadfæstedes Valget af en ny Bestyrelse: Fru Købmand Møller Hansen, Gaardejer Hans Hermansen og Forpagter Axel Sørensen.

Hjemmets daglige Økonomi har været forestaaet af Sygeplejerske Rasmine Rasmussen (1904—08), Jensine Jensen (1908—09), Landpost Jakob Laursens Hustru Magdalene (1909—15), Murermester R. Rasmussens Hustru Mariane 1915—21), Marie Rasmussen (1921—22), Jensine Jensen (1922—36) og den 1. April 1936 overtog den nuværende Økonoma R. Rasmussens Hustru paany Bestillingen.

Hjemmets Økonomi.

Til Hjemmets Opretholdelse og Drift blev der i 1913 af Sparekassens Kursgevinst oprettet et Legat paa 8000 Kr., der ved Køb af Obligationer og Konvertering af disse steg til 8700 Kr., hvis aarlige Renter tilligemed flere Gaver fra private og aarlige Bidrag fra Sparekassen samt en Betaling for Beboernes Ophold (tildels Aldersrente) hidtil har kunnet dække de aarlige Omkostninger.

At Stifterne har ønsket Hjemmet opretholdt frem i Tiden fremgaar af følgende:

Den 24. Maj 1913 blev der paa to Sparekassebøger af Lærer Jeppe indsat følgende Beløb i Gylling Sparekasse: 1) 2100 Kr., der skulde forrentes med højeste Indlaansrente og staa urørt i 50 Aar, hvorefter Sum med Renter og Rentes Rente maatte hæves til Støtte for Hjemmet. 2) Desuden indsattes samme Dato 528 Kr., der skulde staa urørt til Aar 2000, hvorefter Sum og Renter maatte hæves. Disse Summer udgør i Dag godt 8000 Kr.

I 1939 fandt Hjemmets Bestyrelse, at den oprindelige Vedtægt og de gamle Bygninger ikke længere var fyldestgørende, og efter at der var ført Forhandlinger med Sogneraad, Amtsraad m. fl., blev det bestemt, at Bestyrelsesmedlemmernes Antal skulde forhøjes fra 3 til 5. Gaardejer Isak Hansen, Gylling Skov, og Husmand Peder Mikkelsen, Gylling, indtraadte derefter i Bestyrelsen.

Endvidere bestemtes det at udvide Hjemmet ved Tilbygning af to Fløje samt at købe en Naboejendom, hvis Jordtilliggende inddrages i Hjemmets Have.

Arkitekt Nielsen, Odder, udarbejdede Tegning og Beskrivelse af Byggeforetagendet, der ved Licitation overdroges Byens og Egnens Haandværkere for samlet Sum 29,557 Kr., hvortil kommer Køb af Ejendommen m. v.

Til Dækning heraf tilskyder Gylling Kommune 23,000 Kr., og Gylling Sparekasse 10,000 Kr., og endvidere foreligger Amtsraadets Tilladelse til at inddrage de føromtalte Sparekassebøgers Paalydende, ca. 8000 Kr.

Det nye Hjem er for saa vidt færdigt, saa man regner med at kunne flytte ind en Gang i Løbet af denne Maaned. Det fremtræder som et smukt og hyggeligt Sted at bo for de gamle med lyse, solrige Værelser og forsynet med alle moderne Bekvemmeligheder. Hjemmet faar Plads til 15 Personer, der hver faar sit eget Værelse. Desuden er der enkelte Dobbeltværelser beregnet for Ægtepar. For Enden af en lang Korridor, der gaar gennem hele Huset, findes en stor solrig Spise- og Samlingsstue. At Hjemmet er udstyret med moderne Toiletforhold, Badeværelse og Centralvarme, skal kun lige nævnes.

Alt i alt kan man kun anerkende de Bestræbelser og den Omhu, hvormed saavel Bestyrelsen som Arkitekten har søgt at skabe en særdeles hyggelig og smuk Ramme om Tilværelsen for de Gamle, der agter at tilbringe deres sidste Aar paa „De gamles Hjem i Gylling“.

Et Formiddags-Idyl fra Gylling By.

De gamles Hjem i Gylling genindviet.

Stiftamtmanden udtrykker Amsraadets Aerkendelse af Gylling
Kommunes sunde Økonomi.

I Aftes indviedes under festlige Former De gamles Hjem i Gylling. I Festen deltog Sogneraadet, Sparekassens Bestyrelse og Garanter, Arkitekt Nielsen, Odder, Haandværkerne og en Række særlig indbudte. Særlig indbudt var Stiftamtmand Hvidt, Skanderborg, og Amsfuldmægtig Bach. Efter en Rundgang i det smukke Hjem samledes man ved de festligt pyntede Borde, hvor Forpagter Axel Sørensen paa Bestyrelsens Vegne bød Velkommen til alle og rettede en særlig Velkomst til Stiftamtmanden.

Han gav en kort Redegørelse for Hjemmets Udvidelse og rettede herunder en Tak til Sparekassens Ledelse for økonomisk Støtte. Ligeledes rettedes en Tak til Sogneraadet for Velvilje og Støtte. Desuden takkedes Arkitekt Nielsen og Haandværkerne for veludført Arbejde.

Endelig var der skænket en Række anonyme Gaver til Hjemmet; for disse Gaver bragte Axel Sørensen ogsaa en Tak. En særlig Tak blev rettet til Stiftamtmanden og Amsfuldmægtigen for værdifuld Støtte og Hjælp. Stiftamtmanden takkede for de venlige Ord og mindedes Hjemmets Stiftere, Pastor Møller og Lærer Jeppe. Han udtalte bl. a., at det var Amsraadet en Glæde at kunne imødekomme Gylling Sogneraads Ønske om Godkendelse af Planen for Hjemmets Udvidelse m. v., idet Amsraadet ønskede at paaskønne den usædvanligt gode og sunde Maade, Gylling Kommune har været ledet paa gennem Aarene.

Stiftamtmanden udtalte til sidst Ønske om, at Hjemmets Økonoma

gennem Tiderne maatte faa Lykke til at skabe et Hjem i Ordets bedste Forstand for de gamle.

Derefter talte Arkitekt Nielsen, Odder, der motiverede et Leve for Hjemmet, Pastor Nielsen, Gylling, Lærer Skovbjerg, Gyllingskov, samt Sogneraadsformand Øvli Mikkelsen. Festen sluttede med en Aftensang.

Oversigt

over de samlede Indtægter og Udgifter ved Udvidelsen af Gylling Sygehjem 1940.

	Indtægter	Udgifter
Tilskud fra Gylling Sparekasse 10.000 + 1.000 Kr....	11.000,00	
— - - Kommune 23.000 + 600 - ...	23.600,00	
Gave (anonym).....	1.500,00	
Hævet paa 2 Sparekasebøger 6.394,35 + 1.632,29 Kr.	8.026,64	
Køb af Matr. Nr. 79u, 79p (Jens Simonsens Hus). Omkostninger 7.500,00 + 98,90 Kr.....		7.598,90
Arkitekthonorar.....		1.550,00
Murerarbejdet 12.378 + 228 Kr.		12.606,00
Tømrer- og Snedkerarbejdet 9.325,00 + 461,94 Kr. ...		9.786,94
Centralvarme- og Sanitetsanlæg		5.068,75
Malerarbejdet 2.080,00 + 34,50		2.114,50
Elektrisk Installation		1.774,76
Blikkenslagerarbejdet		517,50
Møbler 1020,00, Gardiner 632,69		1.652,69
Vejmateriale, Jordarbejde, Planering		815,50
Anlæg af Haven.....		300,00
Forskellige andre Udgifter.....		180,35
Til Rest — overført til Driftsregnskabet.....		160,75
	44.126,64	44.126,64

Præstevang.

Med sit Areal paa ca. 170 Tdr. Land og Hartkorn 20 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb. var Gylling Præstegaard en af Landets største Præstegaarde, og dens Landbrug har gennem Tidens Løb været overdraget til mange Forpagtere. Af disse erindres Pastor Otto Møllers Broder, Theodor Møller. Han afløstes af Niels Leth, og den 1. Maj 1896 overgik Forpagtningen til Henrik Berg, en Fynbo, som havde Forpagtningen i 2 Perioder. Efter ham kom Emil Lunøe fra Drammelstrup paa Djursland.

Den 4. Oktober 1919 udstedtes Loven om Afhændelse af de til Præsteembeder hørende Jorder til Oprettelse af Husmandsbrug, og Gylling Præstegaard blev i denne Anledning udstykket i Parceller til Oprettelse af 13 selvstændige Landbrug samt 3 Tillægsparceller, som overdroges til Lodsejere ved Fallingvej. Tilbage ved Præstegaarden blev ca.

20 Tdr. Land, som den 1. April 1921 overtoges i Forpagtning af Aksel Sørensen.

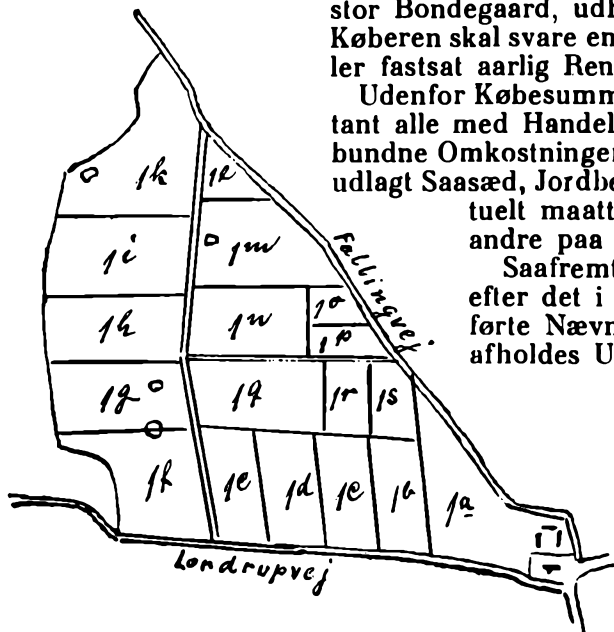
Til Oplysning om Betingelserne for Overtagelse af et efter Lov Nr. 587 af 4. Oktober 1919 oprettet Husmandsbrug anføres her et Udrag af den nævnte Lov:

§ 5.

Købesummen af Jorden, der fastsættes af Vurderingsraadet (jfr. Lov om Ejendomsskyld af 15. Maj 1903, § 9) for hver enkelt Parcel til en Værdi, svarende til den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Ejendommen, saafremt denne henhørte til en middelstor Bondegaard, udbetales ikke kontant; men Køberen skal svare en efter nedenstaaende Regler fastsat aarlig Rente af samme.

Udenfor Købesummen udreder Køberen kontant alle med Handelen og Udstykningen forbundne Omkostninger samt den Erstatning for udlagt Saasæd, Jordbehandling m.m., som eventuelt maatte tilkomme Præsten eller andre paa hans Vegne.

Saafremt Adgangen til Jorderne efter det i foregaaende Paragraf anførte Nævns Skøn kræver nye Veje, afholdes Udgifterne herved af Statskassen. Til Adkomstdokumenter bruges stempelt Papir til Takst 1 Kr.

Rids af Gylling Præstegaardsmarks Udstykningsplan.

foreskrevne Vurdering, at betale bagud med Halvdelen i hver 11. Juni og 11. December Termin. Betalingen erlægges paa den i Skødet fastsatte offentlige Oppebørselsstue.

Ved hver følgende almindelige Vurdering til Ejendomsskyld foretager Vurderingsraadet en ny Vurdering af Jorden. Saa længe Jorden anvendes jordbrugsmæssig, skal Værdien ligesom ved den første Vurdering ansættes til den Sum, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Jorden, saafremt denne henhørte til en almindelig Bondegaard. Er der givet Jorden en anden Anvendelse, skal der ved Vurderingen tages Hensyn dertil. Ved Omvurderingen skal der bortses fra den Værdiforøgelse, der gennem Ejerens Arbejde eller Kapitalanvendelse er tilført Jorden siden sidste Vurdering. Ved den derefter foretagne nye Ansættelse af Renten fastsættes Rentefoden i Procent med een Decimal. Ansættelsen foretages af Finansministeriet paa Grundlag af et Gennemsnit af de foregaaende 5 Aars Købekurser paa Østifternes Kreditforenings og Jydsk Landkreditforenings Obligationer af løbende Serier.

Den saaledes ansatte nye Rente erlægges første Gang i den 11. Juni eller 11. December Termin, som indtræder efter Forløbet af 3 Maaneder efter Vurderingens Foretagelse.

§ 6.

Den i § 5 nævnte aarlige Rente fastsættes foreløbig til $4\frac{1}{2}$ pCt af den Sum, hvortil Jordens Værdi er bestemt ved den i Paragrafen

I Tiden indtil Udgangen af Aaret 1926 indbetaltes Jordrenterne af Parcelejerne til Stiftskassererkontoret; men efter denne Tid blev det paalagt Menighedsraadene at indkassere denne Afgift.

Loven af 4. Oktober 1919 bestemmer endvidere, at der kan tilstaaes Køberne af de omhandlede Parceller Laan til Opførelse af Bygninger svarende til $\frac{v}{10}$ af Omkostningerne ved passende Bygningers Opførelse, dog ikke udover et Maksimumsbeløb, som efter indhentet Erklæring fra Statistisk Departement fastsættes forud for hvert Kalenderaar.

Ved en Betragtning af denne Lovs Bestemmelser kan det se ud, som om Vilkaarene for Fæstebønderne i gamle Dage paany fremstaar, om end i en noget ændret og mildere Form.

Brugerne af Præstegaardens Parceller.

- 1a Præstegaardsforpagteren, Axel Sørensen.
- 1b Johannes Agerschou. — Helmer Mikkelsen.
- 1c Niels Peter Sørensen. — Svend Aage Jensen.
- 1d Mikkil Peter Pedersen.
- 1e Jakob Martin Jakobsen.
- 1f Hans Hansen.
- 1g Rasmus Rasmussen — Ove Brandbyge.
- 1h Niels Morten Eskerod — Ejner Jakobsen.
- 1i Niels Sejer Hansen.
- 1k Anders Peter Andersen. — Hans Jørgen Albrektsen.
- 1b Hans Peter Hansen. — Marinus Hansen.
- 1m Kristian Laursen.
- 1n Kristen Jeppesen.
- 1o Johannes Rasmussen. — Johannes Jensen. — Anders P. Eskildsen.
- 1p Iver Kristian Pedersen. — Ejner Alstrup Johansen.
- 1q Rasmus Johan Andersen. — Jakob Pedersen. — Hans Kruse.
- 1r Axel Jensen.
- 1s Jens Madsen. — Magnus Hansen.

Præstehuset i Gylling.

Det lange med tre Lejligheder indrettede Beboelseshus, Matr. Nr. 94a, 94b og 94c, som laa i Gylling By umiddelbart syd for Forsamlingshuset og med Gavlen mod Gaden, har i fordums Dage tilhørt Gylling Præsteembede — formodentlig bestemt til Beboelse for Præstegaardens Arbejdsmænd, og det er derfor bleven kaldt „Præstehuset“, men ifølge et Dokument af 22. August 1812 er det afstaaet fra Præsteembedet og overgaaet i privat Eje.

Det nævnte Dokument lyder i Afskrift saaledes:

Fr. VI

Stempel Een Rigsdaler 66 Skilling.

Frederik Pulus Christian, Baron af Guldencrone, Friherre til Baroniet Wilhelmsborg, Herre til Baroniet Marselisborg og Moesgaard, Hans

Præstehuset.

Kongelige Majestæts Kammerherre, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, Stiftsbefalingsmand for Aarhus Stift og Amtmand over Aarhus Amt *Andreas Birch*, S. S. Theologia, Doktor og Præses for samt Biskop over bemeldte Aarhus Stift, Ridder af Dannebrogen; Gjøre vitterligt: at da det med Kongeligt allernaadigst Reskript af 24. Martii d. A. er bevilget, at et Gylling Sognekald, i Gylling Bye, Aarhus Amt, tilhørende og af Rasmus Christensen ifæstehavende Huus med tilliggende Haugeplads, maa til Ejendommen overdrages Fæsteren for Kjøbesum 250 Rdl.; og bemeldte Rasmus Christensen i afvigte Snapstingstermin til os haver udbetalt førnævnte Kjøbesum To Hundrede og Halvtredsindstve Rigsdaler, saa haver vi paa Embedets Vegne skjødet og afhændet, ligesom vi herved i Overensstemmelse med allerhøjst bemeldte Rescript fra Gylling Sognekald aldeles afhænder, skjøde og overdrage til førnævnte Rasmus Christensen ovenbemeldte af ham ifæstehavende Huus, med al den Herlighed og Rettighed, hvormed samme hidtil har tilhørt Embedet, saa at det herefter skal tilhøre ham og hans Arvinger som lovlig Ejendom.

Til Bekræftelse under vore Hænder og Segl.

Aarhus, den 22. August 1812.

Güldenchrone.

Aarhus Stiftamtmandskabs Segl.

A. Birch.

Sipilhum Episkop Aarhusiensis.

Læst og Pantebogen indført ved Hads-Ning Herreders Ret 20. December 1813.

A. Kier.

Gaveafgiften og Afgift til Kongens Casse og Justitsfondet 90 R. B. Sk. Sølv Værdi — Skriver halvfemsindstve Rigsbankskilling Sølv Værdi.

Dette gamle Hus har i Tidernes Løb været Bolig for mange Familier, mest Smaakaarsfolk, hvis Kaar ikke altid har været helt blide, men det har dog været et brugbart og billigt Husly for de mange Mennesker, hvoraf i hvert Fald de sidste Beboere: Jørgen Jensen og hans efterlevende Enke Ane (Bus), og hans Broder Mogens Jensen, Christen Pedersens Enke og Hans Simonsen med Hustru har forstaaet at indrette en lun og hyggelig lille Bolig i det gamle historiske Hus, som blev jævnet med Jorden i 1941.

Gylling Menighedsraad.

I Aaret 1900 forelagde Folketingsmand J. C. Christensen et Forslag om Oprettelse af Menighedsraad. Det mødte stærk Modstand fra kirkelig Side; men som Kultusminister lykkedes det ham i 1903 at gennemføre en midlertidig Lov om Menighedsraad, der dog atter bortfaldt 1909, uden at det vakte synderlig Opmærksomhed.

1912 fornyedes Loven i en noget ændret Skikkelse. For at blive Vælger til Menighedsraad skal man være fyldt 25 Aar, tilhøre Folkekirken, være uberyglet samt begære sig optaget paa Valglisten. De valgte maa underskrive en Erklæring om at ville udføre deres Hverv „i Troskab mod den danske evangeliske lutherske Kirke, saa at den kan byde paa gode Vilkaar for den kristne Menigheds Liv og Vækst“.

Sognets Præst har Sæde i Menighedsraadet.

Dels Opgave er at optræde paa Menighedskredsens Vegne, naar der skal indføres nye Ritualer, Salmebøger o. l., deltage i Bestyrelsen af Kirkerne, forvalte det i Kirkebøsserne indkomne, samt foretage Indstilling ved Præstevalg. Der indstilles tre, mellem hvilke Ministeriet har frit Valg, med mindre samtlige Menighedsraadsmedlemmer ved første Ansøgning stemmer for samme Ansøger.

Til Menighedsraadsmedlemmer i Gylling Sogn er hidtil foretaget følgende Valg:

1903 den 16. December valgtes:

Gaardejer Niels Nielsen, Lerdrup.
— Anders Hansen, Gylling Skov.
— Johan Jensen, Gylling Mark.
Gaardmandskone Mette Katrine Rasmussen, Gylling.

1912 valgtes:

Gaardejer Niels Nielsen, Lerdrup.
— Anders Hansen, Gylling Skov.
— Johan Jensen, Gylling Mark.
Gaardmandskone Mette Katrine Rasmussen, Gylling.

1916 den 20. November valgtes:

Gaardejer Anders Hansen, Gylling Skov.
— Johan Jensen, Gylling Mark.
Fru Kirstine Kuur, Gylling.
Læge Didriksen, Gylling.

Ifølge Lov af 1. Oktober 1915 valgtes Jens C. Andersen, Gylling, den 20. December 1916 til Medlem af Kirkebestyrelsen.

1920 den 16. November valgtes:

Fru Kirstine Kuur, Gylling.
Læge Didriksen, Gylling.
Karetmager Thomas Thomsen, Gylling.
Jens C. Andersen, Gylling.

1922 den 24. November valgtes:

Jens C. Andersen, Gylling.
Gaardejer Niels Andersen, Malskær.
Fru Kirstine Kuur, Gylling.
Karetmager Th. Thomsen, Gylling.
Gaardejer Niels Kuur, Gylling Skov.
Fru Sofie Jensen, Gylling Skov.
Fru Karen Hildebrandt, Søby.

Ved Karen Hildebrandts Bortrejse fra Sognet 1. November 1925 blev hun afløst af Skræder Kjærsgaard.

1926 den 20. November valgtes:

Jens C. Andersen, Gylling.
Karetmager Th. Thomsen, Gylling.
Fru Kirstine Kuur, Gylling.
Gaardejer Niels Kuur, Gylling Skov.
— Niels Andersen, Malskær.
Fru Sofie Jensen, Gylling Skov.
Skræder Kjærsgaard, Gylling.

1930 den 25. November valgtes:

Lærer Haahr, Gylling.
Jens C. Andersen, Gylling.
Gaardejer Øvli Mikkelsen, Malskær.
Fru Marie Kruse, Lerdrup Sk.
Gaardejer Viggo Jensen, Gylling Sk.
Karetmager Th. Thomsen, Gylling.
Fru Anna Kuur, Gylling Sk.

1934 valgtes:

Jens C. Andersen, Gylling.
Fru Anna Kuur, Gylling Sk.
Gaardejer Viggo Jensen, Gylling Sk.
— Øvli Mikkelsen, Malskær.
— Laurs Jakobsen, Horskærg.
Smedemester N. P. Haugaard.
Fru Minna Bredkjær.

1938 valgtes:

Jens C. Andersen, Gylling.
Fru Anna Kuur, Gylling Sk.
Gaardejer Rasmus Nielsen,
Smedemester N. P. Haugaard.
Lærer Thure, Gylling.
Gaardejer Viggo Jensen, Gylling Sk.
Fru Minna Bredkjær.

Gylling Sogns Spare- og Laanekasse.

Sparekassens Stiftelse.

Dens første Vedtægt og Grundfond.

Der var allerede oprettet mange Sognesparekasser omkring i Landet, førend Planen om en Sparekasse i Gylling Sogn blev bragt til Udførelse, men den 19. Marts 1882 blev der afholdt et Møde om Sagen i Gylling Hovedskole, og ved denne Lejlighed vedtog Forsamlingen at stifte et Pengeinstitut, som skulde benævnes

Gylling Sogns Spare- og Laanekasse.

Der blev samme Dag affattet en Vedtægt for Sparekassen med følgende Bestemmelser:

§ 1. Kassens Formaal er hovedsagelig at fremme den tjenende og ubemidlede Klasses Vel; dog staar det enhver frit for at gøre Pengeindskud i den, dog ikke under 1 Krone. Maksimum bestemmes ikke; men Kassens Bestyrelse forbeholder sig Ret til at afvise hvilke Indskud, den finder for godt.

§ 2. Enhver Gaardmand, som ved Kassens Stiftelse indskyder 10 Kr., og enhver Husmand, som indskyder 5 Kroner til Grundfonden, anses som hørende til Kassens stiftende Medlemmer, og af disse vælges indtil videre Kassens Bestyrelse.

§ 3. Bestyrelsen for Kassen udgøres af 7 Medlemmer, der vælges ved simpel Stemmeret af en Generalforsamling, som holdes en Gang aarlig, og til hvilken alle stiftende Medlemmer har Adgang og Stemmeret. Valget gælder for 2 Aar, dog saaledes, at den mindre Halvdel afgaar efter 1 Aars Forløb ved Lodtrækning.

Bestyrelsen supplerer sig selv ved Dødsfald eller anden Afgang. Den saaledes valgte fungerer til førstkommende Aars Generalforsamling, hvor nyt Valg foretages.

Til at forestaa Kasserer- og Bogholderforretningen vælger Generalforsamlingen en Forretningsfører blandt de stiftende Medlemmer.

Forretningsføreren, hvis Valg gælder for 1 Aar ad Gangen, maa ikke være Medlem af Bestyrelsen, ligesom han heller ikke maa modtage Laan af Kassen.

Bestyrelsen er ulønnet; derimod vil Forretningsføreren blive lønnet i Forhold til Kassens Virksomhed efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse.

§ 4. Paa de bestemte Sparekassedage, den 1. og den 15. i hver Maaned, møder Kassereren og 2 Medlemmer af Bestyrelsen. Skulde enten hin eller en af disse have Forfald, udvælger Bestyrelsen en Mand af sin Midte til at træde i Stedet.

For Indskud i Kontrabøger og ved Indfrielse af Aktiver kvitterer to Bestyrelsesmedlemmer. I andre Tilfælde er tre af Bestyrelsens Medlemmers Underskrift nødvendig for at være bindende for Kassen.

§ 5. Af de indskudte Summer svares foreløbig 4 pCt. p. a. Rente beregnes fra den sidste Dag i Maaned, hvoraf følger, at af Indskud, der gøres i Løbet af Maaned, beregnes Renten først fra den sidste. Dog skal der arbejdes hen til, at Forrentningen kan begynde før; naar

dette kan ske, afgøres af Generalforsamlingen. — Renten udbetales hvert Aars April og Oktober Maaneder. De Renter, som ikke ere afhentede inden Udgangen af nævnte Maaneder, lægges til Kapitalen og forrentes med denne.

§ 6. Den, som ønsker Laan mod Pant af Kassen, skal henvende sig til Bestyrelsen med det, han vil stille i Pant for Laanet. Pantet opbevares hos Bestyrelsen, saafremt denne fordrer det. Skulde det ikke kunne opbevares hos denne, kan det dog antages, naar en paalidelig og solid Mand gaar i Kautioen for samme.

§ 7. Udlaan mod Kautioen eller haandfaaet Pant kan ske paa 10 Uger, 20 Uger, $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ Aar. — Laanet kan fornyes, hvis Pengene kunne undværes, og Begæring derom sker senest 8 Dage før Udløbstiden, samt nyt Bevis for Gælden da udstedes. Af disse Laan svares i Rente for hver 10 Uger 1 Øre af 1 Kr., og paa længere Tid end 20 Uger 5 pCt. p. a.

§ 8. Opsigelsen af de i Sparekassen indsatte Summer kan ske mundtlig i Kontortiden eller skriftlig. Udbetalingen sker da med følgende Varsel:

For Summer under 50 Kr. mod 7 Ugers,
- — fra 50—100 Kr. mod 3 Mdr.s,
- — paa 100 Kr. og derover $\frac{1}{2}$ Aars,

og er enhver ved Kassen sket Afskrivning i Kontrabogen fuldt Bevis mod sammes Ejer, der selvfølgelig ikke kan sagsøge Kassen, om Udbetaling skulde være sket til en uberettiget, hvilket dog enhver kan sikre sig imod ved straks at gøre Anmeldelse for Bestyrelsen, hvis en Kontrabog er kommen ud af hans Værge.

§ 9. Rentefoden kan ikke forhøjes eller nedsættes uden ved en Generalforsamlings Beslutning.

§ 10. Det aarlige Overskud, som Kassen maatte give, anvendes saaledes:

$\frac{2}{3}$ anvendes til at tilbagebetale Stifterne deres Indskud efter en ved Lodtrækning nærmere bestemt Rækkefølge,

$\frac{1}{3}$ til Dannelse af et Reservefond.

Resten til Præmier for sparsommelige og uformuende Tjenestefolk, der have vist Iver til at sætte deres Sparepenge i Kassen, samt til andre veldædige Øjemed, alt efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse.

Naar Reservefonden har naaet en Størrelse af 500 Kr., skal der for samme indkøbes gode Obligationer.

Ophører Kassens Virksomhed, anvendes det mulige Overskud i veldædigt Øjemed efter en Generalforsamlings Bestemmelse.

§ 11. Til hvert Aars Generalforsamling aflægges Regnskab over Indtægt og Udgift i det forløbne Aar, der slutter den 31. Marts, samt paa hvilken Maade Foreningens Formue er anbragt og gjort frugtbringende. Samtidig vælger Generalforsamlingen 2 Revisorer og en Kontrolkomité, bestaaende af 3 Medlemmer, under hvilke Decisionen er henlagt.

§ 12. Alle Bekendtgørelser sker ved Kirkestævne eller gennem „Odder Avis“. Ekstraordinær Generalforsamling afholdes efter 8 Dages forudgaaet Bekendtgørelse, naar Bestyrelsen eller 12 Medlemmer forlanger det.

§ 13. Anbringes Kassens Midler i Værdipapirer, maa det kun være i indenlandske.

§ 14. Til at taxere saadanne faste Ejendomme, i hvilke der ønskes Laan, vælger Generalforsamlingen 2 Taxationsmænd paa 2 Aar.

§ 15. Der skal virkes hen til, at Kassens Bestyrelse, naar de stiftende Medlemmers Antal svinder betydelig ind, kan blive valgte af Sognets Folketingsvælgere.

§ 16. Forandringer i foranstaaende Vedtægter kunne ske paa fremtidige Generalforsamlinger, naar 2 Trediedele af de mødte Medlemmer vedtage det.

Saaledes vedtaget i Generalforsamlingen den 19. Marts 1882.

*Andreas Dige. Morten Thomsen. Niels Nielsen. Niels Letb. Jens Hansen.
P. Wissing. Anders Hansen.*

Denne første Vedtægt er jævnligen underkastet Ændringer, og Sparekasseloven af 4. Oktober 1919 har nødvendiggjort en fuldstændig Omarbejdelse deraf.

Ved samme Møde valgtes en Bestyrelse, bestaaende af de 7 Medlemmer, hvis Navne er anført under Vedtægten. Det vedtoges at anskaffe et Pengeskab, og Lokale lejedes hos Købmand Dige for en Betaling af 20 Kr. for det første Aar.

Efter at de lovbestemte juridiske Foranstaltninger og Anmeldelser var bragt i Orden, afholdtes et Bestyrelsesmøde den 1. Maj 1882, ved hvilken Lejlighed Sognets Beboere ydede deres Bidrag til Sparekassens Grundfond. Den tegnede

J. C. Jeppe.

Grundfond blev tilsammen 960 Kr., og det viste sig, at Sparekassens Virksomhed var saa vel tilrettelagt og Driften saa godt ledet, at dette Grundfond kunde tilbagebetales til Indskyderne i Slutningen af 1886 og Begyndelsen af 1887. — I Sparekassens Forhandlingsbog findes Kvitteringer for det saaledes tilbagebetalte Grundfond.

Ved Sparekassens Stiftelsesmøde den 19. Marts 1882 blev Lærer ved Gylling Skovskole, J. C. Jeppe, valgt som Forretningsfører og Bogholder, og han besørgede denne Bestilling, indtil han den 1. Oktober 1914 tog Afsked med Lærergerningen og rejste til Lyngby.

Han afløstes af den nuværende Bogholder, fhv. Gaardejer Jens C. Andersen, Gylling.

Sparekassens Bestyrelse.

Ved den tidligere omtalte Generalforsamling den 19. Marts 1882, hvorved Sparekassen blev stiftet, blev Sparekassens første Bestyrelse valgt, og den bestod af følgende Medlemmer:

Købmand A. Dige, Gylling.	Afgang $\frac{1}{4}$ 1886.
Møller Mort. Thomsen, Gylling Skov.	— - 1886.
Gdr. Jens Hansen, Østergaard.	— - 1886.
Gdr. P. Wissing, Gylling.	— - 1886.
Gdr. Anders Hansen, Gylling Skov.	— $\frac{25}{2}$ 1883.
Forp. N. P. Leth, Gylling Præstegaard.	— $\frac{4}{4}$ 1886.
Gdr. Niels Nielsen, Lerdrup.	— $\frac{25}{2}$ 1883.

Sparekassens første Bestyrelse:

A. Dige.

Morten Thomsen.

Jens Hansen.

P. Wissing.

Anders Hansen.

N. P. Leth.

Niels Nielsen.

Senere Valg af Bestyrelse.

<p>Valgt $\frac{26}{2}$ 1883: Gdr. A. Sørensen, Gylling Skov $\frac{4}{4}$ 1886 Hmd. N. Sørensen Bonde, — $\frac{4}{4}$ 1886 Gdr. Jesp. Jensen, Lerdrup Skov $\frac{4}{4}$ 1886 Gdr. Rs. Westergaard, Malskær $\frac{4}{4}$ 1886</p> <p>Valgt $\frac{4}{4}$ 1886: Gdr. Niels Nielsen, Lerdrup $\frac{3}{4}$ 1889 Gdr. Mads P. Hansen, Gylling $\frac{3}{4}$ 1889 Gdr. A. Hansen, Gylling Skov $\frac{3}{4}$ 1889 Retsv. Kr. Nielsen, — $\frac{3}{4}$ 1889 Postbud Jens Nielsen, Søby $\frac{3}{4}$ 1889 Gdr. Mads Pedersen, Malskær $\frac{3}{4}$ 1889 Købmand Sundahl, Gylling $\frac{1}{4}$ 1892 Gdr. Niels Mogensen, Gylling $\frac{3}{4}$ 1889 Gdr. J. P. Jacobsen, Gylling $\frac{3}{8}$ 1889</p> <p>Valgt $\frac{3}{4}$ 1889: Gdr. Jens Hansen, Østergaard $\frac{1}{4}$ 1892 Gdr. Joh. Jensen, Gylling Mark $\frac{1}{4}$ 1892 Forp. N. P. Leth, Gylling Præsteg. $\frac{1}{4}$ 1892 Gdr. Anders Sørensen, Søby $\frac{1}{4}$ 1892 Gdr. Rs. Jensen, Splidholm $\frac{1}{4}$ 1892 Gdr. Mads Nielsen, Gylling $\frac{1}{4}$ 1892 Købmd. H. Frandsen, — $\frac{1}{4}$ 1892 Gdr. Niels Laursen, Lerdrup $\frac{1}{4}$ 1892</p> <p>Valgt $\frac{1}{4}$ 1892: Gdr. Mads P. Hansen, Gylling $\frac{18}{2}$ 1895 Gdr. Mads Pedersen, Malskær $\frac{18}{2}$ 1895 Hmd. Jens Nielsen, Søby $\frac{18}{2}$ 1895 Lærer Holst, Gylling $\frac{18}{2}$ 1895 Gdr. Jens Hansen, Lillienborg $\frac{18}{2}$ 1895 Købmd. P. Pedersen, Gylling $\frac{18}{2}$ 1895 Gdr. P. S. Pedersen, Lerdrup $\frac{18}{2}$ 1895 Forp. Niels P. Madsen, Søby $\frac{18}{2}$ 1895 Gdr. P. Pedersen, Gylling Skov $\frac{18}{2}$ 1895</p>	<p>Afgang:</p> <p>Valgt $\frac{16}{2}$ 1895: Forpagter N. P. Leth, Gylling $\frac{18}{2}$ 1895 Bager Jespersen, — $\frac{18}{2}$ 1895 Købmd. H. Frandsen, — $\frac{18}{2}$ 1895 Gdr. Rs. Kristensen, Splidholm $\frac{11}{12}$ 1905 Murer J. Simonsen, Gylling Sk. $\frac{11}{12}$ 1905 Gdr. Søren Nielsen, — $\frac{9}{12}$ 1897 Gdr. Kuur Rasmussen, — $\frac{11}{2}$ 1905 Gdr. Søren Nielsen, Gylling $\frac{9}{2}$ 1897 Gdr. J. Sørensen Jensen, Lerdrup $\frac{9}{2}$ 1897</p> <p>Valgt $\frac{9}{2}$ 1897: Gdr. A. Hansen, Gylling Skov $\frac{31}{3}$ 1911 Gdr. Niels Mogensen, Gylling $\frac{31}{3}$ 1911 Væver N. Kr. Pedersen, Lerdrup $\frac{1}{3}$ 1902 Bmd. N. P. Simonsen, Gyll. Skov $\frac{11}{2}$ 1905 Gdr. Joh. Jensen, Gylling Mark $\frac{31}{3}$ 1911</p> <p>Valgt $\frac{1}{3}$ 1902: Gdr. Jens Jensen, Malskær $\frac{11}{2}$ 1905</p> <p>Valgt $\frac{11}{12}$ 1905: Gdr. Jens C. Andersen. $\frac{28}{2}$ 1913 Købmd. M. Jørgensen, Gylling $\frac{1}{6}$ 1923</p> <p>Valgt $\frac{2}{2}$ 1909: Gdr. Niels P. Nielsen, Gyll. Skov Gdr. Jørgen Madsen, Søby Gdr. Karl Pedersen, Gylling Skov</p> <p>Valgt $\frac{31}{1}$ 1911: Bmd. J. Alb. Jensen, Splidholm $\frac{8}{2}$ 1919 Gdr. Peder Pedersen, Jengsgaard $\frac{28}{2}$ 1913</p> <p>Valgt $\frac{28}{2}$ 1913: Gdr. Jakob Hansen, Gylling $\frac{27}{2}$ 1931 Husejer Peder Jensen, Gylling $\frac{25}{2}$ 1921</p> <p>Valgt $\frac{3}{2}$ 1919: Gdr. Jens Andersen, Højvang — $\frac{25}{2}$ 1921: Gdr. Hans Hansen, Gylling — $\frac{27}{2}$ 1925: Gdr. H. Hermansen, Gyll. Sk. — $\frac{27}{2}$ 1931: Øvli Mikkelsen, Malskær</p>
--	---

Indtil Begyndelsen af Aaret 1897 blev de 9 Bestyrelsesmedlemmer delt i 3 Hold, hvoraf hvert Hold paa 3 Mand fungerede 1 Aar. Efter den Tid blev det en Regel, at Formanden og Bogholderen mødte hver Kontordag, medens Bestyrelsesmedlemmerne skiftedes til at fungere, saaledes, at hver af dem fik en bestemt Lørdag i Maanedens at give Møde i Sparekassen.

Det synes ikke at fremgaa af Forhandlingsprotokollen, at der har været nogen fungerende Formand i Tiden indtil 1. April 1897.

Bogholderen, Lærer Jeppe, har vel den Gang i Lighed med hans øvrige Funktionstid hovedsagelig haft Sparekassens Styrelse i sin Haand, og den kunde jo heller ikke overgives i bedre Hænder.

Den 14. Februar 1897 blev Gdr. Anders Hansen, Gylling Skov valgt til Formand, hvilket Hverv han beklædte indtil sin Afgang af Sparekassebestyrelsen den 31. Marts 1911. Han afløstes af Gdr. Carl Pedersen, Gylling Skov.

Anders Hansen.

Carl Pedersen.

Ifølge den første Vedtægts § 11 vælger Generalforsamlingen 2 Revisorer og en Kontrolkomité bestaaende af 3 Medlemmer, under hvilke Decisionen er henlagt.

Som Revisor har i Aarenes Løb fungeret :

Lærer H. Kr. Frandsen, Gylling, fra $10/3$ 1882 til $27/5$ 1905. Købmand H. Frandsen, Gylling, fra $10/3$ 1882 til $1/4$ 1886. Gdr. Jesper Jensen, Lerdrup, fra $1/4$ 1886 til $1/4$ 1902. Købmand P. C. Sundal, Gylling, fra $1/4$ 1892 til $18/1$ 1895. Lærer Holst, Gylling, fra $18/2$ 1895 til $1/4$ 1910. Lærer S. A. Knudsen, Gylling, fra $1/4$ 1905 til $18/12$ 1931. Bmd. J. Kr. Nielsen, Splidholm, fra $1/4$ 1910 til $8/10$ 1914. Murermester R. Rasmussen, Gylling, fra $8/10$ 1914. Suppleant: Uddeler C. Bank, Gylling.

S. A. Knudsen.

R. Rasmussen.

S. Bank.

Medlemmer af Kontrolkomitéen har været følgende:

Gdr. Søren Rasmussen, Gylling, fra $10/3$ 1882 til $10/6$ 1882. Gdr. Jesper Jensen, Lerdrup, fra $10/3$ 1882 til $25/2$ 1883. Gdr. Peder Sørensen, Splidholm, fra $10/3$ 1882 til $25/2$ 1883. Gdr. Mads Pedersen, Malskær, fra $15/6$ 1882 til $25/2$ 1883. Væver Ole Olsen, Gylling, fra $25/2$ 1883 til $4/4$ 1886. Gdr. Peter Jensen Rørth, Gylling, fra $25/2$ 1883 til $4/4$ 1886. Gdr. Niels Thomsen, Gylling, fra $25/2$ 1883 til $4/4$ 1886. Gdr. P. Wissing, Gylling, fra $4/4$ 1886 til $1/4$ 1892. Købmand A. Dige, Gylling, fra $4/4$ 1886 til $24/1$ 1907. Møller Mort. Thomsen, Gylling Skov, fra $4/4$ 1886 til $27/6$ 1902. Forp. N. P. Leth, Gylling Præstegaard, fra $1/4$ 1892 til $1/4$ 1895. Gdr. Jens Hansen, Lillienborg, fra $18/4$ 1895 til $14/1$ 1907. Maler Søren Kristensen, Gylling, fra $27/6$ 1902 til $17/1$ 1903. Udd. Hans Pedersen, Gylling, fra $17/1$ 1903 til $24/1$ 1907. Købmd. P. Petersen, Gylling, fra $24/1$ 1907 til $12/5$ 1916. Boelsmd. Søren Jensen, Krabnab, fra $24/1$ 1907 til $31/1$ 1911. Gdr. Niels Mogensen, Gylling, fra $2/2$ 1909 til $31/1$ 1911. Gdr. And. Hansen, Gylling Skov, fra $31/1$ 1911 til $20/2$ 1929. Gdr. Joh. Jensen, Gylling Mark, fra $31/1$ 1911. Gdr. N. P. Simonsen, Gylling Skov, fra $12/5$ 1916 til $3/1$ 1919. Købmd. J. Møller Hansen, Gylling, fra $8/1$ 1919. Gdr. Isak Hansen, Gylling Skov, fra $20/2$ 1929.

Johan Jensen.

J. Møller Hansen.

Isak Hansen.

Den 19. Maj 1942.

Paa Tresaarsdagen for Sparekassens Oprettelse i Dag kunde det maaske være af Interesse at omtale enkelte af Begivenhederne i de sidste 10 Aar.

En længe næret Plan om Erhvervelse af en selvejende Bygning for Sparekassen blev til Virkelighed i Aaret 1935. Som Byggeplads valgtes Matr. Nr. 20 b og 50c, som med de derpaa værende gamle Bygninger købtes af Vejmand R. P. Rasmussen og Skomager S. B. Holch for ialt 3400 Kr.

Tegning og Overslag udfærdigedes af Arkitekt Nielsen, Odder, og Opførelsen af Bygningen blev ved Licitation overdraget til følgende Haandværkere:

Murermester Jakob Pedersen, Odder, Tømrermester J. P. Jørgensen, Odder,

Jens C. Andersen.

Blikkenslager Jensen, Gylling, Malermestrene Poulsen og Eskildsen, Gylling, samt Installatør S. B. Sørensen, Odder, og Udgifterne til Byggeplads, Bygningens Opførelse og Inventar beløb sig ialt 29,744 Kr. 53 Ø., som udrededes kontant af Sparekassens Reservefond.

Af Sparekassens gamle velfortjente Funktionærer er to afgaaet ved Døden, nemlig Niels Peter Nielsen, som afgik ved Døden den 13. Marts 1938, og den mangeaarige Formand Carl Pedersen, som døde den 13.

Frands Mikkelsen.

November 1940. De var begge særdeles velbegavede Mænd, som i mange Aar paa en stilfærdig og rolig, men meget kyndig Maade brugte deres Evner til Gavn for Sparekassen.

Sparekassens Funktionærer er for Tiden følgende:

I Tilsynsraadet: Hans Hermansen, Jens Andersen, Holger Rasmussen, H. Chr. Hansen, Peder Nielsen, Lærer Skovbjerg og Øvli Mikkelsen.

Revisionen: Uddeler C. Bank, Murerm. R. Rasmussen og statsautoriseret Revisor Lesner, Aarhus.

Kontroludvalget: Købmand J. Møller Hansen, Isak Hansen og Frands Mikkelsen.

Direktør og Bogholder: Jens C. Andersen.

Sparekassens Bestyrelse ved 50 Aars Jubilæet 1932.

Niels P. Nielsen.

Jørgen Madsen.

Jens Andersen.

Carl Pedersen, Formand.

Hans Hansen.

Hans Hermansen.

Øvli Mikkelsen.

Nogle Træk af Sparekassens Historie og Forretningsgang.

Gylling Sogns noget isolerede Beliggenhed har — særlig i tidligere Tider — bidraget en hel Del til Sparekassens Trivsel. Forholdene er forandrede noget, siden Automobiltrafikken har lettet Samkvemmet med Omegnen; men i de Tider, da Færdselen besørgedes med Hestekøretøjer, var Besøgene i Odder og de nærmeste Købstæder mindre hyppige, og Gylling sparekasse var det Sted, hvor Størstedelen af Sognets Pengetransaktioner lettest besørgedes.

Hertil bidrog endvidere den Omstændighed, at en Mand her fra Sognet med ualmindelige Anlæg og Evner for Finansvirksomhed blev udset til at være Sparekassens første Forretningsfører og Bogholder.

Lærer Jeppe, Gylling Skovskole, er den Mand, som har draget det tungeste Læs ved Sparekassens Oprettelse og senere Virksomhed, og Befolkningen har heldigvis været fremsynet nok til at overlade til Lærer Jeppe at besørg Ordningen af de juridiske Formaliteter og anskaffe det til Bogholderiet nødvendige Materiale, og Gang paa Gang genvalgte han til Forretningsfører, indtil han ved sin Embedsfratrædelse bestemte sig til at forlade Sognet.

Om Lærer Jappes Evner som Finansmand kan i denne Forbindelse henvises til daværende Sparekasseinspektør Joh. Chr. Schmidts Noteringer ved Inspektionen den 17. Juli 1900, hvor det bl. a. hedder: „Hvorvel det af Centralforeningen udarbejdede Bogholderi ikke benyttes her, er Bogføringen holdt i et System, udarbejdet af den nuværende Bogholder, der ikke alene er klar og tydelig, men ført paa en saa smuk Maade, at Kassens hele Bogholderi godt kan tjene til et Mønster“.

Eller til samme Sparekasseinspektørs Bemærkning af 31. Juli 1902, hvori det hedder: „Iøvrigt er Kassen ledet saavel i Overensstemmelse med dens Vedtægter som med en Forstaaelse, der kun findes faa Steder“ —

Lærer Jappes Finansgeni bragte ofte Sparekassen Fordel ved heldige Børsspekulationer, og ved Sparekassens 25 Aars Jubilæum blev der af Aarets Kursgevinst anvendt 8000 Kr. til et Legat for det nogle Aar i Forvejen — væsentlig ved Lærer Jappes og Pastor Møllers Bidrag — oprettede „Gylling Sygehjem“, en Stiftelse,

Sparekassens nuværende Bestyrelse:

Øverste Række fra venstre: Øvli Mikkelsen, Peder Nielsen, Hans Chr. Hansen, Jens Andersen, Kr. Holt Skovbjerg. Nederste Række: Holger Rasmussen, Jens C. Andersen, Hans Hermansen.

som nu tjener til Bolig for Sognets ældre Folk, der ikke har selvstændigt Hjem. At lede Sparekassen med samme Indsigt og Forstaaelse som i Lærer Jeppe's Tid er umuligt for almindelige Mennesker; men Sparekassens Ledelse søger efter bedste Evne at følge det saa vel tilrettelagte Spor.

Lønninger for Virksomhed ved Sparekassen er kun udbetalt til Formanden, Revisorerne og Bogholderen. De øvrige Bestyrelsesmedlemmer er ulønnede. Som et beskedent Vederlag for Arbejdet i Sparekassen kan nævnes de aarlige Udflugter til Fællesforeningens Generalforsamlinger, hvori Bestyrelsens Medlemmer med Hustruer i en Aarrække har deltaget. Mange gode Minder haves fra disse Besøg i Jyllands skønneste Egne.

Af Bankforbindelser havde Sparekassen indtil 1914 Aarhus Privatbank, Landmandsbanken, Levins Vekselererfirma og Odder Bank. I Tiden fra 1905 til Efteraaret 1913 virkede den af Lærer Jeppe oprettede Bank selvstændigt i Gylling, og efter den Tid har Odder Bank været Sparekassens eneste Bankforbindelse.

Den Omstændighed at Odder Banks Filial i Gylling har Kontortid i Nabolokalet samtidig med Sparekassens Kontortid, volder ingen Ulempe. De to Institutioner har altid virket i god Forstaaelse med hinanden, og Sparekassen har adskillige Bekvemmeligheder ved stadig at have let Adgang til Banken, hvis Direktører, Krogh og senere Petersen, ofte har ydet Sparekassen værdifulde Tjenester.

Indtil 1. April 1931 blev Bestemmelsen om Stiftelse af Laan afgjort af Formanden, det tilstedeværende Bestyrelsesmedlem og Bogholderen. Fra nævnte Dato indførtes imidlertid den Ordning, at den samlede Bestyrelse holder Møde efter Kontortid den 3. Lørdag i hver Maaned og da træffer Afgørelse i alle de til denne Dag foreliggende Laanesager.

Af Sparekassens største Kunder kan nævnes Gylling Mejeri, Gylling Kommune og flere lokale Foreninger, hvis Ind- og Udbetalinger sker gennem Sparekassen og bidrager til den for en Landsbysparekasse temmelig betydelige Aarsomsætning.

Af Sparekassens Midler er til veldædigt Øjemed ydet Støtte til bl. a. „Gylling Sygehjem“ igennem mange Aar.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Forord	Side 5
Syssel-, Lens- og Amtsinddelinger	- 6
Gylling Sogns Ejere fra Adelsvældens Tid til de nyere Tider	- 7
Senere Ejere af Aakjær	- 13
Gyllingnæs	- 15
Lidt Romantik fra Gyllingnæs	- 25
Vildttyven — Skildringer fra Gyllingnæs af Svend Tusbæk	- 29
Nogle Træk af Gylling Kirkes Historie	- 45
Gylling Sogns Skolevæsen	- 54
Nogle Stednavne i Gylling Sogn	- 65
Afskrift af Aakier Amts nye Matriculs Extrakt	- 66
Skitse over Rækkefølgen af Gaardmænd i Gylling	- 69
Rækkefølgen af Gaardmænd i Leerdrup	- 101
Afskrift af den nye Matrikul for Gylling Sogn	- 108
Gylling Sogns Folketal	- 113
Aarhus Amts Inddeling	- 113
Søby Bylov	- 115
Gylling Kommune og dens Bestyrelse	- 124
Gamle Optegnelser, hvori Gylling Sogn er nævnt	- 149
Møllerne i Gylling	- 150
Sange, sunget ved Gylling Forsamlingshus' Indvielse 1905	- 153
Gylling Forsamlingshus	- 154
Oprindelsen til Blichers Novelle om „Messing-Jens“	- 155
Offentlige Mindesmærker i Gylling	- 156
Biografteatret	- 160
Gylling Bryggeri	- 160
Broerne i Gylling By	- 161
Lægerne i Gylling	- 161
Niels Liins Havn og Badebroen	- 162
Gylling Andelsmejeri	- 163
Gylling Fattiggaard	- 170
Gylling Sygehjem	- 176
Præstevang	- 179
Præstehuset i Gylling	- 181
Gylling Menighedsraad	- 183
Gylling Sogns Spare- og Laanekasse	- 184

